

1866.66

ΓΕΝΙΚΗ ΙΣΤΟΡΙΑ.

ΜΕΤΑΦΡΑΣΘΕΙΣΑ

Ἐκ τῆς δωδεκάτης ἐκδόσεως τῆς ἐπιτομῆς
τοῦ Καθηγητοῦ

ΤΟΥΔΙΕΛΑΜΟΥ ΠΥΤΞΙΟΥ

καὶ

ΔΙΑΣΚΕΥΑΣΘΕΙΣΑ

Πρὸς χρῆσιν τῶν ἐν Ἑλλάδι Γυμνασίων.

ΓΠΟ

Γ. Α. ΒΑΚΑΛΟΠΟΥΛΟΥ

Καθηγητοῦ τοῦ Α' ἐν Ἀθήναις Γυμναστοῦ.

ΔΕΥΤΕΡΟΝ ΤΕΥΧΟΣ.

Περιέχον

Τὸν Μεσαιῶνα

(ἀπὸ τῆς καταλύσεως τοῦ Δυτικοῦ Ρωμαϊκοῦ κράτους μέχρι τῆς
ἀνακλύψεως τῆς Ἀμερικῆς δηλ. ἀπὸ τοῦ 476—1492 μ. Χ.)

ΑΘΗΝΗΣΙ

ΤΥΠΟΙΣ Ν. ΑΓΓΕΛΙΔΟΥ.

Οδὸς Ντέκα δριθ. 10.

1866.

ΑΙΓΑΙΟΥ ΗΛΙΑΣ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

Επίχειρης της Ελληνικής Δημοσίου Δικτύου στην Ελλάδα

Επιτυχίας λατ.

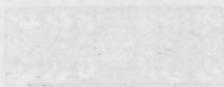
«Καλλίστην παιδείαν ἡγητέον πρὸς ἀληθινὸν βίον τὴν ἐκ τῆς πραγματικῆς ιστορίας παραγιγνομένην ἐμπειρίαν· μόνη γὰρ αὕτη χωρὶς βλάβης ἐπὶ παντὸς καιροῦ καὶ περιστάσεως κριτὰς ἀληθινοὺς ἀποτελεῖ τοῦ βελτίους» Πολύβ. βιβλ. Α' §. 35.

ΜΟΛΥΒΔΑΙΚΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΤΕΧΝΩΝ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΗ

ΠΙΝΑΞ ΤΩΝ ΕΜΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΩΝ.

Εἰσαγωγή.

Α. Ἡ Γερμανία πρὸ τῆς τῶν ἐθνῶν μετανάστασίως.

Σ. 1. Γεωγραφία τῆς ἀρχαίας Γερμανίας, 2 πολιτισμὸς τῆς ἀρχαίας Γερμανίας, 3 πόλεμοι τῶν Γερμανῶν κατὰ τῶν Ρωμαίων μέχρι τῆς μετανάστασίως τῶν ἐθνῶν.

Β. Μεγάλη τῶν ἐθνῶν μετανάστασις.

Σ. 4 Κατάλυσις τοῦ Βασιλείου τῶν Γύτων ὑπὸ τῶν Ούννων, 5 γενικὴ μετανάστασις Γερμανικῶν φύλων εἰς τὰς δυτικὰς γώρας, 6 κατάλυσις τοῦ Βασιλείου τῶν Ούννων.

Ο ΜΕΣΑΙΩΝ.

Πρώτη περίοδος ἀπὸ τῆς διαλύσεως τοῦ Δυτικοῦ Ρωμαϊκοῦ κράτους μέχρι τῆς εἰς τὸν θρόνον ἀναβάσεως τῶν Καρολιδῶν καὶ Ἀρρενιδῶν 476—752 (7⁰).

Σ. 7. Γεωγραφικὴ ἔποψις τῆς Εὐρώπης κατὰ τέλη τοῦ 6. αἰῶνος, 8 τὰ ἐν Ιταλίᾳ βασίλεια, 9 τὸ ἐν Ἀρρικῇ Βασίλειον τῶν Βανδήλων, 10 τὸ Βασίλειον τῶν Βεσιγότων, 11 τὸ Βασίλειον τῶν Φράγκων ὑπὸ τοὺς Μερούγηδας, 12 θρησκεία καὶ πολίτευμα τῶν Γερμανικῶν κοστῶν, 13 τὸ Ἀνατολικὸν Ρωμαϊκὸν ἢ Βιζαντινὸν κράτος μέχρι τῆς Μακεδονικῆς δυναστείας, 14 εἰς "Ἀρρενίδας.

Δευτέρα περίοδος ἀπὸ τῆς εἰς τὸν θρόνον ἀναβάσεως τῶν Καρολιδῶν μέχρι τῶν Σταυροφορίων (752—1190 περίπου).

Σ. 15 Γεωγραφικὴ ἔποψις τῆς Εὐρώπης κατὰ τοὺς γρόνους Καρόλου τοῦ Μεγάλου, 16 τὸ Φραγκικὸν Βασίλειον ὑπὸ τοὺς Καρολίδας, 17 τὸ δυνατολικὸν Φραγκικὸν Βασίλειον ὑπὸ τοὺς δύο τελευταίους Καρολίδας, 18 τὸ Βασίλειον τῶν δυνατολικῶν Φράγκων ὑπὸ Κορρέζδον τὸν Α' τὸν Φράγκον, 19 τὸ Γερμανικὸν Βασίλειον ὑπὸ τὸν Σαξονικὸν οἶκον, 20 τὸ Γερμανικὸν κράτος ὑπὸ τοὺς Φράγκους αὐτοκράτορας, 21 Γαλλία, 22 Ἀγγλία, 23 Ἰσπανία, 24 τὸ Βιζαντινὸν κράτος ὑπὸ τοὺς Μακεδόνας αὐτοκράτορας, 25 εἰς "Ἀρρενίδας ὑπὸ τοὺς Ἀρρενιδάς.

Τρίτη περίοδος. Σταυροφορίαι (1096—1273.)

Σ. 26. Γεωγραφικὴ ἔποψις τῆς Εὐρώπης κατὰ τὰς Σταυροφορίες, 27 εἰς Σταυροφορίας, 28 τὸ Γερμανικὸν κράτος ὑπὸ Λοθίρον Γ' τὸν Σάξονα, 29 τὸ Γερμανικὸν κράτος ὑπὸ τοὺς Ὁγενσταυροφίδας ἢ Σταυροφίδας, 30 τὸ βασίλειον τῶν δύο Σικελιῶν, 31 Γαλλία, 32 Ἀγγλία, 33 Ἰσπανία, 34 τὸ Βιζαντινὸν κράτος, 35 εἰς "Ἀρρενίδας, 36 εἰς Μογγόλους.

Τετάρτη περίοδος ἀπὸ τοῦ τέλους τῶν Σταυροφορίων μέχρι τῆς ἀνακαλύψεως τῆς Ἀμερικῆς (1273—1422).

Σ. 37 τὸ Γερμανικὸν κράτος, 38 τὰ κράτη τῆς Ἰταλίας, 39 Γαλλία, 40 Ἀγγλία καὶ Σκωτία, 41 Πυρηναϊκὴ Χερτόνητος, 42 τὸ Βιζαντινὸν κράτος ὑπὸ τοὺς Παλαιολόγους, 43 εἰς Μογγόλους, 44 Σκανδιναվία, 45 Ρωσία, 46 Πολωνία, 47 ἡ Πρωσία ὑπὸ τὸ Τευτονικὸν τάγμα, 48 Ούγγρεις, 49 ἔποψις τῆς ἀναπτύξεως τοῦ πολιτισμοῦ κατὰ τὸν Μεσαίωνα.

ПАРОРАМА.

Σελ. 2 σιχ. 17 Οὐσιπέται καὶ 18 Τέγκτηροι. Σελ. 5 σιχ. 17 γνώμεναι. Σελ. 13 σιχ. 19 ἔκάτερα Σελ. 54 στιχ. 10 Οὐγγροί, καθὼς καὶ ὅπου ἄλλοι: ἀπαντάται. Σελ. 5 σιχ. 17 'Ρογκαλικὸν πεδίον. Σελ. 92 σιχ. 16 εἰς τοικύτην ἀρχὴν στηρίζουσέ την. Σελ. 94 σιχ. 14 libertatum. Σελ. 106 σιχ. 1 Σιλεσίαν.

ΒΙΒΛΙΟΝ Γ'.

Εἰσαγωγή.

Α. Ἡ Γερμανία πρὸ τῆς τῶν ἔθνῶν μεταναστάσεως
Γεωγραφία τῆς ἀρχαίας Γερμανίας.

§. 1. 1) Ή κώρα. α) Ὄνομα καὶ ἔκτασις. Οἱ 'Ρωμαῖοι τὴν ἀπὸ τοῦ 'Ρήνου μέχρι τοῦ Οὐΐστούλα καὶ ἀπὸ τῶν Καρπαθίων ὄρέων καὶ τοῦ Δουνάβεως μέχρι τῆς Βιλτικῆς καὶ Γερμανικῆς θαλάσσης ἐκτεινόμενην χώραν ἐκάλουν Μεγάλην Γερμανίαν, ἡ Πέραν τοῦ 'Ρήνου (ἡ καὶ βάρβαρον) Γερμανίαν πρὸς διαστολὴν τῆς 'Ρωμαιικῆς Γερμανίας, ἥτις, κατοικουμένη ὑπὸ Γερμανικῶν φύλων, κατεκτήθη ὑπὸ αὐτῶν καὶ ἔκειτο ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὅχθης τοῦ 'Ρήνου.

β) Τὰ ὅρη τῆς μέσης Γερμανίας ἐκαλοῦντο κατ' ἀρχὰς μὲ τὰ γενικὸν ὄνομα Ἐρχύνιος δρυμός: ἔξακριθεντῶν ὅμως ὕστερον τῶν διαφόρων ὄρέων τῆς δυτικῆς Γερμανίας, τὰ ἀνωτέρω ὄνομα περιωρίσθη μόνον εἰς τὰ ἔτι ἄγνωστα τότε ὅρη τῆς Ανατολικῆς Γερμανίας: τὰ δὲ δυτικὰ ἐκαλοῦντο μὲ ίδιαιτερα ὄνόματα, οἷον Ταῦνος, τὸ εἰς τὴν μεταξὺ Μοίνου καὶ Ῥήνου βορείαν γωνίαν, Τευτούσιοργικὸς δρυμός, τὸ στενὸν διαχώρισμα τῶν ὑδάτων τὸ μεταξὺ ἔνθεν μὲν τοῦ Λουπία καὶ Ἀμασίου, ἔνθεν δὲ τοῦ Οὐΐσούργιδος, κτλ.

γ) Οἱ ποταμοί. 1) ὁ 'Ρήνος, τοῦ ὅποίου παραπόταμοι ἐκ τῶν χυνομένων εἰς τὴν δεξιὰν ἡ Γερμανικὴν ὅχθην γνωστοὶ παρ' ἀρχαίοις ἦσαν ὁ Νέκαρ (Nicer), ὁ Μοίνος, ὁ Λάνος (Logana), ὁ Σίγας (Siga), ὁ 'Ρούρχς (Rura) καὶ ὁ Λουπίας. 2) ὁ Αράσιας, 3) ὁ Οὐΐσουργις, 4) ὁ Άλβις μετὰ τοῦ Σλα, 5) ὁ Ούταδρος, 6) ὁ Οὐΐσούλας, ὃςις ἀπετέλει τὰ μεταξὺ Γερμανίας καὶ Σαρματίας ὄρια, 7) ὁ Δούναβις ἡ στρος, τὸ ὄριον τῶν παραλπείων 'Ρωμαιικῶν ἐπαρχιῶν, δεξιὸμενος ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ἡ Γερμανικῆς ὅχθης τοὺς παραπο-

Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

τάμους Νάβον (Nablis), Ρήγην (Regenum), Μάρχον (Marus) καὶ Βαάγην (Cusus ;)

2) Αἱ φυλαὶ τῆς Μεγάλης Γερμανίας. Οἱ Γερμανοί, κλάδος τῆς μεγάλης Ἰνδογερμανικῆς φυλῆς, διηροῦντο εἰς φυλὰς καὶ αὗται πάλιν εἰς λαούς, μὴ συνδεομένους δι' οὐδενὸς ἄλλου πολιτικοῦ δεσμοῦ, εἰμὴ διὰ τῆς γλώσσης, τῶν ἔθιμων καὶ τῆς θρησκείας. Εἴ δὲ καὶ διηροῦντο εἰς πολλοὺς λαούς, τὸ αἰσθημα τῆς ἐνότητος διετηρεῖτο ἐν τῷ μύθῳ τοῦ κοινοῦ φυλάρχου Μᾶν, ἐκ τοῦ ὅποιου τῶν τριῶν νιῶν, Ἰγκωνος, Ἰσκωνος καὶ Ἰρμίνωνος, ἐλέγετο ὅτι κατήγοντο αἱ τρεῖς κυριώτεραι φυλαὶ αὐτῶν.

A. Οἱ κυρίως Γερμανοί.

α) Οἱ Ἰσταιβωνες (Istaevones, δυτικοὶ κάτοικοι), ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὥρης τοῦ μέσου καὶ κάτω Ρήνου (ἀπὸ τοῦ Μογοντιακοῦ μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ Υσσέλου), ἀποτελοῦντες τὸν πυρῆνα τοῦ μεγάλου δεσμοῦ, ὅστις ὑστερον ἀναφαίνεται ὑπὸ τὸ ὄνομα Φράγκοι.

Ἄμεσως παρὰ τὸν κάτω Ρήγον κατώκουν οἱ Οὐρσίπεται καὶ οἱ Τέννιτροι, εἰς δὲ τὴν ΝΑ. ἀκραν τῆς χώρας τῶν Ἰσταιβώνων οἱ Σύγαμοι, οἵτινες κατώκουν πρὸς Ν. τοῦ Ρούρου καὶ ὅχι παρὰ τὸν Σίγαν. Οἱ ισχυρότερος τῶν Ἰσταιβωνικῶν λαῶν ήσαν οἱ Βρούντεροι, κατοικοῦντες παρ' ἐκάτερα τοῦ Λουπίου καὶ ἐκτεινόμενοι πρὸς Β. μέχρι τοῦ Ἀμασίου.

β) Οἱ Ἰγκαΐθωνες (παράλιοι) εἰς τὰ παράλια τῆς Γερμανικῆς θαλάσσης ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ρήνου μέχρι τῆς Κιμρικῆς χερσονήσου (Ιουτλαγδίας).

1) Οἱ Φρείσιοι, μεταξὺ Ρήνου καὶ Ἀμασίου καὶ ἐπὶ τῶν παρὰ τὴν παραλίαν νήσων, 2) οἱ Καῦνοι, δι' μᾶλλου ἐξηπλωμένος λαὸς τῶν Ἰγκαΐθων, κατοικῶν εἰς τὰς ἰλιώδεις χώρας τὰς ἐκτεινομένας ἀπὸ τῶν ἐκβολῶν τοῦ Ἀμασίου μέχρι τῶν τοῦ Ἀλβιος, 3) οἱ Σάξοι, κατοικοῦντες τὰ Α. τοῦ κάτω Ἀλβιος εἰς τὸ νῦν Όλστενον.

γ) Οἱ Ερμίωνες, κατοικοῦντες πρὸς Ν. τῶν Ἰγκαΐθων καὶ πρὸς Α. τῶν Ἰσταιβωνών. Εἰς αὐτοὺς ἀνήκουν οἱ Χηροσκηφικοὶ Ισταιβωνοί. Ταῦτα ποιητικά εἶναι διαμαρτυρία τοῦ Ἀλβιος.

Σάλα) καὶ οἱ Χάττοι, κατοικοῦντες πρὸς Ν. τῶν ἀνωτέρω μέχρι τῆς συμβολῆς τοῦ Ρήνου καὶ Μοίνου.

B. Οἱ Σουηβοὶ.

Οὗτοι ήσαν πιθανῶς Γερμανικὰ στίφη, τὰ ὅποῖα ἐξ τῆς ἴδιας Γερμανίας, τῆς μεταξὺ Ρήνου, Γερμανικῆς θαλάσσης, Ἀλβίος καὶ Μοίνου, μετηνάστευσαν εἰς προϊστορικοὺς ἥδη χρόνους πρὸς A. καὶ N. καὶ ἐγένοντο οἱ κυρίαρχοι τοῦ Σλαυϊκοῦ πληθυσμοῦ τῶν ἀνατολικῶν μερῶν τῆς Γερμανίας.

Εἰς τὴν μεσημβρινὴν Σορβίαν, τὴν μεταξὺ Μοίνου καὶ Δουνάβεως, κατώκουν οἱ δύο κύριοι λαοὶ Ἐρμόνδοροι καὶ Μαρκομάνοι, ὃν οἱ τελευταῖοι κατὰ τὴν πρόσδον τῶν Ρωμαίων ἀπεχώρησαν ἀπὸ τοῦ ἄνω Δουνάβεως εἰς τὴν Βοημίαν, ἐν ᾧ συνάρευσαν μετὰ τοῦ νοτιονατολικωτάτου Συνηδρικοῦ λαοῦ τῶν Κουζδῶν, εἰς δὲ τὴν βορείαν κατώκουν μεταξὺ Ἀλβίος καὶ Οὐέζδρου οἱ Σέμνωνες, παρὰ τὸν κάτω Ἀλβιν, οἱ Λογοβάρδοι; μεταξὺ Οὐέζδρου καὶ Οὐεστούλα, οἱ Βοργονδοί; ἢ Βούργουνδιωνες, καὶ πέραν τοῦ κάτω Οὐεστούλα οἱ Γότθοι; ἢ Γύθωνες.

Πολιτισμὸς τῆς ἀρχαίας Γερμανίας:

§. 2. A) Ἡ θρησκεία τῶν ἀρχαίων Γερμανῶν φαίνεται ὅτι μετετράπη, ως καὶ παρ’ Ἑλλησι, ἐκ τῆς ἀρχῆθεν μονοθεῖας εἰς πολυθείαν διὰ τῆς ἀναμίξεως τῆς λατρείας τῶν διαφόρων φυλῶν, αἵτινες δὲν ἦθελον νὰ ἐγκαταλίπωσι τὰς ἴδιαιτέρας αὐτῶν δοξασίας περὶ τοῦ ὑπερτάτου ὄντος· μετὰ ταῦτα δὲ ἡ πολυθεία αὕτη οὐδὲν οὐδὲν τῶν ἐπιθέτων τὸν θεόν, ἀτινα ἀρχικῶς παρίσων μεμρωνωμένας ἰδιότητας θεοῦ τινος, ὑστερον ὅμως ἐπροσωποιήθησαν ὡς χωρισταὶ θεότητες.

Θεοί. Ο ὑψιστος θεός, δ τηρήσας τὸ πλεῖστον τῆς παντοδυναμίας τοῦ ἀρχαίου μόνου θεοῦ, ἡτον δ Ὁ δῖνος, ἀπὸ τοῦ διποίου ἔξηρτητο πᾶσα ἐν τῷ φυσικῷ καὶ πνευματικῷ κόσμῳ ζωὴ καὶ ἴδιας τὰ τοῦ πολεμικῆς διδίδεις τὴν νίκην, τὸ ζηλωτάτατον ἀγαθὸν τοῖς πολεμικοῖς λαοῖς, καὶ μετο πάντας τοὺς εἰς τὴν μάχην πεσόντας εἰς τὰ οὐράνια αὐτοῦ δώματα (ην Βαλγάλλαν), ἔνθα ἡ ζωὴ αὐτῶν ἀπετέλει συνέχειαν μὲν τῆς γηί-
νης, ἀλλ’ ἔξηγνισμένης. Δεύτερος κύριος θεός αὐτῶν ἡτον δ Δόναρος,
ὅστις ἡτο κύριος ψηφισθεὶτηκέποτεινσητούμενος Εκπαιδεύπικρηθειλητικῆς καιροῦ

καὶ τῆς εὐφημίας. Ἀπὸ τὰς πολυαρθρίμους θεᾶς, αἵτινες ἔθεωροῦντο ἴδιως
ώς περιπλανώμεναι μητέρες θεῶν διδάσκουσαι τοὺς ἀνθρώπους τὰς δισχρήσιας καὶ τέχνας τοῦ οἰκιακοῦ βίου καὶ τὴν γεωργίαν, ἀναφέρει δὲ Τάκιτος
τὴν μητέρα τῆς Γῆς Νέρθον (Nerthus) καὶ περιγράφει τὴν ἐπί τινος
νήσου τοῦ Ὡκεανοῦ (Ρύγης, ἢ "Αλτης") λατρείαν αὐτῆς. Κατ' αὐτὴν
λοιπὸν τὴν περιγραφὴν αὕτη περιεφέρετο κατὰ κατιρούς ἐφ' ἀμάξῃς, συρροεί-
νης ὑπὸ βοῶν καὶ ὁδηγουμένης ὑπὸ ιερέων, ὅτε καὶ ἐπεκράτει πανταχοῦ
ἡσυχία καὶ εἰρήνη. Ἐπιστρέψουσα δὲ ἐλούετο (ἢ εἰκὼν δηλ. αὐτῆς) εἰς
λίμνην, ἐν ᾧ ἐπνίγοντο οἱ εἰς τὸν ἀγνισμὸν αὐτῆς ὑπηρετήσαντες, ἵνα
μή προδώσωσιν οὐδὲν τῆς μυστηριώδους αὐτῆς λατρείας.

Μεταξὺ θεῶν καὶ ἀνθρώπων παρεδέχοντο οἱ Γερμανοί, καθὼς καὶ οἱ
ἔθνικοι "Ελληνες, τοὺς ἡμιθέους ἢ ἥρωας, ἀπογόνους τῶν θεῶν, ἀξιω-
θέντας θείων τιμῶν διὰ τὰ ἀθάνατα κατορθώματα αὐτῶν." Ἐπισημάτασι
τῶν Γερμανῶν ἥρωες ἦσαν ὁ Μάν, ὃς ήταν οὗτος τοῦ γηγενοῦς θεοῦ Τούτ-
οκωνος καὶ πατήρ πάντων τῶν ἀνθρώπων, καὶ οἱ υἱοί αὐτοῦ Ἱγκων, Ἱ-
σκων καὶ Ἰρμίνων. Ἐκτὸς δὲ τῶν κοινῶν θεῶν καὶ ἥρωών ἑκάστη φυλὴ
εἶχε καὶ ἕπους δαίμονας, ὃν τινὲς μὲν ἦσαν ἀγαθοί καὶ ἐπροφύλαττον
αὐτούς ἐκ τῶν κακῶν, τινὲς δὲ ἀλάστορες καὶ παλαυναῖς (γύραντες,
νάντει, μορμοί, κτλ.).

Η λατρεία τῶν θεῶν κατ' ἀρχὰς δὲν ἐτελεῖτο ἐν-
τὸς ναῶν, ἀλλ' ἐπὶ λόφων καὶ ἐντὸς ἀλσῶν ὑπὸ πανάρχαια
δένδρα, ἐνιστρέψασθαι παρὰ ιερὰς λίμνας, ποταμοὺς ἢ πηγὰς,
συνισταμένη ἐκ προσευχῶν καὶ θυσιῶν. Οἱ προσευχόμενοι ἔβλε-
πε πρὸς Β. διότι πρὸς αὐτὸν τὸ μέρος ὑπετίθεντο οἱ κατοικίαι
τῶν θεῶν. Αἱ δὲ θυσίαι, εὐχαριστήριοι ἢ ἱλαστήριοι, ἔζετε-
λοῦντο διὰ ἀνθρωποθυσιῶν (αἰχμαλώτων, ἀργυρωνήτων, ἢ κα-
κούργων, εἰς ἐκτάκτους δὲ περιστάσεις καὶ παιδῶν βασιλέων,
ἢ καὶ βασιλέων) καὶ ζωοθυσιῶν (ἰδίως ἵππων), συνωδευομένων
μετ' εὐωχιῶν πάσης τῆς κοινότητος· ἐνιστρέψασθαι παρὰ σύμβολα
ρᾶς καρπῶν καὶ ἀνθέων.

Οἱ ιερεῖς ἦσαν φύλακες οὐ μόνον τῶν θείων, ἀλλὰ καὶ τῶν αἰγα-
πίνων νόμων· διὸ εἰργάζοντο καὶ εἰς τὰ δικαστήρια τοῦ λαοῦ εἰς
τὰς ἐκστρατείας, τὴν κατ' ἐγχήν εὐάρεστον τοῖς θεοῖς ἐνασχόλησιν, ἐ-
φερον εἰς τὸν πόλεμον τὰ εἰς τὰ ἄλση φυλαττόμενα ιερὰ σύμβολα (οἷον
τὴν λόγγην τοῦ Ὁδίγου, κτλ.), ἐξωπύρους τὸν ἐνθουσιασμὸν τῶν πολεμι-
τῶν λόγγην τοῦ Ὁδίγου, κτλ.), ἐξωπύρους τὸν ἐνθουσιασμὸν τῶν πολεμι-

σεών καὶ ώς διπλούται: τῆς ἀράτως εἰς τὸν ἀγῶνα παρευρισκομένης θεό· τητος διετήρουν τὴν τάξιν καὶ ἔτιμώρουν τὸν δειλότηρόν τους. "Ιδιον τῆς Γερμανικῆς εἰδικολατρείας ἡτον, ὅτι κήρυκες τῶν θείων θελήσουν δὲν ἡσαν ἄνδρες, ἀλλὰ γυναικες, σοφαὶ καλούμεναι, αἵτινες ἡταν πεποικισμέναι μὲν ἀνωτέρας πνευματικές δυνάμεις, ὡς οἱ ἥρωες μὲ φυσικάς. Αὗται ἐξ προέλεγχον τοῖς ἀνθρώποις σωτηρίαν ἢ ἀπώλειαν, νίκην ἢ θάνατον, ἐκ τῶν ἐντοσθίων τῶν θυσμάνων, ἐκ τοῦ αἴματος τῶν φονευομένων αἰγυμαλώτων, τοῦ ρόθου τῶν κυμάτων, κτλ.

B. Τὸ Πολίτευμα. Τὸ ἀρχαιότατον πολίτευμα τῆς Γερμανίας εἶχε βάσιν τὴν κυριαρχίαν τῆς κοινότητος. Οὕτω καὶ ἡ συνέλευσις τῶν ἐλευθέρων γαιοκτημόνων ἐκάστης κοινότητος καὶ ἡ ἔτι μεγαλειτέρα τῶν γαιοκτημόνων ἐκάστης ἐκ πολλῶν κοινοτήτων συνισταμένης περιφερείας εἶχε τὴν νομοθετικὴν ἔξουσίαν καὶ ἔξελεγχο τοὺς ἀνωτέρους ἀρχοντας (ἡγεμόνας καὶ δούκας) καὶ τοὺς δικαζάς καὶ ἀπεφάσιζε περὶ εἰρήνης καὶ πολέμου.

Αἱ συγελεύσεις τοῦ λαοῦ ἡταν τακτικαὶ, γενόμεναι: ίδίως κατὰ τὴν νέαν Σελήνην καὶ τὴν Πανσέληνον, καὶ ἕκτακτοι. Οἱ συνερχόμενοι, ὡπλισμένοι ὄντες, συνεδρίαζον ίδίως ἐπὶ βουνῶν, ἢ ἐντὸς ἀλσους: τὴν δὲ συνέλευσιν διεύθυνεν ὁ βασιλεὺς ἢ ὁ πρὸς τοῦτο ἐκλεχθεὶς ἡγεμὼν· ἡ παραδοχὴ τῶν συζητουμένων ὠρίζετο διὰ φωνῶν καὶ κλαγγῆς τῶν ὅπλων, ἢ δὲ ἀρνησίς διεκρίνετο ἐκ τῶν ψιθυρισμῶν. Πᾶσαι αἱ δίκαια ἐδικάζοντο προφορικῶς καὶ δημοσίᾳ, αἱ δὲ ἀποφάσεις ἔξεδίδοντο κατὰ νομικὰς διατάξεις, αἵτινες ἐπὶ μακρὸν χρόνον μετεδίδοντο κατὰ παράδοσιν ἐγράφησαν δὲ μόνον ἀπὸ τοῦ ἐ. αιῶνος. Αἱ ἐπιβαλλόμεναι ποιναὶ ἡταν ἀποξημιώσεις, πρόσιμα εἰς χρήματα, εἰς ζῶα, κτλ. καὶ δι' αὐτὴν τὴν ἀνθρωποκοτονίαν. Θανατικὴ δὲ ποινή (ἀγγρόνη) ἐπειδόλλετο μόνον εἰς προδότας τῆς πατρίδος καὶ δαιλούς. Καθ' ὃν δὲ χρόνον ἡ συνέλευσις ἥργειτο διεύθυνε τὴν δικαστικὴν ἔξουσίαν καὶ πιθανῶς ὅλην τὴν ἐκτελεστικὴν εἰς καὶ μὲν τὸν πατριοπῆτα ἐξ 100 ἐλευθέρων παρέδρων.

* Πρασιλεία αὑτοῦ ἦταν παρατάτο (κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Ταχίτου) μὲν παρὰ ταῖς ἀνατολικαῖς Γερμανικαῖς φυλαῖς (τῶν Μαρχογάνων, Κουάδων καὶ Γότθων), ἀλλὰ καὶ οἱ πλεῖστοι λαοὶ ἐκτὸς μόνον τῶν Σκαρίνων ἐνούμενοι καὶ ἀναζητοῦντες οὔτερον νέας κατοικίας ἔξελεγχον βασιλέα, εἰς τοῦ ὅποιού τὴν οἰκογένειαν τὸ ἄξιον αὐτὸν ἔμενε συνήθως διαδοχικόν.

Ο νέος βασιλεὺς ἀνεβάζετο ἐπὶ ἀσπίδος καὶ παρακολουθούμενος ὑπὸ τῶν ἐπευφημιῶν περιήγετο τρίς εἰς τὴν συνέλευσιν τοῦ λαοῦ, ἵνα ἴδωσι πάντες αὐτόν. Οἱ ἀρχαιότατοι βασιλεῖς ὅλιγον διέφερον τῶν λοιπῶν ἐλευθέρων κατὰ τὴν ἐνδυμασίαν καὶ πανοπλίαν καὶ δὲν ἐφόρουν σήματα τοῦ ἀξιώματος αὐτῶν. Οἱ βασιλεὺς εἰς τὰς συνελεύσεις τοῦ λαοῦ καὶ τὰ δικαστήρια εἶχε τὴν προεδρίαν καὶ ἐν τῷ πολέμῳ τὴν ἀρχηγίαν, ἐλάμβανε μέρος τῶν προστίμων καὶ τῶν λαφύρων, εἶχεν ἴδια κτήματα, τὰ ὅποια διὰ τῶν κατακτήσεων ηὗξανον σημαντικῶς, ἐπέβαλε φόρους εἰς τοὺς ἡττωμένους ἔχθρούς, ἀπὸ δὲ τοῦ λαοῦ δὲν ἐλάμβανεν ἄλλο, εἰμὴ δῶρα εἰς σημαντικὰς περιστάσεις.

Οἱ λαὸς συνίστατο ἐκ τεσσάρων τάξεων, 1) ἐκ τῶν εὐγενῶν, τῶν ὁποίων πιθανῶς οἱ πρόγονοι διεκρίθησαν ἢ δι᾽ ἀνδραγαθίαν, ἢ δι᾽ ἐκτεταμένα κτήματα, καὶ ἐκ τῶν ὁποίων συνήθιστας ἐλαμβάνετο ὁ βασιλεὺς, καθὼς πιθανῶς καὶ οἱ προϊστάμενοι τῶν περιφερειῶν, 2) ἐκ τῶν μὴ εὐγενῶν ἐλευθέρων, οἵτινες ἀπετέλουν τὸ κύριον τοῦ λαοῦ μέρος,

Οἱ ἐλευθέροι πρὸς ἕνδειξιν τῆς ἀνεξαρτησίας αὐτῶν ἀφινον κρεμανῆν ἐλευθέρως τὴν μακρὰν καὶ βιττερυχώδη κόμην των, ἐφερον ὅπλα καὶ ἐδικαιοῦντο διὰ ζημίαν προσγινομένην, εἴτε εἰς τὸ σῶμα, εἴτε εἰς τὴν περιουσίαν, εἴτε εἰς τὴν τιμὴν αὐτῶν, νὰ ἐκδικῶνται αὐτοὶ μετὰ τῶν οἰκείων των, ἐὰν δὲν ἥθελον νὰ δεχθῶσι τὴν ὑπὸ τοῦ νόμου ὅριζομένην ἀποζημίωσιν. Διὰ φονευθέντα ἐλευθερον οἱ συγγενεῖς αὐτοῦ ἥδυναντο νὰ ζητήσωσι παρὰ τοῦ φονέως χρηματικὴν ἀποζημίωσιν, ἐὰν δὲν ἐπροτίμων νὰ κηρυξθωσι κατ’ αὐτοῦ πόλεμον. Οἱ ἐλευθέροι εἶχον τὸ δικαίωμα νὰ ἔχωσιν ἰδιωτησίας, νὰ λαμβάνωσι μέρος εἰς τὰ δικαστήρια καὶ τὰς συνελεύσεις τοῦ λαοῦ, συγχρόνως ὅμως καὶ τὴν ὑποχρέωσιν νὰ συμμετέχωσι τῶν ἐκστρατεῶν, νὰ σινεισφέρωσιν εἰς τὰς ἀνάγκας τοῦ στρατοῦ, νὰ προσφέρωσιν ἑτησίως δῶρα εἰς τὸν βασιλέα καὶ νὰ ξενίζωσιν αὐτὸν καὶ τὴν θεραπείαν του.

3) ἐκ τῶν ἀπελευθέρων, οἵτινες ἀποτελοῦνται τὴν μεταξὺ ἐλευθέρων καὶ δούλων μέσην τάξιν, ἵσαν ὑποχρεωμάτων εἰς τὴν στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν, ἀλλ᾽ ἀποκεκλεισμένοι ἐκ τῶν δικαστηρίων καὶ τῶν συνελεύσεων τοῦ λαοῦ, καὶ εἶχον τὴν ἀδειαν νὰ κατέχωσι γαίας μόνον ὡς ἐνοικιασταῖ.

4) ἐκ τῶν διεύλων οἵτινες ἤσαν ἢ αἰγαλάτοι, ἢ ἀργυρώ-
ψηφιστοὶ ιθηκέαπο το Νοτοπούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

νητοι, ή γεννημένοι ἐξ αὐτῶν τούτων ἐν τῷ οἴκῳ τοῦ κυρίου αὐτῶν.

Οἱ δοῦλοι ἔκειρον τὴν κόμην, ἐνεδύοντο μακρὰν καὶ στενὴγενένδυμασίαν, δὲν ἔφερον ὅπλα, ἡσαν δουλοπάροικοι, ἔθεωροῦντο ὡς πράγματα, καὶ εἰς πᾶσαν περίστασιν ἥδυναντο, ὅπως ταῦτα, νὰ πωλῶνται, καὶ οὐδεμίᾳ ἀποζημιώσις ἑδίδετο εἰς αὐτοὺς διὰ ζημίαν, ἢ πάθημα. Βέβελουν δὲ πάσας τὰς οἰκιακὰς καὶ ἀγροτικὰς ἐργασίας, καὶ εἰς τοὺς ἀρχαιοτέρους χρόνους δὲν ἀπελάμβανον ἄλλην ἀμοιβὴν παρὰ τῶν κυρίων των, εἰμὶ τὴν τροφὴν καὶ ἐνδυμασίαν των.

Γ. Τὰ τοῦ πολέμου. Τὰ ἐπιθετικὰ αὐτῶν ὅπλα συνίσταντο ἐκ τῆς λόγχης (ἥτις ἔχουσα μακρὸν μὲν κοντάριον, ἀλλὰ βραχεῖαν καὶ ὀξεῖαν αἰχμὴν ἔχοντι μετεπομπήσεις συνήθως ὡς ἀγχέμαχον ὅπλον, ἐνίστε ὅμως καὶ πρὸς ἐξακόντισιν) καὶ ἐκ τοῦ ζίφους, τὸ ὅποῖον, ὡς φαίνεται, ἔφερον οἱ ἐλεύθεροι πάντοτε καὶ εἰς πάσας τὰς ἐργασίας των. Ἐκτὸς τούτων ἡσαν παρ' αὐτοῖς ἐν χρήσει καὶ τόξα καὶ βέλη καὶ λίθινοι σφεῦραι, ὕστερον δὲ καὶ χάλκινοι πελέκεις, ρόπαλα καὶ σφενδόναι. Τὰ δ' ἀμυντικὰ συνίσταντο συνήθως μόνον ἐξ ἀσπίδος ἢ πεπλεγμένης μὲν ἔντερα, ἢ ξυλίνης, κεκοσμημένης μὲν λαμπρὰ χρώματα. Τὰ ὅπλα ἐλάμβανον οἱ νέοι παρὰ τοῦ πατρὸς ἢ στενοῦ συγγενοῦς τὸ εἰκοστὸν ἔτος τῆς ἡλικίας των ἐν δημοσίᾳ συνελεύσει. Ότε ἐψηφίζετο ὑπὸ τῆς συνελεύσεως τοῦ λαοῦ πόλεμος, συνηθοῖ ζοντο πάντες οἱ ίκανοι νὰ φέρωσιν ὅπλα (γενικὸς ἐξ οπλισμοῦ, οἵτινες ὑπὸ ἀρχηγὸν τινα ἀποσπώμενοι ἔκαμον διαφόρους πρὸς λείαν ἐκδρομάς. Ή εἰς μάχην παράταξις τῶν Γερμανῶν εἶχε πολλάκις εἰς τὴν οὔραν καὶ τὰ νῶτα αὐτῆς ὀχύρωματα ἐξ ἀμαξῶν μετὰ τῶν γυναικῶν καὶ τῶν παιδίων, ἀναπληρούσσων ἐνίστε κλινουμένην ἢ καὶ διερήγγυμένην τάξιν.

Βίος καὶ θήμα. Οἱ ἀρχαῖοι Γερμανοὶ δὲν ἔζων ἐντὸς πίλεων, πολλαχοῦ δὲ οὐδὲ ἐντὸς χωρίων, καὶ εἰς τινα μέρη αἱ κοινότητες ἀπετελοῦντο μνῶν ἔξιδλίγων καλυβῶν ἐκ πλίνθων, παρὰ τὰς ὅποιας, κεκαλυμμένας μὲ ἀχυρα ἢ χόρτα, ἔκειντο οἱ ἀγροὶ τῆς κοινότητος. Ἀνάλογος τῆς ἀπλῆς κατοικίας ἦτο καὶ ἡ ἐνδυμασία καὶ ἡ συνήθης τροφὴ. Κυρία ἐνασχόλησις τῶν ἐλευθέρων ἐκτὸς τοῦ καλέμου ἦτον ἡ θήρη. Ψηφιστοί θήρηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ρχ, τὰ δὲ ἐργόχειρα καὶ ἡ καλλιέργεια τῶν ἀγρῶν ἀνῆκεν εἰς τὰς γυναικας, τὰ παιδία καὶ εἰς τοὺς μὴ ἐλευθέρους. Εἰς τὰς συγχάς ἐστιάσεις καὶ εὐωχίας ἦδον συνοδεύομενοι ὑπὸ μουσικῶν ὄργανων καὶ ωρχοῦντο μετὰ ξ. φῶν· συνήθως δὲ ἐν αὐταῖς ταῖς εὐωχίαις προεβουλεύοντο περὶ τῶν σπουδαιοτάτων ὑποθέσεων αὐτῶν.

Πόλεμοι· τῶν Γερμανῶν κατὰ τῶν Ρωμαίων μέχρι τῆς μεγάλης τῶν ἔθνῶν μεταναστάσεως.

§. 3. A. Καθυπόταξις ὑπὸ τῶν Ρωμαίων Γερμανικῶν φυλῶν μὴ κατοικουσῶν τὴν ἴδιας Γερμανίαν. Εἰς τοὺς ἀρχαιοτάτους χρόνους ἀναφίνονται οἱ Γερμανοὶ μὴ ἔχοντες μὲν ἐτι σταθερὰς κατοικίας, προχωροῦντες δὲ πρὸς τὰ νοτιοδυτικὰ, ἔνθα συνηντηθῆσαν μετὰ τῶν Ρωμαίων. Κατὰ πρῶτον δὲ τοῦτο ἐγένετο εἰς τὸν κατὰ τῶν Κίμμερων καὶ Τευτόνων πόλεμον τῶν Ρωμαίων (113—101 π. Χ.), περὶ οὗ ἵδε Βιβλίον Β'. §. 118. Ήμίσειαν ἐκατονταετηρίδα μετὰ τὸν ἀνωτέρῳ πόλεμον ἀνεφάνησαν οἱ Σουηθοί, οἵτινες προχωρήσαντες ἐπίσης πρὸς τὰ ΝΔ. ὑπερέβησαν τὸν Ρήνον καὶ ἐπολέμησαν ὑπὸ τὸν Αριόθιζον κατὰ τῶν Ρωμαίων περὶ τῆς κυριαρχίας τῆς Γαλατίας. Οἱ Ρωμαῖοι ὅμως ἀπεδίωξαν τοὺς Σουηθούς (Μαρκομάνους) ἐκ τῆς Γαλατίας καὶ ὑπέταξαν τὰς δυτικὰς Γερμανικὰς φυλὰς, αἵτινες βαθμηδὸν εἶχον ἀποκατασταθῆ ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὁχθῆς τοῦ Ρήνου (Βιβλίον Β'. §. 124).

Ἄπὸ τοῦ Αὔγουστου ἡ ὑπὸ Γερμανικῶν φυλῶν κατοικουμένη περὶ τὴν ἀριστερὴν ὁχθῆν τοῦ Ρήνου χώρα ὀνομάσθη ἄνω καὶ κάτω Γερμανία, ἀπετέλει ὅμως μέρος τῆς Γαλατικῆς ἐπαρχίας Βελγικῆς. Πρὸς διπεράσπισιν τῶν δρίων καὶ ἀναχαίτισιν τῆς πειστέρω προσόδου τῶν Γερμανῶν πρὸς Δ. ἐτοποθετήθησαν περὶ τὸν μέσον καὶ τὸν κάτω Ρήνον ὅκτω λεγεῶνες, τῶν ὀποίων κυριώτεροι σταθμοὶ ἦσαν τὸ Μογοντίσιον, η Κολωνία καὶ ἡ νῦν Ξάντη (Castra vetera).

Κατάκτησις ὑπὸ τῶν Ρωμαίων τῶν πρὸς Ν. τοῦ Δουνάθεως χωρῶν Ραιτίας, Οὐγνελικίας καὶ Νωρικοῦ (15 π. Χ.). Ο Αὔγουστος, ἵνα καὶ

εἰς τὰ B. τοῦ κράτους αὐτοῦ ἔχη φυσικὰ δριτα καὶ συγχρόνως κατέχη καὶ τὰ σημαντικὰ στενὰ τῶν Ἀλπεων, διέταξε τοὺς προγόνους αὐτοῦ Δροῦσον καὶ Τιθέριον, ἵνα εἰσθάλωσιν ὁ μὲν διὰ τῆς κοιλάδος τοῦ Ἀθέσιος, ὁ δὲ διὰ τῆς Ἐλβετίας εἰς τὴν Ραιτίαν, τὴν Οὐενδελικίαν καὶ τὸ Νωρικόν· ἀλλὰ μόλις μετὰ πολλοὺς ἀγῶνας κατώρθωσαν οἱ καθ' ὅλα ὑπέρτερην Ρωμαϊκήν νὰ ὑποτάξωσι περὶ τὰ 15 π. Χ. τοὺς εἰς τοὺς βορείους πρόποδας τῶν Ἀλπεων κατοικοῦντας ἀνδρείους τούτους λαοὺς, καὶ οὕτως ὁ ἄνω Δούναβης κατέστη τὸ μεταξὺ Γερμανίας καὶ Ρωμαϊκοῦ κράτους δριον· παρὰ δὲ τὸν κάτω Λέχον (Lieus) ἴδρυθη ἡ Ρωμαϊκή ἀποικία Αύγουστα Οὐενδελικῶν καὶ ταῦν Αύγουστα πρὸς ἀναγκάτισιν τῆς πρὸς N. προόδου τῶν Γερμανῶν.

B. Άποπειραι τῶν Ρωμαϊών πρὸς κατάκτησιν τῆς ιδίως Γερμανίας (12 π. Χ.—16 μ. Χ.)

1) Αἱ ἐκστρατεῖαι τοῦ Δρούσου καὶ Τιθερίου. Οἱ Δροῦσοι, διὰ νὰ καθυπετάξῃ εἰς τὴν Ρωμαϊκὴν κυριαρχίαν τὴν ιδίως Γερμανίαν, βοηθούμενοι ὑπὸ τῶν Βαταλῶν καὶ Φρεισίων, ἐπεζείρησε τέσσαρας ἐκστρατείας εἰς τὴν Γερμανίαν (12—9 π. Χ.). Καὶ εἰς μὲν τὴν πρώτην προέθη νικητὴς μέχρι τοῦ Ἀμασίου, εἰς δὲ τὴν δευτέραν μέχρι τοῦ Οὐενδούργιδος, εἰς δὲ τὴν τρίτην ἐθεμελίωσε παρὰ τὸν Ρήνον ἀπὸ τοῦ Μογοντιακοῦ μέχρι τῆς υγέτου τῶν Βαταλῶν σειρὰν 50 ὁχυρωμάτων, τὰ ὅποια ἐγένοντο ἡ βάσις τῶν μετὰ ταῦτα Γερμανικῶν παραρρήνιων πόλεων, καὶ ὠχύρωσε τὰς κορυφὰς τοῦ Ταύνου, εἰς δὲ τὴν τετάρτην ἔφθασε μέχρι τοῦ Ἄλβιος· ἀπέθανεν ὅμως πεσὼν ἀπὸ τοῦ ἵππου κατὰ τὴν σύντονον ὑπαγώρησίν του.

„Ινα δὲ προσθάλῃ καὶ ἀπὸ τῆς θαλάσσης ὁ Δροῦσος τὴν Γερμανίαν, γνήσετε διὰ τῆς Δρουσείου διώρυχος τὸν Ρήνον μετὰ τοῦ Υσσέλου.

Οἱ Τιθέριοις, διαδεχθεὶς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ εἰς τὴν ἀρχηγίαν τῶν ἐν Γερμανίᾳ Ρωμαϊκῶν λεγεώνων, κατώρθωσεν οὐχὶ τίσσον δι' ἀνδρείας, ὃσον δι' ἀπίτης καὶ δωροδοκίας καὶ πειθοῦς, ἵνα πᾶσαι αἱ ἀπὸ τοῦ Ρήνου μέχρι τοῦ κάτω Ἄλβιος καὶ τὰν

Σουηδικῶν χωρῶν Γερμανικαὶ φυλαὶ ἀναγνωρίσωσι τὴν κυριαρχίαν τῶν Ρωμαίων, ἢ συμμαχήσωσι μετ' αὐτῶν.

2) Οἱ ὑπὲρ ἀνεξαρτησίας ἀγῶνες τῶν Γερμανῶν (7—10 μ. Χ.). Ἀφοῦ ἡ Ρωμαϊκὴ κυριαρχία ἐφαίνετο ἐκτεινομένη καὶ ἐπὶ τῶν πρὸς Β. φυλῶν, ὁ Τιβέριος ἐπεγχείρησε νὰ προσθάλῃ συγχρόνως καὶ ἀπὸ Δ. καὶ ἀπὸ Ν. τὸ ὑπὸ τοῦ Μαρκομάνου ἡγεμόνος Μαρβόδου ἰδρυθὲν Σουηδικὸν βασίλειον, τὸ μεταξὺ Δυνατήσεως, Ἄλβιος καὶ Οὐϊστούλα· ἀλλ’ ἡ πρὸ πολλοῦ χαλκευθεῖσα ἐπανάστασις τῶν Ἰλλυριῶν καὶ Παννονίων λαῶν παρὰ τὴν Ἀδριατικὴν θάλασσαν καὶ τὰς Καρυνῆς Ἄλπεις ἡγάγκασαν αὐτὸν νὰ ὑποχωρήσῃ· οὗθεν ὅμολογήσας συνθήκες εἰσήνης καὶ φιλίας μετὰ τοῦ Μαρβόδου ἐστράφη κατὰ τῶν ἐπαναστατῶν, τοὺς ὅποίους μετὰ τετραετεῖς ἀγῶνας ἐκ νέου ὑπέταξεν. Ἀπ’ ἐναντίας τὰ βόρεια Γερμανικὰ φῦλα ἀπετίναξαν τὴν Ρωμαϊκὴν κυριαρχίαν· διότι εἰς νέος Χηροῦσκος ἡγεμών, Ἀρμίνιος (Ερμαννος), κατώρθωσε νὰ συνδέσῃ πρὸς κοινὴν ὑπεράσπισιν τοὺς ἀρχηγοὺς τῶν Χηρούσκων, Βρουκτέρων, Μάρσων καὶ Χάττων. Ότε δὲ ὁ μισούμενος Ρωμαῖος ἔπαρχος Κυιντίλιος Οὔχρος, ἐρεθίσας τοὺς Γερμανοὺς διὰ τῆς εἰσαγωγῆς Ρωμαϊκοῦ τρόπου διοικήσεως καὶ ἀλαζόνος συμπεριφορᾶς καὶ ἐπιθυλῆς φόρων, ἔλαβε τὴν εἰδῆσιν τῆς ἐπαναστάσεως μεμακρυσμένου Γερμανικοῦ λαοῦ (τῶν Ἀμασιθαρίων ἢ τῶν Συγάμιδρων;), ἐπεχείρησεν, ἔξαπατήσας ἑαυτὸν, ἐκστρατείαν διὰ τοῦ Τευτοδούργικοῦ δρυμοῦ. Αὐτῷθι ὅμως, ἐπιπεδών δὲ Ἀρμίνιος κατ’ αὐτὸν αἰφνιδίως μεταξὺ τῶν πηγῶν τοῦ Ἀμασίου καὶ Λουπίου, ἔξωλόθρευσε τρεῖς ἐκ τῶν καλλιτέρων Γερμανικῶν λεγεώνων (9. π. Χ.), μεθ’ ὃ δὲ Οὔχρος πεσὼν ἐπὶ τοῦ ξίφους αὐτοῦ ηύτοχειριάσθη. Οὕτως ἡ ιδίως Γερμανία κατέστη πάλιν ἐλευθέρα καὶ ὁ Ρήνος τὸ διοιν τῆς Ρωμαϊκῆς κυριαρχίας.

3) Αἱ ἐκστρατεῖαι τοῦ Γερμανικοῦ (14—16 μ. Χ.). Ὁ Γερμανικὸς, υἱὸς τοῦ Δρούσου, ἔζητησε καὶ πάλιν νὰ ἰδρύσῃ τὴν ὑπὸ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Ρωμαϊκὴν κυριαρχίαν ἐν τῇ Γερμανίᾳ καὶ ἐκδικηθῆ τὸν Οὔχρον. Ἐνίκησε μὲν τὸν Ἀρμίνιον εἰς τὸ παρὰ τὸν Οὐίσουργιν Ἰδιστάβισον πεδίον, ἔνεκα ὅμως

τῆς γενικῆς ἐπαναστάσεως τῶν πέραν τοῦ Οὐίσιούργιδος Γερμανικῶν φύλων ἐπέστρεψεν εἰς τὸν Ἀράγον διὰ τοῦ Ἀμασίου καὶ τῆς Γερμανικῆς θαλάσσης, ἔνθα ὁ ἐκ 1000 πλοίων στόλος αὐτοῦ ὑπέστη ἐξ τρικυμίας μεγάλας ζημίας. Ἐνῷ δὲ ἐτοπεῖ νὰ ἐπιχειρήσῃ νέαν ἐκστρατείαν πρὸς ἀποπεράτωσιν τῶν σχεδίων τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἀνεκλήθη εἰς τὴν Ῥώμην ὑπὸ τοῦ θείου αὐτοῦ αὐτοκράτορος Τιβερίου.

Κατὰ τὴν δευτέραν ἐκστρατείαν εὗρον οἱ Ῥωμαῖοι εἰς τὰς χαράδρας τοῦ Τευτοβουργίου δρυμοῦ τὰ δύστα τῶν πρὸ ἔξαετίας πεσόντων, τὰ δυποία δὲ Γερμανικὸς ἔθνος μετὰ νεκρωσίμων τελετῆς.

Οὕτως οἱ Γερμανοὶ ἔμειναν ἐλεύθεροι καὶ οἱ Ῥωμαῖοι προσωρινῶς ἐγκατέλιπον τὰ κατακτητικὰ σχέδια αὐτῶν, ἐκπίζοντες ὅτι εἴτε διὰ τῶν φύλων καὶ συμμάχων αὐτῶν, εἴτε διὰ τῶν διαιρέσεων τῶν Γερμανῶν, θὰ φθάσωσιν εἰς τὸ ποθιύμενον.

Πόλεμος μεταξὺ Ἡρμινίου καὶ Μαρβόδου (17).

Ἡ μετὰ τῶν Ῥωμαίων συμμαχίᾳ τοῦ Μαρβόδου ἔκαμε καταφανές τοῖς Γερμανοῖς, ὅτι αὐτὸς δὲν ἔφρόντιζε τόσον διὰ τὴν ἀνεξαρτησίαν τῆς Γερμανίας, ὃσον διὰ τὴν στερέωσιν τῆς ἴδιας ἀρχῆς. "Ἐνεκα δὲ τούτου αἱ ἀνδρειόταται Σουηβικοὶ φυλαὶ, οἱ Λογγούριδοι καὶ οἱ Σέμνωνες, ἀποσπαχθεῖσαι ἀπ' αὐτοῦ, εἰσῆλθον εἰς τὸν ἐλεύθερον δεσμὸν τῶν Χρούσκων καὶ οὕτως ἡγώθησαν μετὰ τοῦ Ἡρμινίου κατ' αὐτοῦ. "Ο Μάρβοδος μετ' αἷματηρὸν, ἀλλ' ἀμφιρρέπη μάχην, γενομένην ἐν Σαξονίᾳ, ἀπεσύρθη εἰς τὴν Βερμίαν, ἔξεθρονίσθη ὅμως ἐκ τοῦ βασιλείου του ὑπὸ τινος Γότθου ἥγειρόνος (Κατουάλδου) καὶ ἐλαθεν ὑπὸ τοῦ Τιβερίου κατοικίαν ἐν Ῥαβένηρη. Ἀλλὰ καὶ δὲ Ἡρμινίος, ὑποπτευθεὶς ὅτι ἔτεινε πρὸς τὴν μοναρχίαν, διῆ ἀπάτης ἐφονεύθη ὑπὸ τῶν ἴδιων αὐτοῦ συγγενῶν (22;). Ἡ δὲ ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων ὑποθυλπομένη διγένοια μεταξὺ τῶν ἴδιων Γερμανῶν καὶ τῶν Σουηβῶν καὶ μεταξὺ τῶν ἴδιαιτέρων φύλων τῶν αὐτῶν λαῶν ἐξηκολούθει ἐπὶ μακρόν.

Οὐ πέρ ἀνεξαρτησίας πόλεμος τῶν Βαταθῶν (69 — 70). Καθ' ὃν χρόνον ὁ Οὐίτελλιος καὶ ὁ Οὐεσπασιανὸς ἡγωνίζοντο, τίς νὰ λάθῃ τὴν κυριαρχίαν τῆς Ῥώμης, οἱ ὑπὸ τοῦ Κλαυδίου Κιβίλιος ὑποκινούμενοι Βαταθοί (εἰς τὸ Δέλτα τοῦ Ῥήγου) διήγειρον ἐπανάστασιν, τῆς ὁποίας συμμετέσχον καὶ οἱ Φρεί-

ειοι καὶ πᾶσαι αἱ ἐπὶ τῆς ἀριστερᾶς ὅχθης τοῦ Ῥήνου Γερμανικαὶ φυλαὶ, καθὼς καὶ Γαλατικοὶ λαοὶ, ἐνῷ συγχρόνως Γερμανοὶ λαοὶ τῆς δεξιᾶς ὅχθης τοῦ Ῥήνου, ἐνθουσιασθέντες ὑπὸ τῆς προφήτειδος Βελήδης, εἰσέβαλον εἰς τὸ Ῥωμαϊκὸν ἔδαφος. Καὶ κατ’ ἀρχὰς μὲν ὁ Κίδιλις ἐπροσποιεῖτο ὅτι ἐπολέμει ὑπὲρ τοῦ Οὐεσπασιανοῦ κατὰ τοῦ Οὐίτελλίου, μετὰ τὸν θάνατον ὅμως τούτου ἐκηρύχθη κατὰ πάσης Ῥωμαϊκῆς ἀρχῆς. Πᾶσα ἡ Γαλατία καὶ αἱ ἐκεῖ μένουσαι Ῥωμαῖκαι λεγεῶνες καὶ αὗτοὶ οἱ Οὐδοὶ προσῆλθον εἰς αὐτὸν, καὶ οὕτως ἐκῆρυξεν οὗτος τὴν ἀνίδρυσιν νέου Γαλατικοῦ βασιλείου. Ἀλλὰ καὶ πάλιν ἐλειπεν ἀπὸ τοὺς Γαλάτας ἡ ὁμόνοια· διότι ἡ μία μετὰ τὴν ἄλλην Γαλατικὴ φυλὴ ἀπεσύρετο καὶ οὕτως, ὅτε ὁ Οὐεσπασιανὸς ἀπέστειλεν εἰς τὴν Γαλατίαν τὸν Κερεάλιν μετὰ Ῥωμαϊκοῦ στρατοῦ, τὸ Γαλατικὸν κράτος διελύθη, οἱ δὲ Βαταβοὶ ἐπανῆλθον εἰς τὴν προτέραν των θέσιν, ἐγένοντο δηλ. σύμμαχοι τῶν Ῥωμαίων, μὴ ὑποτελεῖς μὲν, ἀλλ’ ὑποχρεωμένοι νὰ προσφέρωσι στρατὸν, ζητούμενοι ὑπὸ αὐτῶν.

Ἐπιθέσεις τῶν Γερμανῶν κατὰ τοῦ Ῥωμαϊκοῦ κράτους. Οἱ ἐπιθετικοὶ πόλεμοι τῶν Ῥωμαίων κατὰ τῆς Γερνίκας μετεπράπησαν τὴν δευτέραν ἐκατονταετηρίδα εἰς ἀμυντικούς· διὸ πρὸς ἀμυναν τῶν διὰ τῆς βαθμιαίας προόδου τῶν φρούρων ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὅχθης τοῦ Ῥήνου καὶ τῆς ἀριστερᾶς τοῦ Δουνάβεως ἀποκτηθέντων δεκατευομένων ἀγρῶν (*agri decumates*) κατεσκευάσθη πρόχωμα, ὥχυρωμένον διὰ πύργων καὶ ἐκτεινόμενον ἀπὸ τοῦ νῦν Νερζίδησυ τοῦ κειμένου ἐπὶ τοῦ Ῥήνου μέχρι τοῦ ἄνω Δουνάβεως, τὸ ὅποῖν ὅμως ὕστερον διεράγη ὑπὸ τῶν Γερμανῶν.

Ἐπὶ δὲ ὠλιγώτερον ἡδύναντο οἱ Ῥωμαῖοι νὰ ὑπερασπισθῶσι τὰ παρὰ τὸν μέσον Ῥήνου ὅρια αὐτῶν· ὅτε δηλ. περὶ τὰ μέσα τοῦ ἔ. αἰώνος οἱ παρὰ τὸν Οὐίκηρον καὶ Οὐίστούλαν ~~οἰκοῦντες~~ λαοὶ ἤρχισαν νὰ ἐπιπίπτωσι κατὰ τῶν πρὸς Ν. καὶ Δ. γειτόνων των, πᾶσα ἡ μεθόριος τοῦ Δουνάβεως γραμμὴ ἀπὸ τοῦ Μέλανης Δρυμοῦ μέχρι τῆς Δακίας κατεπατήθη ὑπὸ πολλῶν καὶ ἐν μέρει νεοφανῶν λαῶν, οἵτινες εἰσέβαλον εἰς τὰς πρὸς Ν. τοῦ Δουνάβεως Ῥωμαϊκὰς χώρας, δηρῦντες αὐτὰς καὶ ἐπρε-

χώρησαν μέχρι τῆς Ἀκυληίας, καθ' ὃν χρόνον αἱ πλεῖσται Ῥωμαϊκαὶ λεγεῖσαι ήσαν ἀποχολημέναι εἰς τὸν κατὰ τῶν Πάρθων πόλεμον. Τὸν ἐντεῦθεν γεννηθέντα πόλεμον (167—180) οἱ Ῥωμαῖοι ὠνόμασαν Μαρκομάνων ἐκ τῆς μᾶλλον γνωστῆς αὐτοῖς φυλῆς τῶν Μαρκομάνων. Οἱ αὐτοκράτωρ Μάρκος οἱ Αὐρήλιοι τρὶς διέβη τὰς Ἀλπεις καὶ εισβαλὼν εἰς τὴν Παννονίαν ἐπολέμησε πρὸς αὐτοὺς ἀμφιφρεπῶς, ἐπὶ τέλους ὅμως τοὺς ἐνίκησε καὶ πολυάριθμα στίφη αὐτῶν μετήνεγκεν εἰς τὸ χράτος του. Τούτον δ' ἀποθανόντα ἐν Βινδούσονη (Βιέννη), πρὶν ἡ ἔξασφαλίσῃ τὰ σύνορα τοῦ χράτους, διειδέχθη ὁ οὐίος αὐτοῦ Κόμμυδος, ὅστις παραχωρήσας εἰς τοὺς Μαρκομάνους πάντα τὰ ἐν τῇ χώρᾳ αὐτῶν Ῥωμαϊκὰ φρούρια, ὡς λύτρα τῶν Ῥωμαίων αἰγαλώτων, συνωμοιόγησε μετ' αὐτῶν εἰρήνην.

Η ἐπιτυχία τῶν Γερμανικῶν ὅπλων κατὰ τὸν Μαρκομανικὸν πόλεμον ἐνεθάρρουν αὐτοὺς εἰς νέας ἐπιχειρήσεις. Πρὸς κοινὴν δὲ ἄμυναν κατὰ τῶν πρὸς Α. ἔχθρῶν αὐτῶν καὶ κοινὴν κατὰ τῶν Ῥωμαίων ἐπίθεσιν ἐγεννήθησαν τὸν γ'. αἰῶνα μ. Χ. οἱ δεσμοὶ τὸν Ἀλεμανικὸν (ἀπὸ τοῦ κάτω Μοίνου μέχρι τοῦ ἄνω Δουνάβεως), τῶν Φράγκων (παρ' ἑκατέρα τοῦ κάτω Ρήνου) καὶ τῶν Σαξόνων (ἀπὸ τοῦ Ἀλεοίου μέχρι τοῦ Ρήνου σχεδὸν), ἀντιστοιχοῦντες εἰς τὴν εἰς τρεῖς κλάδους ἀρχαῖαν διαιρέσιν.

Οὕτοις, ἀλλ' ἔτι μᾶλλον ἐκτεταμένοις δεσμοῖς, ὑπῆρξεν ὁ εἰς τὰ ἀνατολικὰ ἄκρα τῆς Γερμανίας σχηματισθεὶς Γοτθικὸς, ὅστις περιελάμβανε καὶ τοὺς Βανδήλους καὶ Ἀλανούς.

Οἱ δυτικοὶ Γερμανικοὶ δεσμοὶ τὸν γ'. καὶ δ' αἰῶνα οὐ μόνον ἀνέκτησαν τὴν μεταξὺ ἄνω Ρήνου καὶ ἄνω Δουνάβεως χώραν καὶ ἔξεγερμάνισαν αὐτὴν ἐντελῶς, ἀλλ' ἐπανέλαβον καὶ τὴν πρὸς τὰ ΝΔ. πρόσοδον αὐτῶν, ἀπὸ τὴν ὁποίαν οἱ Ῥωμαῖοι πρότερον τοὺς εἶχον ἐμποδίσει μὲν μείζονα ἐπιτυχίαν. Λαϊκὸν οἱ μὲν Ἀλεμαννοὶ, διαβάντες τὸν Ρήνον καὶ Δούναβεν, εἰσέβαλον εἰς τὸ Ῥωμαϊκὸν χράτος, οἱ δὲ Φράγκοι εἰς τὴν Γαλατίαν, διαβάντες τὸν κάτω Ρήνον, οἱ δὲ Σάξονες ιδίως ἐκαμόν ληστρικὰς κατὰ Θάλασσαν ἐπιδρόμας εἰς τὰ Γαλατικὰ καὶ Βρετανικὰ παράλια. Ωσαύτως καὶ ὁ Γοτθικὸς δεσμὸς τῶν

ἀνατολικῶν λαῶν οὐ μόνον κατέκτησε τὴν Ῥωμαϊκὴν Δακίαν καὶ ἔξεπάθη ἀπὸ τοῦ Τισία μέχρι τοῦ Τανάϊδος, ἀλλ᾽ ἐπεχείρησε καὶ κατὰ Εηρὸν μὲν εἰσῆσθας εἰς τὴν Μοισίαν καὶ Θράκην, κατὰ βάλασσαν δὲ λεηλασίας ἀπὸ τοῦ Πόντου εἰς τὰ Ἀσιατικὰ καὶ Ἑλληνικὰ παράλια. Οἱ Γότθοι, οἵτινες πρῶτοι πάντων τῶν Γερμανικῶν λαῶν ἐδέχθησαν τὸν Χριστιανισμὸν καὶ πρῶτοι ἐπροσπάθησαν νὰ ἴδρυσωσι παρὰ τὸ Ῥωμαϊκὸν Ἰδίον Γερμανικὸν κράτος, καταλαβόντες τὴν ὑπὸ τῶν Ῥωμαίων ἐγκαταλειφθεῖσαν Δακίαν, ἔξετειναν τὴν ἔζουσίαν αὐτῶν πρὸς Β. μὲν μέχρι τῆς Βαλτικῆς θαλάσσης, πρὸς Α. δὲ μέχρι τοῦ Τανάϊδος.

Περὶ τὰ τέλη τοῦ δ'. αἰώνος καὶ οἱ Ἀλεμαννοὶ καὶ οἱ Φράγκοι εἶχον σταθερὰς κατοικίας ἐν τῷ Ῥωμαϊκῷ κράτει κατ' ἀρχὰς ὑπὸ Ῥωμαϊκὴν ἡγεμονίαν, ἐκεῖνοι μὲν ἐν τῇ νῦν Ἀλσατίᾳ (Alsace), ἀνατολικῇ ἐπαρχίᾳ τῆς Γαλλίας παρὰ τὸν Ρήνον, οὗτοι δὲ ἐν ταῖς βορείαις Κατω Χώραις (ἐπὶ τῆς νήσου τῶν Βαταβῶν, καθὼς καὶ περὶ τὸν Μόσην καὶ τὸν Σκάλδον), ἔνθα τὸ ὄνομα Σάλιοι ἔξεπάθη βαθμηδὸν εἰς πάντας τοὺς εἰς Ῥωμαϊκὸν ἔδαφος ἀποικοῦντας Φράγκους.

Β. Μεγάλη τῶν ἐθνῶν μετανάστασις.
Κατάλυσις τοῦ βασιλείου τῶν Γότθων ὑπὸ τῶν Οῦννων.

§. 4. Τὸ μέγα τῶν Γότθων βασίλειον, τὸ ὅποῖν περιελάμβανεν οὐ μόνον πάντα τὰ μεταξὺ Εὐξείνου Πόντου καὶ Βαλτικῆς Σλαυικὴ φύλα, ἀλλὰ καὶ μέγα μέρος τῶν παρὰ τὸν Βόλγαν Φιννικῶν καὶ Οὐγγρικῶν λαῶν, ταχέως διελύθη μετὰ βραχεῖν ζωὴν διὰ τῆς μεταναστάσεως τῶν Οῦννων ἐκ τῶν πέραν τοῦ Βίλγα παρὰ τὸν Οὐράλην κατοικιῶν των· οἱ Οῦννοι δηλ. ἐνισχυθέντες ὑπὸ τῶν μεταξὺ Βόλγα καὶ Τανάϊδος οἰκούντων Ἀλανῶν, ἐπέπεσον τὸ 375 κατὰ τῶν Γότθων, τῶν ὅποιών δὲ 110; ἐπῶν ἡλικίαν ἔχων βασιλεὺς; αὐτῶν Ἐρμανρῆχος, μὴ δυνάμενος νάντισῃ, ηὐτοχειρίσθη. Εἴτα οἱ ἡττηθέντες Οὔρογότθοι, καθὼς καὶ δὲ Οῦννοι, ἐπέπεσον κατὰ τῶν ἐν Δακίᾳ Βεσιγότθων, οἵτινες ἔξεπάθησαν ἀπὸ τῶν αὐτοκράτορα Οὐάλεντα τὴν ἄδειαν νὰ κατοικήσωσιν ἐπὶ τῆς δεξιᾶς ὁγκῆς τοῦ Ιστρου καὶ ἐγένοντο δεκτοὶ εἰς τὴν Μοισίαν μὲ τὴν ὑπήσχεσιν νὰ δεχθῶσι τὸν ('Αρειανὸν) Χριστιαν-

σρὸν καὶ νὰ ὑπερασπίζωνται τὰ 'Ρωμαικὰ ὅρια. 'Αλλ' ἡ κατάθλιψις τῶν 'Ρωμαίων ἐπάρχων, ιδίως δὲ ἡ ἐν καιρῷ λιμοῦ καταπίσις τῶν μεταναστευσάντων, ἡ νάγκησην αὐτοὺς νὰ ἐπαναστατήσωσιν. Μένει δὲ τούτου, λαβόντες εἰς ἐπικουρίαν τὰ σίφη τῶν 'Οστρογότθων, Ούννων καὶ Ἀλανῶν, οἵτινες ὠσαύτως εἶχον διαβῆ τὸν Διούναδιν, εἰσέβαλον εἰς τὴν Θράκην καὶ ἐνίκησαν εἰς μάχην παρὰ τὴν Ἀδριανούπολιν τὸ 378 τὸν αὐτοκράτορα Οὐάλεντα, ὅστις, πληγωθεὶς θανατίμως, κατεκάη ἐντὸς καλύνθης. Οἱ διάδοχοι αὐτοῦ Θεοδόσιος, προσλαβὼν βοηθὸν Γότθον ἀρχηγὸν, ἐνίκησε τοὺς μέχρι τῶν πέριξ τῆς Κωνσταντινουπόλεως προβάντας Γότθους καὶ συνωμολόγησε μετ' αὐτῶν εἰρήνην, διὰ τῆς ὁποίας ὀλόκληροι φυλαὶ αὐτῶν κατώκησαν εἰς τὸ 'Ρωμαικὸν κράτος ὑπὸ τὸν ὄρον, λαμβάνοντες ἔτησίως χρηματικὴν ἐπιχορήγησιν, νὰ παρέχωσιν ὑπὸ ἴδιους ἀρχηγούς ἐπικουρικὰ στρατεύματα.

"Οτε ὁ αὐτοκράτωρ τοῦ 'Ανατολικοῦ 'Ρωμαικοῦ κράτους 'Αρκάδιος ἐπαυσε νὰ πληρόνῃ τὴν ἐπιχορήγησιν, ὁ ἀρχηγὸς τῶν Βεσιγότθων 'Αλάριχος, ἀναρρήθεις βασιλεὺς, εἰσέβαλε καταστρέφων τὴν Μακεδονίαν, Ἰλλυρίαν καὶ Ελλάδα (395). Καὶ ἐλαβε μὲν τὸ 'Ανατολικὸν 'Ρωμαικὸν κράτος ἐπικουρίαν παρὰ τοῦ ἀρχιστρατήγου τοῦ Δυτικοῦ 'Ρωμαικοῦ κράτους Στελίχωνος καὶ οἱ Βεσιγότθοι ἐποιορκήθησαν εἰς τὴν 'Αρκαδίαν, ἀλλ' ὁ 'Αλάριχος, περδήσας τὸν ὑπουργὸν τοῦ 'Αρκαδίου, οὐ μόνον ἀπῆλθεν ἐλευθέρως, ἀλλὰ καὶ διωρίσθη διοικητὴς τῆς 'Ανατολικῆς 'Ρωμαικῆς Ἰλλυρίας καὶ μετὰ εἰσβολὴν εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἐπιτυχῶς ὑπὸ τοῦ Στελίχωνος ἀποκρουσθεῖσαν, καὶ τῆς δυτικῆς Ἰλλυρίας* ὥστε, ἀν κατὰ τὸ φαινόμενον ἦτον ὑπὸ τὴν ἀρχὴν τῶν δύο αὐτοκρατόρων, ἐσχημάτισεν ὅμως ἴδιον κράτος μεταξὺ τῶν δύο 'Ρωμαικῶν.

Γενικὴ μετανάστασις Γερμανικῶν φύλων εἰς τὰς δυτικὰς χώρας.

* §. 5. Ότε ὁ 'Αλάριχος ἤπειλει νὰ εἰσβάλῃ εἰς τὴν Ἰταλίαν (§. 4.) ὁ αὐτοκράτωρ τοῦ δυτικοῦ 'Ρωμαικοῦ κράτους Ὀνώριος μετεκάλεσεν ἀπὸ τοῦ 'Ρήνου τὰς λεγεωνας πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς Ἰταλίας, καὶ οὕτω πολυάριθμα Γερμανικὰ στίφη, διαβάντα τὴν ἄνευ ὑπερασπίσεως καταληφθεῖσαν γραμμὴν τοῦ 'Ρήνου, μετηνάσευ-

ταν εἰς τὰς δυτικὰς χώρας τοῦ ‘Ρωμαϊκοῦ κράτους, Γαλατίαν καὶ Ἰσπανίαν. Οὕτω τὸ 406 Σουηβοὶ καὶ φυλαὶ, καθὼς καὶ Βανδῆλοι καὶ Αλανοί, διὰ τῆς Γαλατίας μετηνάτευσαν εἰς τὴν Ἰσπανίαν, οἱ δὲ Βουργοῦνδοι κατέκπισαν εἰς τὴν Ἀνατολικὴν Γαλατίαν παρὰ τὸν ἄνω ‘Ρήγον, καὶ οἱ Σάλιοι Φράγκοι, ὡρεληθέντες ἐξ τῆς περιστάσεως ἔξετάθησαν ἐπὶ μᾶλλον εἰς τὴν Βορείαν Γαλατίαν. Ἀρνηθέντων δὲ τῶν ‘Ρωμαίων μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Στελίχωνος νὰ δώσωσιν εἰς τὸν Ἀλάσιον τὴν ὑποχεθεῖσαν ἀποζημιώσιν διὰ προπαρασκευὴν ἐκστρατείας, ἦν ἔμελλε νὰ ἐπιγειρθῇ κατὰ τοῦ ὑπολοίπου τῆς Ἰλλυρίας τοῦ ἀνήκοντος εἰς τὸ Ἀνατολικὸν Ῥωμαϊκὸν κράτος, ἐποιιόρκησεν οὗτος τὴν ‘Ρώμην τὸ 408 καὶ μόνον ἀντὶ βαρέων λύτρων ἐδέχθη νὰ λύσῃ τὴν πολιορκίαν. Ἐπειδὴ ὅμως ἡ ἐν ‘Ραβέννῃ εὑρισκομένη αὐλὴ ἡρυκήθη νὰ πραγματικοὶ ήσαν ταῦτα ὁ Ἀλάριχος ἐποιιόρκησεν ἐκ νέου τὸ 409 τὴν ‘Ρώμην καὶ ἡνάγκασε τὴν Σύγκλητον ν' ἀναγορεύσῃ νέον αὐτοκράτορα τὸν ἐπαρχὸν τῆς ‘Ρώμης Ἄτταλον, τὸν ὃποιον ὅμως ὁ Ἀλάριχος, ὡς μὴ κυβερνῶντα κατὰ τὰς ὄρεζεις αὐτοῦ, κατεβίθασεν ἐκ τοῦ θρόνου. Ἐπειδὴ δὲ καὶ πάλιν δὲν ἡδύνατο νὰ πείσῃ τὸν Ὀνώριον εἰς εἰρήνην καὶ τὴν ὀχυρὰν ‘Ράβενναν νὰ ἐκβιάσῃ, ἐποιιόρκησεν ἐκ τρίτου τὴν ‘Ρώμην τὸ 410, ἐκυρίευσεν αὐτὴν ἐξ ἐφόδου καὶ διὰ προδοσίας (24 Αὔγουστου) καὶ τὴν ἐτιμώρησεν δι' ἔξαρμέρου; λεηλασίας. Κατὰ δὲ τὴν πρὸς τὴν κάτω Ἰταλίαν πρόσοδον αὐτοῦ, ἵνα μεταβῇ εἰς τὴν Ἀφρικὴν, ἀπέθανε παρὰ τὴν Κωνσεντίαν καὶ ἐνταφιάσθη ἐν τῷ ποταμῷ Βουτέντῳ. Ο διάδοχος αὐτοῦ Ἀταοῦλφος συνωμολόγησεν εἰρήνην μετὰ τοῦ Ὁνωρίου καὶ ὠδήγησε τοὺς Βεσιγότθους εἰς τὴν Γαλατίαν, ἔνθα ἀποκατεστάθησαν ἐν τῇ Ἀκυΐτανίᾳ ὑπὸ τοῦ Ὁνωρίου (ἀπὸ τῆς Τολώσσης κατὰ μῆκος τοῦ Γαρούνα μέχρι τῆς Θαλάσσης, εἰς τὴν Σεπτιμανίαν ἡ Γοτθίαν καλούμενην) καὶ ἡ Τολώσσα κατέστη πρωτεύουσα τοῦ νέου Γοτθικοῦ βασιλείου. Ἀπολλαγμένα ἐπιδρομῶν Γερμανικῶν λαῶν ἐκ τῶν ἐπαρχιῶν τοῦ δυτικοῦ ‘Ρωμαϊκοῦ κράτους ἔμειναν ἐπὶ μακρότερον τὰ βόρεια παράλια τῆς Ἀφρικῆς καὶ ἡ Βρετανία. Ἀλλ' οἱ Βανδῆλοι ἐδέχθησαν τὸ 429 τὴν πρόσκλησιν τοῦ παρὰ τῇ αὐτοκρατείρᾳ αὐτοῦ Πλα-

χιδίᾳ συκοφαντηθέντος Ῥωμαίου ἐπάρχου Βονιφατίου καὶ μετέβησαν ὑπὸ τὸν βασιλέα αὐτῶν Γιζέρικον εἰς τὰ βόρεια παράλια τῆς Ἀφρικῆς (§. 9.).

Η δὲ Βρετανία, ἀφ ὅτου ἐγκατελείφθη ὑπὸ τῶν Ῥωμαϊκῶν λεγεώνων, κατεσπαράσσετο ὑπὸ τῶν συγνῶν ἐπιδρομῶν τῶν Πίκτων καὶ Σκωτῶν· ἔνεκα δὲ τούτου εἰς Βρετανὸς βασιλεὺς Οὐροτίγερνος τὸ ὄνομα ἐκάλεσεν εἰς βοήθειαν. Σάξονας καὶ Αγγλούς, οἵτινες ὑπὸ τὸν Ἐγκιστιον καὶ Ὁρσαν ἀπέβησαν εἰς τὴν Βρετανίαν (445). Καὶ ἐξεδιέζαν μὲν οὗτοι τοὺς Πίκτους, ἀλλ’ ἐμειναν οἱ Ἰδιοι εἰς τὴν χώραν, εἰς ἣν ἀπαύστως προσκαλοῦντες ὄμοφύλους τῶν ἐσύστησαν ἐπτὰ Ἀγγλοσαξονικὰ κράτη, τὰ ὅποια ἦσαν ἡ Κεντικὴ, ἡ Συσσεξία (μεσημβρινὴ Σαξονία), ἡ Ούεσσεξία (δυτικὴ Σαξονία), ἡ Εσσεξία (ἀνατολικὴ Σαξονία), ἡ Νορθουμβριανδία, ἡ Όσταγγλία (ἀνατολικὴ Ἀγγλία) καὶ ἡ Μερκία. Τῶν δὲ Βρετανῶν τινὲς μὲν ἀπεσύρθησαν εἰς τὴν Οὐαλίαν, τινὲς δὲ μετηάστευσαν εἰς τὰς παραθαλασσίας δυτικὰς τῆς Γαλλίας χώρας Ἀρμορικὰς (Βρετανία).

Διάλυσις τοῦ βασιλείου τῶν Οῦννων.

§. 6. Οἱ Οῦννοι, οἵτινες μετὰ τὴν καθυπόταξιν τῶν Ὀστρογότθων ἐπὶ 50 ἔτη περιεπλανῶντο εἰς τὴν μεσημβρινὴν Ῥωσίαν, Πολωνίαν καὶ Οὐγγαρίαν, κατέστησαν ἐκ νέου φοβεροὶ ὑπὸ τὸν βασιλέα αὐτῶν Ἀττίλαν «τὴν μάστιγα τοῦ Θεοῦ» (434—453). Οὗτος ἐξέτεινε βαθμηδὸν τὴν ἐζησίαν αὐτοῦ ἐπὶ τῶν παρὰ τὸν κάτω Δούναβιν Ὀστρογότθων, τῶν ἐν Δακίᾳ Γηπαΐδων, τῶν Βασταρνῶν, Ερούλων, Ρύγων καὶ ἄλλων Γερμανικῶν φύλων. Ἐρεθίσθεις δὲ ὑπὸ τοῦ Γιζερίκου κατὰ τῷ μετὰ τῶν Ῥωμαίων συμμαχησάντων Βεσιγότθων καὶ ὄρεγόμενος τῶν χωρῶν τοῦ Δυτικοῦ Ῥωμαϊκοῦ κράτους, ἐζήτησε γυναῖκα τὴν ἀδελφὴν τοῦ αὐτοκράτορος Οὐαλεντίνιανοῦ τοῦ Γ'. Ὁντορέαν καὶ ὡς προῖκα τὸ ἥμισυ τοῦ Δυτικοῦ Ῥωμαϊκοῦ κράτους. Ἀπορρίφθείσης δὲ τῆς προτάσεως, εἰσέβαλεν ἐκ τοῦ παρὰ τὸν Τισίαν ξυλίνου ἀνακτόρου αὐτοῦ μὲ $\frac{1}{2}$ ἑ. πολεμιστῶν εἰς τὴν Γαλατίαν καὶ ἐπροχώρησε καταστρέφων μέχρι τῆς παρὰ τὸν Λειγῆρα Αύρηλιανῆς. Ἀλλὰ πρὸ τῆς προόδου τοῦ Ῥωμαϊκοῦ

καὶ Νοτίου στρατοῦ ὑπὸ τὸν Ἀέτιον καὶ τὸν Βεσιγότθον βασιλέα Θεοδώριχον τὸν Α'. ἀπεσύρθη εἰς τὰ ἐν Καμπανίκ Καταλαυνικὰ πεδία (τανῦν Chalons sur Marne), ἔνθα καὶ ἡττήθη τὸ 451, ὁ βασιλεὺς ὅμως Θεοδώριχος ἀπέθανεν ἡρωικὸν θάνατον.

Οἱ Ἀττίλαις ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Παννονίαν καὶ αἰφνιδίως τὸ ἐπόμενον ἔτος εἰσῆλασεν εἰς τὴν Ἰταλίαν, κατέστρεψε τὴν Ἀκυλήιαν καὶ ἐλεηλάτησε πάσας τὰς πρὸς Β. τοῦ Πάδου πόλεις τῆς νῦν Λοιμβαρδίας, τῶν ὅποιων κάτοικοι φυγόντες εἰς τὰ τενάγη τῆς Ἀδριατικῆς θαλάσσης ἔκτισαν αὐτόθι ἐπὶ νήσων τὴν Ἐνετίκην. Οἱ 'Ρωμαῖοι, ἥγουμένου αὐτῶν τοῦ Πάπα Λέοντος τοῦ Α'. παρεκάλεσαν τὸν Ἀττίλαν νὰ κάμη εἰρήνην, ὅπερ καὶ ἔπραξε. Το ἐπόμενον ὅμως ἔτος (453), θανόντος αὐτοῦ, τὸ κράτος, ὅπερ ἐξετείνετο ἀπὸ τοῦ 'Ρήνου καὶ τοῦ Δουνάδεως μέχρι τοῦ Βόλγα, διελύθη καὶ οἱ πρότερον εἰς τοὺς Οὔννους ὑποκύψαντες λαοὶ ἀπώθησαν αὐτοὺς εἰς τὰς παρὰ τὸν Εὔζεινον Πόντον στέππας καὶ ἐσύστησαν ἵδια κράτη, οἷον οἱ Γήπαιδες ἐν τῇ Δακίᾳ (τῇ τέως κυριωτέρᾳ κατοικίᾳ τῶν Οὔννων) καὶ οἱ 'Οσρογότθοι ἐν τῇ Παννονίᾳ.

Ο ΜΕΣΑΙΩΝ

ΠΡΩΤΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ.

Ἄπὸ τῆς διαλύσεως τοῦ Δυτικοῦ 'Ρωμαϊκοῦ κράτους μέχρι τῆς εἰς τὸν θρόνον ἀναβάσεως τῶν Καρολιδῶν καὶ Ἀρραβωνίδῶν.

(476—752 (750).)

Γεωγραφικὴ ἔποψις τῆς Εὐρώπης κατὰ τὰ τέλη τοῦ ἑ. αἰῶνος.

§. 7. Κατὰ τὸ τέλος τοῦ ἑ. αἰῶνος οἱ Γερμανοὶ ἔλαβον τὴν μεγίστην ἔκτασιν, διότι ὅλα τὰ δυτικὰ τῆς Εὐρώπης καὶ τὰ βόρεια παράλια τῆς Ἀφρικῆς κατείχοντο ὑπ' αὐτῶν. Ἐπισημό-

τέρα δὲ Γερμανικὰ βασίλεια ἡσαν, 1) τῶν Σουήδων, ἐν τῇ δύτικῃ Ἰσπανίᾳ, 2) τῶν Βεσιγότθων ἐν τῇ λοιπῇ Ἰσπανίᾳ καὶ τῇ μέχρι τοῦ Λειγηριος Γαλατίᾳ, 3) τὰ τέσσαρα Φραγκικὰ βασίλεια ἐν τῇ βορείᾳ Γαλατίᾳ καὶ τῇ δυτικῇ Γερμανίᾳ (μέχρι τοῦ 486 ὑπῆρχεν ἔτι ἐν τῇ Γαλατίᾳ μία 'Ρωμαικὴ ἐπαρχία), 4) τῶν Βουργούνδων ἐν τῇ ΝΑ Γαλατίᾳ, τῇ Ἐλβετίᾳ καὶ τῇ Συβαυσίᾳ, 5) τῶν Αγγλοσάξονων, ἐν Αγγλίᾳ, ἐνθα κατώκουν καὶ Βρετανοί, 6) τὰ βασίλεια τῶν Σκωτών καὶ Πίκτων ἐν Σκωτίᾳ, 7) οἱ Φρείσιοι καὶ Σάξονες, ἐν τῇ βορείᾳ Γερμανίᾳ, καὶ τὰ βασίλεια τῶν Θυρίγγων ἐν τῇ Μεσαίᾳ μέχρι τοῦ Δουνάβεως, τῶν Δογγοθάρδων παρὰ τὴν ἀριστερὰν ὅχθην τοῦ μέσου Δουνάβεως καὶ τῶν Γηπαΐδων πρὸς Β. τοῦ κάτω Δουνάβεως (ἐν τῇ νῦν Οὐγγαρίᾳ, Τρανσυλβανίᾳ καὶ Βλαχίᾳ), 8) τῶν Ὀστρογότθων, ἐν Ιταλίᾳ, ἐν ταῖς πρὸς Ν. τοῦ Δουνάβεως χώραις καὶ ἐν τῇ Ίλλυρίᾳ, καὶ 9) τῶν Βανδήλων, ἐν τῇ βορείᾳ παραλίᾳ τῆς Αφρικῆς.

Εἰς δὲ τὸ Βυζαντίον ἡ Ἀνατολικὸν 'Ρωμαιικὸν κράτος ἀνήκουν ἡ Ἐλλὰς, ἡ Μακεδονία, ἡ Θράκη καὶ ἡ Μοισία.

Τῶν ΒΑ. τῆς Εὐρώπης εἶχον καταλάβει τὰ Μ. εἰς Σλάβοι, οἵτινες κατώκουν ἀπὸ τοῦ "Αλβιος μέχρι τοῦ Τανάϊδος, τὰ δὲ Β. οἱ Φίννοι ἡ Τσοῦδοι. Μέχρι δὲ τοῦ Τανάϊδος εἶχε προγωρήσει ἡ Τουρκικὴ φυλὴ τῶν Αύδρων· οἱ δὲ Ούννοι μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀττίλα ἀποσύρθησαν εἰς τὰς μεταξὺ Εὔξείνου Πόντου καὶ Κασπίας θαλάσσης στέπας συνεχωνεύθησαν μετὰ Τουρκικῶν λαῶν.

Τὰ ἐν Ἰταλίᾳ βασίλεια.

A'. Τὸ Ἰταλικὸν βασίλειον τοῦ Ὀδοάκρου (476—493).

§. 8. Ὁ Ὀδόακρος, ἀρχηγὸς 'Ρωμαιικῶν μισθοφόρων στρατευμάτων ἐκ τῶν φυλῶν τῶν Ἐρούλων, Ὕγρων καὶ ἄλλων Γοτθικῶν·λαῶν, ἀπήτησε διὰ τοὺς περὶ αὐτὸν τὸ τρίτον τοῦ Ἰταλικοῦ ἐδάφους· δοθείσης δὲ ἀποφατικῆς ἀπαντήσεως, νικήσας τὸν 'Ρωματὸν αὐτοκράτορα 'Ρωμύλον Αύγουστούλον, ἐπωνόμασεν ἐαυτὸν βασιλέα τῆς Ἰταλίας, τὸν δὲ 'Ρωμύλον περιώρισεν εἰς κτημά τι, κείμενον ἐν τῇ Καρπανίᾳ (476).

Ο Βυζαντινὸς αὐτοκράτωρ Ζήνων, ἀπειλούμενος ὑπὸ τοῦ νεωτεροῦ ιδρυθέντος ἐν Πλανητοῖσι βασιλείου τῶν Ὀστρογότθων, κατώρθωσε νὰ τρέψῃ τὰς δυνάμεις αὐτῶν πρὸς Δ., ἀναθεὶς εἰς τὸν βασιλέα Θεοδώριχον τὴν ἀνάκτησιν τῆς Ἰταλίας, ὡς ἀντικούστης εἰς τὴν Ῥωμαϊκὸν κράτος. Οὗτος δὲ, νικήσας τὸν Ὀδόακρον εἰς τρεῖς μάχας (παρὰ τὴν Ἀκοληίαν, τὴν Οὐρηῶν καὶ τὸν Ἄδούαν), ἐπολιόρκησεν αὐτὸν ἵδιᾳ χειρὶ ἐναντίον τῶν ὅρων τῆς παραβόσεως. Οὗτως ὁ Θεοδώριχος ἐγένετο ιδρυτὴς Γερμανικοῦ βασιλείου ἐν Ἰταλίᾳ, τὸ ὅποιον περιελάμβανε καὶ τὴν Ἰλλυρίαν μέχρι τοῦ Δουνάβεως· τῆς Ῥαιτίας ὅμως καὶ τοῦ Νωρικοῦ μέσον τὴν χώραν τῶν Ἀλπεων, οὐχὶ δὲ καὶ τὸ μέχρι τοῦ Δουνάβεως ὑψίπεδον. Ή δὲ Σικελία προσεκτήθη διὰ συνθήκης μετὰ τῶν Βανδήλων, ἀλλὰ καὶ μέρος τῆς Προσιγκίας κατεκτήθη ὑπ’ αὐτοῦ.

Τὸ ἐν Ἰταλίᾳ βασίλειον τῶν Ὀστρογότθων (493-555). Θεοδώριχος οὖτος Μέγας (493-526). οἵσις ἀναγνωρισθεὶς ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος τοῦ ἀνατολικοῦ Ῥωμαϊκοῦ κράτους βασιλεὺς τῆς Ἰταλίας ἀντὶ ἀσημάντων δειγμάτων ἀφοσιώσεως πρὸς τοῦτον ἔξελεξε τὴν Ῥάβενναν ὡς κυθέρων αὐτοῦ, ἐνίστε ὅμως ἥδρευε καὶ ἐν Οὐρηῶν, ὑψωσε τὴν Ἰταλίαν διὰ τῆς εἰρηνικῆς ζηδρευε καὶ ἐν Οὐρηῶν, ὑψωσε τὴν δύο ἔθνῶν εἰς ἀκμαίαν κατάστασιν· διότι ἀνεσυμβιώσεως τῶν δύο ἔθνων εἰς ἀκμαίαν κατάστασιν· διότι ἀνεγνώριζε τὰ ἀγαθὰ τῆς εἰρήνης καὶ μόνον πρὸς ὑπεράσπισιν τῶν συγγενῶν αὐτοῦ (οἷον τοῦ ἐγγόνου αὐτοῦ Ἀμαλαρίχου βασιλέως τῶν Βεσιγότθων), ἢ πρὸς ἀσφάλειαν τοῦ κράτους αὐτοῦ (κατὰ τῶν Φράγκων καὶ Βουλγάρων), ἡναγκάζετο νὰ δράττῃ ἐνίστε τὰ ὅπλα.

Ἴπο τοὺς ἀσθενεῖς ὅμως διαδόχους αὐτοῦ ὁ αὐτοκράτωρ Ἰουστινιανὸς ἡθέλησε νὰ διεκδικήσῃ τὰ οὐδέποτε ἐντελῶς ὑπὸ τῆς Ἀνατολικῆς Ῥωμαϊκῆς αὐλῆς λησμονηθέντα. ἐπὶ τῆς Ἰταλίας δικαιώματα δοὺς ἡ ἐπιτευξὶς τῆς κατακτήσεως τῆς Δαφρικῆς (§. 9.) ἔδωκεν ἐλπίδας περὶ τῆς ἐκ νέου ἐνώσεως τῆς Δύσεως μετὰ τῆς Ἀνατολῆς. Οὗτως ἐγεννήθη εἰκοσαετὴ τὸς πόλεμος μεταξὺ τῶν Ὀστρογότθων καὶ τῶν Ἀνατολικῶν Ρωμαίων (535-555). Ο Βυζαντινὸς στρατηγὸς

Βελισάριος ἐκυρίευσε κατὰ τὴν πρώτην αὐτοῦ ἐκσρατείαν (535—540) ταχέως τὴν Σικελίαν καὶ Ἰταλίαν (πρώτη ἀλωσις τῆς Ρώμης). διαφωνήσας ὅμως πρὸς τὸν πρὸς ἐπικουρίαν αὐτοῦ πεμφθέντα Ναρσην περὶ τοῦ σχεδίου τοῦ πολέμου ἀπώλεσε τὸ Μεδιόλανον, τὸ ὄποιον κατεστράφη ὑπὸ τῶν Γότθων. Συγχρόνως ὅμως οἱ Γότθοι ὑπεκίνησαν τοὺς Πέρσας κατὰ τῶν Βυζαντινῶν καὶ οὕτως ἀνεκλήθη ἐκ τῆς Ἰταλίας ὁ Βελισάριος, ἵνα σταλῇ πρὸς καταστολὴν αὐτῶν, ἀπορρίψας τὸ προσενεγχθὲν εἰς αὐτὸν ὑπὸ τῶν Γότθων στέμμα τῆς Ἰταλίας. Ἀνακτησάντων δὲ τῶν Γότθων εἰς τὴν ἀπούσιαν αὐτοῦ ὑπὸ τὸν Τωτίλαν τὸ πλεῖστον τῆς Ἰταλίας, ἐπέμψθη πάλιν ὁ Βελισάριος κατ' αὐτῶν, ἀλλὰ τοσοῦτον ἀνεπαρκῆ ἦσαν τὰ μέσα, ὥστε εἰς τὴν δευτέραν ἐκστρατείαν (546—549) δὲν ἐσκέπτετο περὶ ἀνακτήσεως τῶν ἀπολεσθέντων, ἀλλὰ πῶς νὰ διαφυλάστῃ τὰ ὑπάρχοντα (τὴν ἀπολεσθεῖσαν ὅμως Ρώμην ἀνέκτησεν). Ἀναχληθέντος δὲ πάλιν αὐτοῦ, ὁ Τωτίλας ἐκυρίευσε καὶ αὖθις τὴν Ρώμην. Ἐνεκα δὲ τούτου οἱ Βυζαντινοὶ ἐπεχείρησαν τρίτην ἐκσρατείαν εἰς τὴν Ἰταλίαν (552—555) ὑπὸ τὸν Ναρσην. Οὗτος ἐνισχυθεὶς ὑπὸ τῶν Λογγοθάρδων καὶ Μερούλων, ἐνίκησεν ἐν Ἐπρουρίᾳ τὸν Τωτίλαν, δοτις ἔφυγε, λαβὼν ἐν τῇ μάχῃ θανατηφόρον τραῦμα. Ὁ διάδοχος αὐτοῦ, ὁ ἡρωῖκὸς βασιλεὺς Τηίας, ἀπώλεσε τὴν Ρώμην (πέμπτη ἀλωσις αὐτῆς κατὰ τὸν πόλεμον τούτον) καὶ ἐπεσεν ἐπὶ τοῦ παρὰ τὸ Οὔεσσούριον πεδίου τῆς μάχης. Οἱ Γότθοι ὅμως ἔλαβον τὴν ἀδειαν νὰ ἀπέλθωσιν ἐλευθέρως ἐξ πῆς Ἰταλίας καὶ οὕτως αὕτη κατέστη ἐπαρχία τοῦ Ἀνατολικοῦ Ρωμαϊκοῦ κράτους, διοικουμένη ὑπὸ ἐξάρχου ἐδρεύοντος ἐν Ραβέννη, τῶν ὁποίων πρῶτος ὑπῆρξεν ὁ Ναρσης.

Γ. Βυζαντινὴ κυριαρχία ἐπὶ πάσης τῆς Ἰταλίας (555—568). Μόνον 13 ἔτη ἔμειναν οἱ Βυζαντινοὶ κύριοι πάσης τῆς Ἰταλίας, διότι ἐνεκα τῶν ἀπαύστων αὐτῶν ἀγώνων πρὸς τοὺς ἀπὸ τοῦ 568 εἰσβαλόντας εἰς αὐτὴν Λογγοθάρδους περιωρίσθησαν βαθμηδὸν εἰς τινας παραλίας τανιάς καὶ εἰς τὴν μεσημβρινὴν κάτω Ἰταλίαν, εἰς τὴν ὁποιαγν ἔδωκαν τὸ ὄνομα τῆς ἐπίσης ἀπολεσθείσης Καλαβρίας.

Δ. Τὸ βασίλειον τῶν λογγοδάρδων (568—774). ὅτε οἱ λογγοδάρδοι, βοηθόσαντες τὸν Ναρσῖν κατὰ τὸν Ὀστρογότθων, ἐπέστρεψον ἐκ τῆς Ἰταλίας, ἐκυρίευσαν ὑπὸ τὸν βασιλέα αὐτῶν Ἀλβιούνον, βοηθούμενοι καὶ ὑπὸ τῶν κατὰ τὸν Δουναβίν ἀναφανέντων Αὐάρων, τὸ βασίλειον τῶν Γηπαιδῶν, οἵτινες ἔκτοτε ἀνεμίγησαν μετὰ τῶν πέριξ λαῶν. Οἱ λογγοδάρδοι δῆμος ἡναγκάσθησαν μετ' ὀλίγον νὰ ἀφήσωσιν εἰς τοὺς Αὐάρους τὴν ἴδιαν χώραν καὶ ἐστράτευσαν εἰς τὴν Ἰταλίαν, τὴν ὥποιαν ὑπὸ τὸν Ἀλβιούνον καὶ τὸν διάδοχον αὐτοῦ Κλέφιν σχεδὸν ὅλην κατέκτησαν, εἰς δὲ τοὺς Βυζαντινοὺς ἔμειναν μόνον παράλιαι τινες χώραι (ἡ Ἰστρία, ἡ ἐπὶ νήσων κειμένη Ἐνετία, τὰ δουκάτα τῆς Ρώμης καὶ Νεαπόλεως καὶ ἡ μεσημβρινὴ Καλαθρία). ὅτε δῆμος ὁ βασιλεὺς Λίστούλφιος ἦλθησε νὰ ἔχῃ καὶ τὴν κυριαρχίαν τῆς Ρώμης, ὁ Πάπας Στέφανος ὁ Β'. ἐκάλεσεν εἰς βοήθειαν τὸν βασιλέα τῶν Φράγκων Πιπίνον τὸν Μιχρόν, δοτις διὰ τῶν τριῶν αὗτοῦ ἐκστρατειῶν εἰς τὴν Ἰταλίαν ἡγάγκασε τὸν Λίστούλφιον νὺν κενώσῃ τὰ καταληφθέντα τῆς Ρώμης μέρη καὶ νὰ ἀφήσῃ εἰς τὸν Πάπαν τὴν Ράβενναν μετὰ τῶν πέριξ αὐτῆς. Νέα δὲ ἀνάμιξις τῶν Φράγκων εἰς τὰς μεταξὺ Πάπα καὶ τοῦ βασιλέως Δεσιδερίου ἔριδας ἐπήνεγκε τὸ 774 τὴν συγχώνευσιν τοῦ λογγοδάρδικου βασιλείου μετὰ τοῦ φραγκικοῦ ὑπὸ Καρόλου τοῦ Μεγάλου (§. 16).

Tὸ ἐν Ἀφρικῇ βασίλειον τῶν Βανδῆλων (429—534).

§. 9. Οἱ Βανδῆλοι μετ' ἄλλων βαρβάρων μετέβησαν τὸ 429 ὑπὸ τὸν βασιλέα αὐτῶν Γιζέρικον ἐξ Ἰσπανίας εἰς τὴν Ἀφρικὴν πρὸς ὑποστήριξιν τῆς ἀνταρσίας τοῦ Ρωμαίου ἐπάρχου Βονιφάτιου κατὰ τῆς Ρωμαϊκῆς αὐλῆς, τὴν ὥποιαν εἶχον ὑποκινήσει αἱ ράδιουργίαι τοῦ Ἀστίου. Ἐπειδὴ δῆμος ὁ Βονιφάτιος εἶχεν ἡδη συνδιαλλαγὴ μετὰ τῆς αὐτοκρατείας μυτρᾶς καὶ ἀντιβασιλίσσης Πλακιδίας, οἱ Βανδῆλοι ἤρχισαν καταστρεπτικὸν πόλεμον κατὰ πάντων ἐν γένει τῶν Ρωμαίων. Οἱ Βονιφάτιοις μετὰ δύο ἥττας ἔφυγεν εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ διατήρησεν ἐν Ἀφρικῇ μόνον τὰς δύο Μαυριτανίας καὶ τὸ δυτικὸν τῆς Νουμιδίας.

Ἐστι δὲ μεγαλειτέραν ἀνάπτυξιν ἔλαθεν ἡ δύναμις τῶν Βανδήλων μετὰ τὸν θάνατον Οὐαλεντινιανοῦ τοῦ Γ'. ὅτε δηλ. οὗτος ἐδολοφονήθη ὑπὸ τοῦ Μαζίμου καὶ οὗτος ἡνάγκασε τὴν χήραν τοῦ βασιλέως Εὐδοξίαν νὰ ὑπανδρευθῇ αὐτὸν, ἵνα οὕτω λάθη φαινόμενά τινα δικαιώματα ἐπὶ τοῦ θρόνου, αὗτη ἐκάλεσε πρὸς ἐκδίκησιν τὸν Γιζέρικον. Οὗτος λοιπὸν ἐλθὼν μετὰ στόλου εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἐλειηλάτησεν ἐπὶ 14 ἡμέρας τὴν Ρώμην (455), καὶ ὁ μὲν Μάζιμος ἐλιθοβολήθη ὑπὸ τοῦ παρωργισμένου λαοῦ, ἡ δὲ Εὐδοξία μετὰ πολλῶν αἰχμαλώτων καὶ θησαυρῶν ἀπῆχθη εἰς τὴν Καρχηδόνα. Ἀπὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης φαίνονται οἱ Βανδήλοι κατέχοντες πᾶσαν τὴν βορείαν παραλίαν τῆς Ἀφρικῆς ἀπὸ τῶν στηλῶν τοῦ Ηρακλέους μέχρι τῶν ὄριών τῆς Κυρήνης.

Οτε δὲ ὁ Ὁδόσακρος ἐγένετο κύριος τῆς Ἰταλίας, ὁ Γιζέρικος ἔλαθε παρ' αὐτῷ ἀντὶ πληρωμῆς φόρου τὴν Σικελίαν ἐκτὸς τῶν ΒΔ. τὴν δὲ Σαρδῶ εἶχε καταλάθει πρότερον. Ἀλλὰ καὶ ἡ Κύρωνος καὶ αἱ Βαλεαρίδες καὶ αἱ Πιτυωῦσαι νῆσοι φαίνεται ὅτι ὑπέκειντο εἰς τοὺς Βανδήλους.

Μετὰ τὸν θάνατον ὅμως τοῦ ἴδρυτοῦ (477) ἥρχισε καὶ ἡ παρακμὴ τοῦ βασιλείου ἔνεκα τῶν συγχῶν προσθολῶν τῶν Μαυριτανῶν καὶ τῶν διωγμῶν τῶν Καθολικῶν, τῶν ὁποίων τὸ παράδειγμα ἔδειχνεν ὁ ἐνθερμός Ἀρειανὸς Γιζέρικος. Ἡ κατάστασις αὗτη διήγειρε τὴν πρὸς κατάκτησιν ὄρεξιν τοῦ Βυζαντινοῦ αὐτοκράτορος Ἰουστινιανοῦ. Οὗτῳ λοιπὸν, ὅτε ὁ τελευταῖος Βανδήλος βασιλεὺς Γελίμερος κατέλαθε τὸν θρόνον, ἀποδιώξας τὸν ἀσθενῆ καὶ ἔνεκα τῆς πρὸς τοὺς Καθολικοὺς κλίσεως αὐτοῦ μισούμενον Ἰλδέριχον, ὁ Ἰουστινιανὸς ἐξαπέστειλε τὸ 533 εἰς τὴν Ἀφρικὴν τὸν στρατηγὸν αὐτοῦ Βελισάριον μετὰ στόλου. Μετὰ μίαν δὲ ἡπταν τῶν Βανδήλων ἡ Καρχηδὼν παρεδόθη ἀνεύ ἀντιστάσεως, τὰ λείψανα τοῦ Βανδήλιου στρατοῦ διεσκορπίσθησαν εἰς δευτέραν μάχην, καὶ ὁ Γελίμερος, ὅστις εἶχε καταφύγει εἰς φρούριον, ἐπὶ τῶν ὄρέων κείμενον, ἡναγκάσθη ἐκ τῆς πείνης νὰ παραδοθῇ. Ὡθεν ὅλον τὸ Βανδηλικὸν κοάτος τὸ 534 μετὰ τῶν νήσων αὐτοῦ κατεκτήθη. Πρῶτος ὁ Βελισάριος εἰσῆλθεν εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν ἐν θριάμβῳ, τὸν ὁποῖον ἐκόσμει ὁ Γελίμερος, ὅστις μετὰ

παῦτα ἔζη ἐν τῇ Ἑλάσσονι Ἀσίᾳ, λαβὼν αὐτόθι κτήματα. Οἱ ἀνδρειότατοι τῶν Βανδήλων μετηνέχθησαν εἰς τὸ Βυζάντιον, οἱ δὲ λοιποὶ μετὰ συχνὰς ἐπαναστάσεις, τινὲς μὲν ἔξωλοθρεύθησαν, τινὲς δὲ ἔξετοπίσθησαν.

Τὸ βασιλεῖον τῶν Βεσιγότθων (419—712).

§. 10. Οἱ Βεσιγότθοι, διελθόντες τὴν Εὐρώπην ἀπὸ τῶν ἀντικωτέρων μέχρι τῶν δυτικωτάτων μερῶν καὶ τῶν ἄκρων τῶν τριῶν μεσημβρινῶν χερσονήσων, ἴδρυσαν τὸ 419 εἰς τὴν τέως Ρωμαϊκὴν Γαλατίαν συνανέσει καὶ τοῦ αὐτοκράτορος τὸ πρῶτον τακτικὸν Γερμανικὸν βασίλειον, τὸ Τολωσσαῖον, τὸ ὅποιον ἀντέσχει καὶ πρὸς τὴν εἰς τὴν Γαλατίαν φοιβερὰν ἐπιδρομὴν τοῦ Ἀττίλα. Ἡ ἐπὶ τῶν Καταλαυνικῶν πεδίων νίκη ἡγοράσθη κυρίως διὰ τῆς ἀνδρείας τῶν Βεσιγότθων καὶ τοῦ ἡρῷου θανάτου τοῦ βασιλέως αὐτῶν Θεοδωρίχου τοῦ Α'.

Τῇ συγκαταθέσει τοῦ Δυτικοῦ Ρωμαίου αὐτοκράτορος Θεοδώριχος ὁ Β'. ὑπερβάς τὰ Πυρηναῖα κατέκτησε τὸ πλεῖστον τοῦ αὐτοθι βασιλείου τῶν Σουηβῶν. Οἱ ἀδελφὸς ὅμως καὶ διάδοχος αὐτοῦ Εὔριχος (466—484) ἔξετεινε τὰ μάλιστα τὸ βασίλειον αὐτοῦ, διότι οὐ μόνον κατέκτησεν ἐν Γαλατίᾳ πᾶσαν τὴν χώραν μέχρι τοῦ Ροδανοῦ καὶ Λειγηρος, ἀλλὰ καὶ κατὰ τὴν πτῶσιν τοῦ Δυτικοῦ Ρωμαϊκοῦ κράτους πᾶσαν τὴν Ισπανίαν, ἔκτὸς τῆς ὑπὸ τῶν Σουηβῶν κατεχομένης ΒΔ. γωνίας. Ἄλλ' ἡ μεγάλη αὕτη ἔκτασις τοῦ κράτους ὀλίγον μόνον διήρκεσε, διότι ὁ βασιλεὺς τῶν Φράγκων Χλοδοβίκος μετὰ τινα κατὰ Ἀλαρίχου τοῦ Β'. νίκην ἐν τῇ πεδιάδι Βουγλῆ ἔξετεινε τὸ κράτος αὐτοῦ μέχρι τῶν Πυρηναίων (§. 11) ἀπεξημιώθησαν ὅμως οἱ Βεσιγότθοι ἐν μέρει διὰ τὴν ἀπώλειαν ταύτην ὑποτάξαντες τοὺς Κανταβροὺς καὶ Οὐάσκωνας καὶ τὸ ἐκ νέου ἴδρυθὲν Σουηβικὸν βασίλειον (585).

Ἄφοῦ δὲ τὸ κράτος ἀπέκτησε φυσικὰ δρια, οἱ βασιλεῖς ἐφρόντιζον οὐχὶ τόσον νὰ ἐπεκτείνωσι τὰς κτήσεις αὐτῶν, ὅσον νὰ στερεώσωσι τὴν ἐν τῷ ἐσωτερικῷ δύναμιν αὐτῶν. Ἐπήνεγκε μὲν ἡ παρὰ τῶν Βεσιγότθων παραδογὴ τοῦ Καθολικισμοῦ σενωτέραν συγχώνευσιν αὐτῶν καὶ τῶν Ρωμαίων, καθὼς καὶ ἡ ἐ-

πικράτησις κοινῶν νόμων, ὁ μεταξὺ ὅμως τῶν εὐγενῶν καὶ τοῦ ἱερατίου ἀγῶν περὶ τῆς ἐν τῇ πολιτείᾳ ἐπιρροῆς, καὶ ιδίως ἡ ἀθεβαιότης τῆς διαδοχῆς ἐπέφερον ἀπαύστους ἐσωτερικὰς δι-
χονοίας καὶ ἐμφυλίους πολέμους, πρὸς κατάπαυσιν τῶν ὅποιων προσεκλήθησαν ἐκ τῆς Ἀφρικῆς οἱ Ἀράβες.

Ἐκ τούτου Μουσᾶς ὁ Μαυριτανὸς ἐπαρχος τῆς Βορείας Ἀφρι-
κῆς ἀπέστειλε τὸν ὑποστράτηγον αὐτοῦ Ταρίκον εἰς τὴν Ἰσπα-
νίαν, ὃς τις παρὰ τὴν Ἀστην 'Ρηγίαν (Xeres de la Frontera) τὸ 711 ἐνίκησε μετὰ ὀκταήμερον ἀγῶνα τὸν τελευταῖον Βε-
σιγότθου βασιλέα Ροδερίκον. Ὁ Μουσᾶς ἦλθε μετὰ τὸν Ταρίκον
εἰς τὴν Ἰσπανίαν καὶ πᾶσα σχεδὸν ἡ Χερσόνησος εἶχε κατα-
κτηθῆ ὑπ' αὐτῶν, ὃτε διαταγὴ τοῦ Καλίφου ἀνεκάλεσεν ἀμφο-
τέρους τοὺς στρατηγοὺς (§. 1 ¼, 2, α). Μετὰ τοῦτο ἡ Πυρηναϊ-
κὴ Χερσόνησος διῃρέθη, 1) εἰς τὴν Ἀραβίκην Ἰσπανίαν,
ἥτις κατ' ἀρχὰς μὲν διώκετο δὶ' ἐπάρχων τῶν Καλιφῶν τῆς
Δαμασκοῦ, ὃστερον ὅμως (756) κατέστη ἀνεξάρτητον καλιφά-
τον ὑπὸ τὸν τελευταῖον τῶν Ὀμεϊαδῶν Ἀβδουραχμάνην μὲ
πρωτεύουσαν τὴν Κορδούνην, καὶ 2) εἰς τὸ Χριστιανικὸν
βασίλειον τῆς Ἀστούριας, ἐνθα ἀντέστησαν κατὰ τῶν Ἀράβων καὶ ἀπέκρουσαν αὐτοὺς λείψανα τῶν ἡττηθέντων
Βεσιγότθων καὶ οὕτως ἐτέθησαν αἱ βάσεις τῆς μετὰ ταῦτα ἐκ
νέου ἐν Ἰσπανίᾳ ὑπεροχῆς τῶν Χριστιανῶν.

Τὸ βασίλειον τῶν Φράγκων ὑπὸ τοὺς Μερούγιδας.

§. 11. Μέχρι τῶν μέσων τοῦ ἑ. αἰῶνος οἱ Σάλιοι Φράγκοι προέβησαν ἐκ τοῦ Δέλτα τοῦ Ρήνου περαιτέρω πρὸς Ν. καὶ ἔζετά-
θησαν ἐπὶ μεγάλου μέρους τῶν εὐφόρων μὲν, αλλ' ὀλίγον κατοι-
κουμένων Βελγικῶν κάτω Χωρῶν μεταξὺ Σκάλδιος καὶ Μόσου.
Τὴν δὲ έδασιν τῆς ισχυρᾶς ἐν τῇ Δύσει κυριαρχίας τῶν Φράγ-
κων ἔθεσε πρῶτος ὁ

Χλοδοβίκος (481—511) ἐκ τοῦ γένους τῶν Μερού-
γιδῶν, καλουμένων οὕτως ἐκ τοῦ πάππου τοῦ Χλοδοβίκου Με-
ρουαίνου, ἐκ τοῦ ὀποίου πιθανῶς οἱ Σάλιοι Φράγκοι ἀνέκαθεν εἴ-
χον τοὺς βασιλεῖς οὗτων. Τὴν δὲ ἀργὴν τῆς θεμελιώσεως Φραγ-
κικοῦ βασιλείου ἔκαμε τὸ 486 μετὸν τὴν ἡτταν τοῦ

Ρωμαίου ἑπάρχου Συαγρίου παρὰ τὴν Σουεσσιῶνα (Νοούϊόδουνον καὶ μετὰ ταῦτα Αὐγούσταν Σουεσσιώνων καὶ νῦν Soissons, διὰ τῆς ὁποίας πᾶσα ἡ μέχρι τοῦ Σηκουάνα Ρωμαϊκὴ χώρα περιήλθεν εἰς αὐτὸν καὶ τὰ τελευταῖα λείψανα Ρωμαϊκῆς ἀρχῆς ἐν Γαλατίᾳ ἔξηφανίσθησαν. Αἱ μεταξὺ Σηκουάνα καὶ Λείγηρος Ἀρμορικὴ χώραι, παράλιοι τῆς Γαλατίας, ὑπετάγησαν ὑπὲρ αὐτοῦ ὕστερον.

Μετὰ ταῦτα ἐποιέμησεν ὁ Χλοδοβίκος κατὰ τῶν Ἀλεμανῶν, οἵτινες κατοικοῦντες πιθανῶς εἰς τὴν δυτικὴν ὥρην τοῦ Ρήνου ἐπέτρεχον ληστρικῶς τὰς πέραν τοῦ Μόσου καὶ Μοσέλλας χώρας, καὶ ἐνίκησεν αὐτοὺς τὸ 496 εἰς μάχην, τῆς ὁποίας ἡ παρὰ τὴν Ζυλπίχην (Τολβιακὸν) θέσις ἀμφισβητεῖται. Ὁ εἰς τὴν μάχην θάνατος τοῦ βασιλέως παρεκίνησε τὰ ἔκστρατεύσαντα Ἀλεμανικὰ στίφη νὰ ὑποταχθῶσιν εἰς τὸν Χλοδοβίκον καὶ οὐτῶς ἡ κυριαρχία αὐτοῦ πιθανῶς ἔξεπενθη ἐπὶ τῆς μεταξὺ τοῦ Ρήνου καὶ τοῦ Ούγγεσου ὅρους χώρας. Ὁ Χλοδοβίκος διὰ τῆς παραδοχῆς τοῦ Χριστιανισμοῦ (Καθολικισμοῦ), ἦν ὑπερχέθη κατὰ τὴν ἀνωτέρω μάχην, ἥνοιξε δρόμον πρὸς νέας κατακτήσεις ἐν τῇ μεσημβρινῇ Γαλατίᾳ, ἔνθα τὸ κράτος αὐτοῦ ἤπιετο τοῦ τῶν Βεσιγότθων. Ἐπὶ τῇ προφάσει δηλ. τῆς ὑπερασπίσεως τῶν Καθολικῶν ὑπηκόων τοῦ Ἀρειανοῦ Βεσιγότθου βασιλέως Ἀλαρίχου, διαβὰς τὸν Λείγηρα, ἐπέπεσεν ὁ Χλοδοβίκος εἰς τὸ βασίλειον τῶν Βεσιγότθων καὶ μετὰ τὴν ἐν τῇ πεδιάδι Βουγλὴ νίκην (507) κατέκτησε τὴν μεσημβρινὴν Γαλατίαν, ἔχαιρουμένης μόνον τῆς παρὰ τὴν Μεσόγειον παραλίας τανίας, τῆς ἔκτεινομένης ἀπὸ τῶν βιορείων πρωπόδων τῶν Πυρηναίων μέχρι τοῦ κάτω Ροδανοῦ. Τὸ τελευταῖον ἔργον αὐτοῦ ἦτον ἡ ἐνωσίς συμπάσης τῆς Φραγκικῆς δυνάμεως ἐν Γαλατίᾳ, εἰς ἐν κράτος διὰ τοῦ φόνου τῶν λοιπῶν Σαλίων ἡγεμόνων (τῶν ἐν Ἀμβιανῷ καὶ Καμβριᾶς), καθὼς καὶ τοῦ τῶν Ριπουρικῶν βασιλέως Σιγηθέρτου ἐν Κολωνίᾳ καὶ τοῦ οὗδι αὐτοῦ διὰ προδοσίας καὶ δόλου.

Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Χλοδοβίκου ἐκυθέρνησαν ἀπὸ κοινοῦ οἱ τέσσαρες αὐτοῦ οἱ τὸ ήνωμένον Φραγκικὸν κράτος καὶ καθέδραι αὐτῶν ἦσαν· αἱ Νέτται, ἡ Αὔρηλιανὴ, οἱ Παρίσιοι καὶ ἡ

Σουεσσιών. Οἱ υἱοὶ ἔξηκολούθησαν τὸ ἔργον τοῦ πατρὸς αὐτῶν καὶ οὗτω Διετέριχος, ὁ πρεσβύτερος πάντων, κατέκτησε τὸ Θυριγγίκιον βασίλειον, ἐνῷ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ ἔζετειναν τὸ κράτος αὐτῶν πρὸς Ν. δι' ἐκδιώξεως τῆς Βουργουνδικῆς δυναστείας.

Οὐ νεώτατος τῶν τεσσάρων υἱῶν τοῦ Χλοδοβίκου Χλοτάριος ὁ Α', ἀποθανόντων τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ καὶ τῶν ἀπογόνων των, ἦν ωσε πάλιν σύμπασιν τὴν Φραγκικὴν μοναρχίαν, ἀλλὰ μόνον ἐπὶ τρία ἔτη (558—561), διότι μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἡ μοναρχία αὕτη διηρέθη καὶ πάλιν ὑπὸ τῶν 4 υἱῶν αὐτοῦ εἰς τέσσαρα βασίλεια καὶ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Χαροβέρτου βασιλέως τῶν Παρισίων (569;) εἰς τρία. Ἀπὸ τῆς ἐπιχής ταύτης ἐπαυσαν αἱ περαιτέρω κατακτήσεις τῶν Φραγκῶν καὶ ὑπὸ τοὺς ἐγγόνους τοῦ Χλοδοβίκου συνέβησαν ἐμφύλιοι πόλεμοι, διὰ τῶν δοπιών ἀναφαίνεται εὐχρινέστερον ὁ χωρισμὸς τοῦ Φραγκικοῦ βασιλείου εἰς δύο μεγάλα μέρη, α) τὸ δυτικὸν Φραγκικὸν βασιλείου (πρὸς Ν. μέχρι τοῦ Λείγηρος) ἢ τὴν Νευστρίαν μὲν Ρωμαϊκὸν χαρακτήρα, καὶ β) τὸ ἀνατολικὸν Φραγκικὸν βασιλείου τὴν Αύστρασίαν μὲν Γερμανικὸν χαρακτήρα. Τὸ μεσημβρινὸν μέρος ὑποδιῃρέθη πάλιν εἰς δύο μέρη τὴν Βουργουνδίαν καὶ τὴν παρὰ τῶν Γότθων ληφθεῖσαν Ἀκυΐτανίαν ἢ Γοτθίαν. Συνεγένεις ἐσωτερικοὶ σπαραγμοὶ καὶ σειρὰ κακουργημάτων, προερχομένων ἴδιως ἐκ τοῦ πρὸς ἀλλήλας μίσους τῶν δύο βασιλίδων Βρονείλδης ἐν Αὐστρασίᾳ καὶ Φρεδεγούνδης ἐν Σουεσσιῶνι, πληροῦσι τὴν ιστορίαν τῶν διαδόχων Χλοταρίου τοῦ Α'. μέχρι τῆς δευτέρας ἐνώσεως τοῦ βασιλείου ὑπὸ Χλωταρίου τοῦ Β'. τῆς Σουεσσιῶνος, διεγγόνου τοῦ Χλοδοβίκου (613).

Κατὰ τοὺς χρόνους τούτους τῶν σπαραγμῶν οἱ μεγάλοι Μάγιστροι ἢ Μαϊωρδόμοι (Major domus), οἵτινες ἀρχικῶς ἦσαν μόνον ἔφοροι τοῦ βασιλικοῦ οἴκου καὶ τῆς αὐλῆς, οἵτερον δὲ ἀρχηγοὶ τῶν ὑποτελῶν, ἔλαθον βαθμηδὸν εἰς χεῖρας πᾶσαν τὴν πολιτικὴν καὶ στρατιωτικὴν διοίκησιν τοῦ μετὰ τὸν θάνατον Δαγιβέρτου τοῦ Α'. διηρημένους καὶ πάλιν Φραγκικῷ βασι-

σιλείου καὶ ἔκυρέργων ἐν ὀνόματι τῶν πλείστων ἀνηλίκων καὶ ἀσθενῶν βασιλέων. Ἐντεῦθεν ἐγενήθη περὶ τοῦ ἀξιώματος αὐτοῦ σειρὰ ἀγώνων μεταξὺ τῶν Φράγκων μεγιστάνων, μεχρι-
σθὲν ὁ Αύστρασιανὸς Πιπῖνος ὁ ἀπὸ Ερισταλίου τοῦ πλησίου
τῆς νῦν Λυττίχης, νικήσας τὸν Νευστρικὸν βασιλέα καὶ Μαϊ-
ωρδόμον (πλησίου τοῦ παρὰ τὸν Σόμμην Τευτρίου τοῦ παρὰ τὴν
νῦν πόλιν τοῦ Ἅγιου Κοΐντου (687), κατέστη μόνος Μαϊωρδό-
μος σύμπαντος τοῦ Φραγκικοῦ βασιλείου.

Τὴν ύπὸ τοῦ Πιπίνου θεμελιωθεῖσαν σχεδὸν ἀνεξόρτητον ἀρχὴν
έκτεινομένην ἀπὸ τῆς Γερμανικῆς θαλασσῆς μέχρι τῶν Ἀλπεων
ἐστερέωσεν ὁ υἱὸς αὐτοῦ Καρόλος Μάρτελλος (717—741) διὰ
σειρᾶς εύτυχῶν πολέμων κατὰ τῶν Γερμανικῶν λαῶν, ὃν τινὲς
μὲν, οἶνοι οἱ Θυρίγγοι, Ἀλεμανοί καὶ Βυζαροί ἥθελον νὰ ἀπο-
σπασθῶσιν ἀπὸ τῆς Φραγκικῆς ἔξοσίας, τινὲς δὲ καὶ ἐγχρικῶς
διέκειντο πρὸς αὐτὴν, οἷνοι οἱ Σάξονες καὶ οἱ Φρεσίοι. Μόλις
δὲ ἔπαυσαν αἱ ἐσωτερικαὶ τοῦ κράτους ἀντουχίαι, καὶ ἀμέσως
εἰσέβαλον διὰ τῶν στενῶν τῶν Οὐασκάνων εἰς τὴν Ἀκυτανίαν
οἱ Ἄραβες ύπὸ τὸν Ἀλέξαρχο μετὰ 400000 ἀνδρῶν, ἔκυ-
ριευσαν πάντα τὰ φούρια, ἐφόνευσαν τοὺς κατοίκους καὶ ἡ-
νάγκασαν τὸν ἄπτηθέντα διοῦκα τῆς Ἀκυτανίας νὰ ζητήσῃ
προστασίαν παρὰ τοῦ Καρολίου. Οὗτος δὲ προσεχάλεσεν ἀμέ-
σως γενικὸν ἔξιπλισμὸν καὶ μετὰ ἑπτὰ ἡμερῶν ἀκριβολισμοὺς
νικήσας ἐπὶ τέλους εἰς ἀποφασιστικὴν μάχην μεταξὺ Τουρώ-
νων (Tours) καὶ Πικτανῶν (Poitiers) ἡ μεταξὺ Καισαροβούνου
καὶ Λιμόνου (732) τοὺς Ἄραβας ἔθεσε πέρας εἰς τὰς κατακτή-
σεις αὐτῶν καὶ ἐστερέωσε τὴν δύναμιν τῶν Καρολιδῶν. Ἱνα-
δίμως εἰς τὴν δύναμιν προσέσθη καὶ τὸ ἀξιώμα τοῦ βασιλέως
ὁ υἱὸς αὐτοῦ Πιπῖνος, κερδήσας πρότερον τὸ ἴερατεῖον καὶ
τοὺς εὐγενεῖς, τῇ συγκαταθέσει τοῦ ύπὸ τῶν Λογγιθράδων στε-
γγωρουμένου Πάπα Ζαχαρίου, ἐν διαίτῃ τῶν ἐπισκόπων καὶ
λαϊκῶν μεγιστάνων καὶ διὰ συνελεύσεως τοῦ λαοῦ ἐν Σουεσ-
σιῶνι κατεβίλασεν ἐκ τοῦ θρόνου καὶ ἔκλεισεν εἰς μοναστή-
ριον τὸν βλάκα Ἰλδέριχον τὸν Γ', αὐτὸς δὲ ἀνεγνωρίσθη βα-
σιλεὺς τῶν Φράγκων τὸ 752.

Θρησκεία καὶ πολίτευμα τῶν Γερμανικῶν κρατῶν

Α. Θρησκεία.

§. 12. α) Ή παραδοχὴ τοῦ Χριστιανισμοῦ ὑπὸ τῶν Γερμανικῶν λαῶν εἶναι τὸ σπουδαιότατον συμβεβηκός τῶν μεγάλων μεταναστάσεων ἀπὸ τοῦ γ'. — τοῦ εἰ. αἰώνος. Οἱ Γότθοι πρῶτοι πάντων τῶν Γερμανῶν ἐδέχθησαν τὸν Χριστιανισμὸν καὶ ἤδη εἰς τὴν ἐν Νικαίᾳ Οἰκουμενικὴν Σύνοδον (325) φαίνεται Γότθος ἐπίσκοπος ὁ Θεόφιλος, τοῦ ὅποιου ὁ διάδοχος Οὐλιβίλας μετέφερε τὴν ιερὰν Γραφὴν εἰς τὸ Γοτθικὸν καὶ ἐπροσπάθησεν νὰ ἔξαπλωσῃ τὴν διδασκαλίαν τοῦ Ἀρείου, ἥτις ταχέως κατέστη ἡ ἐπικρατοῦσα παρὰ τοῖς Βεσιγότθοις, Ὁστρογότθοις, Βυζαντίνοις καὶ Βανδήλοις ἐπαυσεν ὅμως μετὰ τὴν διάλυσιν τῶν κρατῶν τούτων καὶ οἱ ἐναπομείναντες ἐγένοντο Καθολικοί. Ό δὲ Καθολικισμὸς ἐγένετο δεκτὸς καὶ ὑπὸ τῶν Φράγκων μετὰ τὴν κατὰ τῶν Αλεμαννῶν νίκην αὐτῶν, ἀλλ' οἱ Φράγκοι βασιλεῖς δὲν ἐφόροντισαν περὶ τοῦ προσηλυτισμοῦ τῶν ἀπὸ αὐτῶν ἔξαρτωμένων λαῶν τῆς Γερμανίας, εἰς τοὺς ὅποιους μόλις κατὰ τὸν ζ'. αἰῶνα ἀπόστολοι ἐξ Ἰρλανδίας ἐκήρυξαν τὸ Εὐαγγέλιον, οἷον ὁ Ἅγιος Κολουμβανὸς, καὶ ὁ μαθητὴς αὐτοῦ Γαλληνὸς εἰς τοὺς παρὰ τὴν Κωνσταντίαν λίμνην οἰκοῦντας Αλεμαννοὺς, ὁ Ἅγιος Κιλιανὸς εἰς τοὺς Θυρίγγους καὶ ὁ Ἅγιος Εμμέραρμος εἰς τοὺς Βαυαρούς. Ό κατ' ἔξικήν ὅμως ἀπόστολος τῶν Γερμανῶν ὑπῆρξεν ὁ Βενεδίκτινος μοναχὸς Οὐένφρειδος ὁ ἐξ Ἑσσεξίας, δοτὶς ὡς ἐπίσκοπος, καλούμενος Βονιφάτιος, ἐνήργησε τὸν προσηλυτισμὸν ἐν Γερμανίᾳ (716—764) καὶ ιδίως παρὰ τοῖς Φρεισίοις καὶ Ασσιανοῖς μετὰ τοῦ μεγαλειτέρου ζήλου, ἰδρυσεν ἐκκλησίας, μοναστήρια καὶ σχολεῖα, καὶ ἐσύστησεν ὄχτὼ νέας ἐπισκοπὰς, αἵτινες ὑπήργοντο ἀμέσως ὑπὸ τὸν Πάπαν. Ήτο δὲ ἐπίσκοπος καὶ εἴτα ἀρχιεπίσκοπος τῆς Γερμανίας ἄνευ ὥρισμένου θρόνου, μέχρι τῆς ἰδρύσεως τῆς πρώτης ἐν Γερμανίᾳ ἀρχιεπισκοπῆς ἐν Μογοντιακῷ (748). Άφοῦ δὲ ἐτακτοποίησε καὶ ἐστερέωσε τὴν ἐκκλησίαν ἐν Γερμανίᾳ, κατέθεσε τὸ ἀξίωμα τοῦ ἀρχιεπισκόπου Μογοντιακοῦ καὶ ἐπεχείρησεν ἐκ νέου ταξείδιον εἰς τοὺς Φρεισίους, οὓς καὶ προσή-

γαγέν εἰς τὸν Χριστιανισμόν· εὗρεν ὅμως αὐτόθι ἐδδομηκούντας τὴς τὴν ἡλικίαν τὸ 754 μαρτυρικὸν θάνατον.

Ἡ προσέλευσις τῶν Ἀγγλοσαξῶν εἰς τὸν Χριστιανισμὸν προπαρεσκευάσθη μὲν ὑπὸ Φραγκικῆς ἡγεμονίδος βασιλίσσης τῆς Κέντης, ἀπεπερατώθη δὲ ὑπὸ τοῦ παρὰ τοῦ Πέπα Γρηγορίου τοῦ Μεγάλου ἀποσταλέντος εἰς αὐτοὺς ἡγούμενου τοῦ Αὐγουστίνου.

6) Οἱ ἐν μοναστ̄ις βίοις παρήχθη ἐκ τοῦ κατὰ τοὺς διωγμοὺς τῶν Χριστιανῶν γεννηθέντος ἀσκητικοῦ βίου πολλοὶ δῆλοι. ἐν τῇ ἐρήμῳ τῆς Αἰγύπτου διεσκορπισμένοι ἀσκηταὶ συνθροίσθησαν (περὶ τὰ 305) περὶ τὸν Ἀγιον Ἀντώνιον ἐν καλύβαις, ὑπὸ δὲ τοῦ μαθητοῦ αὐτοῦ Ἀγίου Παχωμίου συνήχθησαν εἰς κοινόθια ὑπὸ ἡγούμενον καὶ αὐτόθι εἰργάζοντο διαφόρους τέχνας. Ἐξ Αἰγύπτου ὁ μοναχικὸς βίος ἐξηπλώθη καὶ εἰς τὴν Δύσιν, ἔνθα ὅμως ἔλαθε νέαν μορφὴν ὑπὸ τοῦ Ἀγίου Βενεδίκτου, καθ' ὃντος οὗτος ἐπέβαλεν εἰς τοὺς μοναχοὺς οὓς μόνον ἐργόχειρα καὶ καλλιέργειαν γῆς, ἀλλὰ καὶ τὴν ἐκπαιδευσιν τῆς νεολαίας καὶ τὴν ἐνασχόλησιν περὶ τὰς ἐπιστήμας. Ὁ κανονισμὸς αὐτοῦ, εἰσαχθεὶς εἰς τὸ ὑπὸ τοῦ ἰδίου ἴδρυθὲν μοναστήριον ἐπὶ τοῦ παρὰ τὴν Νεάπολιν Κασσίνου ὄρους, βαθμηδὸν ἐγένετο δεκτὸς ὑφ' ὅλων τῶν μοναστηρίων τῆς Δύσεως. Κατ' αὐτὸν οἱ εἰσερχόμενοι ὑπεχρεοῦντο νὰ ὑποσχεθῶσιν, ὅτι θὰ μείνωσιν ἰσούιως καὶ εἰς τὸ μοναστήριον ὅτι θὰ τηρήσωσι τὰ τρία ταῦτα, προσωπικὴν πτωχείαν, ἀγιότητα καὶ ἀπεριόριστον εὔπειθεῖαν.

Β. Πολίτευμα.

α) Ὁ Φεουδαλισμός. Ὁ βασιλεὺς διενέμετο τὴν κατακτηθεῖσαν χώραν μετὰ τῆς αὐτοῦ θεραπείας καὶ ἔκαστος ἐλάμβανε μίαν μοῖραν (ἀλλώδιον) ὡς κληρονομικὴν ἴδιοκτησίαν, ἐλεύθερος νὰ τὴν διαθέτῃ κατὰ βούλησιν ὁ βασιλεὺς ὅμως καὶ οἱ ἀρχηγοὶ ἐλάμβανον μεγαλειτέραν μοῖραν ἀπὸ τὰ μέλη τῆς θεραπείας των καὶ παρεγώρουν μέρος τῆς ἴδιοκτησίας αὐτῶν εἰς τινας τῶν πιστῶν, ὑποτελῶν καλουμένων, ὡς φέουδον, μένον πρὸς ἰσόδιον κάρπωσιν ὑπέσχοντα δ' οὖτοι πίστιν καὶ στρατιωτικὴν ὑπηρεσίαν. Τὰ φέουδα κατ' ἀρχὰς δὲν ἦσαν κληρονομικὰ, τὸ κληρονομικὸν ὅμως αὐτῶν βαθμηδὸν ἢ παρεγωρήθη ὑπὸ τῶν βασιλέων, ἢ αὐθαιρέτως ὥρισθη ὑπὸ τῶν ὑποτελῶν. Ὁ Φε-

ουδαλισμὸς οὗτος ἐμορφώθη εἰς πάντα τὰ ἐπὶ μακρὸν χρόνῳ διαιρέσαντα Γερμανικὰ βασίλεια, ἴδιας τῶν Φράγκων, Ἀγγλοσαξόνων καὶ Λογγοθάρδων.

β) Τὰ δικαιαστήρια. Μέχρι τῶν μέσων τοῦ ἑ. αἰῶνος τὸ ἐν ἰσχύει δίκαιον τῶν Γερμανικῶν φυλῶν ἔμενεν ἄγραφον· κατὰ τοὺς τρεῖς ὅμις ἐπομένους αἰῶνας καὶ παρὰ τοῖς λαοῖς τοῦ Φραγκικοῦ βασιλείου (Σαλίοις, Ριπουαρίοις, Αλεμαννοῖς, Βυσσαροῖς καὶ Βουργούνδοις) καὶ παρὰ τοῖς Βεσιγότθοις, Λογγοθάρδοις καὶ Ἀγγλοσάξοσι εἰσήχθησαν γραπτοὶ νόμοι εἰς τὴν Λατινικὴν γεγραμμένοι γλώσσαν ἐκτὸς τῶν Ἀγγλοσαξονικῶν.

Οἱ νόμοι οὗτοι περιλαμβάνουσι σχεδὸν μόνον διατάξεις περὶ ποινῶν. Ως ἀποδείξεις ἰσχύουν περὶ αὐτοῖς εἰς μὲν τὰς πολιτικὰς ὑποθέσεις μαρτυρίαι καὶ ἔγγραφα, τὰ δύοτα ἔπειτε νὰ παρουσιάσῃς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ὁ ἐνάγων, εἰς δὲ τὰς ποινικὰς ὅρκος καὶ θεῖαι ἐνδείξεις, διὰ τῶν δύοτων ἔξιγγνίζετο ὁ πατηγορούμενος καὶ μάλιστα ὁ μὴ ἐλεύθερος. Αἱ ἐνδείξεις αὗται συνίσταντο ἐκ τῆς διὰ πυρὸς δοκιμασίας (διὰ τῆς δύοτας ὁ κατηγορούμενος ἔθετε τὴν χειρανύτου γυμνὴν εἰς τὸ πῦρ, ἢ περιεπάτει ἐπὶ καίοντος ξύλου, ἢ ἔφερεν εἰς τὰς γυμνὰς χειρας, ἢ ἐπάτει διὰ τῶν γυμνῶν ποδῶν πεπυρακτωμένην σίδηρον), ἐκ τῆς διὰ Θερμοῦ ἢ ψυχροῦ ὕδατος δοκιμασίας (ὁ βυθιζόμενος εἰς αὐτὸν ἥτον ἀδύος καὶ ἀνεσύρεται ἀπ' αὐτοῦ) καὶ ἐκ τῆς διὰ σταυροῦ δοκιμασίας, κατὰ τὴν δύοταν ὁ δοκιμαζόμενος ἵστατο ἀκίνητος μὲν τεταμένας τὰς χειρας ἐπὶ σταυροῦ· ἢ παρὰ τοῖς ἐλευθέροις συνηθεστάτη θεία ἐνδείξις ἥτον ἡ μανομαχία.

Τὸ ἀνατολικὸν Ρωμαϊκὸν κράτος μέχρι τῆς Μακεδονικῆς δυναστείας (395—867).

§. 13. a) Αὕτησις τοῦ κράτους μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ Ἰευσινιανοῦ (395—565). Οἱ ἀρχαδιοῖς κατὰ τὴν διαιρέσιν τοῦ Ρωμαϊκοῦ κράτους ὑπὸ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ Θεοδοσίου ἐλαβε τὸ μεγαλειτερον μέρος, τὸ Ἀνατολικὸν, ἐκτεινόμενον ἀπὸ τῆς Ἀδριατικῆς θαλάσσης καὶ τοῦ Ἰονίου πελάγους πρὸς Δ. μέχρι τοῦ Εὐφράτου καὶ τοῦ Τίγριδος πρὸς Α. καὶ ἀπὸ τοῦ Δουνάβεως καὶ τοῦ Εὔξεινου Πόντου πρὸς Β. μέχρι τῆς Αιγαίου πίας καὶ τῆς Διβυχῆς ἐρήμου πρὸς Ν. Ὑπ' αὐτὸν καὶ τοὺς ἑπτὰ διαδόχους αὐτοῦ μέχρι τοῦ Ἰουστινιανοῦ τὰ βόρεια ὅρια

τοῦ βασιλείου ἡσαν ἐκτεθειμένα εἰς συγνὸς ἐπιδρομὰς βαρβάρων λαῶν, τῶν Οῦννων, Γότθων καὶ Βουλγάρων, εἰς τοὺς ὄποιούς ἡγαγκάζετο τὸ κράτος νὰ πληρόνη φόρους ἡ γαίας. Τὰς ἐπιδρομὰς ταῦτας προύκάλει ἡ ἐσωτερικὴ αδυναμία τοῦ βασιλείου, ἥτις προήρχετο ιδίως ἐκ τῆς ἐλλείψεως ὀφεισμένης τάξεως ἐν τῇ διαδοχῇ καὶ ἐκ τῆς συμμετοχῆς τῆς κυβερνήσεως εἰς θρησκευτικὰς ἔριδας.

Οἶουστινιανὸς (527—565) ἡρχισε τὴν μᾶλλον λαμπρὰν, ἡ εὐεργετικὴ κυβερνησιν αὐτοῦ, διὰ τῆς βελτιώσεως τοῦ 'Ρωμαϊκοῦ δικαιού (528), δι' ἀνωτέρων δηλ. ὑπαλλήλων καὶ διασήμων νομοδιδασκάλων ὑπὸ τὴν διεύθυνσιν τοῦ Τριβωνιανοῦ ἔκαμε συλλογὴν τῶν νόμων, ἥτις ἐδημοσιεύθη ὑπὸ τὸ ὄνομα τοῦ Ιουστινιανοῦ καὶ δηκοντος (Codex Iustinianus). Μετὰ τέσσαρα καὶ ἐπέκεινα ἔτη ἐκδόθη καὶ ἔτέρα συλλογὴ, ἥτις κληθεῖσα Πανδέκται ἡ Δίγεστα, περιεῖχε τὰς ἑρμηνείας 40 τῶν διασημοτέρων νομοδιδασκάλων· ἔτι δὲ καὶ ἐγγειρίδιον τοῦ δικαιού, ὄνομαζόμενον Εἰσηγήσεις· τελευταῖον δὲ συνεπληρώθη τὸ νομοθετικὸν τοῦτο ἔργον διὰ τῶν Νεαρῶν, ἦγουν τῆς συλλογῆς τῶν παρ' αὐτοῦ ἡ τῶν διαδόχων του ἐκδοθέντων νόμων. Τὸ σύνολον δὲ τῶν νόμων τούτων, κληθὲν μετὰ ταῦτα Corpus juris civilis, εἰσήγθη εἰς ὅλας τὰς Χριστιανικὰς πολιτείας τοῦ Μεσαιωνὸς ἐκτὸς τῆς Ἀγγλίας.

Η ἐσωτερικὴ ἡσυχία ἐταράχθη ὑπὸ τῆς στάσεως «Νίκα» τῶν ἐπὶ πεντηκονταετίαν ὑφισταμένων πολιτικῶν φατριῶν, αἵτινες κατὰ τὰ χρώματα τῶν ἐν τοῖς ἵπποδρομίοις ἡνιάχων ὀνομάζοντο τῶν Πρασίνων καὶ τῶν Οὔενέτων ἡ Γαλαζίων. Τὸ πρὸς ἀλλήλους μῆσος αὐτῶν καὶ ὁ πρὸς καταδίκαιον πόθος ἐξισοῦτο πρὸς τὴν λύσσαν. Ἡδη ἐπὶ τοῦ αὐτοκράτορος Ἀναστασίου τοῦ Α'. γενομένης ποτὲ ῥήξεως ἐν Κωνσταντινούπολει μεταξὺ τῶν ἀνωτέρω φατριῶν ἔπεισον τρισχίλιοι ἐκ τῶν Οὔενέτων. Οἱ Ιουστινιανὸς καὶ ἡ σύζυγος αὐτοῦ Θεοδώρα ἐπροστάτευνον τοὺς Οὔενέτους, ὅτε ὅμως ἐπεχείρησαν νὰ καταπαύσωσι τὸ κοκὸν διὰ τῆς περιστολῆς τῶν φατριῶν, αὐταὶ συνεμάχησαν κατὰ τῆς ἀρχῆς. Κατεστάλη μὲν ἡ σάσις αὐτῶν ὑπὸ τοῦ Βελισαρίου, ἀλλ᾽ ἡ Κωνσταντινούπολις ἐπὶ πέντε ἡμέρας ὑπῆρξε μεστὴ φόνου (30000) καὶ πυρκαϊᾶς. Κατὰ τὴν στάσιν ταύτην ἐβλάβησαν τὰ ἀνάκτορα καὶ τὸ πρωτεύον τῆς πόλεως

οίκοδόμημα δι ναὸς τῆς Ἀγίας Συνφίας, ἔργον Κωνσταντίνου τοῦ Μεγάλου, ἐγένετο παρανάλωμα τοῦ πυρός· ἀνηγέρθησαν ὅμως ὕστερον καὶ πάλιν μετὰ μεγίστης λομπρότητος.

Ότε ἐξησφράλισθησαν τὰ πρὸς Β. ὅρια τοῦ κράτους διὰ σειρᾶς φρουρίων πλέον τῶν 80, ἀνεγερθέντων ἀπὸ τῆς συμβολῆς τῶν ποταμῶν Σάου καὶ Δουνάβεως μέχρι τῶν ἐκβολῶν τοῦ δευτέρου, καθὼς καὶ τὰ Α, εἴτε διὰ χαρακώματων καὶ συμμαχιῶν, εἴτε διὰ τῆς ἀποπερατώσεως τοῦ κατὰ τῶν Περσῶν πολέμου (καθ' ὃν ὁ Πέρσης στρατηγὸς Ναρσῆς μετέβη πρὸς τοὺς Βυζαντῖνους καὶ ὁ Βελισάριος ἔδρεψε τὰς πρώτας αὐτοῦ δάφνας) διὰ τῆς ἐξαγοράσσεως τῆς εἰρήνης, ἐπεχειρησεν ὁ Ἰουστινιανὸς τὴν ἀνίδρυσιν τοῦ ἀρχαίου Ρωμαϊκοῦ κράτους. Ἐκ τούτου διὰ μὲν τοῦ Βελισαρίου ὑπέταξε τὸ πρὸς Β. τῆς Ἀφρικῆς βασίλειον τῶν Βανδήλων (§. 9), διὰ δὲ 20ετοῦ πολέμου, ὃν ἤρχισεν ὁ Βελισάριος καὶ ἀπεπεράτωσεν ὁ Ναρσῆς, τὸ βασίλειον τῶν Ὀστρογότθων (§. 8).

Αλλ' αἱ ἐν τῇ Ἀφρικῇ καὶ τῇ Ἰταλίᾳ κατακτήσεις διήγειραν τὸν φόβον καὶ τὰς ὑποψίας τοῦ βασιλέως τῶν Περσῶν Χοσρόου τοῦ Α. (Νουσιρβᾶν), ὃς εἰς συγχρόνως ἐξελιπαρεῖτο καὶ ὑπὸ τῶν ζενοχωρουμένων Ὁσρογότθων νὰ διαρρήξῃ τὴν εἰρήνην. Ἐνεκα λοιπὸν τούτων ἀνανεώσας ὁ Χοσρόης τὸν πόλεμον (§ 40), εἰσήλασεν εἰς τὴν Συρίαν, κατέκαυσε τὴν Ἀντιόχειαν καὶ ἤπειλει τὴν Παλαιστίνην· ἡ ἐμφάνισις ὅμως τοῦ Βελισαρίου εἰς τὴν Ἀνατολὴν τὴν ἡνάγκασε νὰ ὑποχωρήσῃ. Μετὰ μακρὰς δὲ διαπραγματεύσεις, αἵτινες διεκόπησαν ἐκ τῆς φιλονεικίας περὶ τῆς κατοχῆς τῶν ἀνατολικῶν παραλίων χωρῶν τοῦ Εὔξείνου Πόντου (τῆς Λαζικῆς καὶ τῆς Κολχίδος), ὥρισθησαν ἐπὶ τέλους διὰ τῆς εἰρήνης ὡς δῆμα τῶν κρατῶν πάλιν τὰ ἀρχαῖα, καὶ ὁ Χοσρόης ἀντὶ ἐτησίου φόρου παρητήθη τῶν ἐπὶ τῶν ἀνωτέρω χωρῶν ἀξιώσεών του.

Αλλὰ καὶ ἐπὶ τοῦ ἐν Ἰσπανίᾳ μεμάκρυσμένου βασίλειον τῶν Ὀστρογότθων ἐξετάθη τὸ σχέδιον τοῦ αὐτοκράτορος Ἰουστινιανοῦ περὶ τῆς ἐν τῇ Δύσει ἀνιδρύσεως τῆς ἀπολεσθείσης δυνάμεως τῆς Ἱώμης, ἀφοῦ ἦδη αἱ ἐν τῇ Ἀφρικῇ καὶ Ἰταλίᾳ ἐπιχειρήσεις ἐπέτυχον. Προσκληθεὶς λοιπὸν ὑπὸ τοῦ Ἀθαναγίλδου, ἀρχηγοῦ στάσεως, ἐξαπέστειλε στόλους καὶ στρατοὺς εἰς τὴν

Ισπανίαν, μετὰ τῶν ὁποίων συνηνώθησαν καὶ οἱ Ῥωμαῖοι κατοίκοι αὐτῆς, καθὼς καὶ οἱ Καθολικοὶ ἥδη ὄντες Σουηδοὶ, ἐνῷ συγχρόνως οἱ Φράγκοι προσέβαλον τὰς τελευταίας πέραν τῶν Πυρηναίων κτήσεις τῶν Γότθων. Οὕτω τὰ πάντα ἔφαινοντο συναγωνιζόμενα εἰς τὴν καταστροφὴν τοῦ κράτους τῶν Βεσιγότθων. Μετὰ τὸν θάνατον ὅμως τοῦ Ἰουστινιανοῦ ἀνέκυψαν οἱ Βεσιγότθοι καὶ πάλιν, αἱ στάσεις τῶν Ῥωμαίων κατηνάσθησαν, ἡ μεσημβρινὴ παραλία βαθυτάδιν ἀπεσπάσθη ἀπὸ τοὺς Βυζαντινούς καὶ οὕτω τὸ 624 οἱ Ελληνες ἐντελῶς ἐδιώχθησαν ἐκ τῆς Ισπανίας.

Οἱ διηγεκεῖς πόλεμοι, ἀτιμωτικαὶ τινες συνομολογήσεις εἰρήνης καὶ πολλαὶ καὶ δαπανηραὶ οἰκοδομαὶ ἐπήγεγκον βαρεῖς φόρους, πώλησιν τῶν θέσεων, μονοπώλια, κτλ., οὐχὶ δὲ καὶ ἀπαλλαγὴν τῶν χρεῶν.

Β) Παρακαμὴ τοῦ κράτους μέχρι τῶν Μακεδάνων αὐτοκρατόρων (565—867). Ἀμέσως ὑπὸ τὸν διάδοχον τοῦ Ἰουστινιανοῦ (τὸν ἀνεψιὸν αὐτοῦ Ἰουστῖνον) ἡρχισαν αἱ ἐν τῇ Ἰταλίᾳ κατακτήσεις τῶν Λογγοθάρδων (§. 8, 4), οἱ κατὰ τὴν Περσίας πόλεμοι ἀνενεῳθησαν καὶ διαρκῶς σχεδὸν ἀπησχόλουν τοὺς τέσσαρας ἐπομένους αὐτοκράτορας, ἐξ ἧν ὁ τελευταῖος Ἡράκλειος (610—641) ἀπώλεσε τὴν Συρίαν, τὴν Ἐλάσσονα Ἀσίαν καὶ τὴν Αἴγυπτον, κυριευθείσας ὑπὸ τῶν Περσῶν, οἵτινες ἐστρατοπέδευσαν ἔμπροσθεν καὶ αὐτῆς τῆς πρωτευούσης, τῆς ὁποίας τὰ προύσεια ἐλεηλατοῦντο συγχρόνως καὶ ὑπὸ τῶν τολμηρῶν Αὐάρων. Ο πανταχόθεν σενοχωρημένος αὐτοκράτωρ ἀπεφάσισε νὰ φύγῃ εἰς τὴν Καρχηδόνα, ἐπείσθη ὅμως ὑπὸ τοῦ πατριάρχου νὰ μείνῃ, καὶ ἀποβὰς μετὰ στρατοῦ εἰς τὴν Συρίαν, ἀνέκτησε μετὰ τρεῖς λαμπρὰς ἐκστρατείας καὶ νίκην παρὰ τὴν Νινευήν (627) τὰς τρεῖς ἐκείνας ἐπαρχίας, ἐξ ᾧν ὅμως μετ' ὀλίγον ἀπώλεσε τὴν Συρίαν (μετὰ τῆς Φοινίκης) καὶ τὴν Αἴγυπτον, κυριευθείσας ὑπὸ τῶν Ἀράβων, καθὼς καὶ τὴν μεσημβρινὴν παραλίαν τῆς Ισπανίας, ἀνακτηθείσαν ὑπὸ τῶν Βεσιγότθων.

Ἴπο τοὺς διαδόχους αὐτοῦ τὰ ὅρια τοῦ κράτους ἐπὶ μᾶλλον περιωριζόντο, πρὸς Δ. μὲν ὑπὸ τῶν Λογγοθάρδων, οἵτινες ἀπαύστησαν τοῦ ιστορικοῦ Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

βλάβην τῆς ἔξαρχίας (§. 8, 4), πρὸς Β. δὲ ὑπὸ τῶν ἀλλεπαλλήλων εἰσβολῶν τῶν Βιουλγάρων, οἵτινες κατέκτησαν τὴν Μοσίαν, πρὸς Α. δὲ καὶ Ν. ὑπὸ τῶν Ἀράβων, οἵτινες οὐ μόνον κατέκτησαν τὰς σημαντικωτέρας νήσους τῆς Μεσογείου, ἀλλὰ καὶ αὐτὴν τὴν Κωνσαντινούπολιν προσέβαλον πολλάκις· αὕτη ὅμως ἐσώθη διὰ τοῦ θυρραῖοῦ ἢ Ἐλληνικοῦ πυρὸς καὶ τῆς καταστροφῆς στρατοῦ Ἀράβων 100000 ἐκ τῆς πείνης, τοῦ λοιμοῦ καὶ βαρυτάτου γειμῶνος (717).

Ἐνῷ οὗτως αἱ ἐπαρχίαι ὀλλεπάλληλοι ἀπώλλυντο, ἢ ἐσωτερικὴ ἡσυχία ἐκλονίζετο διηνεκῶς ὑπὸ πολιτικῶν καὶ θρησκευτικῶν ἐρίδων· διότι ἡ διαδοχὴ τοῦ θρόνου συνδεύεται συνήθως ὑπὸ ἐπαναστάσεων, καθόσον οἱ αὐτοκράτορες ὅτὲ μὲν ὑπὸ τῶν φιλοδόξων συζύγων, ἢ τῶν ἴδιων αὐτῶν υἱῶν, ὅτὲ δὲ ὑπὸ ἵσχυρῶν ὑπουργῶν, ἢ τροπαιύχων σφατηγῶν, ἐδιώκοντο, ἐτυφλοῦντο, τήρωτηριάζοντο, ἐκλείσοντο εἰς μοναστήρια, ἢ καὶ ἐψωνεύοντο.

Αἱ θρησκευτικαὶ ἕριδες, αἵτινες πολλαχῶς ἀπηργόλουν τοὺς αὐτοκράτορες καὶ τὴν εὐλήγην αὐτῶν, ἥσαν ἴδιας δογματικά, 1) ἔρις περὶ τῆς διακρίσεως τῆς θείας καὶ ἀνθρωπίνης φύσεως τοῦ Χριστοῦ, ἥτις ἐπήνεγκε τὸ μόνον τὸν γιαρισμὸν τῶν Μονοφυσιῶν ἀπὸ τῆς Καθολικῆς ἐκκλησίας, ἀλλὰ καὶ εἰς αὐτοὺς τούτους νέας διαιρέσεις. Ἀπόπειρα τοῦ αὐτοκράτορος Ἡρακλείου ήταν ἐνώπῃ τὰ διεστῶτα διὰ τῆς παραδοχῆς ἑδού μὲν φύσεων, ἀλλὰ μιᾶς θελήσεως τοῦ Χριστοῦ, ἀπέτυχε καὶ τοῦτο μόνον τὸν δριβεύον τῶν αἱρέσεων διότι εἰς τὰς προτέρας προσετέθησαν οἱ Μονοθελῆ· ταῖς, οἵτινες σώζονται ἐπὶ τοῦ Λιβάνου ὅρους ὑπὸ τὸ ὄνομα Μαρωνίται. 2) Ή πλέον ἡ ἐκατονταετής ἔρις περὶ τῶν εἰκόνων τῆς Στρατηγίας, ὅτε κατὰ διαταγὴν τοῦ εὐαγγελάτορος Λέοντος τοῦ Ἰσαύρου (726) κατέβιβλησαν αὐτοὶ ἐκ τῶν ἐκκλησιῶν τῆς Ἀγατολῆς. Τούτου ὁ υἱὸς, Κωνσταντῖνος ὁ Κοπρώνυμος, κατέώρθως νὰ κηρυχθῇ ὑπὸ Συνόδου ἐν Κώνσταντινούπολει, ὅπ' αὐτοῦ συγκαλεσθείσης, ἡ λατρεία τῶν εἰκόνων αἱρέτικὴ καὶ ἔξηκολεύθησε τὴν εἰκονοκλασίαν μετὰ μεγάλου φνωτισμοῦ. 3) Οὐακράτειρα Εἰρήνη ἐπαυσεν αὐτὴν καὶ ἡ ἔβδομη ἐν Νικαίᾳ Οἰκουμενικὴ Σύνοδος ἀπεφάσισε κατὰ τῆς λατρείας, ἀλλ᾽ ὑπὲρ τῆς προσκυνήσεως τῶν εἰκόνων. Μετὰ τὴν ἔξορίαν τῆς Εἰρήνης ἡ εἰκονομαρχία ἀνεγέρθη μεχριεσῦ, ἢ ἐν Κωνσταντινούπολει Σύνοδος (842) διὰ τῆς κυρώθησης Πηφλιοποιηθῆκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

σεως τῆς ἀποφάσεως τῆς ζ. Οἰκουμενικῆς Συνόδου ἔδωκε πέρας εἰς τὴν περὶ τῶν εἰκόνων ἐριδα διὰ τῶν κατὰ τὴν ἀγαστήλωσιν αὐτῶν ἐπομένων λόγων τῆς αὐτοκρατείρας Θεοδώρας τῆς Αὐγούστης «εἴτις ταύτας εὐ προσκυνεῖ καὶ ἀσπάζεται σχετικῶς, εὐ λατρευτικῶς, εὐχ ὡς θεοὺς, ἀλλ᾽ ως εἰκόνας ἀρχετύπων, διὰ τὸν πόθον, εἴη τὸ ἀνάθεμα.» Τὸ παλιό τεῦμα, τὸ δόποιον ὁ Μέγας Κωνσταντῖνος εἶχε δώσει εἰς τὸ Ρωμαϊκὸν κράτος (Τεῦχος Λ. §. 431) ἐτερήθη. Η ἔκουσία τῶν αὐτοκρατόρων ἡτού ἀπεριόριστος· οὗτοι δὲ ἔχοντο καὶ ἐστέφοντο ὑπὸ τοῦ Πατριόρχου τῆς Κωνσταντινουπόλεως, ἐκαλοῦντο Ρωμαῖον αὐτοκράτορες, ἐκήτουν γὰρ κρύπτωσι τὴν ἀδυναμίαν των διὰ τίτλων, ἥματισμοῦ καὶ αὐτηρᾶς της πικότητος, εἶχον δύγκλητον ἄνευ ἐπίρρητος καὶ ἡρώτων ἐνίστε τὸ ἐκ τῶν πιστῶν καὶ εὐνοούμενων αὐτῶν συνιστάμενον ἀνώτερον συνέδριον. Τὸ ὑπατικὸν δέξιωμα ἔπειτασεν ἐπὶ Ἰουστινιανοῦ γὰρ ὑπάρχη καὶ κατ' ὄντα, τὰ ἔτη ἡριθμοῦντο μετὰ τῆς βασιλείας τῶν αὐτοκρατόρων καὶ τῶν Αβετῶν Ἰνδικτιώνων (κύκλος ἔτῶν δέκα πέντε καὶ ἐποχὴν χρονολογική, ἡ; ἡ ἀρχη ἀπὸ τοῦ γ'. ἔτους π. Χ.) καὶ αἱ ἐπαρχίαι διώκοῦντο σχεδὸν ἀποιλέτως ὑπὸ ἐπάρχων, τελούντων φόρον τινά.

Οἱ Ἀραβεῖς.

§. 14. Οἱ κάτοικοι τῆς ΒΔ. παραλίας τῆς Ἀραβίας (τῆς ἐπαρχίας Χεδσχᾶς), εἰς οὓς ἀνήκον καὶ οἱ πρόγονοι τοῦ Μωάμεθ, ἔθεώρουν τὸν Ισμαήλ, τὸν ἐκδιωχθέντα υἱὸν τοῦ Αβραὰμ, ὡς τὸν ἀρχηγέτην αὐτῶν καὶ τὸν ὁδούτην τοῦ ἐν Μέκκα ιεροῦ ναοῦ Καάθα. Οὐδεὶς ξένος κατακτητὴς ἡδυνήθη ἐπὶ μακρὸν γὰρ μείνηκεν τῆς χώρας ταύτης καὶ ἡ προτέρα ιστορία τῶν Ἀράβων εἶναι πλήρης τῶν διαφόρων φυλῶν μακρῶν καὶ αἰματηρῶν ἀγώνων, οἵτινες πολλάκις προήρχοντο ἐξ ἀσημάντων αἰτιῶν.

1) Ἀπὸ Μωάμεθ μέχρι τῆς δυναστείας τῶν Ὄμειαδῶν (622—661). Οἱ Μωάμεθ (δηλ. λίαν ἐνδιξος) γεννηθεὶς ἐν Μέκκα τὸ 571, Κουρεῖσχήτης τὴν φυλὴν, ἀνετράφη, ἀποθιανόντων τῶν γονέων αὐτοῦ, μικρὸς ἔτι ὥν, ὑπὸ τοῦ θείου του Ἀβουταλίδη, συνώδευσεν ἔπειτα αὐτὸν, καθὼς καὶ τὸν ἔτερον θεῖόν του Ζορεῖρ, εἰς ἐμπροκά ταξεῖδια εἰς τὴν Συρίαν καὶ τὴν μεσημβρινὴν Ἀραβίαν καὶ κατέστη ἐπιστάτης πλουσίας χήρας (τῆς Χαδίδεσσι), ἦν κατόπιν καὶ ἐνυμφεύθη. Γίτερον Ψηφιοποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ηγάπησε πιλή τὴν ἱσυχίαν διὸ ὀλοκλήρους ἡμέρας, καὶ μάλι-
στα ὀλόκληρον τὸν μῆνα Φαραζάν, διῆγεν ἐντὸς σπηλαιῶν
κειμένου παρὰ τὴν Μέκκαν, βυθισμένος εἰς θρησκευτικὰς σκέ-
ψεις καὶ σχεδιάζων νὰ ἐπαναγάγῃ τὴν εἰς ἐν αὐτῷ θεὸν ἀρ-
χαίνην πίστιν. Αὐτόθι, ὡς ἔλεγεν, ἐφάνη εἰς αὐτὸν δις ὁ Ἀγ-
γελος Γιεριτὴ καὶ τῷ ἀπεκάλυψε τὴν θείαν αὐτοῦ ἀποστολήν.
Ἄφου δὲ προσείλκυσε φίλους τινὰς καὶ οἰκείους πρὸς τὴν νέαν
θρησκείαν, ἐφενέρωσεν ἑαυτὸν δημοσίᾳ εἰς τοὺς ὅμοφύλους του
Κουρεῖσχίτας ὡς προφήτην· εὗρεν ὅμως παρ’ αὐτοῖς ἐμπαιγ-
μὸν μόνον καὶ καταδίωξιν. Ήξέ ἐναντίας κατώρθωσε νὰ κερ-
δήσῃ κατοίκους τινὰς τῆς Μεδίνης, οἵτινες εἶχον ἔλθει μετ’ αὐ-
τοῦ εἰς ἐπαφὴν, ὅτε εἶχον μεταβῆ εἰς Μέκκαν διὰ προσκύνησίν
τινα, καὶ ἐπανελθόντες εἰς τὰ ἴδια ἔζετειναν τὴν διδασκαλίαν
αὐτοῦ. Διὸ, ὅτε οἱ Κουρεῖσχίται συνώμοσαν νὰ τὸν δολοφονή-
σωσιν, ἔφυγε μετὰ τῶν ὄπαδῶν αὐτοῦ εἰς τὴν Μεδίναν τὸ 622,
ὅθεν ἀριθμεῖται ἡ Ἐγίρα, ἥγουν ἡ χρονολογία τῶν Μωαμεθανῶν.
Πιντεῦθεν ἔξηπλωσε τὴν διδασκαλίαν του εἰς τὴν Ἀραβίαν καὶ
προσεκάλεσε καὶ ξένους ἡγεμόνας νὰ τὴν παραδεχθῶσι. Συγ-
χρόνως δὲ ἤγαγε μακρὸν πόλεμον κατὰ τῶν κατοίκων τῆς Μέκ-
κας, τῶν ὅποιών τὰ εἰς Συρίαν ἀπερχόμενα ἢ ἐκεῖθεν ἐπανα-
πέρπτοντα καραβάνια διήρπαζε, καὶ τέλος ἐπιπεσὼν αἰφνιδίως
καὶ κατὰ τῆς πόλεως αὐτῶν τὸ 630 τὴν ἐκυρίευσεν. Ή ἐπι-
τυχία αὕτη ἐκίνησε τοὺς εἰδωλολάτρας λαοὺς τῆς ἐπαρχίας
Χεδσχᾶς νὰ συνδέθωσι πρὸς κοινὸν ἀγῶνα κατ’ αὐτοῦ. Ότε
ὅμως ἔξηλθεν ἐκ τοῦ ἀγῶνος τούτου νικητὴς, ὑπετάγησαν εἰς
αὐτὸν μᾶλλον ἀπὸ φύσιον ἢ ἐκ πεποιησεως καὶ αἱ μᾶλλον με-
μακρυστέναι Ἀραβίκαι φυλαὶ. Ἀπέθανε δὲ ἐν Μεδίνη τὸ 632
καὶ ἀφῆκε μίαν μόνον θυγατέρα, τὴν Φατιμὴν, σύζυγον τοῦ
μετὰ ταῦτα καλίφου Ἀλῆ.

• Π. Ορησκεία τῶν Ἀράβων, ἢ ὁ Ἰσλαμισμὸς, δὲν
ἐπαρτυρισμέθη ὑπὸ τοῦ ἰδρυτοῦ αὐτῆς ὡς νέα, ἀλλ’ ὡς ἀντίρου-
σις τῆς πατριαρχικῆς θρησκείας του Ἀβραὰμ, καὶ διῆσχυρί-
ζετο αὕτη, ὅτι αὕτη ἐκρύθη καὶ ὑπὸ τῶν προφητῶν, Μω-
σέως καὶ Χριστοῦ, ἀλλ’ ὅτι ἐκ τῆς διαιρέσεως καὶ τῶν αἱρέσεων
τῶν ὄπαδῶν αὐτῶν παρεμπορφώθη καὶ ἔνεκα τούτου αὔτὸς ὡς

τελευταῖος^ς καὶ ἀνώτατος προφήτης ἦ· οὐ κεκλημένος νὰ ἀνδρύσῃ αὐτήν.

Αἱ πέντε βάσιεις τοῦ Ἰσλαμισμοῦ εἰναι, 1) πίστις εἰς ἓνταν θεὸν καὶ τὸν ἀπόστολὸν αὐτοῦ Μωάμεθ, 2) προσευχὴ πεντάκις τῆς ἡμέρας πρὸς τὸ μέρος, ἐνθα κεῖται δὲ ναὸς τῆς Μέλικας, μετὰ πολυάριθμων ἀκριβῶν διηγεγραμμένων τύπων καὶ διατυπώσεων, οἷς τῆς ἐκφωνήσεως τῆς ὥρας τῆς προσευχῆς ὑπὲρ ἀνθρωπίνης φωνῆς, κατὰ πρώτων μὲν ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος, εἶτα δὲ ἀπὸ τοῦ Μιναρέ τῶν Τζαμίων, 3) ἐλεήμη σούνη, 4) νηστεία καθ' ὅλην τὴν μῆνα Ραμαζάν, καθ' ὃν ὁ θεὸς ἔξαπέστειλε τὸ Κοράνιον ἐκ τοῦ Οὐρανοῦ, ἀπὸ πρωτίς μέχρις ἐσπέρας, καὶ 5) προσκύνη σις τῆς Καθέκες ἅπαξ τούλαχιστον εἰς τὸν βίον μετὰ ποικίλων καὶ πολλῶν βραχειῶν διατυπώσεων.

Οἱ τέσσαρες πρώται καλίφαι, δηλ. διάδοχοι τοῦ προφήτου (632—661), ἵσταν οἱ δύο πενθεροὶ αὐτοῦ Ἀβού-Βέκρ καὶ ὘μάρ καὶ οἱ γαμβροὶ αὐτοῦ Ὁμωμὰν καὶ Ἀλῆς, τῶν ὅποιών βασιλεύσατων ἐκυρεύθησαν ὑπὲρ τῶν ἄραβων τὸ Ηερσικὸν βασίλειον, ἡ Συρία, ἡ Παλαιστίνη, ἡ Φοινίκη, ἡ Αἴγυπτος, τὰ βόρεια παράλια τῆς Ἀφρικῆς καὶ αἱ νῆσοι Κύπρος καὶ Ρόδος. Ὄτε δὲ ὁ Ἀλῆς ἀνηγορεύθη καλίφης ὑπὲρ τῶν διληφόνων τοῦ Ὀθωμάνη, δὲν ἀνεγνωρίσθη ὑφ' ἀπόντων ὡς τοιοῦτος· ἐκ τούτου, ἵνα δικτηρηθῇ εἰς τὴν καλερίνην, διώρισεν ἐπάρχους τοὺς φίλους αὐτοῦ. Οἱ ἐπαρχοὶ ὅμως τῆς Συρίας Μουαΐζιας δὲν ἤλείησεν ὑποχωρήση, ἀλλὰ μάλιστα ἀνηγορεύθη καλίφης καὶ ὁ Ἀλῆς ἐδολοφονήθη.

Κυριεύθεισης τῆς Ἀλεξανδρίας, λέγεται ὅτι ἡ αὐτοῦ μεγάλη βιβλιοθήκη ἐκάη κατὰ διαταγὴν τοῦ ὘μάρ, εἰπίντως ὅτι εἰς τὰ ουγγράμματα αὐτῆς ἡ περιλημβάνονται τὰ ἐν τῷ Κορανίῳ, καὶ τίτλοι εἰναι περιττὰ ταῦτα, ἢ ἄλλα, καὶ τότε εἰναι ἀτεῖον· ἡ διήγησις ὅμως αὕτη ἀνυφίεται ὑπὸ μεταγνωστέρων συγγραφέων καὶ ἡ ἀλίθεια αὐτῆς ἀμφιβάλλεται.

2) Οἱ ὄμειάδαι καλίφαι (661—750). Μουαΐζιας ὁ δισέγγονος τοῦ ὄμείχ μετήνεγκε τὴν καθέδραν τῶν καλιφῶν ἀπὸ τῆς Μεδίνης εἰς τὴν τέως ἔδραν αὐτοῦ Δαμασκὸν καὶ κατέστησε τὴν καλιφίαν διαδοχικὴν, διώτι διέταξε τὸν στρατὸν καὶ τὴν λαὸν καὶ ὀρκίσθησκε πίστιν εἰς τὸν υἱὸν αὐτοῦ. Ἐπὶ

τῶν δέκα καὶ τριῶν καλιφῶν τῆς δυναστείας ταύτης τὸ Ἀραβί-
κὸν κράτος ἔλαχε τὴν μεγίστην αὐτοῦ ἔκτασιν.

α) Κατακτήσεις ἐν τῇ Δύσει. Ὁ σρατηγὸς Μουσᾶς κατώρθωσε
νὰ διποτάξῃ πᾶσαν τὴν Βυζαντινὴν Ἀφρικὴν, καὶ πάντες οἱ μὴ κα-
ταφυγόντες εἰς ἀπροσίτους τόπους Βέροεροι ἡναγκάσθησαν νὰ δε-
χθῶσι τὸν Ἰσλαμισμὸν καὶ τὴν κυριαρχίαν τῶν Ἀράβων. Ἀπὸ
τῆς Ἀφρικῆς ὁ Μουσᾶς κατὰ πρόσκλησιν τοῦ Βεσιγότθου σρα-
τηγοῦ Ἰουλιανοῦ, ὅστις ἔθεώρει τὴν εἰς τὸν θρόνον ἀνάβασιν
τοῦ Ροδερίγου ὡς ἀρπαγὴν, ἔστειλεν εἰς Ἰσπανίαν τὸν ὑπο-
στράτηγον αὐτοῦ Ταρίκον. Οὗτος μετὰ τὴν ἐν Ἀστη Ῥη-
γίᾳ (Xeres de la Frontera) νίκην τὸ 711 εἶχεν ἥδη ἀπο-
περατώσει σχεδὸν ἐντελῶς τὴν κατάκτησιν τοῦ Βεσιγοτθικοῦ
βασιλείου, ὅτε ὁ Μουσᾶς, φιλοῦων τὰς νίκας αὐτοῦ, ἦλθεν ὁ ἔ-
διος εἰς τὴν Ἰσπανίαν, ἔρδιψεν εἰς δεσμωτήριον καὶ ἐκακοποίη-
σε τὸν Ταρίκον ἐπὶ ἀπειθείᾳ. Ἐσκόπει δὲ ἥδη νὰ διπερβῇ τὰ
Πυρηναῖα, ἀλλ' ὁ καλίφης Βαλīd μετεκάλεσεν ἀμφοτέρους τοὺς
στρατηγούς. Μετὰ μακρὰν θριαμβευτικὴν πορείαν διὰ τῆς Ἰ-
σπανίας καὶ Ἀφρικῆς εἰς τὴν Συρίαν ὁ προθεσμοὶς ἥδη Μου-
σᾶς εἴτε ἔνεκα ἀπειθείας, εἴτε ἔνεκα ἀπάτης κατὰ τὴν διανο-
μὴν τῶν λαφύρων καὶ ψευδῶν πρὸς τὸν καλίφην πληροφοριῶν
ἔξετέθη πρὸς τιμωρίαν ἀσκεπῆς εἰς τὰς ἀκτῖνας τοῦ Πόλιού καὶ
ἔτιμωρήθη διὰ βαρείας χρηματικῆς ποινῆς, ἐνῷ δὲ ἐν Ἰσπανίᾳ ἐ-
ναπομείνας υἱὸς αὐτοῦ ἔνεκα συνωμοσίας (ὑπὲρ αὐτοῦ τοῦ καλί-
φου ὑποκινηθείσης;) ἐφονεύθη καὶ ἡ κοπεῖσα κεφαλὴ ἐπεδείχθη
εἰς τὸν πατέρα αὐτοῦ. Οἱ ἐν Ἰσπανίᾳ Χριστιανοὶ ἀντὶ μετρίου
φέρουν διετήρησαν τὴν γλώσσαν, τοὺς νόμους καὶ ἐλευθέραν τὴν
ἔξασκησιν τῆς θρησκείας αὐτῶν. Πί ἀπόπειρα τοῦ ἐπάρχου τῆς
Ισπανίας Ἀθδουραχμάνου νὰ ἀποσπάσῃ τὴν Γαλατίαν ἀπὸ
τοὺς ἀσθενεῖς Φράγκους βασιλεῖς ἐματαιώθη διὰ τῆς μεταξὺ^{τού}
Τούρσης καὶ Ποατιέρης ἡττῆς αὐτοῦ (§. 11).

β) Εἰς τὴν Ἀνατολὴν ναὶ κατακτήσεις ἔξετάθησαν πέραν τοῦ
Ӯρου καὶ Ἰνδοῦ· ἐξ ἐναντίας ὅμως διεπέτυχε πολιορκία τῆς Κων-
σαντινουπόλεως, καθ' ἣν ἄπας ὁ Ἀραβικὸς σόλος ἐξηφανίσθη ὑπὸ^{τοῦ}
τοῦ ὑγροῦ ἢ Ἑλληνικοῦ πυρὸς καὶ ἄπας ὁ ἐξ 100000 ἀνδρῶν
σρατὸς ἔξωλοθρεύθη ὑπὸ πείνης, λιμοῦ καὶ βαρυτάτου κειμῶνας.

Κατὰ τοὺς χρόνους τῆς μεγίστης ἐκτάσεως τὸ κράτος τῶν καλιφῶν περιελάμβανε, α) ἐν Εὐρώπῃ σχεδὸν πᾶσαν τὴν Ἰσπανίαν καὶ τὴν Τοπαρχίαν τῆς Ναρβωνίτιδος ἐν τῇ μεσημβρινῇ Γαλατίᾳ, τὰς Ἰσπανικὰς καὶ τὰς μεγαλειτέρας Ἰταλικὰς νήσους (τὴν Σικελίαν ὅμως μόλις τὸν θ' αἰῶνα, ὅτε ἥδη εἶχον ἀπολέσει οἱ Ἀραβες τὴν Σαρδὼν καὶ τὴν Κύρνον) καὶ τινα μικρὰ παράλια τεμάχια ἐν τῇ Κάτω Ἰταλίᾳ καὶ τῇ Κρήτῃ, β) ἐν Ἀφρικῇ τὴν Αἴγυπτον καὶ πᾶσαν τὴν βορείαν περιφέρειαν πρὸς Ν. μέχρι τῆς ἔρημου, γ') ἐν Ἀσίᾳ πᾶσαν τὴν ΝΔ. Ἀσίαν ἀπὸ τῆς Μεσογείου μέχρι τοῦ Ἀραβίου κόλπου καὶ τῆς δυτικῆς κλιτύος τοῦ μεγάλου ὄφιπέδου τῆς πέραν ἡ ἀνατολικῆς Ἀσίας μέχρι τοῦ μέρους Ἰνδῶν καὶ πέραν τοῦ κάτω, καὶ πρὸς Β. μέχρι τοῦ Καυκάσου, τῆς Κασπίας θαλάσσης, τῆς Ἀράλης λίμνης καὶ τοῦ Ἰαζάρτου· ἐν δὲ τῆς Ἐλάσσονος Ἀσίας ἀντὶ κονιού εἰς τὴν καλιφίαν ἡ ἀρχαία Κιλικία μέχρι τῶν πέραν τῆς Ταρσοῦ μερῶν.

Κατὰ τὸ διάστημα τῆς ταχείας ταύτης ἰδρύσεως τῆς Ἀραβικῆς κοσμοκρατορίας ἡ βασιλεύουσα δυναστεία, ἥτις κατεπίεζε μὲν ἐπαχθεῖς φόρους πάσας τὰς ἐπαρχίας τοῦ ἐκτεταμένου κράτους, εἶχε διηγεῖταις πολέμους κατὰ τῶν ὀπαδῶν τοῦ Ἀλῆ καὶ τῶν ὑπ' αὐτοῦ ἐκλεχθέντων ἀντικαλιφῶν, μεχριστοῦ τέλος ὁ ἈβούλἈβబᾶς, δισέγγονος τοῦ Ἀβδῆ, θείου τοῦ προφήτου, ἀνηγορεύθη ἐν Κούφη καλίφης καὶ κατέβαλε τὸν τελευταῖον καλίφην ἐκ τῶν Ὁμεϊαδῶν Μερβάν τὸν Β'. Φργόντος δὲ τούτου εἰς τὴν Αἴγυπτον καὶ ἀποθανόντος, ἡ κυριαρχία τοῦ κοάτους περιηλθεν εἰς τὴν δυναστείαν τῶν Ἀβబασιδῶν (750). Ἀβδαλλάχ ὁ θεῖος τοῦ πρώτου Ἀββασίδου καλίφου, ἐξαπατήσας διὰ προκηρύξεως ἀμνηστείας ἐννενήκοντα ἡγεμόνας Ὀμεϊάδας, προσεκάλεσεν αὐτοὺς εἰς γεῦμα, ἀλλ' ἐκεῖ, δοθέντος σημείου, πάντες ἐφονεύθησαν καὶ ἐπὶ τῶν πτωμάτων αὐτῶν ἐγένετο ἡ εὐωχία. Οἱ ἀτυχεῖς Ὁμεϊάδαι κατεδιώκοντο μέχρι τῶν ἀπωτάτων καταφυγίῶν των καὶ ἐφονεύοντο· μόνος δ' ὁ Ἀβδουρράχμανης ἐσώθη, φυγὼν εἰς τὴν Ἰσπανίαν, ἐνθα ἰδρυσεν ἀνεξάρτητον καλιφίαν ἐν Κορδούνῃ (§. 10.).

Πολίτευμα. Οἱ καλίφαι συνέκεντρουν ἐν τῷ ἀξιώματι ἀντῶν τὴν ἀνωτάτην πολιτικὴν καὶ ἐπικλησιαστικὴν ἔξουσίαν. Καὶ κατ' ἀρχὰς μὲν ὄφειλον γὰ δίδωσι καθ' ἔβδομάδα λόγον εἰς τὸν λαόν περὶ τῆς διοικήσεως

αὐτῶν καὶ οὐδὲ διοικεῖσθαι ἀπὸ κοινοῦ μετ' αὐτῶν. Οὔτερων ὅμως ἀπὸ τοῦ Μουσαρίου ἡ καλιφία, γενομένη αληροδομική, κατέστη δεσποτική. Οἱ τοπίχαι τῶν ἐπαρχιῶν εἶχον συγχρόνως πολιτικήν καὶ στρατιωτικήν ἔξισταν· ἐντεύθεν ἡ μεγάλη αὐτῶν δύναμις καὶ ἀποστασία κατὰ τῶν καλιφῶν.

ΔΕΥΤΕΡΑ ΠΕΡΙΟΔΟΣ.

Ἀπὸ τῆς εἰς τὸν Θρόνον ἀναβάσεως τῶν
Καρολιδῶν μέχρι τῶν Σταυροφοριῶν.
(108 περίπου).

Γεωγραφικὴ ἐποψίας τῆς Εὐρώπης κατὰ τοὺς χρόνους
Καρόλου τοῦ Μεγάλου.

§. 15. Κατὰ τοὺς χρόνους τούτους ἦσαν ἐν Εὐρώπῃ συστημένα τὰ ἔξις κράτη, 1) ἐν Ἰσπανίᾳ τὸ ἐμιράτον τῆς Κορδούνης πρὸς Β. δὲ τοῦ Δουρίου τὸ Χριστιανικὸν βασιλειον τῆς Αστουρίας, 2) Οἱ Φράγκοι ὑπὸ τοὺς Μερουγίδας εἶχον ἥδη καθυποτάξει πάσας τὰς χώρας ἀπὸ τῶν Πυρηναίων μέχρι τοῦ Ἀνίσου· πρὸς τρύτοις Κάρολος ὁ Μέγας προσεκτήσατο Ἰσπανικὴν μεθόριον χώραν (μάρκαν), τὸ βασιλειον τῶν Λογγιοθάρδων ἐν τῇ Ἄνω καὶ Μέση Ἰταλίᾳ, τὴν χώραν τῶν Σαξόνων καὶ τὸ πλεῖστον τοῦ βασιλείου τῶν Λύάρων (μέχρι τοῦ Τισία), τὸ δόπον ὁ Τουρκικὸς οὗτος λαὸς εἶχε συστήσει ἐν τῇ πρότερον Δακίᾳ καὶ ἐκτείνει ἐπὶ τῆς Παννονίας μέχρι τοῦ Ἀνίσου.

Πρὸς Α. τοῦ κράτους Καρόλου τοῦ Μεγάλου κατώκουν οἱ εἰς αὐτὸν φόρου ὑποτελεῖς Σλαύοι, οἵονσι Ούένδοι, οἱ Σόρθοι, οἱ Βοημοίκοι Τσέχοι καὶ οἱ Μοραβοί. Μετ' αὐτῶν δὲ ἐγειτνίαζον, ἀνατολικῶς τρεινακτοικοῦντες, οἱ ἔτι ὑπὸ ιδίους ἡγεμόνας Σλαύοι λαοί.

3) Οἱ Βούλγαροι (ἐλθόντες ἀπὸ τοῦ Βόλγα) εἶχον ίδρυσει βασιλειον μεταξὺ Δουνάβεως καὶ Αἴμου, βαθμηδὸν ὅμως ἔξταθησαν καὶ ἐπὶ τῆς βιρείας ὅχθης τοῦ Δουνάβεως.
4) Τὸ βασιλειον τῶν Χαζάρων ἀπὸ τοῦ Βόλγα μέχρι τοῦ Δαναστρίου.

5) Τὰ βόρεια τῆς Εύρωπης κατείχοντο τινὰ μὲν ὑπὸ Τσου-
δικῶν λαῶν, τινὰ δὲ ὑπὸ πολλῶν βασιλείων τῶν συγγενι-
κῶν φύλων τῶν Νορμανδῶν, Δανῶν καὶ Σουηδῶν.
Μόλις περὶ τὰ τέλη τοῦ 7^{ου} αἰώνος ἐσχηματίσθησαν πέντε Νορ-
μανδικὰ κράτη, α) ἡ Νορθηγία διὰ τῆς καθυποτάξεως τῶν
τριάκοντα περίου ἡγεμονίσκων ὑπὸ Ἀράλδου τὸν Καλλίκομον,
τοῦ ὅποιου ἡ ἀρχὴ ἔζετείνετο μέχρι τῆς Λευκῆς θαλάσσης, β)
ἡ Σουηδία διὰ τῆς ἑνώσεως τῶν Γότθων καὶ Σουηδῶν ὑπὸ¹
μίαν ἀρχὴν, γ) ἡ Δανία, ὅτε οἱ ἐπὶ τῶν Δανικῶν νήσων καὶ
τῆς Ιουτλανδίας βασιλεῖς ἀνεγνώρισαν ὡς κεφαλὴν αὐτῶν Γόρ-
μον τὸν πρεσβύτερον, δ) ἡ Ισλανδία, ἀνακελυφθεῖσα (861)
ὑπὸ μεταναστευτῶν Νορθηγῶν ἡγεμονίσκων καὶ κατοικη-
θεῖσα, ε) τὸ ἐπίσης ὑπὸ μεταναστῶν ἐκ Νορθηγίας ἐπὶ τῶν
περὶ τὴν Σευτίαν νήσων ἰδρυθὲν βασίλειον τῆς Μάνης, ζ)
ὅμοια διαιρέσις εἰς πλῆθος μικρῶν βασιλείων ἀπαντᾶται καὶ
ἐπὶ τῶν Βρετανικῶν νήσων, τὰ ἐπτὰ Ἀγγλοσαξονικὰ κράτη
εἴχον ἥδη συγχωνεύθη εἰς τρία, τὰ δόποια ὀλίγον μετὰ ταῦτα (867)
ἀπετέλεσαν ἐν μόνον τῷ τῆς Ἀγγλίας, ἀλλ' εἰς τὰς
δυτικὰς παραλίας χώρας ἐπὶ μακρὸν διετροφθησαν ἐγγάριοι
Βρετανοὶ ἡγεμόνες· ἡ Σκωτία ἦτο μέχρι τοῦ 838 διηρημένη εἰς
τὰ βασίλεια τῶν Πίκτων καὶ Σκώτων, ἡ δὲ ίρλανδία διηρεῖτο
εἰς πέντε βασίλεια (τῆς Οὐλστέρης, Κονναούκτης, Μεάθης, Μυν-
στέρης καὶ Λεινστέρης (§. 7). Τὸ Βυζαντινὸν κράτος εἴχεν ἥδη
ἀπολέσει τὴν δεξιὰν ὥρην τοῦ Δουναβίσεως καὶ ἔζετείνετο πρὸς
B. μόνον μέχρι τῆς Λίμνης καὶ ἐκτὸς τῆς Ἐλληνικῆς Χερσονή-
σου κατεῖχεν ἐν Εύρωπῃ καὶ τὴν Σικελίαν, τὴν ἐπὶ νήσων κτι-
σμένην Εὔστιαν, τὴν παραλίαν τῆς Ἰστρίας, τὸ δουκάτον τῆς
Νεαπόλεως καὶ τὴν Μεσημβρινὴν Καλαχρίαν (§. 8.).

Τὸ Φραγκικὸν βασίλειον ὑπὸ τοὺς Καρολίδας (752-887).

§. 16. 1) Πιπίνος ὁ Μικρὸς (752—768). Ὁτε ὁ βα-
σιλεὺς τῶν Λογγιθέρων Λιστού λφος ἀπήτησεν ἀπὸ τοὺς
κατοίκους τῆς Ρώμης φόρον, λέγων ὅτι εἰς αὐτὸν ἀνῆκεν ἡ ἀρ-
χὴ τῆς Ρώμης καὶ τῆς χώρας αὐτῆς, ὁ στενοχωρηθεὶς ἔνεκα
τριήτῳ Πάπας Στέρβανος ὁ B', ἐπειδὴ δὲν ἦδυνατο γὰρ λάθη βρῆ-

Θεών τινα παρὸν τοῦ αὐτοκράτορος τοῦ Βυζαντίου, μετέθη εἰς τὴν Γαλλίαν εἰς τὸν Πιπίνον, ὅστις τὴν συγκαταθέσει τοῦ προηγουμένου Πάπα εἴχε γίνει βασιλεὺς; τῶν Φράγκων καὶ ἐπομένων ἡτο φίλος ἄκρος τοῦ θρόνου τῆς Ρώμης. Οἱ Πίπας ἔχοισεν αὐτὸν ἐν Ἀγίῳ Διονυσίῳ, τὸν ὥισταντεν Πατρίκιον τῆς Ρώμης, (διὸ ἀνέθηκεν αὐτῷ τὴν πρωταρτίαν τῆς πόλεως καὶ τὴν ἐκτελεστικὴν δύναμιν τοῦ δουκάτου τῆς Ρώμης), ἀπηγόρευσεν ἐπὶ ποινῇ ἀφορισμοῦ τούς Φράγκους νὰ ἀπομακρυνθῶσιν εἰς τὸ μέλλον ἀπὸ τούς; ἀπογόρωντο τοῦ Πιπίνου καὶ ἐλαβε τὴν αἰτηθεῖσαν βιάζειαν κατὰ τῶν Αιγγυράρδων.

Οἱ Πιπίνοις, διὸ εἰσαπρατεύσας εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἤνηγκασε τὸν βασιλέα τῶν Αιγγυράρδων νὰ ἀφήσῃ ἐλεύθερον τὸ καταληθέντα μέρη τῆς περιοχῆς τῆς Ρώμης, καθὼς καὶ τὴν Ρίβενναν μετὰ τῶν περιγάρων αὐτῆς, καὶ ταῦτα ἔλαβεν οὐχὶ ὁ αὐτοκράτωρ τοῦ Βυζαντίου, ἀλλ' ὁ παπικὸς θρόνος. Διὸ τῆς δωρεᾶς ταύτης τοῦ Πιπίνου, τῆς παρακλίας δηλ. χώρας ἀπὸ τοῦ Πάπου μέχρι τῆς ἀγωνίας, ἐτέθησαν τὰ θεμέλια τῆς κοσμικῆς ἔξουσίας τοῦ Πάπα.

Πρὸ τῆς δευτέρας αὐτοῦ ἐκστρατείας εἰς τὴν Ἰταλίαν ὁ Πιπίνος μετέθηκε τὸ τέως στρατόπεδον τοῦ Μαρτίου (δηλ. τὴν ἐπιμεώρησιν τοῦ διέκυρτείαν προσταληθέντος πλήθους) εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ Μαΐου, ἵνα μὴ διατηρηπιζηται τὸ πλήθος καὶ πάλιν πρὸ τῆς ἐνέργειας τῆς ἐκστρατείας. Ἀποθνήσκων δὲ διήρεσε τὸ βασίλειον εἰς δύο, καὶ τὸ μὲν βόρειον ἔδωκεν εἰς τὸν Κάρολον, τὸ δὲ μεσημβρινὸν εἰς τὸν Καρολομάνον.

Κάρολος ὁ Μέγας (768—814), γεννηθεὶς τὸ 742 (ἀββέσσαιον ποῦ) ἐκυβέρνησε τὰ μὲν πρῶτα τρία ἔτη μετὰ τοῦ ἀδελφοῦ τοῦ Καρολομάνου ὅμως μετὰ τὸν αἰγνίδιον θάνατον τούτου (771) ἐδέχθη τὴν ὑποταγὴν καὶ τοῦ μεσημβρινοῦ βασιλείου διότι οἱ δύο ἀνεψιοὶ αὐτοῦ, μὴ ἡγεμονεύοντες ἔτι, ἐθεωρήθησαν ὑπὸ τῶν βουλευτικῶν τάξεων τοῦ αὐτοῦ ἀνίκανοι πρὸς τὴν δικαιοχήν διὸ καὶ ἔφριγον μετὰ τῆς μητρὸς αὐτῶν εἰς τὴν αὐλὴν τῶν Αιγγυράρδων.

Πόλεμοι τοῦ Καρόλου.

α) Κατάκτησις τοῦ Αιγγυράρδος βασιλείου

(773—774). Ο Κάρολος, ἐνδίδων εἰς τὴν ἐπιθυμίαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ Βέρθης, εἶχε νυμφεύθη μίαν τῶν θυγατέρων τοῦ βασιλέως τῶν Λογγισθάρδων Δεσιδείου ἔξαπέστειλεν ὅμως αὐτὴν ταχέως πρὸς τὸν πατέρα της καὶ ἐνυμφεύθη τὴν Ἰλδέγαρδίν, θυγατέρα τοῦ δουκὸς τῆς Σοηλίας. Ἐντεύθεν ὁ Δεσιδέριος ἐκηρύχθη ὑπὲρ τῶν υἱῶν τοῦ Καρολομάνου καὶ ἡπείλησε τὴν Ῥώμην, ἀρνηθέντος τοῦ Πάπα Ἀδριανοῦ τοῦ Α'. νὰ στέψῃ αὐτοὺς βασιλεῖς. Τότε ὁ Κάρολος ὡς πατρίκιος τῆς Ῥώμης (ἀξιομα, ὅπερ ἐκληρονόμησε παρὰ τῷ πατρὶ αὐτοῦ), ἐμφανίζεται εἰς τὴν Ἰταλίαν μετὰ στρατοῦ πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς Ἐπικλητίας, πολιορκεῖ τὸν Δεσιδέριον ἐν Παταβίῳ, συλλαμβάνει αὐτὸν αἰχμάλωτον καὶ ἀναγορεύεται αὐτὸς βασιλεὺς τῶν Λογγισθάρδων (ἢ τῆς Ἰταλίας) τὸ 774.

Τὸ πολίτευμα τῶν Λογγισθάρδων κατ' ἀρχὰς διετηρήθη καὶ οὕτω μόνη γη δυναστεία ἡλλεξε. Ὅστερον δὲ, γενομένης συνωμοσίας ὑπὸ πολλῶν Αγγισθάρδων δουκῶν πρὸς ἀνύψωσιν εἰς τὸν Θρόνον τοῦ υἱοῦ τοῦ Δεσιδέριου Ἀδέλχιος, δὲ Κάρολος, ματαιώτας αὐτὴν διὰ δευτέρου, ἐκστρατείας εἰς τὴν Ἰταλίαν (776), κατέλυσε τὸ ἀρχαῖον πολίτευμα καὶ εἰσῆγαγεν εἰς τὴν εἰς αὐτὸν ὑποταχθεῖσαν Ἰταλίαν τὰς Φραγκικὰς διατάξεις.

6) Πόλεμοι κατὰ τῷ Σαξόνων (772—814). Πρὸ τῶν πολέμων Καρόλου τοῦ Μεγάλου κατὰ τῶν Σαξόνων δὲν φαίνεται δὴτι ὑπῆρχε στενὴς πολιτικὴς σύνδεσμος μεταξὺ αὐτῶν, ἀλλ' οὕτω διηρούντο κατὰ τὰς κατοικίας των εἰς Βεσφαλούς, Ἐγγέρους, Οστραλούς καὶ Νορδαλεηγγίους (πρὸς β. τοῦ κάτω Ἄλβιος μέχρι τοῦ Ἐπιδώρα). Ἐπειδὴ δὲ οἱ Βεστφαλοὶ δὲν ἔχωριζοντο ἀπὸ τοὺς Φράγκους διὰ φυσικῶν ὅρίων, συγνάκις ἥριζον πρὸς αὐτούς. Ήδη ἀπὸ Χλοτάρου τοῦ Α'. οἱ Μερονιγίδαι εἶχον συχνοῦς ἀγῶνας πρὸς τοὺς Σάξονας, μόνον ὅμως μεμονωμένους τινὰς νόμους καὶ αὐτοὺς προσωρινῶς ἡδυνήθησαν νὰ καταστήσωσιν ὑπετελεῖς. Μετὰ τῆς αὐτῆς ἐπιμονῆς, μεθ' ἓς ἀνθίσταντο εἰς τὴν Φραγκικὴν ἀρχὴν, δὲν πάρεδέχοντο καὶ τὸν Χριστιανισμὸν, ἐπειδὴ ἐφόνευσαν τοὺς πρὸς αὐτοὺς πεμπομένους ἀποστόλους καὶ κατέστρεψαν τὰς ἀνιδρυμένας ἐπικλητίας. Εἴ τούτου εἰς τὸ σρατόπεδον τοῦ Μαΐου ἐν Βιρματίᾳ (772) ἀπειλεῖ ἡ καθυπόταξις καὶ ὁ πρωταγωνιστὸς αὐτῶν.

Κατὰ τὰ ἐννέα πρῶτα ἔτη τοῦ πολέμου (772—780) ὁ Κάρολος διῆλθε πεντάκις νικητὴς τὴν χώραν τῶν Σαξόνων μέχρι τοῦ Οὐτεσούργιδος, υπέροι βέβαιος δὲ μέγερι τοῦ Ἀλβίος, ἐκυρίευσε τὰς κυριωτέρας ὄχυρὰς θέσεις αὐτῶν (οἷον τὸ Ἐρεσθούργον καὶ τὸ Σιγιθούργον) καὶ ἐλαύη παρ' αὐτῶν εἰς βεβαίωσιν τῆς ὑποταγῆς ὅμηρους. Ἀλλὰ κατὰ τὸ διάστημα τῶν εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ Ἰσπανίαν ἐκστρατειῶν αὐτοῦ οἱ Σάξονες ἐπανίσταντο ἐκ νέου καὶ ἔκαρμον καταστρεπτικὰς ἐπιδρομὰς εἰς τὸ Φραγκικὸν βασίλειον· ἐκάστοτε ὅμως ὑπετάσσοντο καὶ πάλιν. Μίλις ὅμως ὁ Κάρολος εἶχεν ἀπομακρυνθῆ τῆς χώρας τῶν Σαξόνων, ἵνα ἐκτείνῃ τὴν κυριαρχίαν αὐτοῦ πρὸς Α. καὶ ὑποτάξῃ τὰ Σλαυτικὰ φυλαῖς (τοὺς μεταξὺ Ἀλβίος καὶ Σάλα Σόρθους), οἱ Σάξονες ἐπανεζάτησαν καὶ αὖθις (782), παρακινηθέντες ἀπὸ τὸν δούκαν αὐτῶν Ὁὐτεκίνδον καὶ κατέστρεψαν πάσας τὰς ἐκκλησίας καὶ ἔξωλόθρευσαν ἐντελῶς Φραγκικὸν στρατὸν εἰς τὸ παρὰ τὸν Οὐτεσούργιν Σύντελον ὅρος. Ότε ὅμως αὐτὸς ὁ Κάρολος ἐνεφανίσθη μετὰ ἴσχυροῦ στρατοῦ, δὲν ἀπήντησεν οὐδεμίαν ἀντίστασιν καὶ ἔξεδικήθη τὴν ἀποστασίαν αὐτῶν, θανατώσας 4500 Σάξονας ἐν μιᾷ ἡμέρᾳ εἰς τὴν παρὰ τὸν Ἀλεξανδρού Βέρδην. Ἀλλ' ἡ φρερὰ αὗτη ἐκδίκησις ηὔξησε τὴν ἀγανάκτησιν τοῦ λαοῦ καὶ τὸν ἥναγκασε νὰ ὑποστῇ νέον τριετῆ ἀγῶνα (783—785). Κατ' αὐτὸν πρῶτην ἀντεπαρετάχθησαν οἱ Σάξονες κατὰ τοῦ Καρόλου εἰς μάχην ἐκ τοῦ συστάδην, ἡττήθησαν ὅμως παρὸ τὴν Ἀσηνόν· ἔνεκα δὲ τῶν συγχρῶν καταστρεπτικῶν ἐκστρατειῶν τοῦ Καρόλου, αἵτινες ἐξετάθησαν μέχρι τοῦ Ἀλβίος, ἥναγκασθη ἐπὶ τέλους ὁ δούκας αὐτῶν Οὐτεκίνδος νὰ ὅμολογήσῃ συνθήκην καὶ νὰ δεχθῇ τὸν Χριστιανισμὸν, ἐφ' ὃ καὶ ἔξηκολούθησεν ὁ καταστῆς ἡσυχία.

Η πίεσις ὅμως τῆς Φραγκικῆς ἀρχῆς καὶ ἰδίως ἡ βεβιασμένη συμμετοχὴ τῶν Σαξόνων εἰς τὸν κατὰ τῶν Αὐάρων πόλεμον, καθὼς καὶ ἡ ἀφοσίωσις τῶν Σαξόνων εἰς τὴν ἀρχαίαν θρησκείαν, παρεκίνησαν αὐτοὺς νὰ κάμωσι νέαν ἐπανάστασιν (793) καὶ νὰ κατατρέψωσιν ἐκ νέου τὰς ἐκκλησίας. Ἅγεκα δὲ τούτου σχεδὸν κατέτοις ὁ Κάρολος ἐπανελάμβανεν ἐκ νέου τὰς ἐκστρατείας αὐτοῦ εἰς τὴν χώραν τῶν Σαξόνων καὶ κερδίσας τὸν πέραν τοῦ Ἀλ-

της ήγεμόνα τῶν Οδητοίτων, ἐστενοχώρησε τὸν Σάξονας ἐξ Α., ἐνῷ συγχρόνως ἐκέρδαινεν ὑπὲρ τῶν Φραγκιῶν συμφερόντων τὸν τὸν ἀρχηγοὺς, παραγωρῶν εἰς αὐτοὺς φέουδα, καθιστῶν αὐτοὺς ἀρχοντας τῶν τέως ἐλευθέρων κοινῶν ἀνδρῶν, κτλ. καὶ μετέφερε πολλοὺς τῶν κατοίκων τῆς Α. Σαξονίας εἰς τὸ ἐπατερικὸν τοῦ Φραγκικοῦ βασιλείου. Οὕτως ἀνευ ἴδιαιτέρας συθήκης αἱ διάφοροι Σαξονικοὶ φύλαι καὶ μετ' αὐτῶν οἱ Α. Φρεῖσιοι οἱ παρὰ τὸν κάτω Ἀμασίαν καὶ Οὔτουργιν ἐδέχθησαν βαθμηδὸν τὸν Χριστιανισμὸν καὶ Φράγκους ὑπαλλήλους, καθὼς καὶ τὴν πληρωμὴν τῆς δεκάτης, διετήρησαν ὅμως τὰ ἔθνικὰ δικαιώματα αὐτῶν καὶ τὰ ἔθιμα.

Πρὸς στερέωσιν τοῦ Χριστιανισμοῦ παρὰ τοῖς Σάξοσιν ὁ Κάρολος ἵδρυσε τὰς ἑξῆς ὀκτὼ ἐπισκοπὰς, τοῦ Μοναστρίου καὶ τῆς Ὄσυαθρύκης διὰ τὰ βόρεια τῆς Βεστφαλίας (τὰ μεσημβρινὰ ὑπήρχοντο εἰς τὴν Κολωνίαν), τῆς Παδερβόρης καὶ Μίνδης διὰ τοὺς Ἐγγέρους, τῆς Βρέμης, Βέρδης καὶ Ἰλδεσχατίμης διὰ τοὺς Οστφαλοὺς καὶ τῆς Ἀλβερσάτης διὰ τοὺς Θυρίγγων Σάξονας.

γ) Πόλεμος ἐν Ίσπανίᾳ (778). Ὁτε ὁ Κάρολος μετὰ τὴν τρίτην αὐτοῦ ἐκστρατείαν κατὰ τῶν Σαξόνων συνήθοισε τὸ στρατόπεδον τοῦ Μαΐου ἐν Παδερβόρῃ, προσεκλήθη εἰς βοήθειαν ὑπὸ τοῦ ἐκδιωχθέντος ἐπάρχου τῆς Σαραγώστης κατὰ τὸν Ἐμίρου Ἀλδουρίδος χρήμαντο τοῦ Α'. Εἰσῆλας λοιπὸν ἐκ δύο μερῶν (ἀπὸ τῆς Σεπτιμανίας καὶ Γασκωνίας) εἰς τὴν Ίσπανίαν, ἔτρεψεν εἰς φυγὴν διὰ τῶν δύο ἐνωθέντων στρατῶν αὐτοῦ τὸν ἐγθρικὸν, ἐκυρίευσε τὴν Σαραγώσταν ἐξ ἐφόδου, ἐπανήγαγε τὸν ἐκδιωχθέντα ἐπάρχοντα εἰς τὴν θέσιν του καὶ ἡτοιμάζετο νὰ διαβῇ τὸν Ἰσηρα, ὅτε ἤλθεν ἡ εἰδησίς νέας ἐπαναστάσεως τῶν Σαξόνων. Κατὰ τὴν ὑποχώρησιν ὁ στρατὸς αὐτοῦ προσβλήθεις εἰς τὰς κοιλάδας τῶν Ρωνσεθαλλῶν ὑπὸ τῶν Γασκωνικῶν ὄρεινῶν λαῶν, τῶν δοπιῶν εἴχε καταστρέψει τὰ ὀχυρώματα τῆς πρωτευόσης αὐτῶν Παμπλώνος, κατεστράφη κατὰ μέγα μέρος καὶ αὐτόθι ἔπεσε καὶ ὁ ήγεμὼν Φολάνδος.

Τὸ πλεῖστὸν τῆς κατακτήσεως ταύτης ἀπωλέθη καὶ πλέιν καὶ ἡ Ἑραίωσις τῆς Φραγκοτεπανικῆς μάρκης μεταξὺ Πυρηναίων καὶ Ἰσηρος κατωρθώση μένον διὰ τῆς αὐτόθι μακρᾶς παρουσίας τοῦ ιδίου τοῦ Καρόλου Λευδού Πήρφισποιήθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

δ) Πόλεμος κατὰ τῶν Αὐάρων (791—799). Ἐπειδὴ οἱ Λύσσαροι ὑπεστήριξαν τὴν ἐπανάστασιν τοῦ δουκὸς τῶν Βαυαρῶν Τασσίλωνος καὶ αἱ μετ' αὐτῶν διαπραγματεύσεις, ἵνα ὁ:ισθῶσι τὰ ὄρια, ἔμειναν ἄγονοι, ὁ Κάρολος ἐπεχείρησε τὴν ἐντελῆ καταστροφὴν αὐτῶν, οἵτινες ὑπὲρ τὰς δύο ἑκατονταετηρίδας ὑπῆρχαν ἡ μάστιγξ τῆς Δύσεως καὶ Ἀνατολῆς. Προέβη λοιπὸν αὐτὸς μὲν μέχρι τοῦ 'Ραάθου, ὑστερὸν δὲ ὁ νιὸς αὐτοῦ Ηιπένος μέχρι τοῦ Τισία. Τὴν κατακτηθεῖσαν καὶ ἐργματισθεῖσαν χώραν ἐκαλλιέργησε πάλιν διὰ Γερμανῶν ἀποίκων καὶ ἐξησφάλισε διὰ τῆς ἰδρύσεως μάρκης (τῆς ἀνατολικῆς λεγομένης) μεταξὺ 'Ανίσου καὶ 'Ραάθου.

Κατὰ τὸ διάστημα τοῦ πολέμου τούτου ὁ Κάρολος ἐπεχείρησε τὸν σύνδεσμον τοῦ 'Ρήγου καὶ Δουνάβεως διὰ διώρυχος μεταξὺ 'Ρεδνίτσης καὶ Παλαιομύλου, τῆς ὅποιας ὅμως ἡ ἀποπεράσωσις δὲν ἐπραγματοποιήθη.

ε) Οἱ κατὰ Νορμανδῶν καὶ Σλαυικῶν λαῶν πόλεμοι σκοπὸν εἶχον τὴν ἐξασφάλισιν τῶν βιορείων καὶ ἀνατολικῶν συνόρων τοῦ κράτους. Διὰ τῆς ἐκτάσεως δηλ. τοῦ Φραγκικοῦ βασιλείου μέχρι τῶν ὁρίων τῶν Σλαύων καὶ Νορμανδῶν ὁ Κάρολος εἶχεν ἕριδας πρὸς τινας φυλὰς τῶν δύο αὐτῶν σημαντικώτερων λαῶν τῆς Ἀνατολῆς καὶ τοῦ Βορρᾶ. Κατὰ τῶν Δανῶν ἐξεστράτευσεν ὁ γέρων ἥδη αὐτοκράτωρ καὶ ἐξησφάλισε δι᾽ εἰρήνης τὴν κτῆσιν τῆς Νορδαλβιγγικῆς Σαξονίας, τῆς ὅποιας τὰ πρὸς Β. ὄρια ἐξησφαλίσθησαν διὰ προγώματος (τῆς Δαναβίρης) καὶ τάφρων (μεταξὺ 'Επιδώρα καὶ Σλεΐου). 'Αλλ' οἱ μὲν Δανοὶ ἔμενον εἰς τὴν ἀπειλητικὴν θέσιν αὐτῶν παρὰ τὰ βόρεια ὄρια τοῦ Φραγκικοῦ βασιλείου, ἐνῷ οὐχὶ ἀσήμαντον τῶν Σλαύων μέρος κατὰ μῆκος τῶν ἀνατολικῶν ὁρίων ἀπὸ τῆς Βαλτικῆς θαλάσσης μέχρι τῆς Ἀδριατικῆς ὑπετάγη κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἦττον εἰς τὴν Φραγκικὴν ἀρχήν.

·Ἀγίδρυσις τῆς Δυτικῆς 'Ρωμαϊκῆς αὐτοκρατορίας (800). Οὗτος ὁ Πάπας Λέων ὁ Γ'. ἐξυδρίσθη εἰς τελετὴν ὑπὸ δημοκρατικῆς φατρίας, μετέβη εἰς τὸ ἐν Παδερβρόνη στρατόπεδον τοῦ Καρόλου καὶ παρεκίνησεν αὐτὸν νὰ τιμωρήσῃ τοὺς ἐνόχους καὶ νὰ μεταβῇ εἰς 'Ρώμην. Ὁ Κάρολος ἐκτελέσας δι᾽ ἀπικαταστάσεως τῆς ἡσυχίας τὰ καθήκοντα ὑπερασπιστοῦ

τῆς Ἐκκλησίας, τὰ δόπια πρὸ πολλοῦ ἥδη εἴχον παραμελήσει οἱ Βζαγτινοὶ αὐτοκράτορες, κατὰ τὴν ἑορτὴν τῶν Χριστουγέννων τοῦ 800 ἔλαβε παρὰ τοῦ Πάπα τὸν τίτλον καὶ τὸ στέμμα· Ρωμαίου αὐτοκράτορος. Ἐκτὸτε ὁ Κάρολος παρουσιάζεται ὡς ἀνώτατος κοσμικὸς ἄρχων οὐ μόνον τοῦ Φραγκικοῦ βασιλείου, ἀλλὰ παντὸς τοῦ Καθολικοῦ κόσμου.

Κυριέρνησις τοῦ Καρόλου. Πρόξενοι μεγαλειτέρων συνεπειῶν ἡ οἱ κατακτητικοὶ πόλεμοι ὑπῆρξαν αἱ προσπάθειαι αὐτοῦ, ἵνα εἰσαγάγῃ τάξιν εἰς τούκρατος, τὸ δόπιον περιλάμβανε διὰ τῶν ἀνωτέρω κατακτήσεων πάντα τὰ Γερμανικὰ φύλα τῆς ἡπείρου, καὶ πολιτίσῃ τὸν λαόν. Οἱ μὴ ἔχοντες ἔτι γραπτοὺς νόμους λαοὶ ἔλαβον τοιούτους, οἱ δὲ ὑπάρχοντες ἥδη εἰς τινὰς συνεπληρώθησαν.

Η διοίκησις τοῦ κράτους ἐστηρίζετο ἐπὶ τῆς εἰς νομοὺς διαιρέσεως. Εἰς ἔκαστον αὐτῶν κόρης ἡ γράφος, διοριζόμενος ὑπὸ τοῦ βασιλέως, εἶχε πᾶσαν τὴν πολιτικὴν καὶ στρατιωτικὴν διικίησιν, καθὼς καὶ τὴν διανομὴν τῆς δικαιοσύνης. Μόνον δὲ εἰς τὰ εἰς κινδύνους ἐκτεθειμένα σύνορα ἡναγκάσθη ὁ Κάρολος διὰ δώση μεγαλειτέρων δύναμιν εἰς ἓνα ὑπάλληλον, ἐνόνων πολιγλῶς κομητείας εἰς μίαν μάρκαν, διοικουμένην ὑρ' ἐνὸς μαρκίονος ἡ μαργγράφου. Ὁ Κάρολος, ἵνα ἔχῃ πάντοτε ἀκριβῆ γνῶσιν τῆς καταστάσεως τῶν διαφόρων νομῶν καὶ τηρῇ ἐνότητας καὶ τάξιν εἰς τὴν διικίησιν τοῦ κράτους, ἐπειρπε κόμητας ἀποστόλους, ἐκάστοτε ἓνα κοσμικὸν καὶ ἓνα λαϊκόν, ἵνα επιτοπίως λαμβάνωσι πληροφορίας περὶ ὅλων τῶν κλάδων τῆς ὑπηρεσίας τῶν ἐπαρχιῶν.

Πᾶσαι αἱ σημαντικαὶ ὑποθέσεις τοῦ κράτους συνεζητοῦντο ὑπὸ κληρικῶν καὶ λαϊκῶν μεγιστάνων εἰς τὰς διαιτας τοῦ θασιλείου, αἵτινες συνεδέοντο μετὰ τῶν στρατοπέδων τοῦ Μαΐου.

Ο Κάρολος, ὃν ἔνθερμος φίλος καὶ πρωταρτῆς τῆς ἐπιστημονίας ἐκ παιδεύσεως, περιετειχίζετο ὑπὸ τῶν διασημοτάτων πεποιηθείσιν τῆς ἐποχῆς του, τοῦ Βρετανοῦ μοναρχοῦ Ἀλκούντου, τοῦ ἔκπιλού του Ἑταρικοῦ Ἐγινάρδου, τοῦ Παύλου Οὐρνεφρίδου, τοῦ Πέτρου Πειτάρου, κατλ., οἵτινες ἔζων ἐγ τῇ ἀλητῇ αὐτοῦ. Ἰδιαιτέρην προστάτην Φηφιοποιῆθηκε από το Ινστιτούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

χὴν ἔδωκεν εἰς τὴν Γερμανικὴν γλῶσσαν καὶ τὴν ποίησιν διότι διέταξε νὰ ευλλέψωσι καὶ γράψωσι τὰ ἀρχαῖα Γερμανικὰ ἡρωϊκὰ ἄσματα καὶ αὐτὸς ἔκαμε πρώτος τὴν ἀπόσπειραν πρὸς συγγραφὴν Γερμανικῆς γραμματικῆς. Εἰς τὴν ἴδρυσιν τῶν σχολείων, τὰ δόκιμα συνεδέοντο μετὰ τῶν ἐπισκοπῶν καὶ τῶν μοναστηρίων, ὠδηγεῖτο ἴδιας ὑπὸ τοῦ Ἀλκουΐνου, ὅσις κατέστησε τὸ ἐν Τούρσῃ σχολεῖον αὐτοῦ πρότυπον τῶν σχολείων τοῦ Φραγκικοῦ βασιλείου. Ή δὲ ἀρχιτεκτονικὴ διὰ τῆς κατασκευῆς τῆς μητροπόλεως τοῦ Ἀκυΐσγράνου, τῶν ἀνακτόρων τῆς αὐτῆς πόλεως, τῆς Ἰγγελχαίμης καὶ Νυμέγης ἔλαθεν ἀφορμὴν ἀναπτύξεως.

Μετὰ τὴν ἀποπεράτωσιν τοῦ κατὰ τῶν Σαξόνων πολέμου ὁ Κάρολος διήρεσε τὸ κράτος εἰς τοὺς τρεῖς αὐτοῦ υἱοὺς, Κάρολον, Πιπίνον καὶ Αυγούδοβίκον, ἀλλὰ μόνον ὃ νεώτερος ἐπέζησεν ὅσις τὸ 813 ἐκήρυξεν αὐτὸν εἰς τὴν ἐν Ακυΐσγράνῳ συνέλευσιν διάδοχον τοῦ βασιλικοῦ καὶ αὐτοκρατορικοῦ ἀξιώματος, ἐνῷ ὁ υἱὸς τοῦ Πιπίνου Βερνάρδος ἔλαθεν ὑπὸ τὴν ἀρχὴν τοῦ θείου αὐτοῦ τὸ βασίλειον τῆς Ἰταλίας. Τὴν 28 Ιανουαρίου τοῦ ἐπομένου ἔτους (814) ὁ Κάρολος ἀπέθανεν ἐν Ἀκυΐσγράνῳ καὶ ἐτάφη ἐν τῇ ὑπὲρ αὐτοῦ ἴδρυθείσῃ μητροπόλει.

3) Λουδοβίκος Α'. ὁ Εύσεβης (814—840). Ὁ Λουδοβίκος, ἵνα τηρήσῃ τὴν ἐνότητα τοῦ βασιλείου, εἰσήγαγε τὰ δικαιώματα τῆς πρωτοτοκίας καὶ οὕτω διέταξεν, ἵνα μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ὁ πρεσβύτερος υἱὸς Λοιάρος λάβῃ τὸ πλεῖστον τοῦ κράτους μετὰ τοῦ αὐτοκρατορικοῦ τίτλου, οἱ δὲ δύο νεώτεροι λάβωσι μόνον χώρας τινὰς, ἀλλὰ μὲ τόσον περιωρισμένα δικαιώματα, ὡς σγεδὸν οὐδὲν ἄλλο ἥσαν, ἢ ἐπαρχοὶ τοῦ πρεσβυτέρου ἀδελφοῦ αὐτῶν. Άφοῦ δὲ καὶ ἐκ δευτέρου γάμου ἀπέκτησε καὶ τέταρτον υἱὸν, Κάρολον τὸν Φαλακρὸν, ἀνέτρεψε τὰς περὶ διαδοχῆς διατάξεις του καὶ ἐπανηλθεν εἰς τὴν ἀρχαίαν Φραγκικὴν συνήθειαν τοῦ διαμελισμοῦ τοῦ κράτους. Διὰ τούτου ὅμως ἤγειρε τὴν δυσαρέσκειαν τῶν πρεσβυτέρων αὐτοῦ υἱῶν, ἀτινες, κατ' ἀρχὰς μὲν μεμονωμένοι, ὅστερον ὅμως ἥνωμένοι, ἐκίνησαν πόλεμον κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτῶν οὗτος δὲ, ἐγκαταλειφθεὶς ἀπίστως ὑπὸ τῶν περὶ αὐτὸν, συνελήφθη ἐπὶ τοῦ παρὰ τὴν Κολμάρην ἔνεκα τούτου ἐπικληθέντος Λεδίου τοῦ Ψεύδους (Luegenfeld). Ἀλλ' ἡ ὑπεροψία τοῦ Λοιάρου, ἀναγ-

κάσαντος τὸν πατέρα αὐτοῦ εἰς ἐκκλησιαστικὴν μετάνοιαν καὶ εἴτα φυλακίσαντος αὐτὸν, παρεκίνησε τοὺς δύο ἄλλους υἱὸν τὰς ἐλευθερώσωσι τὸν πατέρα καὶ νὰ τὸν ἐπαναγάγωσιν ἐπὶ τοῦ θρόνου. Μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Πιπίνου ὁ Λουδοβίκος διήρεσε τὸ κράτος εἰς τοὺς λοιποὺς τρεῖς υἱὸν τοῦ αὐτοῦ.

Ο Λοθάρος, ὅστις εἶχεν ἥδη τὴν Ἰταλίαν, ἔλαβε τὰς ἀνατολικὰς ἡ καθορῶς Γερμανικὰς χώρας, Κάρολος ὁ Φαλακρὸς τὰς δυτικὰς ἡ Ρωμαιικὰς, καὶ ὁ Λουδοβίκος, ὅστις δἰς ἕσωσε τὸν πατέρα αὐτοῦ ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ Λοθάρου, μένον τὴν Βαυαρίαν. Ἐνεκα τούτου ὁ Λουδοβίκος ἀνενέωσε τὸν πόλεμον κατὰ τοῦ πατρὸς, ὅστις ὅμως ἀπέθανε, πρὶν τὸν ἀποπερατώσῃ.

Διαίρεσις τοῦ κράτους ὑπὸ τῶν ἀπογόνων Λουδοβίκου τοῦ Εύσεβοῦς. Ἐπειδὴ ὁ Λοθάρος ὡς πρωτότοκος καὶ αὐτοκράτωρ ἀπῆται τὴν ἀνωτέραν ἀρχὴν παντὸς τοῦ κράτους, οἱ δύο αὐτοῦ ἀδελφοὶ ἐνωθέντες καὶ νικήσαντες αὐτὸν (841) παρὰ τὴν Φοντεναιίν τῆς Βουργουνδίας, τὸν ἡνάγκασαν εἰς νέον διαμελισμὸν κατ’ ἔθνικότητας διὰ τῆς ἐν Βερδύνῃ συνθήκης (843) καὶ οὕτω Λουδοβίκος ὁ Γερμανὸς ἔλαβε τὸ πλεῖστον τῶν Γερμανικῶν χωρῶν καὶ Κάρολος ὁ Φαλακρὸς τὰς πλείστας Ρωμαιικὰς τοῦ δὲ Λοθάρου τὸ κράτος, κείμενον μεταξὺ τῶν δύο ἄλλων, συνέκειτο ἐκ μίγματος Γερμανικῶν καὶ Ρωμαιικῶν χωρῶν.

α) Ὁ Λοθάρος ἔλαβε, 1) τὴν Φραγκικὴν Ἰταλίαν, 2) τὴν μέσην Φραγκικὴν, δηλ. ἐκτεταμένην χώραν μεταξὺ τῶν βασιλείων τῶν δύο ἀδελφῶν αὐτοῦ, ἐκτεινομένην πρὸς Β. μὲν μέχρι τῆς Γερμανικῆς θαλάσσης, πρὸς Ν. δὲ μέχρι τῆς Μεσσηνίου καὶ ὁριζομένην πρὸς Δ. μὲν ὑπὸ τοῦ Σκάλδιου, Μόσου, Σαύνου καὶ Ροδανοῦ, πρὸς Α. δὲ ὑπὸ τοῦ Ρήγου καὶ τῶν "Αλπεων.

β) Λουδοβίκος ὁ Γερμανὸς ἀνέτινε τὴν ἀγαθοτολικὴν Φραγκικὴν χώρας κατ’ ἀρχὰς (μέχρι τοῦ 870) ἐκτὸς τῆς Φρεισίας καὶ τινῶν Ριππουαρικῶν χωρῶν, ἐπὶ δὲ τῆς δυτικῆς ὅχθης τοῦ Ρήγου τὰς περιοχὰς τοῦ Μογοντιακοῦ, τῆς Βορματίας καὶ τῆς Σπείρης, 2) τὰς Σλαυτικὰς χώρας, τὰς περὶ τὸν "Αλβιν καὶ Σάλχαν καὶ τὰς ἐν τῷ Βορμανικῷ δρυμῷ, αἵτινες ὅμως ὀδηγοῦντο ἐξηρτῶντο ἀπὸ τοῦ Φραγκικοῦ βασιλείου. Ψηφιοποιηθῆκε από το Ινσπούτο Εκπαιδευτικῆς Πολιτικῆς

Πιπήνος ὁ Ἐρεσάδης + 714

Κάρολος Μάρτελος + 741

Καρόλομανος + 733. Π. πήνος ὁ Μινόβις + 768 Γρέφων + 733.

4) Κάρολος ὁ Μέγας + 814. Καρόλομανος + 774.

Κάρολος + 844. Πιπήνος + 840. 2) Λουδούσιος ὁ Εὐσέβης + 840

Βιράρδος 3) Λοθάρ. ὁ Α' Ηπίπονος. Λουδ. ὁ Γρεψ. 5) Κάρολ. Πιπήνας αὐτοῖς βασ. τῆς Ιταλ. + 855 + 838 + 876 + 877
843 - 847

4) Λουδ. Λοθάρ. Καρόλ. Καραρόφ. Λοθ. 6) Κάρολ. Λυδούσιος. Β' 8) Βερεγγάριος. Α' Ιουδόθ. Ερέζη, ὁ πατέρος.
Β'. Β'. + 863 + 880 + 882 + 888 + 879 τῆς Ιταλίας τὸν Βέργενο. Οθωνας τῶν
+ 875 + 869 + 875 + 869 + 879 τῆς Ιταλίας τὸν Βέργενο. Επιφενῆ.

7) Αρνόλφ. Λουδ. Γ. Καραλέμη. Κάρολ. Γιανέλα Κορήδη. Ερέζης Α'.
τῆς Καρινθ. + 828 + 884 + 929 6. βατον τῆς Ιταλίας.
σὺζ. τοῦ Βέργενος + 899

βασι. τῆς Βουργουνδίας Λουδούσιος Λουδούσιος Δ. Βερεγγάριος Β.
Λουδούσιος βασιλ. + 944 Λοθάρ. Κάρολ. + 966 υψηλούς τῆς Βέργενος
τῆς Βουργουνδίας καὶ Ιταλίας Δ. Λουδούσιος Ε'. Αδαλβέρτος
δ' Αρελής + 987

Ψηφιοποιηθήκε από το Ινστιτούτο Επιπλέοντος Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ΣΥΜ. Διὰ τῶν ἡρώων καὶ τῶν σφεττῶν γρούμων στημενούνται σὲ εὖταρταρεξ.

γ) Κάρολος δ Φαλακρός ἔλαβε τὴν δυτικὴν Φραγκίαν, δηλ. πάσας τὰς Φραγκικὰς χώρας τὰς κειμένας πρὸς Δ. τοῦ κράτους τοῦ Λοθαρίου μέχρι τῶν Πυρηναίων καὶ τὴν Ἰσπανικὴν μάρκαν.

Οὐδὲν ὅμως τῶν τριῶν βασιλείων ἀπήλαυσε διαρκοῦς ἡσυχίας διότι οἱ τρεῖς ἀδελφοὶ καὶ μετὰ τὸν διαμεστισμὸν τοῦ κράτους ἀπαύστως ἤριζον πρὸς ἄλλήλους καὶ ἥσαν εἰς διηνεκεῖς ἀγῶνας ἔνεκα τῶν ἀποστασιῶν τῶν ὑποτελῶν αὐτῶν καὶ τῶν ἀπροσδοκήτων ἐπιδρομῶν τῶν Νορμανδῶν δηλ. οἱ Σκανδιναύοι οὗτοι, φρελούμενοι ἐκ τῆς ἀθλίας καταστάσεως τοῦ κράτους μετὰ τὸν θάνατον Λουδοβίκου τοῦ Εύσεβου, ἵπεχείρουν διηηνεκῶς ληστρικὰς ἐπιδρομὰς εἰς πάσας τὰς παραλίας χώρας τοῦ Λοθαρικοῦ καὶ τοῦ δυτικοῦ Φραγκικοῦ βασιλείου ἀπὸ τῆς χώρας τῶν Φρεισίων μέχρι τῆς Ἀκυτανίας καὶ προσαναβαίνοντες τὸν Ρήγον, Σηκουάναν, Λειγηρα, Γαρούναν καὶ Ροδανὸν, κατέστρεψον τὰς πόλεις ("Ρουέννην, Παρισίους, Τούρσην, Βερδίγαλα, κτλ.), ἐδήρουν τὴν χώραν καὶ μόλις διὰ μεγάλων πληρωμῶν ἐπείθοντο ν' ἀναχωρήσωσι. Καὶ εἰς τὴν Γερμανίαν ἐπεγείρησαν οἱ Νορμανδοὶ νὰ κάμωσιν ἐπιδρομάς: δῆθεν εἰς τὴν εἰσηγήσαντας τὸν Άλειν μὲ 600 πληῆς καὶ κατέστρεψαν καὶ ἐλεγκάτησαν τὸ Αμβούργον. Μᾶλλον δὲ ἐταράσσετο ὁ Λουδοβίκος καθ' ὅλων τὸ διάστημα τῆς βασιλείας του ὑπὸ τῶν εἰς τὰ Α. τὸ βασιλείου του κατοικούντων Σλαυικῶν φύλων, καὶ ιδίως τῶν Βοημῶν, Σόρβων καὶ Μοραυῶν, οἵτινες δυσκόλως ἤνειχοντο τὴν ἀπὸ τοῦ Γερμανικοῦ κράτους ἐξάρτησίν των.

Όπε τὴν Λοθαρικὴ γραμμὴ τοῦ οἴκου τῶν Καρολιδῶν ἐξέλιπε, Λουδοβίκος ὁ Γερμανὸς ὁ πρεσβύτερος τοῦ οἴκου τούτου εἶχε τὰς μεγίστας ἀξιώσεις ἐπὶ τοῦ αὐτοκρατορικοῦ ἀξιώματος καὶ τῆς Ἰταλίας: ἀλλὰ Κάρολος ὁ Φαλακρὸς, σπεύσας εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ παραλαβὼν τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Λουδοβίκον ἐστέφη ὑπὸ τοῦ Πάπα αὐτοκράτωρ. Πρὸν ὅμως θέσῃ ὁ πόλεμος τὸ τέρμα εἰς τὰς περὶ τοῦ Ἰταλικοῦ θρόνου ἀντιποιήσεις τοῦ Λουδοβίκου, αὐτὸς ἀπέθανε (876) καὶ τὸ κράτος αὐτοῦ διενεμήθη ὑπὸ τῶν τριῶν αὐτοῦ μίσην, ἀλλὰ μετὰ τὸν θάνατον τῶν δύο πρεσβύτερων περιηλθεν δόλον εἰς τὸν νεώτερον, Κάρολον Γ'. τὸν Ηλιχίν, δστεις ἔλαβε καὶ τὸ αὐτοκρατορικὸν ἀξιώματα. Ἐπειδὴ δὲ Ψήφιστοι θήκε από το Ινοπούτο Εκπαιδευτικής Πολιτικής

ἐκ τῶν ἐγγόνων Καρόλου τοῦ Φαλακροῦ ὑπελείπετο μόνον ἕν
ἀνήλικον παιδίον, Κάρολος ὁ Βλὰξ, οἱ ὑπὸ τῶν Νορμανδῶν κα-
τατρυχόμενοι δυτικοὶ Φραγκοὶ προσήνεγκον τὸ στέμμα τῆς χώ-
ρας αὐτῶν εἰς τὸν βασιλέα τῆς Γερμανίας, ὅστις ἦγωσε καὶ πά-
λιν (858—887) τὴν Γερμανίαν, Γαλλίαν καὶ Ἰταλίαν, ἀλλὰ
δὲν ἤδύνατο νὰ καταβάλῃ τὰς ἐσωτερικὰς στάσεις, οὐδὲ νὰ
κωλύῃ τὰς συχνοτέρας καὶ φοβερωτέρας καταστάσις ἐπιδρομὰς
τῶν Νορμανδῶν, οἵτινες ἤρχισαν νὰ λεηλατῶσι καὶ καίωσι τοῦ
ἀνατολικοῦ βασιλείου τὰς μεγάλας πόλεις. Ὁτε δὲ εἰς νέαν εἰς
τὸ δυτικὸν Φραγκικὸν βασιλεῖον ἐπιδρομὴν αὐτῶν (καὶ ἦν ἡ
μὲν ‘Ρουένην ἥλωθη, οἱ δὲ Παρίσιοι ἐπολιορκήθησαν διὰ 700
πλοίων, ἀναβάντων διὰ τοῦ Σηκουάνα) ἀφῆκεν εἰς τὴν λεηλα-
σίαν αὐτῶν μέρος τῆς Γαλλίας, ἐξεθρονίσθη κατ’ ἀπόγασιν ἐ-
θνικῆς συνελεύσεως γενομένης ἐν Τρηκίῳ τὸ 887 καὶ τὸ Φραγ-
κικὸν βασιλεῖον διὰ τελευταίαν φορὰν ἐμερίσθη κατ’ ἔθνικότητας.
Ἄρνοδλφος (ἔγγονος Λουδοβίκου τοῦ Γερμανοῦ), δοὺς τῆς Κα-
ρινθίας, ὅστις εἶχεν ἐνεργήσει τὴν καθαίρεσιν τοῦ Καρόλου, ἀνε-
γνωρίσθη ὑπὸ τῶν π' αὐτῷ προσελκυσθέντων Γερμανῶν ὑπο-
τελῶν τοῦ κράτους βασιλεὺς τῶν ἀνατολικῶν Φράγ-
κων, ἐνῷ εἰς τὸ δυτικὸν Φραγκικὸν βασίλειον ὁ κό-
μης Ὀθων τῶν Παρισίων, δοὺς τῶν Φράγκων, ὅστις ἤριζεν
ὑπερασπίσθη τοὺς Παρισίους, ἔλαβε τὸ βασιλικὸν ἀξίωμα. Ἐκ-
τὸς δὲ τοῦ ὑπὸ Βόσωνος, κόμητος τῆς Βιέννης, ἰδρυθέντος βασι-
λείου τῆς κάτω Βουργουνδίας ἡ Προβιγκίας
ἰδρύθη καὶ ἔτερον ἀνεξάρτητον βασίλειον τῆς ἀνω Βουργουν-
δίας παρ' ἀμφοτέρας τὰς πλευρὰς τοῦ Ἰόρα ὑπὸ τοῦ κόμητος
‘Ροδόλφου. Ἀλλὰ καὶ ἐν Ἰταλίᾳ, ἐνθα Γουέδων ὁ τοῦ Σπο-
λητίου καὶ Βερεγγάριος ὁ μαρκίων τῆς Φρισύλης ἤριζον περὶ
τῆς ἀρχῆς, ἀναγορευθέντων ἀμφοτέρων βασιλέων, ἀπωλέσθη ἡ
ἀρχὴ τῶν Καρολιδῶν καὶ οὕτω τὸ μέγα κράτος αὐτῶν διηρέθη
εἰς πέντε μέρη.

Tὸ ἀνατολικὸν Φραγκικὸν βασίλειον ὑπὸ τοὺς δύο
τελευταίους Καρολίδας (887—911).

§. 17. 1) Ο Ἀρνοδλφος (887—899) ἀπέδειξε τὴν
ικκυνότητά του πρῶτον εἰς τὸν κατὰ τῶν Νορμανδῶν ἀ-

γῶνα, οἵτινες ἐκ νέου εἰσέβαλλον εἰς τὴν Λοθαριγγίαν καὶ ἐλεγχάτουν τὰς παρὰ τὸν Μόσην χώρας, ἐπενεγκὼν τοσαύτην φθορὰν εἰς τὴν ἀνδρειοτάτην Νορμανδικὴν φυλὴν παρὰ τὴν Λουθαίνην (891), ὅστε οἱ Νορμανδοὶ ἔκτοτε δὲν ἐπεχείρουν τούλαχιστον μεγάλας ἐπιδρομάς. Ἐπιπονώτερος ὑπῆρξεν ὁ ἀγὸν αὐτοῦ κατὰ τοῦ Μοραυοῦ ἡγεμόνος Ζουεντίθολδου, ὃστις εἶχεν ἐνώσει εἰς ἐν κράτος πάντα τὰ Σλαυϊκὰ φῦλα τὰ πρὸς Β. τοῦ μέσου Δουνάβεως ἀπὸ τοῦ Βοημικοῦ δρυμοῦ μέχρι τῶν Καρπαθίων διότι εἰ καὶ ἐσράτευσεν ὁ μὲν Ἀρνούλφος εἰς τὴν Μοραυίαν μὲ σημαντικὸν στρατὸν, οἱ δὲ Οὐγγροὶ ἢ Μαγιάροι, Φιννικὴ νομαδικὴ φυλὴ, ὑπερέθησαν τὰ Μοραυϊκὰ ὅρια κατὰ προτροπὴν ἵσως τοῦ Ἀρνόλφου, ὁ Ζουεντίθολδος ὅμως ἀντέστη κατὰ τῶν πανταχόθεν ἐφορμησάντων ἔχθρων αὗτοῦ, καὶ μόνον μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ κατέπεσεν ἡ δύναμις τῶν Μοραυῶν διότι, ἐριζόντων τῶν τριῶν αὐτοῦνιῶν, εἰς οὓς διήρεσε τὸ κράτος, εὗρον οἱ Οὐγγροὶ τὴν εὐκαιρίαν νὰ τὸ καταλάθωσιν. Ὁ Ἀρνούλφος ἐξεστράτευσε πρὸς τούτοις δις καὶ κατὰ τῆς Ἰταλίας, καὶ ἐλαβε τὸ αὐτοκρατορικὸν ἀξιωμα, ἀλλὰ δὲν κατώρθωσε νὰ κερδήσῃ καὶ τὸ στέμμα τῆς Ἰταλίας· τὸν διεδέχθη δὲ ὁ ἐπτακτῆς οὗτος αὗτοῦ

2) Λουδοβίκος ὁ Παῖς (900-911), ὃς εἰς ἔβασιλευσεν ὑπὸ τὴν κηδεμονίαν Ἀττωνος ἀρχιεπισκόπου τοῦ Μογοντιακοῦ καὶ τοῦ μαρκίωνος Ὀθωνος τῆς Σαξονίας· οἱ Οὐγγροὶ ὅμως κυριεύσαντες τὸ πρὸς Α. προπύργιον τῆς Γερμανίας, δηλ. τὸ Μοραυϊκὸν βασίλειον, ἔκαμον συγχὰς ἐπιδρομὰς εἰς τὴν Καρινθίαν, Βιουαρίαν καὶ εἰς αὐτὴν τὴν Σαξονίαν, ἐξωλόθρευσαν στρατὸν τοῦ Λουδοβίκου παρὰ τὸν Άνισον, καὶ ἀφοῦ ἐπαυσεν ὁ ἀπὸ κοινοῦ κατ' αὐτῶν ἀμυντικὸς πολεμος ἐλεηλάτουν τὰς οὔτω κεχωρισμένας ἐπαρχίας μέχρι τῆς Ἀλεμαννίας.

Tὸ βασίλειον τῶν ἀνατολικῶν Φράγκων ὑπὸ Κορράδον Α'. τὸν Φράγκον (911—918).

§. 18. Ἐκλιπόντων τῶν Καρολιδῶν ἐν Γερμανίᾳ, ἐξελέχθη βασιλεὺς ὁ συγγενῆς αὐτῶν, δοὺς τὸν Φραγκον, Κορράδος διὰ καταπατήσεως τῶν δικαιωμάτων τῶν ἀσθε-

νῶν Καρολιδῶν τῆς Γαλλίας. Μόνον δὲ εἰς τὴν Λοθαριγγίαν διεξεδίκησε τὰ δικαιώματα αὐτοῦ ὁ βασιλεὺς τῶν δυτικῶν Φράγκων Κάρολος ὁ Βλάξ, καταλαβὼν τὴν χώραν ταύτην καὶ ὑπερασπισθεὶς αὐτὴν δις κατὰ τῶν προσβολῶν τοῦ Γερμανοῦ βασιλέως. Πᾶσα ἡ ἐνέργεια τοῦ Κορράδου κατὰ τὸ διάστημα βασιλείας αὐτοῦ ἔτεινεν εἰς τὸ νὰ ἀναγκάσῃ τοὺς Γερμανοὺς ἡγεμόνας νὰ ἀναγνωρίζωσι τὴν βασιλικὴν αὐτοῦ ἔξουσίαν. Καὶ ἔνθα μὲν αὐτὸς προσωπικῶς εὐρίσκετο, κατώρθου μέχρι τινὸς βαθμοῦ τοῦτο· ἀμα ὅμως ἀπεμακρύνετο, οἱ μόλις καταβληθέντες ἡγεμόνες ἀνύψουν ἐκ νέου τὴν κεφαλὴν αὐτῶν. Καὶ κατὰ πρῶτον ἀνειράθη ἡ ἀρχαία μεταξὺ Φράγκων καὶ Σαξόνων ἔχθρα, ὅτε ὁ Κορράδος ἤρνήθη μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ὀθωνος τῆς Σαξονίας νὰ παραχωρήσῃ καὶ εἰς τὸν οὐίον αὐτοῦ Ἐρρίκον πάντα τὰ φέουδα τοῦ πατρός· εἰς αὐτοὺς δὲ τοὺς ἐσωτερικοὺς σπαραγμοὺς οἱ Οὐγγροὶ ἀνενέουν σχεδὸν κατ’ ἔτος τὰς ληστρικὰς αὐτῶν ἐπιδρομὰς εἰς τὴν Βαυαρίαν καὶ Ἀλεμαννίαν, φθάνοντες καὶ μέχρι τῆς Λοθαριγγίας καὶ τῆς Σαξονίας (μέχρι τῆς Βρέμπτς), παρακινούμενοι εἰς τοῦτο καὶ ὑπὸ τῶν ἐγγωρίων ἔχθρῶν τοῦ Κορράδου. Άλλ’ ὅτε ὁ ἄτεκνος Κορράδος, πληγωθεὶς εἰς τὴν τελευταίαν αὐτοῦ ἐκστρατείαν κατὰ τῆς Βαυαρίας, ἥσθάνθη τὸ ἐγγύζον τέλος του, ἐπύστησεν ἀντὶ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ διάδοχον τὸν ἀντίπαλόν του Ἐρρίκον τῆς Σαξονίας ὡς τὸν μόνον ικανὸν νὰ τηρήσῃ τὴν ἐνότητα τοῦ κράτους. Οὕτως ὁ Ἐρρίκος ἐξελέχθη βασιλεὺς ὑπὸ τῶν Φράγκων καὶ Σαξόνων· οἱ Βαυαροὶ ὅμως καὶ οἱ Ἀλεμαννοὶ ἐτήρησαν ἐπὶ τινὰ καιρὸν τὴν ιδίαν ἑαυτῶν ἀνεξαρτησίαν.

Τὸ Γερμανικὸν βασίλειον ὑπὸ τὸν Σαξονικὸν οἶκον
(919—1024).

§. 19.1) Εἴρρικος Α'. ὁ Ὀρνιθοθήρας (919—936). Τὸ διπλοῦν πρόβλημα τοῦ Ἐρρίκου ἦτον οὐ μόνον ἡ διατήρησις τῆς ἐνότητος τοῦ βασιλείου, ἀλλὰ καὶ ἡ ἀνάκτησις τῆς Λοθαριγγίας καὶ ἡ ἐξασφάλισις τῶν Α. καὶ Β. ὅριων τοῦ κράτους κατὰ τῶν ἐχθρικῶν γειτονικῶν λαῶν Σλαύων, Οὐγγρῶν καὶ Δανῶν. Διὰ τῆς καθυποτάξεως τῶν δουκῶν τῆς Ἀλεμαννίας

καὶ Βαυαρίας ὁ Ἐρρήκος ἦνωσεν εἰς ἐν κοινὸν βασίλειον πάντας τοὺς ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς πλευρᾶς τοῦ Ρήνου κατοικοῦντας Γερμανικοὺς λαοὺς καὶ κατὰ τὸ διάστημα τῶν ἀγώνων Καρόλου τοῦ Βλακὸς κατὰ τοῦ ἀντιποιουμένου τὴν βασιλείαν αὐτοῦ Ῥοδόλφου τῆς Βουργουνδίας ἀνέκτησε τὴν Λοθαριγγίαν, ἥτις παρέμεινεν εἰς τὸ Γερμανικὸν κράτος ὡς πέμπτον δουκάτον μέχρι τοῦ ι. αἰῶνος. Εἰς ἐπιδρομὴν κατὰ τῆς Σαξονίας (924) τῶν Ούγγρων συνελήφθη αἰχμάλωτος εἰς τῶν ἴσχυροτέρων ἡγεμόνων αὐτῶν, διὰ δὲ τῆς ἀνταποδόσεως αὐτοῦ καὶ ἀντὶ ἑτησίου φόρου ἔκαμον οὗτοι ἐννεαετῆ ἀνακωχήν.

Τὸν χρόνον τοῦτον τῆς εἰρήνης μετεχειρίσθη ὁ Ἐρρῆκος, ἵνα θέσῃ εἰς κατάστασιν ἀμύνης τὴν Σαξονίαν καὶ Θυριγγίαν διὰ τῆς ἰδρύσεως φρουρίων, ἵδιως ἐπὶ τῶν ὑπὸ τῶν Ούγγρων ἀπειλουμένων ἀνατολικῶν ὄριων τῆς Σαξονίας, οἷον ἐν Κουεδλιμούργῃ καὶ Γοσλάρῃ, καὶ διὰ τοῦ ὄργανοντος ἐλαφροῦ ἱππικοῦ χρησίμου κατὰ τῶν ἐφίππων Ούγγρων, τὸ ὅπιον μετεχειρίσθη καὶ κατὰ τῶν πρότερον μὲν ὑποτελῶν, εἴτα ὅμως ἀποσπασθέντων Σλαυϊκῶν λαῶν. Ἐξετείνε δὲ διὸ τῶν κατὰ τῶν Ούενδων ἀγώνων αὐτοῦ τὴν Γερμανικὴν ἀρχὴν πρὸς Α. μέχρι τοῦ Οὐενδροῦ.

Ἡ εὐτυχῆς ἔκλασις τοῦ κατὰ τῶν Σλαύων πολέμου ἐνεθάρρυνε τὸν βασιλέα ν' ἀρνηθῆ εἰς τοὺς Ούγγρους τὸν ἑτησίου φόρον, καὶ ὅτε οὗτοι εἰσέβαλον διὰ τοῦτο εἰς τὰ μεθόρια μέρη τῆς Θυριγγίας καὶ Σαξονίας, ἐπαθον (παρὰ τὸν Ούνστρούτον) τοιαύτην ἥτταν, ὥστε τούλαχιστον ἡ Κάτω Γερμανία ἔμεινεν εἰς τὸ ἔξης ἐλευθέρα ἀπὸ τὰς ἐπιδρομὰς αὐτῶν. Τέλος ὁ Ἐρρῆκος ἔζητησε νὰ ἔξασφαλίσῃ καὶ τὰ βόρεια ὄρια διὸ ἐκστρατεύσας κατὰ τῆς Ιουτλανδίας ὑπέταξε τὸν Δανὸν βασιλέα καὶ ἔξετείνε τὰ ὄρια τοῦ βασιλείου μέχρι τῆς καλουμένης Δαναβίρκης καὶ ἀποκατέστησε τὴν Δανικὴν μάρκαν (Σλεσούιον) μεταξὺ τοῦ Ἐπιδώρα καὶ Σλεῖου.

2) Ὁθων Α'. ὁ Μέγας (936—973). Ὁ Ὁθων, καθὼς καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ ἔξελέχθη μόνον ὑπὸ τῶν Φράγκων καὶ Σαξόνων, οἵτινες τότε ἀπετέλουν τὸν πυρῆνα τοῦ Γερμανικοῦ βασιλείου· ἀλλὰ κατὰ τὴν ἐν Ἀκυϊσγράνῳ στέψιν αὐτοῦ προσή-

νεγκον εἰς αὐτὸν τὴν ὑποταγήν των οἱ μεγιστᾶνες πασῶν τῶν Γερμανικῶν χωρῶν καὶ κατὰ τὸ λαμπρὸν γεῦμα τῆς στέψιος, τὸ γενόμενον εἰς τὸ ἀνάκτορον Καρόλου τοῦ Μεγάλου, οἱ λοιποὶ τέσσαρες δοῦκες ἔξετέλεσαν κατὰ πρῶτον τὰς αὐλικὰς ὑπηρεσίας τοῦ οἰνοχόου, τοῦ θαλαμηπόλου, τοῦ ἐπιθεωρητοῦ τῶν βασιλικῶν μαγειρείων καὶ τοῦ αὐλάρχου.

Τοῦ Ὀθωνος πρώτη φροντὶς ὑπῆρξεν ἡ στερέωσις τῆς ὑπὸ Ἐβρίκου τοῦ Α'. ἰδρυθείσης ἐνότητος τοῦ Γερμανικοῦ βασιλείου καὶ ἔνεκα τούτου τὰ πρῶτα ἔτη τῆς κυβερνήσεως αὐτοῦ διῆλθον μὲν ἐσωτερικοὺς ἀγῶνας κατὰ τῶν δουκῶν. Ἄλλ' ἡ Βαυαρία καὶ ἡ Σοηβία, αἵτινες ἔως τότε μόνον δι' ἀσθενῶν δεσμῶν συνείχοντο μετὰ τοῦ βασιλείου, συνεδέθησαν στενότερον μετ' αὐτοῦ. Μετὰ τὴν ἀποκατάστασιν τῆς ἐσωτερικῆς ἐνότητος δὲν ἔδειξε μικροτέραν δύναμιν, οὐδὲ ἐφάνη διλγώτερον δραστήριος εἰς τὰς ἐξωτερικὰς αὐτοῦ ἐπιχειρήσεις.

Ἐξωτερικοὶ πόλεμοι "Ὀθώνος τοῦ Α'.

Οἱ ὄθων, καταπολεμήσας πρότερον τοὺς Οὐένδους καὶ Δανοὺς καὶ ἐξαπλώσας τὸν Χριστιανισμὸν καὶ τὸν πολιτισμὸν πρὸς Α. καὶ Β. ἐξεστράτευσε (951) πρὸς κατάκτησιν τοῦ βασιλείου τοῦ της Ἰταλίας, τὸ ὅποιον εἶχεν ἀποσπασθῆ ἀπὸ τῆς Γερμανίας μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ἀρνόλφου. Ἐνώσας δὲ διὰ τῆς ἐκστρατείας ταύτης καὶ πάλιν μετὰ τῆς Γερμανίας τὴν Ἰταλίαν, ἀφῆκεν ὡς ὑποτελῆ βασιλέα αὐτῆς τὸν Βερεγγάριον. Ἐπανελθὼν δὲ εἰς τὴν Γερμανίαν, ἐνίκησε κατὰ κράτος τοὺς εἰς τὴν Βαυαρίαν καὶ Ἀλεμαννίαν εἰσβαλόντας Οὐγγροὺς ἐπὶ τῆς πεδιάδος τοῦ Λέχου τῆς οὐ μακρὰν τῆς Αὐγύοστης βοηθήσας δὲ τὸν ὑπὸ τῶν Οὐένδων πιεζόμενον δοῦκα τῆς Πολωνίας Μιεσυσλαύον, κατώρθωσε νὰ δεχθῇ οὗτος τὸν Χριστιανισμὸν καὶ καταστῇ ὑποτελῆς τοῦ Γερμανικοῦ κράτους.

Τὰ πολλὰ παράπονα τῶν κληρικῶν καὶ κοσμικῶν ἡγεμόνων τῆς Ἰταλίας κατὰ τῆς τυραννίας τοῦ Βερεγγάριου παρεκίνησαν αὐτὸν νὰ ἐκστρατεύσῃ (956) ἐκ νέου κατὰ τῆς Ἰταλίας, ἔνθα δῆμως ὁ Βερεγγάριος δὲν ἐτόλμησε μετὰ τῶν ὀλίγων ὀπαδῶν του νὰ ὑποστῇ ἐκ τοῦ συστάδην μάχην, ἀλλὰ περιωρίσθη μόνον εἰς τὴν ὑπεράσπισιν ὄχυρῶν τινων φρουρίων· διεν ὕστερον ὁ Ὁθων

έξέβαλεν αύτὸν καὶ αἰχμάλωτον τὸν ἀπήγαγεν εἰς τὴν Γερμανίαν. Εἴν τῷ μεταξὺ δὲ τῆς ἐν τῇ Ἰταλίᾳ ἐκστρατείας ἐλθὼν ὁ Ὀθων εἰς τὴν Ῥώμην τὸ 962, ἔλαβε τὸ αὐτοκρατορικὸν στέμμα καὶ οὕτως ἐκ δευτέρου ἀνενέωσε τὸ αὐτοκρατορικὸν ἀξίωμα τῆς Δύσεως, τὸ ὅποιον ἔμεινεν ἡνωμένον μετὰ τοῦ σέμματος τῆς Γερμανίας μέχρι τῆς κατὰ τὸ 1806 διαιλύσεως τοῦ Γερμανικοῦ χράτους (¹). ἐπίσης δὲ ἔλαβε καὶ ἐν Παυτᾷ τὸ στέμμα τοῦ βασιλέως τῶν Λογγοθάρδων. Εἰς τρίτην κατὰ τῆς Ἰταλίας ἐκστρατείαν (966—972), ἐπαναγαγὼν εἰς τὸν θρόνον τὸν ἐκδιωχθέντα Πάπαν Ἰωάννην τὸν II', κατώρθωσεν, ἵνα οὗτος στέψῃ τὸν υἱὸν αὐτοῦ Ὀθωνα αὐτοκράτορα καὶ οὕτω καταστήσῃ κληρονομικὸν τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ τὸ αὐτοκρατορικὸν ἀξίωμα· ὅμως αἱ κατὰ τῆς Κάτω Ἰταλίας προθέσεις του διήρεσαν αὐτὸν πρὸς τὸν Βυζαντινὸν αὐτοκράτορα Νικηφόρον καὶ μόνον μετὰ τὴν δολοφονίαν αὐτοῦ καὶ τὸν ἐν Ἀπουλίᾳ καὶ Καλαβρίᾳ διετῆ πόλεμον ἐτελέσθη ὁ ποθούμενος γάμος τοῦ υἱοῦ τοῦ ὡς αὐτοκράτορος Ὀθωνος τοῦ Β'. μετὰ τῆς Βυζαντινῆς ἡγεμονίδος Θεοφανοῦς, θυγατρὸς Ῥωμανοῦ τοῦ Β', ἡ δὲ Ἰταλία ἔμεινε διηρημένη μεταξὺ τῶν τότε τριῶν ἴσχυροτέρων δυνάμεων τοῦ κόσμου, Γερμανίας, Βυζαντίου καὶ Ἀράβων, οἵτινες τότε κατεῖχον μόνον τὴν Σικελίαν.

Οἱ Ὀθωνοὶ ἀφῆκεν εἰς τὸν υἱὸν αὐτοῦ τὸ πλέον ἐκτεταμένον καὶ ισχυρὸν βασίλειον τῆς τότε Εὐρώπης, περιλαμβάνον τὴν Γερμανίαν, τὴν Αριαριγίαν διαιρουμένην εἰς τὰ δουκάτα τῆς ἄνω καὶ κάτω Λοθαριγγίας, τὴν ἄνω καὶ μέσην Ἰταλίαν ὑπὸ τὴν ἀμεσον αὐτοῦ ἀρχὴν, καὶ ὡς ὑποτελεῖς τοὺς ισχυροὺς δοῦκας τῆς Βοημίας καὶ Πολωνίας, τοὺς Νορμανδούς δοῦκας τῆς κάτω Ἰταλίας, καθὼς καὶ τοὺς ἡγεμόνας τῶν παρὰ τὴν Βαλτικὴν θάλασσαν Σλαύων.

Σημ. (*) Οἱ βασιλεῖς τῆς Γερμανίας μετά τὴν στέψιν αὐτῶν ὑπὸ τοῦ Πάπα ἐλάμβανον τὸν τίτλον τοῦ αὐτοκράτορος καὶ ζῶντος ἔτι τοῦ αὐτοκράτορος, μένον ἡδύνατο νὰ ἐκλεχθῇ ὁ διάδοχος, λαμβάνων τὸν τίτλον Ῥωμαίου βασιλέως. Τὸν τίτλον τοῦτον διετήρει καὶ μετὰ τὴν εἰς τὸν θρόνον ἀνάβασιν μέχρι τῆς στέψεώς του, ἥτις εἰς τοὺς μετὰ ταῦτα χρόνους ἐγίνετο ἐν Ἀκούσιγράνῳ ὑπὸ τοῦ ἀρχιεπισκόπου τοῦ Μογοντιακοῦ καὶ οὐχὶ ἐν Ῥώμῃ ὑπὸ τοῦ Πάπα.

Οὐθων ὁ Β' (973—983) καὶ Οὐθων ὁ Γ' (983—1002). Οὐθων ὁ Β', εἰς πόλεμον κατὰ τῆς Γαλλίας κατώρθωσεν, ἵνα ὁ βασιλεὺς αὐτῆς Λοθάρος παραιτηθῇ τῶν ἐπὶ τῆς Λοθαριγγίας ἀξιώσεών του· μεταβὰς ὅμως εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ ζητήσας νὺν ἐπεκτείνῃ τὴν ἀρχὴν αὐτοῦ ἐπὶ πάσης αὐτῆς διεψεύσθη τῶν ἑλπίδων· διότι οἱ Ἑλληνες, καλέσαντες εἰς βοήθειαν τοὺς Ἀραβας τῆς Σικελίας, ἡνάγκασαν τὸν Οὐθωνα νὰ ἀποχωρήσῃ ἐντελῶς ἐκ τῆς Κατωΐταλίας. Τοῦτον ἀποθανόντα ἐν Ῥώμῃ ἐν τῷ μέσῳ τῶν προπαρασκευῶν αὐτοῦ πρὸς νέαν κατὰ τῶν Ἐλλήνων καὶ Ἀράβων ἐκστρατείαν διεδέχθη ὁ οὐρίας αὐτοῦ.

Οὐθων ὁ Γ' (983—1002) μόλις βετῆς τὴν ἡλικίαν ὑπὸ τὴν ἐπιτροπείαν τῆς μητρὸς αὐτοῦ Θεοφανοῦς καὶ ταύτης ἀποθανούσης ὑπὸ τὴν τῆς μάρμης Ἀδελαιδοῦ. Μόλις δὲ ἀνέλαβε τὰς ἡνίας τοῦ κράτους καὶ ἀμέσως μεταβὰς εἰς τὴν Ῥώμην ἐστέφθη αὐτοκράτωρ. Μετὰ ταῦτα δὲ ἐπροσπάθησε νὰ ἔξαπλωσῃ τὸν Χριστιανισμὸν εἰς τοὺς πρὸς Α. Σλαύους, ἐνθα ἐσύστησεν ἐν Πολωνίᾳ καὶ διαφόροις ἐπισκοπάς· τὸ ἀγαπητὸν ὅμως σχέδιον αὐτοῦ, νὰ κατασταθῇ ἡ Ῥώμη καὶ πάλιν ἔδρα τοῦ πολιτισμοῦ τῆς δύσεως ἀπέτυχεν, ἐπαναστατησάντων τῶν ‘Ρωμαίων. Τοῦτον δὲ ἀποθανόντα ἄνευ κληρονόμων διεδέχθη ὁ δούς τῆς Βαυαρίας Ἐρβίκος, δισέγγονος τοῦ Α'. ὑπὸ τὸ ὄνομα Ἐρβίκος Β' ὁ Αγιος (1022—1024), ὃστις κατέβαλε τὸν Ἀρδουΐνον μαρκίωνα τῆς Ιόρεας (Ἐπορεδίας) ἀποπειραθέντα νὰ καταστῇ βασιλεὺς τῆς Ἰταλίας, ἡνάγκασε τὸν δοῦκα τῆς Πολωνίας νὰ ἀναγγωρίσῃ καὶ πάλιν τὸν αὐτοκράτορα τῆς Γερμανίας ὡς ἀνώτερον κυρίαρχον καὶ κατέστη κληρονόμος τῆς ἄνω καὶ κάτω Βυζαντίδιας (ἥτις ἀπὸ τοῦ 933 ἐκαλεῖτο καὶ Ἀρελατικὸν βασιλείον) ὑπὸ τοῦ ἀτέκνου βασιλέως αὐτῆς Ροδόλφου τοῦ Γ'. ὡς πρεσβύτερος ἀνεψιός· ἡ ἀπόπειρα ὅμως τοῦ νὰ ἐκδιώξῃ τοὺς Ἑλληνας ὑπὸ τῆς κάτω Ἰταλίας, συντρέχων καὶ αὐτῶν ἐπανάστασιν τῶν ἐγχωρίων, ἀπέτυχε.

Τὸ Γερμανικὸν κράτος ὑπὸ τοὺς Φράγκους
αὐτοκράτορας (1024—1125.)

§. 20. 1) Κορράδος Β'. ὁ Σάλιος (1024—1039).

Ἐκλιπόντος τοῦ Σαξονικοῦ αὐτοκρατορικοῦ οίκου, ἐξέλεξαν οἱ ἔκκλησιαστικοὶ καὶ λαϊκοὶ ἡγεμόνες τῶν Γερμανῶν κατὰ προτροπὴν τοῦ ἀρχιεπισκόπου τοῦ Μογοντιακοῦ Κορβέδον τὸν Δ'. Ἰνα δ' οὗτος ἀποτρέψῃ τὴν συμμαχίαν τοῦ ἰσχυροῦ μονάρχου τῆς Δανίας καὶ Ἀγγλίας Κανούτου τοῦ Μεγάλου μετὰ τοῦ βασιλέως τῆς Πολωνίας, ὃς εἰς δὲν ἦθελεν ὑπαγωγήσῃ τὴν Γερμανικὴν ἀρχὴν, παρεχώρησεν εἰς αὐτὸν τὴν μάρκαν τοῦ Σλεσσού οἴου καὶ οὕτω βρέτον δριον τοῦ Γερμανικοῦ κράτους κατέστη ὁ Ἐπιδώρας. Πάσας δημως τὰς ἐπὶ τῆς Βουργουνδίας ξένας ὀξιώσεις ἀπέκρουσε καὶ οὕτως ἐξησφάλισε τὴν ὑπεροχὴν τῆς Γερμανίας κατὰ τῆς Γαλλίας.

2) Ἐρρίκος ὁ Γ'. (1039—1036), ἵνα ἐξασφαλισθῇ τὸ αὐτοκρατορικὸν σέμιμα εἰς τὴν νέαν δυναστείαν, εἶχεν ἥδη σεφθῆ, ζῶντος ἔτι τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, βασιλεὺς τῆς Γερμανίας, εἴτε Ρωμαῖος βασιλεὺς. Μετὰ δὲ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐκληρονόμησε τὴν βασιλικὴν ἀρχὴν τῆς Γερμανίας, Βουργουνδίας καὶ Ἰταλίας, ἐνῷ συγχρόνως ἦτο καὶ ἀμεσος δούλος τῆς Βαυαρίας, Σοηβίας καὶ Φραγκονίας καὶ οὕτω, διευθύνων ὡς βασιλεὺς τῆς Γερμανίας καὶ τὸ προσωρινῶς ἄνευ δουκὸς μένον δουκάτον τῆς Καρινθίας, ἤρχεν ἀμέσως πάσης τῆς μεσημβρινῆς Γερμανίας, ἐνῷ τῶν λοιπῶν ἤρχε μόνον ὡς αἵρετὸς βασιλεὺς ἐμμέσως. Ἐπὶ τῆς βασιλείας αὐτοῦ τὸ Γερμανικὸν κράτος ἔσχε τὴν μεγίστην ἔκτασιν, ἐπειδὴ ἐξετείνετο ἀπὸ τοῦ Ρωδανοῦ καὶ Σαώνου μέχρι τοῦ Ἀλούτα καὶ τῶν ἀνατολικῶν Καρπαθίων διότι ὁ τῆς Οὐγγαρίας βασιλεὺς Πέτρος ἀνεγνώρισε τὴν Γερμανικὴν ἀρχὴν, δημως ἡ ἐξάρτησις τῆς Οὐγγαρίας ἀπὸ τῆς Γερμανίας ὀλίγον διήρκεσε. Πρὸς τούτοις Ἐρρίκος ὁ Γ' ἀποκατέστησε καὶ τὴν ἐσωτερικὴν εἰρίνην τῆς Γερμανίας καὶ κατέπαυσε τὰς περὶ κατοχῆς τοῦ Παπικοῦ θρόνου ἔριδας. Οὐτὸς καὶ διάδοχος αὐτοῦ

Ἐρρίκος ὁ Δ' (1056—1106), δῆστις μέχρι τοῦ 1065 ἦτον ὑπὸ κηδεμονίαν ὡς ἀνήλικος, ἤρχισε πόλεμον κατὰ τῶν δύσηρεστημένων καὶ ἐκ τῶν πιέσεων αὗτοῦ ἐπαναστάντων Σαξόνων (1073—1075) καὶ μετά τινας ἀποτυχίας ὑπέταξεν αὐτούς. Ἐπειδὴ δὲ καταπατήσας τὰς ὑποσχέσεις του ἐφυλάκισεν ἐναντίον τῶν συνθηκῶν τοὺς μεγιστᾶνας Σάξονας, ἐζήτησεν

διὰ τοῦτο οὗτοι τὴν ἐπέμβασιν τοῦ Πάπα. Οἱ εἰς τὸν Παπικὸν θρόνον ἀνυψωθεὶς τὸ 1073 Ἰλδέρωνδος ὑπὸ τὸ ὄνομα Γρηγόριος Ζ'. ὅχι τόσον διὰ τὰ παράπονα τῶν Σαξόνων, ὃσον διότι ἥθελε νὰ καταστήσῃ ἀνεξάρτητον ἀπὸ τῆς κοσμικῆς ἔξουσίας τὴν ἐκλογὴν τοῦ Πάπα καὶ ἐν γένει τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἔξουσίαν καὶ οὕτω νὰ βελτιώσῃ τὴν ἐκκλησίαν, προσεκάλεσε τὸν Ἐρρίκον νὰ ἐμφανισθῇ ἐνώπιον Συνόδου ἐν Ρώμῃ ἐπὶ ποιῆα ἀφορισμοῦ. Οἱ Ἐρρίκος ἀντὶ νὰ συμμορφωθῇ πρὸς τὴν πρόσκλησιν τοῦ Πάπα, συνελθόντων τῶν Γερμανῶν ἐπισκόπων ἐν Βορματίᾳ, καθήρεσε τὸ 1076 τὸν Γρηγόριον, ὃστις ἀφώρισε διὰ τοῦτο τὸν Ἐρρίκον καὶ ἔλυσε τοὺς ὑπηκόους αὐτοῦ ἀπὸ τὸν πρὸς αὐτὸν ὄρκον τῆς πίστεώς των.

Οὔτε λοιπὸν οἱ κατὰ τοῦ Ἐρρίκου δυσηρεστημένοι Γερμανοὶ ἡγεμόνες καθήρεσαν αὐτὸν καὶ ἀνέθηκαν τὴν ἐκτέλεσιν τῆς ἀποφάσεώς των εἰς τὸν Πάπα, ὁ Ἐρρίκος ἐσπευσμένως καὶ μετὰ πολλῶν κινδύνων μετέβη διὰ τῆς Βουργουνδίας τὸν χειμῶνα τοῦ 1077 εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἐνθα μετὰ τριήμερον ταπείνωσιν εἰς τὸν ὑπὸ τριπλοῦ τείχους περιζωσμένον πύργον τοῦ Κανουσίου, φρούριον τῆς κομήστης τῆς Τοσκάνης Ματθίλδης, ἐλύθη ὑπὸ τοῦ Γρηγορίου ἀπὸ τοῦ ἀφορισμοῦ μὲ τὴν ὑποχρέωσιν νὰ ὑποκύψῃ εἰς τὰς αποφάσεις δικαστηρίου συγκροτηθησομένου ἐν Γερμανίᾳ ὑπὸ τοῦ Πάπα καὶ τῶν ἡγεμόνων καὶ μέχρι τῆς ἀποφάσεως αὐτοῦ ν' ἀπέχῃ τῆς ἔξασκήσεως τῶν βασιλικῶν αὐτοῦ δικαιωμάτων. Ἐπειδὴ δομῶς ὁ Ἐρρίκος μετενόπει καὶ ἡγάθη μετὰ τῶν ἔχθρῶν τοῦ Γρηγορίου, οἱ ἐν Γερμανίᾳ ἀπεσταλμένοι τοῦ Πάπα κατέρθωσαν νὰ ἐκλεχθῇ ἔτερος βασιλεὺς, ὁ δοὺς τῆς Σοηθίας 'Ροδόλφος, ἐπὶ τῷ ὄρῳ νὰ ἐκλέγηται τοῦ λοιποῦ ὁ διάδοχος, καὶ οὕτως ἐκηρύχθη ἐν Γερμανίᾳ ἡ βασιλεία αἱρετή. Φονευθέντος δομῶς τοῦ 'Ροδόλφου ἐν μάχῃ, ὁ Ἐρρίκος, ἀφοῦ ἀνέθηκε τὴν διοίκησιν τοῦ Γερμανικοῦ, κράτους εἰς τὸν Φριδερίκον τὸν Ὀχενσταουφίδην, μετέβη εἰς τὴν Ἰταλίαν καὶ κυριεύσας μετὰ τριετῆ πολιορκίαν τὴν Ρώμην διὰ προδοσίας ἐδέχθη τὸ αὐτοκρατορικὸν στέμμα ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ Πάπα Κλήμαντος τοῦ Γ', ὃστις εἶχεν ἀνυψωθῆ ἐπὶ τοῦ θρόνου διὰ τῶν ἐνεργειῶν αὐτοῦ. Οἱ Γρηγόριος ἐφυγεῖ

εἰς τὸ παρὰ τὴν Ῥώμην φρούριον (Αγγελόπυργον) καὶ ἐκεῖθεν ἐλευθερωθεὶς ὑπὲ τοῦ δουκὸς Ροβέρτου Γυσκάρδου τῆς Ἀπουλίας καὶ Καλαβρίας μετέβη εἰς τὸ Σάλερνον, ἔνθα ἀπέθανε τὸ 1085. Ὁ Ἐρρίκος ἀπηλλάγη μὲν οὕτω τοῦ φοβερωτέρου ἐχθροῦ, εὗρεν δὲ νέους ἐχθροὺς τοὺς ιδίους αὐτοῦ υἱούς· ὁ πρεσβύτερος δῆλος τούτων Κορέλλος, ὃστις εἶχε μείνει τοποτηρητὴς τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἐν Ἰταλίᾳ, ἀνηγορεύθη βασιλεὺς αὐτῆς καὶ ἔνεκα τούτου ἐκηρύχθη ἐκπτωτὸς τῆς διαδοχῆς, δι᾽ ἣν εἶχεν ἥδη κατ’ ἐκλογὴν δριτόθη. Ἀλλὰ καὶ ὁ δεύτερος υἱὸς τοῦ Ἐρρίκου, Ἐρρίκος καὶ αὐτὸς καλούμενος, ὃστις ἐξελέχθη ἀντὶ τοῦ πρεσβύτερου διάδοχος, ἐπαναστὰς κατὰ τοῦ πατρὸς ἡνάγκασεν αὐτὸν διὰ τῆς βίας νὰ παραιτηθῇ καὶ φύγῃ εἰς τὴν Λατίχην, ἔνθα καὶ ἀπέθανε· τὸ δὲ λείψανον αὐτοῦ ἐκχωθὲν μετηνέχθη εἰς τὴν Σπείρην καὶ ἐτάφη (1111) μόνον ἀφοῦ ἐλύθη ἀπὸ τὸν ἀφορισμόν. Τὸ

Ἐρρίκον τὸν Ε' (1106—1125) ἀνενεώθη ἡ περὶ κυρώσεως τῶν ἐπισκόπων καὶ ἡγουμένων πρὸς τὸν Πάπαν τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἔρις, καθ' ἣν ὁ Ἐρρίκος ἡθέλησε νὰ ἐπιμείνῃ εἰς τὴν τήρησιν τοῦ ἀρχαίου αὐτοκρατορικοῦ τούτου προνομίου. Μόλις δὲ τὸ 1112 ἡ ἐκκλησιαστικὴ σύμβασις τῆς Βερματίας μετὰ τοῦ Πάπα Καλλίστου τοῦ Β' ἔθηκε πέρας εἰς τὴν 50ετῆ ἐριδα, συγκατανεύσαντος τοῦ Ἐρρίκου νὰ γίνεται τοῦ λοιποῦ ἡ παραχώρησις τῆς καρπώσεως τῶν ἐκκλησιαστικῶν κτημάτων οὐχὶ διὰ δικτυλίου καὶ ράθδου, ἀλλὰ διὰ τῆς ἐγχειρίσεως σκήπτρου.

Γαλλία.

§. 21. 1) Τὸ πὸ τοὺς τελευταίους Καρολίδας (887—987). Ἐπειδὴ κατὰ τὴν τελευταίαν διανομὴν τοῦ Φραγκικοῦ βασιλείου ὁ μόνος ὑπολειπόμενος γνήσιος Καρολίδης, Κάρολος ὁ Βλάζ, ἦτον ἔτι παῖς, οἱ ὑπὸ τῶν Νορμανδῶν στενοχωρούμενοι μεγιστᾶνες τοῦ κράτους ἐξέλεξαν τὸν καὶ διὰ τῆς προσωπικῆς αὐτοῦ ἀρετᾶς καὶ διὰ τὰ ἐκτεταμένα κτήματά του διάσημον Ὀιωνα τῶν Παρισίων, ὃστις καὶ πάλιν δὲν κατώρθως νὰ ἀναγνωρισθῇ ὑπὸ πάντων, διότι ἐσχηματίσθη φα-

τρία ὑπὲρ τοῦ Καρολικοῦ οἴκου, ἡτις ἀνηγόρευσε βασιλέα Κάρολον τὸν Γ'. τὸν Εὐήθην, ὅστις ὅμως μόνον μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Ὀθωνος ἀνεγνωρίσθη ὑπὸ πάντων. Οὗτος παρεχώρησεν εἰς τὸν ἡγεμόνα τῶν Νορμανδῶν Ρόλλωνα ἢ Ρόλφον, ὅστις εἶχε δεχθῆ τὸν Χριστιανισμὸν καὶ βαπτισθεὶς εἶχεν ὄνομασθη Ῥοδέρτος, τὴν Νορμανδίαν καὶ τὴν ἡγεμονίαν τῆς Βρετανίας, ἡτις ὅμως ἔμεινεν ὑπὸ ἵδιον δοῦκα· οὗτως ἔπαιπαν αἱ ἐπιδρομαὶ τῶν Νορμανδῶν. Ἐξασφαλισθεὶς ἐντεῦθεν ἡδυνήθη, ἔκλιπόντων τῶν Καρολιδῶν τῆς Γερμανίας, νὰ καταλάβῃ τὴν Λοθαριγγίαν, ἣν ὅμως ἀπώλεσεν ὁ διάδοχος αὐτοῦ 'Ροδόλφος. Ότε δὲ οἱ Καρολίδαι ἐξέλιπον καὶ ἐν Γαλλίᾳ, ὁ δούκας Οὐγος τῆς Φραγκίας, ὁ ἐπονομαζόμενος Καπέτος, ἀνηγορεύθη ὑπὸ τῶν συγγενῶν καὶ ὑποτελῶν αὐτοῦ τὸ 987 βασιλεύς.

2) Ὁ πὸ τοὺς τέσσαρας πρώτους Καπετίδας (Οὐγον, Ῥοδέρτον, 'Ερόῖκον τὸν Α'. καὶ Φιλιππὸν τὸν Α') 987—1108. Ο Οὐγος Καπέτος ἡναγκάσθη, ὅπως Κορράδος ὁ Α'. καὶ 'Ερόῖκος ὁ Α'. τῆς Γερμανίας, νὰ ἔκβιάσῃ διὰ τῶν ὅπλων τὴν ἀναγνώρισιν αὐτοῦ ὡς βασιλέως ὑπὸ τῶν λοιπῶν ὑποτελῶν τοῦ κράτους, οἵτινες ἐν τοῖς δουκάτοις αὐτῶν ἐφέροντο ὡς ἐντελῶς ἀνεξάρτητοι καὶ ὀλίγον ἐφρόντιζον περὶ τοῦ βασιλέως, τοῦ ὅποιου ἡ δύναμις περιωρίζετο εἰς τὸ νὰ ἀναφέρηται μόνον τὸ ὄνομά του εἰς τὰ ἐπίσημα ἔγγραφα. Ὁ πὸ τὰς μακροχρονίους βασιλείας τῶν πρώτων Καπετίδῶν τὸ στέμμα ἔμενε κατὰ συνήθειαν κληρονομιτῶν εἰς τὴν οἰκογένειαν αὐτῶν, ἐνῷ οἱ μεγάλοι ὑποτελεῖς ἐπολέμουν πρὸς ἄλλήλους καὶ ἐξησθένουν, μὴ ἐπεμβαίνοντος τοῦ βασιλέως.

Αγγλία.

§. 22. 1) Ὁ πὸ τοὺς Οὐεσσεξιανοὺς βασιλεῖς (827—1016). Ἐγέρτος ὁ βασιλεὺς τῆς Οὐεσσεξίας ὑπέταξεν εἰς τὴν ἐξουσίαν αὐτοῦ πᾶσαν τὴν νῆσον τὴν πρὸς Ν. τῶν κόλπων Φόρθου καὶ Κλύδου τὸ 827 καὶ ὠνόμασε τὸ βασίλειον αὐτοῦ 'Αγγλίαν. Οἱ Νορμανδοὶ ἢ Δανοὶ κατὰ τοὺς Αγγλούς, οἵτινες ἀπὸ τοῦ τέλους ἥδη τοῦ ἡ. αἰῶνος (787) συγχάνεις εἶχον κάμει ἐπιδρομὰς εἰς τὰ διάφορα Αγγλοσαξονι-

καὶ βασιλεία, ἀνενέωσαν ταύτας ὑπὸ τὸν Ἐγέδερτον καὶ τοὺς διαδόχους αὐτοῦ. Ἀπήντων μὲν ἐν γένει ἔντονον ἀντίστασιν, ἡ λεία ὅμως, ἦν ἐκάστοτε ἥρπαζον, ἡρέθιζεν αὐτοὺς εἰς νέας ληστρικὰς ἐπιδρομάς. Άλφρέδος ὁ Μέγας (871—901) εὗρε πᾶσαν σχεδὸν τὴν Ἀγγλίαν εἰς τὰς χεῖρας τῶν Δανῶν, ἐκ δὲ τῶν ἐγχωρίων τινὲς μὲν εἶχον φύγειεις μέρη πέραν τῆς θαλάσσης, τινὲς δ' εἴλον δυποταχθῆ εἰς τοὺς ἔθνικοὺς Δανοὺς καὶ ἐγκαταλείψει τὸν ἴδιον ἑαυτῶν βασιλέα. Οἱ Ἀλφρέδος ὅμως δὲν ἀπεθαρέύθη ἐκ τούτου· διότι ἐθεώρει ἑαυτὸν ὑπέρμαχον τοῦ Χριστιανισμοῦ καὶ σωτῆρα τῆς Σαξωνικῆς φυλῆς. Ἡναγκάσθη μὲν νὰ διατρίψῃ ὡς φυγὰς ἐπὶ ἕνα χειρῶνα εἰς τὰ δάση τῆς Σομερσέτης, ὑστερον ὅμως (κατασκοπεύσας, ὡς λέγεται, πρότερον ὡς κιθαρῳδὸς τὸ δανικὸν σρατόπεδον) κατετρόπωσεν, ἡγούμενος τῶν πιστῶν ὑπηκόων τριῶν νομῶν, τοὺς Δανοὺς καὶ κατώρθωσε νὰ δεχθῇ τὸν Χριστιανισμὸν ὃ ἡγεμὼν αὐτῶν Γόθων, ὅστις καὶ ἐλαβε τὴν ἀνατολικὴν Ἀγγλίαν (Οσταγγλίαν) καὶ τὴν βορειαν Μερκίαν πρὸς ἀποίκισιν ὑπὸ τὴν ἀρχὴν τοῦ Ἀλφρέδου. Οὕτως τὰ ἔτη τῆς εἰρήνης μετεχειρίσθη πρὸς ἀνοικοδόμησιν καὶ ὄχυρωσιν τῶν καταστραφεισῶν πόλεων (καὶ τοῦ Λονδίνου) καὶ φρουρίων, πρὸς ναυπηγίαν στόλου διὰ τὴν ὑπεράσπισιν τῶν παραλίων ἀπὸ νέων ἐπιδρομῶν καὶ πρὸς θελτιώσιν τῶν δικαστηρίων καὶ τῆς ἐκπαιδεύσεως. Ἀφοῦ δὲ αἱ ἐπιχειρήσεις τῶν Νορμανδῶν εἶχον στραφῆ ἐπὶ τινὰ χρόνον κατὰ τῶν Κάτω Χωρῶν, τὰ τελευταῖα ἔτη τῆς βασιλείας τοῦ Ἀλφρέδου, καθὼς καὶ ὑπὸ τοὺς διαδόχους αὐτοῦ, ἐγένοντο ἐπαναστάσεις τῶν ἐν Ἀγγλίᾳ Δανῶν, καθὼς καὶ ἀποβάσεις ἐτέρων στιφῶν αὐτῶν. Ἐπειδὴ δὲ αἱ κύριαι προσβολαὶ τῶν Δανῶν ἐστρέφονται κατὰ τῶν Ἀγγλικῶν παραλίων, ἔνθα εἵρισκον καλλιτέρους λιμένας καὶ σπανίως ἀντίστασιν, λαμβάνοντες καὶ φόρον, ὃ βασιλεὺς Ἐθέλρεδος «ὁ Ἄβουλος» ἐνόμισεν ὅτι ἡδύνατο νὰ λυτρώσῃ τὸν λαὸν αὐτοῦ ἀπὸ τῆς μάστιγος ταύτης, διατάττων τὴν ἐν μιᾳ ἡμέρᾳ (13 Νοεμβρίου 1002) σφαγὴν πάντων τῶν ἐν Ἀγγλίᾳ Δανῶν. Ἐνεκα τούτου οὐ μόνον πλεονεξία, ἀλλὰ καὶ ἐπιθυμία ἐκδικήσεως ἐκίνησε πολυάριθμα σίφη αὐτῶν κατὰ τῆς Ἀγγλίας, καὶ οὕτως αὖτη ὑπετάγη πᾶσα ὑπὸ τοῦ Δανοῦ βασι-

λέως Σουήνωνος τοῦ Εύτυχοῦς καὶ τοῦ υἱοῦ καὶ διαδόχου
αὐτοῦ Κανούτου.

2) Μοναρχία τῶν Δανῶν ἐν Ἀγγλίᾳ (1016—1042). Ο
Κανοῦτος (1016—1035), 18ετὴς νεανίας ἦτι ὁν, συνήνω-
σε τὰ στέμματα τῆς Δανίας καὶ Ἀγγλίας καὶ ὑστερὸν ἐκυρίευ-
σε καὶ τὴν Νορβηγίαν. Ἡπ' αὐτὸν ὅμως ὁ Βρόβᾶς ἔλαβε νέαν
τύχην διότι τὰ τελευταῖα λειψάνα τῆς εἰδωλολατρείας τῶν
Δανῶν ἐξηράνισθησαν, ἡ ξένη κυριαρχία εἰς τοὺς Ἀγγλους τα-
χέως ἔπαισε νὰ φαίνεται φροτική, κατάλληλη νόμοι ἐκανόνισαν
τὰ τῆς χώρας αὐτῶν καὶ οὕτως ἐπανῆλθε μετὰ τῆς τάξεως καὶ
ἡ εὐδαιμονία. Τὸν Κανοῦτον διεδέχθησαν κατὰ σειρὰν δύο τῶν
υἱῶν αὐτοῦ (ὁ Ἀράλδος καὶ εἶτα ὁ Ἀρδικανοῦτος), μετὰ δὲ τὴν
θάνατον αὐτῶν οἱ Ἀγγλοι ἀνύψωσαν ἐκ νέου εἰς τὸν θρόνον
τὸν ἀρχαῖον Ἀγγλοσαξονικὸν βασιλεικὸν οἶκον αὐτῶν.

3) Έπανοδος και πτώσις της Αγγλοσαξονικής δυναστείας (1042-1066). Αὕτη μετά είκοσι τέσσαρα έτη απώλεσε και πάλι τὸν θρόνον διότι ὁ δούκας Γουλιέλμος τῆς Νορμανδίας μετά στρατοῦ 60000 ἐκλεκτῶν πολεμιστῶν ἀπέβη εἰς τὴν χώραν και κατέκτησεν αὐτὴν διὰ τῆς παρὰ τὴν Λοτίγγια αἰματηρᾶς νίκης τὸ 1066, οὗτον και κατακτητὴν ἐπονομάζεται.

Iσπανία.

§. 23. 1) Ή 'Αραβική ίσπανία (μέχρι τοῦ 1087), χωρίζομένη ἀπὸ τῆς Χριστιανικῆς διὰ τοῦ Δουρίου, ἔσχεν ὑπὸ τὴν ἀρχὴν τῶν Ὀμεϊαδῶν ἐμρῶν τῆς Κορδύλης (756—1031) τὴν λαμπρότατην αὐτῆς περίοδον, ιδίως δὲ κατὰ τὰς τέχνας, τὰ γράμματα καὶ τὰς ἐπιστήμας. Ή πρὸς Ν. τοῦ Δουρίου χώρα εἶχεν 25—30 ἑ. κ., ἡ πρωτεύουσα αὐτῆς Κορδύλη ὑπερέβαινε πάσας τὰς πόλεις τῆς Δύσεως κατὰ τὴν ἔκτασιν, τὸν πληθυσμὸν (ἐν ἑ. κ.), τὸ πλῆθος καὶ τὴν λαμπρότητα τῶν τσαμίων καὶ δημοσίων κτιρίων της, οὖσα τὸ κέντρον τοῦ ἐν τῇ Δύσει 'Αραβικοῦ πολιτισμοῦ, ὡς ἡ Δαμασκὸς ὑπὸ τοὺς Ὀμεϊάδας καὶ ἡ Βαγδάτη ὑπὸ τοὺς Λεβανσίδας ἐν τῇ Ἀνατολῇ. Ή λαμπρότης τῆς αὐλῆς καὶ τῶν ἀνακτήρων της (τὰ ἀνάκτοραν 'Ατζάρα

είχε 4300 μαρμαρίνας στήλας) καταντά μυθώδης. Ήττον ὅμως εὐχάριστος ήτον ἡ πολιτική κατάστασις τῆς Ἀραβικῆς Ἰσπανίας: διότι ἐσωτερικοὶ σπουραγγοὶ πολλάκις ἤνεγκον τὸ κράτος τῶν Ὄμειαδῶν εἰς τὸ χεῖλος τοῦ βαράθρου, ἐνῷ τὰ πρὸς B. Χριστιανικὰ κράτη ἐνεδυναμοῦντο καὶ ἔζετείνοντο, περιορίζοντα τοὺς Ἀραβας. Καὶ οἱ μὲν Ὄμειζαι ἡγεμόνες ὑπέκυψαν τέλος εἰς τὴν μεγάλην δύναμιν τῶν Βεζίρων αὐτῶν (ὑπερτάτων ἀρχόντων ἐνεργούντων ἐπ' ὄνόματι τῶν ἡγεμόνων) καὶ τῶν ἐπάρχων, οἵτινες καθίσταντο ἀνεξάρτητοι διοικηταὶ ἢ καλίφαι εἰς τὰς ὑπ' αὐτῶν διοικουμένας ἐπαρχίας, μέχρισσοῦ πάντα τὰ κράτη αὐτῶν ἐκτὸς τοῦ τῆς Σαραγώσσης κατεκτήθησαν ὑπὸ τοῦ πρὸς βοήθειαν κατὰ τῶν Χριστιανῶν προσκληθέντος βασιλέως τοῦ Μαρόκκου Γιουσούφ ἐκ τῆς δυναστείας τῶν Μοραβέθων, ή Ἀλμοραβιδῶν (1087) καὶ οὕτως ἡ Ἀραβικὴ Ἰσπανία ἦνώθη κατὰ τὸ τέλος τῆς περιόδου ταύτης μετὰ τοῦ Μαρόκκου.

2) Χριστιανικὰ βασίλεια, α) τὸ βασίλειον τῆς Ἀστουρίας, ἰδρυθὲν ὑπὸ τῶν Βεσιγόθων τῶν εἰς τὰ ὄρη ἀποσυρθέντων μετὰ τὴν ὑπὸ τῶν Ἀράδων κατάκτησιν τῆς γώρας, ἔξετάθη βαθμηδὸν διὰ νικῶν κατὰ τῶν πρὸς N. Μαυριτανῶν καὶ οὕτως ἡ προτεύουσα μετηνέγκητη εἰς τὴν ὄχυρὰν πόλιν Λεγεώνα (Λεσόνην). Ἐκτοτε οἱ κυρίαρχοι τῶν πρὸς B. τοῦ Δουρίου Χριστιανικῶν χωρῶν ἐπωνυμάσθησαν βασιλεῖς τῆς Λεγεώνος. Ότε δὲ ὁ τελευταῖνος βασιλεὺς τῆς Λεγεώνος ἐφινέθη εἰς ἀγῶνα κατὰ τοῦ βασιλέως τῆς Καστιλίας, τὸ βασίλειον αὐτῆς ἦνώθη μετὰ τῆς Καστιλίας.

3) Η Καστιλλία, ἀρχικῶς κομητία μόνον τοῦ βασιλείου τῆς Ἀστουρίας, διὰ τῆς κατακτήσεως τοῦ Μαυριτανικοῦ βασιλείου τοῦ Τολέτου (1085) κατέστη ἀνεξάρτητον βασίλειον καὶ τὸ μᾶλλον ἐκτεταμένην τῆς χερσονήσου.

γ) Η Ναυάρρα ἐκ Φραγκικῆς κομητίας, τῆς ὥποιας ἡ ἀπὸ Καρόλου τοῦ Μεγάλου εξαρτησις ἦτον, φάίνεται, ἀμειβόλος, ἀνυψώθη ὑπὸ τοὺς ἀσθενεῖς διαδόχους αὐτοῦ ἐπίσης εἰς ἀνεξάρτητον βασίλειον, τὸ ὥποιον ἐκυρίευσε καὶ τὴν Ἀραγωνίαν καὶ ἐπὶ Σάγχου τοῦ Μεγάλου κατέλαβε καὶ τὴν χρησύουσαν ἀρχὴν τῆς Καστιλίας. Ἀλλὰ διὰ τῆς διαιρέσεως τοῦ βασιλείου ὑπὸ

τῶν τριῶν υἱῶν τοῦ Σάγγου οὐ μόνον κατέστη ἡ Καστιλλία ἀνεξάρτητος, ἀλλὰ καὶ

δ) Ἡ Ἀραγωνία ἦδην βασίλειον, τὸ ὅπεριν διά τε τῆς κατακτήσεως Μαυριτανικῶν κτήσεων καὶ τῆς ἐνώσεως τῆς ἐκ τῆς Ἰσπανικῆς μαρκιωνίας (μάρκας) γεννηθείσης μαρκιωνίας τῆς Βαρκελώνης ἔξετάθη σημαντικῶς. Οἱ Χριστιανοὶ βασιλεῖς μετὰ τοῦ κόμητος τῆς Βαρκελώνης ἐνώθησαν περὶ τὰ τέλη τοῦ ι. αἰῶνος πρὸς καταστροφὴν τῆς ἐν Ἰσπανίᾳ Ἀραγονίκης ἀρχῆς καὶ τόσον πρὸς τοῦτο προώθευσαν, ὅστις οἱ Ἀραγονίς πρόσεκάλεσαν εἰς βοήθειαν ἐξ Ἀφρικῆς τὸν βασιλέα τοῦ Μαρόκου, ὅστις ἔσωσε μὲν τοὺς ὁμοθρήσκους του ἀπὸ τοὺς Χριστιανοὺς, ὑπέταξεν ὅμως αὐτοὺς ὑπὸ τὴν ίδιαν ἑαυτοῦ ἀρχὴν.

Βίς τὸν πόλεμον τοῦτον ἐγένετο τὸ 1094 καὶ ἡ προσωρινὴ κατάκτησις τῆς Βαλεντίας ὑπὸ τοῦ Ροδερίχου Διάζου τοῦ καλουμένου Σίδου, ἥτοι δυνάστου.

ε) Πορτογαλία. Εἰς τὸν κατὰ τῶν Ἀλυραθιδῶν ἀγῶνα εἶχε λάβει μέρος καὶ ὁ Βυζαντινὸς κύριος Ἐρρίκος, ὃστις κατέγετο ἐκ πλαγίου κλάδου τῶν Καπετιδῶν. Ἐνεκκινήθη τούτου ὁ Ιλφόνος ΣΤ' ἐδώκεν εἰς αὐτὸν ὡς σύζυγον τὴν ἐγυατέρα καὶ τὴν κομητίαν τῆς Πορτογαλίας, κειμένην μεταξὺ τοῦ κάτω Δουρίου καὶ Μινίου, ὡς κληρονομικὸν φέουδον τοῦ Καστιλλιακοῦ βασιλείου (1094), ἀλλ' ὁ υἱὸς του Ἐρρίκου (Ἀλφόνσος Α') ἔπαιπε νὰ ἀναγνωρίζῃ τὴν ἀνωτέραν ἀρχὴν τῆς Καστιλλίας.

Τὸ Βυζαντινὸν κράτος ὑπὸ τοὺς Μακεδόνας ταύτο-
κράτορες (687—1056.)

§. 24. Τὸ ἀνατολικὸν Ρωμαϊκὸν κράτος ἥτοι τὸ πολυανθρωπότερον τῶν Χριστιανικῶν βασιλείων καὶ μᾶλλον ἀκμάζον, εἶχε τὰ πλεῖστα εἰσοδήματα, τὴν λαμπροτάτην πρωτεύουσαν καὶ τοὺς ἐπιτηδειοτάτους καὶ ἐπιμελεῖςάτους κατοίκους, οἵτινες μέχρι τῆς πτώσεως τοῦ βασιλείου ὠνομάζοντο Ρωμαῖοι.

Η Μακεδονικὴ δυναστεία, ἥτις, καίτοι οὐχὶ ἄνευ διακοπῶν, ἔκαστηνεσ διακόσια σχεδὸν ἔτη, ιδρύθη ὑπὸ τοῦ Ισχυροῦ καὶ ἐμπειροπολέμου ἡγεμόνος Βασιλείου τοῦ Α· οἱ ἀμέσως ὅμως ἐπόμε-

νοι διάδοχοι αύτοῦ, Λέων ὁ Σοῦτὸς καὶ ὁ ἐπὶ μακρὸν ἀνήλικος Κωνσταντῖνος ὁ Πορφυρογέννητος, ἀρινον τὸ βασίλειον νὰ λεηλατήται ὑπὸ Ἀράβων, Βουλγάρων, Μαγιάρων καὶ Ῥώσων, ἐνῷ αὐτοὶ κατεγίνοντο περὶ τὰς ἐπιτήμας καὶ τὸ συγγράψειν. Μετὰ ταῦτα ἡ αὐτοκράτειρα Θεοφανὼ, σύζυγος Ῥωμανοῦ τοῦ Β', ἀνύψωσεν ἐπὶ τοῦ θρόνου δύο ἀνδρείους στρατηγοὺς, τὸν Νικηφόρον Φωκᾶν καὶ μετὰ τὸν φίνον αὐτοῦ τὸν Ιωάννην Τσιμισκῆν, οἵτινες ἀπέσπασαν πάλιν ἀπὸ τοὺς Ἀραβίας πολλὰς ἐν τῇ Ασίᾳ χώρας καὶ τὰς μεγαλειτέρας γῆσσους τῆς Μεσογείου, Σικελίαν, Κρήτην καὶ Κύπρον καὶ κατέστησαν τὴν Βουλγαρίαν ἐπερχίαν τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους. Ἐκλιπόντος τοῦ Μακεδονικοῦ οἴκου, οἱ στρατοὶ τῆς Ανατολῆς, οἵτινες δὲν ἐδύναντο νὰ ἐμποδίσωσι τὴν ἐν τῇ Ἑλάσσονι Ἀσίᾳ πρόσδοσι τῶν Σελδσούκων, ἀνύψωσαν ἐπὶ τοῦ θρόνου τὸν σρατηγὸν Ἰσαάκιον τὸν Κομνηνόν (1056.)

Ἐριξ μεταξὺ τοῦ Πάπκα καὶ τοῦ αὐτοκράτορος Μιχαὴλ τοῦ Γ'. ἔνεκα τῆς καθαιρέσεως τοῦ πατριάρχου Ἰγνατίου καὶ τῆς ἐγκαθιδρύσεως τοῦ Φωτίου ἔθεσε τὰ θεμέλια τοῦ χωρισμοῦ τῆς Ὁρθοδόξου καὶ Καθολικῆς ἐκκλησίας, ητις περὶ τὰ μέσα τοῦ ία. αἰῶνος (1054) διὰ τῶν ἀμοιβαίων ἀφορισμῶν τοῦ Πάπκα (Λέωντος τοῦ Θ') καὶ τοῦ πατριάρχου Μιχαὴλ τοῦ Κηρουλαρίου κατέστη δριστική· αἱ δὲ ἀλλεπαλληλοὶ ἀπόπειραν τῆς ἐκ νέου ἐνώπιες, αἵτινες ἰδίως ἐγένονται ἀπὸ τῆς πρόσδοσης τῶν Ὁθωμανῶν ἐν τῇ Εύρωπῃ, ἀπέβησαν μάταιαι.

Οἱ Ἀραβῖες ὑπὸ τοὺς Ἀβδασίδας (750—1258).

§. 25. Μετὰ τὴν εἰς τὸν θρόνον ἀνάβασιν τῶν Ἀβδασιδῶν ἡ καθέδρα ταχέως μετηνέχθη εἰς τὴν ἐπὶ τῆς δυτικῆς ὅχθης τοῦ Τίγρειδος διὰ μεγάλης λαμπρότητος ἴδρυμεῖσαν Βαγδάτην, ητις ταχέως κατέστη κυρία ἔδρα τοῦ παγκοσμίου ἐμπορίου καὶ τῶν εἰρηνικῶν τεχνῶν. Εἰς τὸν ἑ. καλείφην Ἀρούν αἱ Ῥασιδ, τὸν σύγχρονον καὶ φίλον Καρόλου τοῦ Μεγάλου καὶ ἔτι μᾶλλον εἰς τὸν αὐτοῦ, τὸν Ζ' Ἀβδασίδην Μαμούν, εὗρον αἱ Ἀραβῖει καὶ ἐπιτήμαι, τὸ ἐμπόριον καὶ αἱ τέχναι τοὺς τὰ μάλιστα μηγαλοδώρους προστάτας, καὶ τοῦ καλίφου τὸ παράδειγμα ἐμιμήθησαν καὶ οἱ διοικηταὶ τῶν ἐπαρχιῶν. Συγχρόνως ὅμως ἥρχισε καὶ ἡ παρακμὴ τοῦ κράτους, κατ' ἥργας μὲν διὰ τῆς ἀποτα-

σίας τῶν μᾶλλον μεμακρυσμένων, ὅτερον δὲ καὶ τῶν πλησιεσέ-
ρων ἐπαρχιῶν, εἰς τὰς ὁποίας οἱ υἱοὶ σατράπαι ἴδρυσαν ἀνεξάρτη-
τα βασίλεια, οἷον ἡ Ἰσπανία τὸ 756 ἥδη οἱ Ὀμεϊάδαι, ἐν Ἀφρικῇ
οἱ Φατιμίδαι, Ἀλμοραβίδαι κτλ. ἀλλὰ καὶ ἐν Ἀσίᾳ ἴδρυθησαν πολ-
λαὶ δυναστεῖαι, αἵτινες ἀλλεπάλληλοι πάσαι σχεδὸν ὑπετάχθησαν
εἰς τοὺς Σελδσούκων καὶ οὕτω περὶ τὰ τέλη τοῦ ια. αἰώνος
αἱ πλεισται ἐν Ἀσίᾳ κτήσεις τῶν καλιφῶν ἡνάθησαν ὑπὸ τὴν ἀρ-
χὴν τῶν Σελδσούκων. Ἀλλὰ μόλις τὸ κράτος τούτων ἔλαβε
τὴν μεγίστην ἔκτασιν καὶ εὐθὺς διηρέθη πάλιν εἰς πολλὰ μικρὰ
κράτη (Ιράν, Κερμάν, Χαλέπιον, Δαρμασκὸν, Ἰκόνιον ἢ Ρούμι).
εἰς δὲ τοὺς καλίφας τῆς Βαγδάτης ἐπὶ τέλους ἔμεινε μόνον ἡ πό-
λις Βαγδάτη μετὰ τῆς ἀμεσοῦ αὐτῆς περιοχῆς.

ΤΡΙΤΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ.

Σταυροφορίαι (1096—1273).

Γεωγραφικὴ ἐποψὶς τῆς Εὐρώπης ἐπὶ τῶν Σταυροφορίῶν.

§. 26. 1) Ἡ Ἀραβικὴ Ἰσπανία μετὰ τῶν Βαλεαρίδων
νήσων κατ' αρχὰς μὲν ὑπέκειτο ὑπὸ τὴν ἀρχὴν τῶν ἐξ Ἀφρικῆς
ἐλθόντων Ἀλμοραβίδῶν, ὅτερον δὲ μετὰ 50 εἰτὴ ἀρχὴν αὐτῶν
ὑπὸ τὴν τῶν ἐπίσης ἐξ Ἀφρικῆς ἐλθόντων Ἀλμοχαδῶν.

2) Τὰ ἐπὶ τῆς Ἰσπανίας Χριστιανικὰ βασίλεια,
ἥσαν α) τῆς Λεγεώνης (Λεόνης), β) τῆς Καστιλίας, τὸ δόποιον διὰ
κατακτηθεισῶν χωρῶν ἀνηκούσῶν εἰς τοὺς Ναυριτανοὺς κατέ-
στη λίαν ἰσχυρὸν, γ) τῆς Ἀραγωνίας, τὸ ὅποιον ἐξετάθη
διὰ τῆς κατακτήσεως τῆς Σαραγώσσης καὶ τῆς Βαλεντίας, καὶ
ἥνωθη μετὰ τῆς Βαρκελώνης, δ) τῆς Ναυάρρας, ε) ἡ κυριτικὴ
τῆς Πορτογαλίας, ήτις ἐξετάθη περιορίζουσα τοὺς Ἀραβα-
μέχρι τοῦ ἄνω Τόγρου καὶ ὅτερον ἀνυψωθεῖσα εἰς βασίλειον
ἔλαβε καὶ τὴν Ἀλγαρβην.

3) Τὸ πλειστὸν τῆς Γαλλίας ἀνήκεν εἰς ξένους βασιλεῖς, α)
ὅλον τὸ δυτικὸν μέρος ἀπὸ τῶν παραλίων τοῦ πορθμοῦ μέχρι
τῶν Πυρηναίων εἰς τοὺς βασιλεῖς τῆς Ἀγγλίας, β) τὸ βασιλεῖον
τῆς Βουργουνδίας ἢ τὸ Ἀρελατικὸν εἰς τὸ Γερμανικὸν κράτος,
γ) μέγα μέρος τῆς μεσημβρινῆς Γαλλίας εἰς τοὺς βασιλεῖς τῆς

Αραγωνίας, εἰς οὓς περιῆλθεν αὐτὸν βαθμηδὸν δι' ἀγορᾶς, ἐπιγαμιῶν καὶ συνθηκῶν.

4) Ἡ Ἀγγλία προσέλαβε διὰ κατακτήσεως τὴν ἀνατολικὴν Ἰρλανδίαν, τὴν μεσημβρινὴν Σκωτίαν καὶ τὴν μεσημβρινὴν Οὐαλλίαν.

5) Ἡ Σκωτία.

6) Ἡ Ἰρλανδία, ἔκπος τῶν ἀπὸ τῆς Ἀγγλίας κυριευθέντων μερῶν.

7) Ἡ Κροατία τοῦ Γερμανικοῦ αὐτοκρατορία ἔξετείνετο ἀπὸ τῶν ὄχθων τοῦ Ρωδικοῦ μέχρι τοῦ Δεύτερου καὶ ἀπὸ τῆς Γερμανικῆς θαλάσσης μέχρις ὅρίου πέραν τοῦ Τιβέρεως καιρένου, περιλαμβάνοντας καὶ τὴν Κύρνον καὶ τὴν Σαρδὼν ἀπὸ δὲ τοῦ 1194 περιελάμβανε καὶ τὰ Νορμανδίκα βασίλεια τῆς Ἀποικίας καὶ Σικελίας, ἐπομένως ὅλην τὴν Ἰταλίαν ἔκπος τῆς Ἐνετικῆς δημοκρατίας.

8) Ἡ Νορθηγία, ἔκτεινομένη μέχρι τῆς Λευκῆς θαλάσσης, ἥρχε καὶ τῆς φόρου μποτελοῦ; Γροιλανδίας, καθώς καὶ τοῦ ἀνακτηθέντος βασιλείου τῆς Μάνης μετὰ τῶν Ὀρκάδων νήσων.

9) Ἡ Σουηδία διὰ Σουηδῶν ἀποίκων ἔθεμελιώσε τὴν ἐπὶ τῆς Φιννίας ἀρχὴν αὐτῆς.

10) Ἡ Δανία, εἰς ἣν ἀνῆκεν ἥδη καὶ τὸ μεσημβρινὸν μέρος τῆς Σουηδίας, εἶχε περὶ τὰς ἀρχὰς τοῦ ιγ'. αἰῶνος τὴν μεγίστην ἔκτασιν αὐτῆς, κατακτήσασα τὰς ἡγεμονίας τῆς νήσου Ρύγης, τῆς Πομερανίας, τοῦ Μελλεμβούργου τοῦ Ὀλστείνου καὶ τὴν παραλίαν τῆς Εύθονίας· ἔκπος ὅμως τῆς Ρύγης ταχέως; ἀπώλεσε τὰς ἐν τῇ Βορείῳ Γερμανίᾳ κτήσεις αὐτῆς.

11) Ἡ δημοκρατία τῆς Ἰσλανδίας.

12) Ἡ Πολωνία περιελάμβανε κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς ἐποχῆς ταύτης καὶ τὴν ἀνατολικὴν Πομερανίαν καὶ Σιλεσίαν.

13) Ἐν Πρωτείᾳ ἐγένετο πρῶτος ἡγεμὼν ὁ πρῶτος ἐπίσκοπος (Χριστιανὸς) τῆς χώρας τῆς ὑπάυτου εἰς τὴν χοιστιανισμὸν προσηλυτισθείσης (1218), ἀλλ' αὐτη τὸ 1233 ὡς φέουδον παρὰ τοῦ Πάπα ἐδόθη εἰς τὸ Τευτονικὸν τάγμα.

14) Ἡ Ρωσσία ὑπὸ τὴν ἀνωτέραν ἀρχὴν τοῦ Μεγάλου δουκὸς τῆς Κιούδιας ἀπετέλει ὅμοσπονδίαν πολλῶν ἴδιαιτέρων ἡγεμονιῶν.

15) Ἡ Οὐγγαρία διὰ τῆς κατακτήσεως τῆς Κροατίας,

Δαλματίας και Βοσνίας ἐξετάθη μέχρι τῆς Ἀδριατικῆς θαλάσσης.

16) Μεταξύ τοῦ Δουνάβεως και Αίμου ἐσυστήθη ἀπὸ τοῦ 1186 νέον Βλαχοθουλγαρικὸν βασίλειον.

17. Τὸ Βυζαντινὸν κράτος ἀπώλεσε τὴν κάτω Ἰταλίαν ὑπὸ τῶν Νορμανδῶν κατακτηθεῖσαν και τῆς Ἐλάσσονος Ἀσίας εἶχεν ἔτι μόνον τὰ δυτικὰ και βρετιοθυτικὰ, τοῦ λοιποῦ κατακτηθέντος ὑπὸ τῶν Σελδσούκων· ἡ δὲ Σερβία οὖσα ὑπὸ ἐγγωρίους ἡγεμόνας ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐξηρτάτο ἀπὸ τοῦ Βυζαντίου.

Αἱ Σταυροφορίαι (1096—1270).

§. 27. Ἐξαπλωθέντος τοῦ Χριστιανισμοῦ πέραν τῶν ὁρίων τῆς Παλαιστίνης, οἱ Χριστιανοὶ μετέβαντον ἐκ τῶν διαφόρων Ἀρωματικῶν ἐπαρχιῶν εἰς Ἱεροσόλυμα, ἵνα προσκυνήσωσι τὸν Ἅγιον Τάφον, παρὰ τὸν ὅποιον Κωνσταντῖνος ὁ Μέγας εἶχεν οἰκοδομήσει λαμπρὰν ἐκκλησίαν. Τὰ τῶν προσκυνητῶν ταξείδια και ἔνεκα τῆς φιλοξένου ὑποδοχῆς και χάροιν τοῦ ἐμπορίου ἐξηκολούθουν ἀπαύστως και μετὰ τὴν ὑπὸ τῶν Ἀράβων κατάκτησιν τῆς Ἁγίας πόλεως (636). Περιελθούσης ὅμως τῆς Παλαιστίνης ὑπὸ τὴν ἀρχὴν τῶν καλιφῶν τοῦ οἴκου τῶν Φατιμιδῶν και ἔτι μᾶλλον ὑπὸ τὴν τῶν Σελδσούκων, ἥργισαν ἐν τῇ Ἀνατολῇ αἱ καταθλίψεις τῶν Χριστιανῶν, και οἱ τούρκοι ἐφορολόγουν τοὺς προσκυνητάς· ἀλλὰ και πάλιν δὲν ἐπαυσαν νὰ μεταβαίνωσιν οἱ Χριστιανοὶ εἰς τοὺς Ἅγιους Τόπους. Ἐνεκα δὲ τούτων ἐγεννήθη πανταχοῦ ἡ ἴδεα νὰ κατασταθῇ ἡ Παλαιστίνη Χριστιανικὸν βασίλειον.

Η πρώτη Σταυροφορία (1096—1100). Πικρότατα παράπονα τῶν ἐν τῇ Ἀνατολῇ Χριστιανῶν ἤλθον εἰς τὴν Εύρωπην· μάλιστα δὲ ὁ ἀναχωρητής Πέτρος ὁ ἐξ Ἀμπελίανοῦ ἐπανελθὼν ἐξ Ἱερουσαλήμ ἐζήτησεν ἐν Ἰταλίᾳ, Γαλλίᾳ και Βουργουνδίᾳ διὰ τῆς παραστάσεως τῶν παθημάτων τῶν Χριστιανῶν τὴν ἀπελευθέρωσιν τῆς Ἱερουσαλήμ και τοῦτο ὑπεστήριξε και ὁ Πάπας Οὐρβανὸς ὁ Β' διὰ λίγων ἐνθουσιαστικοῦ λόγου εἰς τὴν ἐν Κλερμόντιφ σύνοδον. Ἐκ τούτου λοιπὸν ἀπὸ τοῦ ἔαρος ἥδη τοῦ 1099 μεμονωμένα στίφη ἐκ Γαλλίας, Ἰτα-

λίας καὶ Λοθαριγγίας ἐστράτευταν πρὸς τοὺς Ἀγίους Τόπους, οἱ πλεῖστοι δῆμοις αὐτῶν κατεστράφησαν ἐν Ούγγαριᾳ καὶ Βουλγαρίᾳ.

Κάλλιν ωργανισμένη καὶ ώπλισμένη ἦτον ἡ ἐκστρατεία Γοδοφρέδου τοῦ Βυλλιόνου, δουκὸς τῆς Κάτω Λοθαριγγίας, καθὼς καὶ αἱ τῶν Νορμανδῶν καὶ Πρεσβιγκικῶν ἡγεμόνων, δηλ. τοῦ δουκὸς Ροδέρτου τῆς Νορμανδίας (ἀδελφοῦ τοῦ βασιλέως τῆς Ἀγγλίας, τοῦ κόμητος Ραιμούνδου τῆς Τολώσσης, τοῦ ἡγεμόνος Βοεμούνδου τοῦ Τάραντης καὶ τοῦ ἀνεψιοῦ αὐτοῦ Ταγκρέδου (1096). Οἱ Σταυροφόροι διὰ διαφόρων ὥδων (ἄλλοι μὲν διὰ τῆς Ἰταλίας καὶ Δαλματίας, ἄλλοι δὲ διὰ τῆς Ούγγαριας) ἦλθον εἰς τὴν Κωνσταντινούπολιν. Ἡ κατάκτησις τῆς Νικαίας καὶ ἡ νίκη παρὰ τὸ Δορύλαιον ἤνοιξεν εἰς τὸν στρατὸν τῶν Σταυροφόρων τὸν ὅδον διὰ τῆς Ἐμπρίας τοῦ Ἰκονίου. Μόλις δῆμοις μετὰ ἐννεάμηνον πολιορκίαν ἐκυρίευσαν οἱ Σταυροφόροι διὰ προδοσίας τὴν Ἀντιόχειαν καὶ πωλυάριθμοι Τουρκικὸς στρατὸς ἔκλεισεν αὐτοὺς ἐντὸς τῆς πόλεως καὶ τοὺς ἔφερεν εἰς μεγάλην στενοχωρίαν δι’ Ἑλλειψιν τριγῶνου. Διὰ τῆς ἀποκαλύψεως δῆμος τῆς ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ τοῦ Ἀγίου Πέτρου τῆς Ἀντιοχείας Ἀγίας λόγχης, ἐνθυσιασθέντες οἱ Σταυροφόροι, ἐξῆλθον καὶ ἐνίκησαν παρὰ τὴν Ἀντιόχειαν τὸν στρατὸν ἐκεῖνον, μεθ’ ὁ δὲ Βοεμούνδος ἴδρυσεν ἴδιαν ἡγεμονίαν ἐν αὐτῇ τῇ πόλει. Ἐπειδὴ δὲ οὐχὶ ὀλίγοι τῶν Σταυροφόρων ἔμειναν εἰς τὰς κυριευθείσας πόλεις Ἀντιόχειαν καὶ Ἐδεσσαν, πολλοὶ δὲ καὶ ἀπέθανον κατὰ τοὺς συνεχεῖς ἀγῶνας καὶ τὰς πολλὰς κακουγίας, μόνον 20000 ἀξιόμαχοι πεζοὶ καὶ 1500 ἵπποι, ἔφυσαν μέχρι τῆς Ἱερουσαλήμ, ἡτις εἶχε κατακτηθῆ πρὸ ὀλίγων ἑτῶν (1095) ὑπὸ τῶν Φατιμιδῶν καὶ μετὰ 39 ἡμέρων πολιορκίαν καὶ διήμερον ἔφοδον ἀνέθησαν τὰ τείγη τῆς Ἀγίας πόλεως; τὴν 15 Ιουλίου 1099, φονεύοντες ἀνηλεῶς τοὺς ἀπίστους.

Γοδοφρέδος δὲ Βυλλιόνου ἐξελέχθη βασιλεὺς τῆς Ἱερουσαλήμ· αὐτὸς δῆμος ἔφερε πάντοτε μόνον τὴν προσωνυμίαν δούξ Γοδοφρέδος, διότι δὲν ἦθελησε νὰ φέρῃ βασιλικὸν στέμμα εἰς τόπον, ἐνθα ἄλλοτε ὁ Σωτὴρ τοῦ κόσμου καθημά-

γθη, περιέληθείς στέφανον ἔξ ακανθῶν. Ό 'Ραιμοῦνδος ἕδρυ-
σεν ἐν τῇ κομητίᾳ τῆς Τριπόλεως Χριστιανικὸν κράτος καὶ
Βαλδουΐνος ὁ ἀδελφὸς τοῦ Γοδοφρέδου ἐν Ἐδέσσῃ. Ό Φατιμίδης
καλίφης τῆς Αἰγύπτου συνήθροισε πρὸς ἀνάκτησιν τῆς Παλαι-
στίνης πολυμάριθμον στρατὸν, δῆτις δύως ἀπατηθεὶς ἐνικήθη
ὑπὸ τοῦ Γοδοφρέδου παρὰ τὴν Ἀσκάλωνα. Ἀφοῦ δ' οὗτος ἔνε-
κκα τοῦ ἀσυνήθους αὐτῷ κλίματος καὶ τοῦ καμάτου ἐτελεύτησε,
διεδέχθη αὐτὸν ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Βαλδουΐνος ὁ Α'. τέως ἡγε-
μὼν τῆς Ἐδέσσης, δῆτις λαβὼν καὶ τὸν βασιλικὸν τίτλον καὶ
βοηθούμενος ὑπὸ τῶν Ἰταλικῶν ἐλευθέρων πολιτειῶν, τῆς Γε-
νιγῆς, Πίσης καὶ Ἐνετίας, ἔζετειν τὸ βασίλειον αὐτοῦ, τὸ ὄ-
πιστον ὑπὸ τὸν τέταρτον βασιλέα Φούλκωνα, βασιλεύσαντα ἀπὸ
τοῦ 1131—1142, ἐλαβε τὴν μεγίστην αὐτοῦ ἔκτασιν, ἔκτε-
νόμενον, ἀτε ἔξαρτωμένων ὑπ' αὐτοῦ τῶν κρατῶν τῆς Ἀντιο-
χείας καὶ τῆς Ἐδέσσης, ἀπὸ τοῦ ἀνω Εὐφράτου κατὰ μῆκος
τῆς Συριακῆς παραλίας μέχρι τῆς θορείας ἀκρας τῆς Ἐρυθρᾶς
Θαλάσσης καὶ πρὸς Α ἐνιαγροῦ μέχρι τοῦ χείλους τῆς Συριακῆς
ἔρημου.

Δευτέρα Σταυροφορία (1147—1149). Οἱ καλί-
φαι τῆς Αἰγύπτου ἔκκιμον ἐπανειλημένως ἀποπείρχε πρὸς ἀ-
νάκτησιν τῆς Παλαιστίνης καὶ οὕτως, ἀνηλίκου ἔτι ὄντος Βαλ-
δουΐνου τοῦ Γ', ἐκυριεύθη ἡ Ἐδέσσα καὶ οἱ κάτοικοι αὐτῆς ἥχ-
μαλωτίσθησαν καὶ πολλοὶ ἐσφάγησαν. Ἐνεκα τούτου Λουδοβίκος
ὁ Ζ' τῆς Γαλλίας διὰ τοῦ Αβδέα Βερνάρδου τοῦ ἐκ τῆς κοιλάδος
Κλαιροῦς (Clara vallis), δῆτις ἀπήλαυς μεγίστην ὑπόληψιν, ἐ-
κήρυξε νέαν Σταυροφορίαν. Τὴν φωνὴν αὐτοῦ ἤκουσαν πλῆθος
Γάλλων καὶ Γερμανῶν, τέλος δὲ καὶ αὐτὸς ὁ αὐτοκράτωρ Κορ-
ρίδος ὁ Γ'. Τὸ ἔαρ λοιπὸν τοῦ 1147 δύο πολυάριθμοι στρατοὶ
ἐκίνησαν διὰ τῆς Οὔγγαριας πρὸς τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ
ἐκεῖθεν εἰς τὴν Ἐλάσσονα Λοιπόν. Καὶ οἱ μὲν Γερμανοὶ, οἵτινες
εἶχον ἐκλέξει τὴν συντριμωτέραν ὅδὸν διὰ τοῦ βασιλείου τοῦ
Ἰκονίου, ἔνεκκα ἀποπλανήσεως καὶ ἐλλείψεως ἐφοδίων ὑπέστη-
σαν πολλὰς ζημιάς καὶ προσδιληθέντες ὑπὸ τοῦ σουλτάνου τοῦ
Ἰκονίου ἐσώθησαν ὀλίγοι μόνον ($\tauὸ \frac{1}{10}$), οἵτινες ἀπειρύθησαν
εἰς τὴν Νίκαιαν ὁ δὲ Λουδοβίκος, δῆτις ἐφθασεν ἀργότερον, ἤνω-

Θη μετά τῶν ὀλίγων λειψάνων τῶν Γερμανῶν καὶ βαδίζων κατὰ μῆκος τῶν παραλίων τῆς Ἐλάσσονος Ἀσίας ἔφθασεν εἰς τὴν Παμφυλίαν· ἐντεῦθεν αὐτὸς μὲν μετὰ μέρους τοῦ σρατοῦ του ἐπέβη εἰς πλοῖα, ἵνα μεταβῇ εἰς τὴν Ἀντιόχειαν, οἱ δὲ λοιποὶ, βαδίζοντες διὰ ξηρᾶς μέροις τῆς Ταρσοῦ, κατεστράφησαν σχεδὸν ἐντελῶς, τοῦτο μὲν ὑπὸ τῆς πείνης καὶ τοῦ καράτου, τοῦτο δὲ ὑπὸ τοῦ ξίφους τῶν ἐχθρῶν. Τοῦ σχέδιον τῆς ἀνακτήσεως τῆς Ἐδέσσης ἐγκατελείφθη ἀντὶ ὅμως τούτου οἱ τρεῖς βασιλεῖς, Βαλδουΐνος ὁ Γ' Κορράδος ὁ Γ' καὶ Λουδοβίκος ὁ Ζ' ἡνώθησαν, ἵνα προσδάλωσι τὴν Δαμασκόν· ἀλλ' ἐνεκα τῆς δειλίας καὶ προδοσίας τῶν ἡγεμόνων τῆς Συρίας ἀπέτυχον, καὶ οὕτως οἱ δύο ξένοι βασιλεῖς ἐπανῆλθον εἰς τὰ ἴδια.

Τρίτη Σταυροφορία (1189—1193). Σαλαδίνος ὁ σουλτάνος τῆς Αιγύπτου καὶ Συρίας, νικήσας παρὰ τὸ Κιτίνιον τοὺς Χριστιανοὺς, οἵτινες εἶχον λεηλατήσει πολλὰ πρὸς προσκύνησιν εἰς τὴν Μέκκαν μεταβαίνοντα καραβάνια, (καὶ αὐτὴν τὴν μητέρα τοῦ σουλτάνου), συνέλαβεν αἰχμάλωτον τὸν βασιλέα Γουΐδωνα μετὰ πολλῶν ἱπποτῶν καὶ κυριεύσας τὴν πρωτεύουσαν κατέστρεψε τὸ βασίλειον τῆς Ιερουσαλήμ, τὸ ὄπιον εἶχε διατηρῆσαι ἐπὶ 88 ἔτη. Ή ἀπώλεια τῆς Ἅγιας πόλεως διήγεισε τοὺς τρεῖς ισχυροτάτους μονάρχας τῆς Χριστιανωσύνης, τὸν 70ετὴν αὐτοκράτορα τῆς Γερμανίας Φριδερίκον Α. τὸν Βερβαρόσσαν (Βρυθροπώγωνα), τὸν φίλιππον Β'. Αὔγουστον, βασιλέα τῆς Γαλλίας, καὶ Ριχάρδον τὸν Λεοντόσυμον τῆς Ἀγγλίας, νὰ ἐπιχειρήσωσι μὲ τὸ ἄνθος τῶν ἱπποτῶν τῶν τρίτην σταυροφορίαν.

Οὐ αὐτοκράτωρ Φριδερίκος, δόστις πορῶτος ἐξεκίνησεν, ἐλθὼν εἰς τὴν Ἐλάσσονα Ἀσίαν, ἐνίκησε τὸν στρατὸν τοῦ σουλτάνου τοῦ Ἰκονίου καὶ ἐκυρίευσε τὴν καθέδραν αὐτοῦ· εὗρεν ὅμως ταχέως τὸν θάνατον εἰς τὸν ποταμὸν Καλύκαδον. Οὐδὲς αὐτοῦ, Φριδερίκος, δοῦξ τῆς Σοηδίας ὡδήγησε μὲν τὸν διῆπιδημιῶν καὶ λειποταξιῶν διηγεῖσας ἐλαττούμενον στρατὸν αὐτοῦ μέχρι τῆς Πτολεμαΐδος, ἔνθα ἴδρυσε τὸ τάγμα τῶν Τευτόνων ἱπποτῶν, ἀπέθανεν ὅμως κατὰ τὴν πολιορκίαν τῆς πόλεως ταύτης (1191). Ή πόλις κατελήφθη διὰ συνθήκης ὑπὸ τῶν δύο

βασιλέων Φιλίππου Αύγούστου καὶ Ριχάρδου, οἵτινες ἐν τῷ μεταξὺ εἶχον φθάσει διὰ θαλάσσης.

Εἰς τὴν περίστασιν ὅμως ταύτην ὁ Ριχάρδος, ὑερίσας τὴν Γερμανικὴν σημαίαν, κατέστη ἔχθρὸς πρὸς τὸν δοῦκα Λεοπόλδον τὸν Ε' τῆς Αὐστρίας. Ἐπειδὴ δὲ καὶ οἱ βασιλεῖς Ριχάρδος καὶ Φίλιππος διεφώνουν εἰς τὴν διανομὴν τῶν κατακτηθεισῶν χωρῶν καὶ εἰς τὴν ἔξακολούθησιν τοῦ πολέμου, ὁ Φίλιππος, ὃν συγχρόνως καὶ ἀσθενής, ἐπανέκαμψεν εἰς τὰ Ἰδια. Άλλὰ καὶ ὁ Ριχάρδος τὸ ἐπόμενον ἔτος καὶ ἔνεκα τῶν πολλῶν ἀποθνησκόντων ἐν τῷ στρατῷ τῶν Σταυροφόρων καὶ ἔνεκα τῆς διχονοίας πρὸς τοὺς ἐναπομείναντας Γάλλους καὶ τῆς εἰδήσεως, ὅτι ὁ Φίλιππος προσέβαλεν ἐναντίον τῶν συμπεφωνημένων τὰς ἐν τῇ Γαλλίᾳ Ἀγγλικὰς κτήσεις, ἥναγκάσθη νὰ ὁμολογήσῃ μετὰ τοῦ Σαλαδίνου ἀνακωχὴν, δι' ἣς παρεχωρεῖται εἰς τοὺς Χριστιανοὺς ἡ ἀπὸ τῆς Ἰόπλης μέγρη τῆς Πτολεμαΐδος (Ἄκης) παραλία καὶ ἐπετρέπεται αὐτοῖς νὰ ἐπισκέπτωνται ἐλευθέρως τοὺς Αγίους Τόπους. Κατὰ τὴν ἐκ Παλαιστίνης ὅμως ἐπάνοδον ναυαγήσας ἥναγκάσθη νὰ διέλθῃ μετημφιεσμένης διὰ τῆς Αὐστρίας ἀναγνωρισθεὶς ὅμως συνελήφθη ὑπὸ τοῦ δούκος Λεοπόλδου καὶ παρεδίθη εἰς τὸν αὐτοκράτορα Ἐρρίκον τὸν Β' καὶ μόλις μετὰ ἦν ἔτος ἀπῆλευθερώθη, πληρώτας 150000 μάρκας ὀργύρου λύτρα. Ή αἰχμαλωσία αὐτοῦ καὶ ἡ ὑπὸ τοῦ ἀστροῦ Βλονδέλου ἀνακάλυψίς του ἐξετέθησαν ἀκολούθως ἐπὶ τῷ ῥωμαντικώτερον.

Η τετάρτη καλούμενη σταυροφορία (1202—1204). Διὰ τῶν διηγεκῶν προσπαθειῶν τοῦ Πάπα Ἰννοκεντίου Γ' (1198—1216) δὲν κατορθώθη μὲν ἀληθῶς νὰ κινηθῇ οὐδεὶς τῶν Χριστιανῶν μοναρχῶν τῆς Δύσεως πρὸς νέαν Σταυροφορίαν, οἱ ἴσχυρότατοι ὅμως ἵπποι τῆς Γαλλίας, καθὼς καὶ ὁ κόμης Βελδουΐνος τῆς Φλανδρίας καὶ ὁ μαρκίων τοῦ Μονφερράτου ἐπεχείρησαν νέαν Σταυροφορίαν, ητις ἀπεφασίσθη νὰ διευθυνθῇ κατὰ πρῶτον εἰς τὴν Αἴγυπτον τὴν πρὸ πολλοῦ θεωρούμένην ὡς κλεῖδα πρὸς τὴν κατάκτησιν τῶν Αγίων Τόπων. Άλλ' οἱ σταυροφόροι καὶ οἱ Ἐνετοί, οἵτινες εἶχον ἀναδεχθῆ τὴν μεταφορὰν αὐτῶν, παραπεισθέντες ὑπὸ τῶν πολλῶν ὑποσχέσεων, ὡς

ἔδιδεν εἰς αὐτοὺς ὁ ἐπὶ τοῦ στόλου εύρισκόμενος υἱὸς τοῦ ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ ('Αλεξίου τοῦ Γ'). ἐκδιωγθέντος καὶ τυ-
σλωθέντος Βυζαντινοῦ αὐτοκράτορος ἐκ τοῦ οἴκου τῶν Ἀγγέλων
Ισαακίου ἀπεφάσισαν νὰ ἐνθρονίσωσι πρῶτον τοῦτον ἐπὶ τοῦ Βυ-
ζαντινοῦ θρόνου. Όθεν στραφέντες πρὸς τὴν Κωνσταντινούπολιν,
ἐπανήγαγον μετὰ βραχεῖαν πολιορκίαν εἰς τὸν θρόνον τὸν τυφλὸν
Ισαακίον. Ἐπειδὴ ὅμως οὗτος δὲν ἦδυνχτο νὰ ἐκπληρώσῃ τὰ ὑπὸ
τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ 'Αλεξίου ὑποσχεθέντα, οἱ Φράγκοι καὶ Ἐνετοὶ
ἔξηκλούθησαν τὸν κατὰ τὸν Ἑλλήνων πόλεμον. Οὕτως ἡ Κων-
σταντινούπολις πρώτην ἦδη φοράν ἤλθη (1204), ἀφ' ὅτου
ἐγένετο καθέδρα τῆς Ἀνατολικῆς αὐτοκρατορίας. ἐλεηματίθη^η
μὲ μικροπρεπῆ πλεονεξίαν καὶ ὑπερφίαλον ὑπεροφίαν, πλέον ἢ
τὸ ἥμισυ αὐτῆς ἐγένετο παρανάλωμα τοῦ πυρὸς, καὶ ἐκ τῶν
πολλῶν τῆς τέχνης ἀριστουργημάτων τινὰ μὲν συνετρίβησαν,
τινὰ δὲ ἀνελύθησαν οἱ τέσσαρες χάλκινοι Κορινθίακοι ἵπποι, ἔρ-
γον, ὃς λέγεται, τοῦ Λυσίππου, μετηνέγθησαν εἰς τὴν Ἰνετίαν
καὶ ἐν γένει τὸ πᾶν ἐνεπλήσθη βδελυγμοῦ καὶ τρόμου. Οἱ κατα-
κτηταὶ ἔξελεξαν ἐκ τῶν ἴδιων ὡς αὐτοκράτορες τὸν κόμητα
τῆς Φλανδρίας Βαλδουίνον καὶ ἰδρυσαν οὕτω τὴν Λατινι-
κὴν αὐτοκρατορίαν, ἥτις ὅμως μόνον 57 ἔτη (1204
— 1261) διήρκεσεν.

Οἱ Βαλδουίνοι ἔλαβε μόνον τὸ $\frac{1}{4}$ τοῦ κράτους (τὴν Θράκην,
τὴν Μακεδονίαν καὶ τὴν Ἕλλαδα), δι' ὃν ἐσχημάτισε τὸ βασί-
λειον τῆς Θεσσαλονίκης καὶ εἶχε καὶ τὴν ἀνωτέραν ἡγεμονίαν
τοῦ ὅλου ἐκ δὲ τῶν λοιπῶν $\frac{3}{4}$ τινὰ μὲν (τὰ παράλια τῆς Αδρια-
τικῆς θαλάσσης, τοῦ Αιγαίου πελάγους, τοῦ Εὔξεινου Πόντου,
τῆς Προποντίδος καὶ τὰς πλειστας Ἕλληνικὰς νήσους) ἔλαβον οἱ
Ἐνετοὶ, τινὰ δὲ οἱ Γάλλοι καὶ οἱ Λομβαρδοὶ εὐπατρίδαι (οἱ Βιλ-
λεαρδουίνοι τὴν Ἀχαΐαν ὡς δούξ, καὶ οἱ Φράγκοι τὰς Ἀθήνας
καὶ ἄλλας Ἕλληνικὰς πόλεις). Ως δὲ ἐν ίερουςκλήμ, οὕτω καὶ
ἐνταῦθα ἰδρύθη κατὰ τοὺς τύπους τῆς Δύσεως φεουδαλικῆ^η μο-
ναρχία, καθ' ἣν οἱ παλαιοὶ κάτοικοι ὑπέπεσον κατὰ μέγιστου
μέρος εἰς τὴν τύχην τῶν δουλοπαρούχων. Ή ἐκδιωγθεῖσα αὐτο-
κρατορικὴ οἰκογένεια διετήρησε μόνον μικρὸν μέρος τοῦ κρά-
τους ἐν τῇ Ἑλλάσσονι Ἀσίᾳ καὶ ἰδρυσε νέαν αὐτοκρατορίαν ἐν

Τραπεζούντι. Άλλος αὐτοκράτωρ τῆς Νικαίας Μιχαὴλ ὁ Παλαιολόγος, βοηθούμενος ὑπὸ τῶν Γενοατῶν ἔνεκα τῆς πρὸς τοὺς Ἐνετοὺς ζηλοτυπίας αὐτῶν, ἐκυρίευσε καὶ πάλιν τὴν Κωνσταντινούπολιν τὸ 1261 καὶ οὕτω κατέλυσε τὸ Λατινικὸν κράτος.

Σταυροφορία Φριδερίκου τοῦ Β' (1228-1229). Αἱ διηγεσεῖς προσπάθειαι τοῦ Πάπα Ἰννοκεντίου τοῦ Γ' πρὸς ἀνάτησιν τῆς Παλαιστίνης διὰ γενικῆς Σταυροφορίας τῶν Εὐρωπαίων ἔμειναν ἄγονοι.

Τὰ ἀπομνημένα στίφη, τὰ δόπια ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν ἐπεχείρουν ἀνεῦ σχεδίου καὶ διευθύνσεως Σταυροφορίας, διλύγην θυγέτειαν παρεῖχον εἰς τὴν Ἀγίαν Γῆν. Εἰς ταῦτα κατατακτέα καὶ ἡ παράτολμος (1212) Σταυροφορία τῶν πατέρων, ἡτις ἔλαβεν ἀθλίον πέρας· διότι ἐκ μὲν τῶν ἐκ Γαλλίας πατέρων προσκυνητῶν τῶν ἐκ τῆς Μασσαλίας ἐπὶ τούτοις ταῦτα τινὲς ἀπωλέσθησαν ἐκ τρικυμίας, τινὲς δὲ ἐπωλήθησαν ὡς ἀνδράποδα ὃς ὑπὸ φιλοχρημάτων ἐμπόρων καὶ πειρατῶν εἰς τὴν Ἀλεξανδρειαν· ἐκ δὲ τῶν 20000 Γερμανῶν πατέρων οἱ μὲν πλεῖστοι ἐπανῆλθον ταχέως εἰς τὰ ἴδια, τῶν δὲ λοιπῶν τινὲς ἀπωλέσθησαν ἐκ τῆς πείνης καὶ τῶν ταλαιπωρῶν εἰς τὸ διά τῆς Ἰταλίας ταξίδιον αὐτῶν, οἱ δ' ἄλλοι δὲν εὗρον τὰ μέτα διὰ νῦν προβάτην περιττέω.

Οὐ αὐτοκράτωρ Φριδερίκος ὁ Β' καὶ κατὰ τὴν εἰς τὸν θρόνον ἀνάβασιν καὶ κατὰ τὴν στέψιν αὐτοῦ εἶχεν ὑποσχεθῆ νὰ ἐπιχειρήσῃ Σταυροφορίαν· ἀλλ' ἡ διάταξις τῶν ἐσωτερικῶν τῆς Γερμανίας καὶ Ἰταλίας ἡνάγκασεν αὐτὸν νὰ ζητήσῃ παρὰ τοῦ Πάπα τριετὴ ἀναβολὴν καὶ τέλος ἐδέχθηνὰ ὑποπέσῃ εἰς τὴν ποινὴν τοῦ ἀφορισμοῦ, ἐὰν ἐντὸς δύο ἑτῶν ἀνυπερθέτως δὲν ἐπιχειρήσῃ τὴν Σταυροφορίαν· μόλις δύως ἔξεχίνησε πρὸς αὐτὴν καὶ ἡνάγκασθη ἔνεκα ἀσθενεῖς νὰ ἐπιστρέψῃ. Ἀλλ' ὁ Πάπας (Ιρηγόριος ὁ Θ') θεωρήσας τὴν ἀσθένειαν ταύτην προσπεποιημένην ἀφώρισεν αὐτὸν. Ἐνεκα δὲ τούτου οὕτως ἔξεστράτευσεν ἐπὶ τέλους τὸ 1228 πρὸς τὴν Παλαιστίνην καὶ προσορμίσθεις εἰς τὴν Πτολεμαΐδα ἔλαβε διὰ συνθήκης μετὰ τοῦ σουλτάνου Καμὲλ τῆς Αιγύπτου τὴν Ἱερουσαλήμ, ἐν ᾧ καὶ ἐστέφθη, τὴν Ναζαρὲτ καὶ τὴν μεταξὺ τῶν δύο τούτων πόλεων καὶ τὴν Θαλάσσης χώραν, καθὼς καὶ τὴν πόλιν Σιδῶνα. Δέκα τέσσαρα δ' ἔτη μετὰ ταῦτα εἰσέβηλην οἱ Χριστιανοί, ἀγριοὶ, ἀνατ-

λικὸς λαὸς εἰς τὴν Παλαιστίνην, φέροντες πρὸ αὐτῶν φόνον καὶ ἐρήμωσιν. Πλησίον δὲ τῆς Γάζης ἔπεισε (1244) τὸ ἄνθος τῶν Χριστιανῶν ἱπποτῶν τῆς Εὐρώπης ὑπὸ τὰ ξίφη αὐτῶν, καὶ μόνον ἡ Πτολεμαΐδη καὶ τινες ἄλλαι παράλιοι πόλεις ἔμειναν κτῆμα τῶν Χριστιανῶν.

Ἐκτη Σταυροφορία (1248). Παραβίασις τῶν συνθηκῶν ὑπό τινων προσκυνητῶν ἐπήνεγκε τὴν ἔν νέου ἀπώλειαν τῆς Ἱερουσαλήμ (1239). Ἀλλὰ κατὰ τὸν αὐτὸν χρόνον ἀσθενήσας βαρέως ὁ βασιλεὺς τῆς Γαλλίας Λουδοβίκος Θ' ὁ Ὄσιος, ὑπερσχέθη μετὰ τὴν ἀνάρρωσίν του νὰ ἐπιχειρήσῃ νέαν σταυροφορίαν· διὸ ἐπέπλευσε κατὰ τῆς Αἴγυπτου, ἀνεῦ τῆς ὅποιας ἐθεωρεῖτο ἀδύνατος ἡ διατήρησις τῆς Αγίας Χώρας. Καὶ τὴν μὲν Ταμιαθίν ἐκυρίευσε, κατὰ τὴν περαιτέρω ὅμως αὐτοῦ πορείαν πρὸς τὸ Κάιρον νικηθεὶς συνελήφθη μετὰ τῶν ἀδελφῶν αὐτοῦ καὶ μετὰ μεγάλου μέρους τοῦ στρατοῦ αἰχμαλωτος. Ἀλλὰ διὰ τῆς εὔσταθείας περιωρίσθησαν αἱ συνθήκαι τῆς ἀπελευθερώσεώς του εἰς μόνην τὴν κένωσιν τῆς Ταμιάθεως καὶ τὴν πληρωμὴν 80000 Βυζαντινῶν (ὑπερπύρων). Μέχρι τοῦ 1253 διέμεινεν εἰς τὴν Πτολεμαΐδα καὶ ὡχύρωσε τὰς παραλίας πόλεις τῆς Παλαιστίνης· ἀλλ' ἡ εἰδησίς τοῦ θανάτου τῆς υπτρος αὐτοῦ Βλάγκης, ἦτις κατὰ τὴν ἀπουσίαν αὐτοῦ διώκει τὸ κράτος, καὶ ὁ φόρος, μήπως διὰ τὸ ἀνήλικον τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ γεννηθῶσιν εἰς τὸ κράτος ἑσωτερικοὶ καὶ ἑξωτερικοὶ κίνδυνοι, ἡγάγκησαν αὐτὸν νὰ ἐπανέλθῃ εἰς τὰ Ἰδία.

Ἐβδόμη Σταυροφορία (1270). Ὡτε εἰς ἀρχηγὸς τῶν Μαρμελούκων κατέλαθε τῇ σουλτανάτον τῆς Αἴγυπτου καὶ Συρίας καὶ ἐκυρίευσεν ἀλλεπαλλήλους τὰς κτήσεις τῶν Χριστιανῶν, ἀπεφάσισε Λουδοβίκος ὁ Θ' νέαν Σταυροφορίαν, θεωρῶν ὅτι ἡ ὑπόσχεσις αὐτοῦ δὲν εἶχεν ἔτι ἐκπληρωθῆ. Καὶ πρῶτον μὲν μετέβη εἰς τὴν Τύνιδα, διοτι ὁ ἡγεμὼν τῆς πόλεως ταύτης τὸν εἶχε βεβαιώσει ὅτι ὑπὸ τὴν πρωταστίαν τῶν Σταυροφόρων θέλει προσέλθει εἰς τὸν Χριστιανισμὸν. Ἐπειδὴ ὅμως ὁ Λουδοβίκος ἀνέβαλε τὴν κατὰ τῆς Τύνιδος προσβολὴν μέχρι τῆς ἀφίξεως τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ Καρόλου τῆς Ἀνδεγαυίας, βασιλέως τῆς Νεαπόλεως, ἀσθένειαι ἀπεδεκάτισαν μέγα μέρος τοῦ στρα-

τοῦ καὶ ἐπὶ τέλους καὶ αὐτὸν τὸν βασιλέα. Τὸ ἔτος 1291 καὶ ἡ Πτολεμαῖς, ἡ τελευταία κτῆσις τῶν Χριστιανῶν ἐν Παλαιστίνη, ἐπεσεν εἰς τὰς γεῖρας τῶν Μακεδούκων καὶ δὲν ἴσχυσεν ἡ ὑπὸ τοῦ Ἀγγλου πρίγκηπος Ἐδουάρδου (A'), ἡνωμένου μετὰ πολλῶν Φρειτίων, ἐπιχειρεῖσκεν ἐκστρατεία νὰ τὴν σώσῃ. Διὸ ἔκουσίως οἱ ἔτι διαμένοντες Φράγκοι Χριστιανοὶ κατέλιπον τὴν γώραν τῆς Συρίας, οἵτις εἶχε ποτισθῆ δύο ἥδη ἐκατονταετηρίδας μὲ αἷμα τοσούτων ἐκατομμυρίων.

Συνέπεια τῶν Σταυροφοριῶν. Εἰ καὶ δὲν ἐπέτυχον αἱ Σταυροφορίαι τοῦ κυρίου αὐτῶν σκοποῦ, ἔσχον ὅμως σπουδαιοτίτας συνεπείας πρὸς τὴν ὄλην κατάστασιν τῆς Δύσεως.

Ηὕησαν τὴν δύναμιν καὶ τὴν δόξαν τῶν Παπῶν, οἵτινες ὑπῆρξαν οἱ πρωταίτιοι καὶ ὀδηγοὶ τῶν Σταυροφοριῶν, ἔζετειναν τὴν δύναμιν τῶν ἡγεμόνων διὰ τῆς χρησεως πολλῶν φευγόνων, ἐχρημάτισαν ἡ βάσις τῆς συστάσεως καὶ ἀναπτύξεως κοινοτήτων πολιτῶν (οἵτινες ἐκηγόρωσαν τὰς ἐλευθερίας αὐτῶν, ὅτε οἱ κύριοι εὑρίσκοντο εἰς χρηματικὰς ἀνάγκας) καὶ ἡ ἀρχὴ τῆς ἀναπτύξεως ἐλεύθερων χωρικῶν (καθόσον πολλοὶ δουλοπάροικοι, λαμβάνοντες τὸν σταυρὸν, ἐλευθεροῦντο καὶ οὔτες ἡ γεωργία ἐξ ἀνάγκης ἐδιδέτο εἰς ἐλευθέρων). "Ηνοιέσαν πρὸς τούτους αἱ σταυροφορίαι εἰς τὸ ἐμπόριον νέας ὁδούς (ἐμπορικὴ πρακτορεῖα τῶν Ἕνετῶν καὶ ὑπερέων τῶν Γενοβατῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει) καὶ ἡ νεγκον εἰς τὰς ἀγοράς νέα ἀντικείμενα ἐμπορίας καὶ ἔζετειναν τὰς γεωγραφικὰς καὶ φυσικοὶστορικὰς γνώσεις. Σημαντικώτεραι πασῶν ὑπῆρξαν αἱ συνέπειαι αὐτῶν πρὸς τοὺς ἵπποτας διότι εἰς αὐτοὺς ὁ ἵππος τοιμάζει, τὸ ὀραιότερον φαινόμενον τοῦ μεσαιωνος, χρεωστεῖ τὴν μόρφωσίν του.

Ἀμέσως ἐκ τῶν σταυροφοριῶν ἐγεννήθησαν τὰ τρία θρησκευτικὰ ἱπποτικὰ τάγματα.

1) Τὸ τῶν Ἰωαννιτῶν. Ἐμποροὶ ἐξ Ἀμαλφίου παραμέλαστίας πίλεως τῆς Κάτιῳ Ἰταλίᾳς παρὰ τὸ Σάλερνον ἰδρυσαν τὸ 1048 ἐν Ἱερουσαλήμ μοναστήριον Βενεδίκτινων μετὰ νοσοκομείου (τοῦ ἀγίου Ἰωάννου) πρὸς ὑπεδωχὴν καὶ περιποίησιν πτωχῶν ἀσθενῶν πρωτοχυνητῶν. Πρὸ τῆς ἀλώσεως ἔτι τῆς Ἱερουσαλήμ ὑπὸ τῶν Σταυροφόρων ὁ σύλλογος οὗ-

τος ἀνδρῶν καὶ γυναικῶν ἔλαβεν ὑπὸ τοῦ Γάλλου Γεράρδου
κανονισμὸν καὶ τὰ μέλη αὐτοῦ ὄλιγον μετὰ ταῦτα ἐδέχθησαν
ζῆσιν ἐνδυμα τοῦ τάγματος (μαύρον μανδύαν καὶ λευκὸν σαυ-
ρὸν) καὶ ὑπέσχοντο πτωχείαν, ἀγιότητα καὶ ὑποταγήν. Ότε
κατὰ τὸ παράδειγμα τῶν Ναϊτῶν προσετέθη ἡ ὑπόσχεσις; τῆς
διὰ τῶν ὅπλων ὑπερασπίσεως τῇ; Θρησκείας, τὰ μέλη τοῦ
τάγματος τούτου διηρέθησαν εἰς τρεῖς τάξεις, α) τὴν τῶν ιε-
ρέων, β) τὴν τῶν ἵπποτῶν, οἵτινες ἔκτὸς τοῦ μανδύου περιε-
θάλλοντο θώρακα καὶ τὸ ξιφίον ἀνωθεν, καὶ γ) τὴν τῶν ὑπηρε-
τούντων ἀδελφῶν, οἵτινες ἐπεριποιοῦντο τοὺς ἀσθενεῖς. Τὸ
τάγμα τοῦτο ἐξηπλώθη ἐφ' ἀπασαν τὴν Κύρωπην καὶ ὁ προ-
στάμενος αὐτοῦ ἐκαλεῖτο Μάγιστρος καὶ ἀργύτερον μέγας
Μάγιστρος. Μετὰ τὴν ἀπώλειαν τῆς Παλαιστίνης (1291) με-
τέθη εἰς Κύπρον, ὃν ἐκυρίευσε (1310) τὴν Ρόδον, διὸ καὶ
‘Ρόδιοι ἴπποται ἐκλήθησαν. Αὐτόθι διέμεινεν ἐναν-
τίον τῶν Τούρκων μέχρι τοῦ 1522, καὶ ἐπὶ τέλους, κυριεύθη-
σης καὶ ταύτης ὑπ' αὐτῶν, ἔλαβε παρὰ Κχρόλου τοῦ Ε'. τὰς
νήσους, Μελίτην, Γότσουν καὶ Κόμινον καὶ τὴν ἐν Αφρικῇ Τρί-
πολιν, ὃθεν Μελίτηιοι ἴπποται. Οἱ Ναπολέων ἐκυρίευσεν
τὴν Μελίτην τὸ 1798, ἀπώλεσεν δὲ μας ταύτην ταχέως, κυριεύ-
θεῖσαν τὸ 1800 ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν.

Μετὰ τὴν ἀπώλειαν τῆς Μελίτης διατεκράτωρ τῆς Ρωσσίας Παῦλος
ὁ Α' ἔλαβε τὸ ἀξίωμα τοῦ μεγάλου Μαγίστρου, ἵνα οὕτω λάβῃ τὸν πρὸ^τ
πολλοῦ ποθούμενον ἐν Μεσογείῳ τοῦτον σταθμόν· ἀλλ' οἱ ‘Αγγλοι ἐκρά-
τησαν τὴν νῆσον ἐναντίον τῶν διατάξεων τῆς ἐν Αμβισινῷ εἰρήνης.

2) Οἱ Ναῖται. Τὸ τάγμα τοῦτο ἐγεννήθη ἐκ τοῦ συνδέ-
σμου ἐννέα Γάλλων ἵπποτῶν (1118), οἵτινες εἶχον ἐνωθῆ πρὸς
ὑπεράσπισιν τῶν ἔνεκκ τῶν Βεδουΐνων καὶ τῶν ληστῶν ἐπικιν-
δύνων ὃδῶν τῆς Παλαιστίνης, καὶ ὥνομάσθησαν οὕτως ἐκ τῆς
κατοικίας αὐτῶν ἐπὶ τῆς θέσεως τοῦ πάλαι ναοῦ τοῦ Σολομῶν-
τος. Ἐκτὸς τῶν τριῶν ὑποσχέσεων, ἀς ἐδίδον οἱ Ιωαννῖται,
ὑπέσχοντο οἱ Ναῖται καὶ τὴν ὑπερίσπισιν τῶν προσκυνητῶν.
Τὸ ἐνδυμα αὐτῶν ἦτο λευκής μανδύας μὲ ὀκτάγωνον χρώμα-
τος ὑπέρινου σταυρού. Ταχέως δὲ μας ὁ πλεονέκτης βασιλεὺς τῆς
Γαλλίας Φίλιππος ἤναγκασε τὴν ἀπ' αὐτοῦ ἐξαρτώμενην Πάπιαν

Κλήμεντα τὸν Ε'. δν ἐκβάτει ἐν Ἀθηνῶν, νὰ καταργήσῃ τὸ τάγμα τοῦτο εἰς τὴν σύνοδον τῆς ἐν Γαλλίᾳ Βιέννης τὸ 1342 ἐπὶ τῷ λόγῳ, ὅτι δῆθεν εἶχον οὗτοι ὑποπέσει εἰς πολλὰς αἰφετικὰς πλάνας καὶ ἀνοσιουργήματα, τὰ δόποια ώμολογήθησαν (βεβια-
σμένως) ὑπὸ τοῦ μεγάλου Μαγίστρου καὶ πολλῶν ἀδελφῶν.

"Οτε δὲ ἐκ Κύπρου εἰς τὴν Γαλλίαν διὰ δόλου μεταβάς μέγας Μά-
γιστρος Ἰάκωβος δὲ ἐκ Μολῶν ἡρήθη τὰ πρότερον ὑπ' αὐτοῦ δῆθεν
δμολογηθέντα κακουργήματα τοῦ τάγματος, Φίλιππος δὲ Δ' κατεδί-
κασεν αὐτὸν (1344) εἰς τὸν διὰ πυρὸς Θάνατον, δν ὑπέστη, καθὼς
καὶ ἔτεροι ὅτι ἀδελφοὶ τοῦ τάγματος πρότερον, οἵτινες ἐπίσης εἶχον
ἀρνηθῆ τὴν ὑπαρξίαν τῶν ἀποδιδομένων αὐτοῖς κακουργημάτων.

3) Τὸ Τευτονικὸν τάγμα προσῆλθεν ἐι νοσοκομείου ὑφι-
σταμένου ἀπὸ τοῦ 4218 ἐν Ἱερουσαλήμ πρὸς περιποίησιν τῶν
πατερότων Γερμανῶν προσκυνητῶν, εἰς δὲ εἶχον εἰσέλθει καὶ
Γερμανοὶ ἵπποται. Μετὰ τὴν ὑπὸ τοῦ Σαλαδίνου κατάκτησι
τῆς Ἱερουσαλήμ (1187) τὸ ἀδελφάτον τοῦτο, καταλιπὸν τὴν
Ἀγίαν πόλιν, μετέβη εἰς τὸ ἐν Πτολεμαΐδι στρατόπεδον τῶν
Σταυροφόρων πρὸς ἔξακολούθησιν τῶν ἔργων αὐτοῦ. "Ο Όχεγ-
στκουφίδης δοὺς Φριδερίκος τῆς Σοηνίας ἀνύψωσε τὸ ἀδελφάτον
τοῦτο εἰς τάγμα, τὸ δόποιον συνέδεε τὰ κύρια καθήκοντα τῶν
ἄλλων δύο ταγμάτων, δηλ. τὴν περιποίησιν τῶν ἀσθενῶν καὶ
τὸν ἀγῶνα κατὰ τῶν ἐχθρῶν τῆς Χριστιανικῆς πίστεως. "Ενεκά
τούτου οἱ ἀδελφοὶ τὸν τάγματος τούτου, οἵτινες ἐπρεπε νὰ ἦ-
νε πάντες Γερμανικῆς καταγωγῆς, διηρέθησαν εἰς μαχητὰς (φέ-
ροντας λευκὸν μανδύαν μετὰ μαύρου σταυροῦ) καὶ εἰς ὑπηρε-
τοῦντας, εἰς οὓς ὀλίγον μετὰ ταῦτα προστεθῆσαν καὶ κληρι-
κοί. Ἀλλὰ ταχέως ἡ εἰρηνικὴ ὑπηρεσία τῆς περιποιήσεως τῶν
ἀσθενῶν ὑπεζύρησεν εἰς τὴν πολεμικὴν κλήσιν τοῦ τάγματος.
Η τὸ 1491 ἀλωθεῖσα Πτολεμαϊκὴ ὑπῆρξεν ἡ πρώτη ἔδρα τοῦ
τάγματος καὶ τοῦ Μαγίστρου αὐτοῦ (ὕστερον ὑψηλοῦ Μαγίστρου
ἐπικληθέντος). "Ο τέταρτος ὑψηλὸς Μάγιστρος "Ερμανος ὁ ἐκ Σάλ-
τσης ἐδέγηθη τὴν πρόσκλησιν τοῦ δουκὸς τῆς ἐν Πρωστίᾳ Νασο-
βίας Κορβάδου, δστις παρεχώρει εἰς τὸ τάγμα τὴν χώραν τῆς
ἐν τῇ Α. Πρωσσίᾳ Κούλμης μετὰ τῆς περιοχῆς τῆς Λοιβανίας
ἐπὶ τῇ ὑπογρεώσει ν' ἀποστείλῃ μέρος τῶν ἴτηποτῶν πρὸς κατκ-

πολέμησιν τῶν ἔθνων Πρώτων. Μετὰ 53 ἑτῶν ἐπίπονον καὶ αἰγατηρὸν ἀγάνη τὸ τάγμα διὰ τῆς ἐπιμονῆς αὐτοῦ καὶ τῆς εἰς τὰ πολεμικὰ ὑπεροχῆς του ὑπέτευξε πᾶσαν τὴν Πρωσίαν, ἥτις κατ' ἀρχὰς διφερεῖτο ὑπὸ Μαγίστρου διοικούμενου ὕδιως διὰ τὴν χώραν ταύτην. Ἀφοῦ δρώσεις (1291) εἰς τὰς χειραςτοῦ σουλτάνου τῆς Αιγύπτου ἡ Πτολεμαῖς, ἥτις ἐπὶ 100 επη εἶχε χρηματίσει ἔδρα του τάγματος, ὁ ὑψηλὸς Μάγιστρος Κορέάδος ὁ ἐκ Φουκτιβάγγης ἀπειρύθη εἰς τὴν 'Ἐνετίαν' ἀφορισθείσης δρώσης τῆς πόλεως ταύτης ἵππο του Πάπα διὰ τὴν κυρίευσιν τῆς Φερζέρας, ἡ ἔδρα του τάγματος μετανέχθη (1309) εἰς τὸ Μαριεμβούργον τῆς Α. Πρωσίας.

Τὰ ἵπποτα καὶ τὰῦτα τίγματα πολὺ συνετέλεσαν ἵνα ἐπί μαλλον συμπήξωσι τὴν μορφὴν τῆς εὐγενείας, ἔδωκαν τὴν ἀρρεμψὴν εἰς τὴν ἴδρυσιν ἀλλων ἐν Εὔρωπῃ ἵπποτικῶν ταρρυμάτων, καὶ ἐχρησίμευσαν ἐν Παλαιστινῇ ὡς μόνιμοι στρατοί.

Τὸ Γερμανικὸν κράτος ὑπὸ Λοθάρου Γ' τὸν
Σάξωνα (1125—1137).

§. 28. Μετὰ τὸν θάνατον Ἐρέίκου Ε' ὁ ἀνεψιός αὐτοῦ Φριδερίκος, δούξ τῆς Σοηλίας, κληπίεν ἔτι θὰ λάθη τὸ στέρμα^{μα} ἀλλ' ὁ ἀρχιεπίσκοπος τοῦ Μογοντιακοῦ, ὅστις ὑπῆρχεν δικύριος ἐχθρὸς Ἐρέίκου τοῦ Ε' καὶ τῆς φατρίας αὐτοῦ, κατώρθωσε νῦν ἐκλεχθῆ κατὰ τὴν πολυτάραχον ἐκλογὴν ὁ Λοθάρος, δούξ τῆς Σαξονίας. Οὗτος ἐδωκεν εἰς γάμον τὴν μοναγενὴν αὐτοῦ θυγατέρα εἰς τὸν δούκα τῆς Βαυαρίας Ἐρέίκον τὸν Υπερθρανον τὸν ἐκ τοῦ οἴκου τῶν Οἰλέλφων. Ματκίως δύμως ἐπροσπάθησε, ξεπλούμενος ὑπ' αὐτοῦ νῦν ἀποσπάτῃ ἀπὸ τὰς χεῖρας τῶν ἀδελφῶν Ὁγενισταυριδῶν, Φριδερίκου τῆς Σοηλίας καὶ Κορίδαδου, τὰς κτήσεις τοῦ κράτους, τὰς ὁποίας εἶχε λάβει ἀπὸ τοὺς ἀντιπάληλους αὐτοῦ Ἐρέίκος ὁ Ε' καὶ δωρήσει εἰς τοὺς Ὁγενισταυριδίας, ὡσανεὶ ἥσαν ἴδιοικτησίαι του.

Διὰ σπουδαίας ὑπηρεσίας, ἃς προσήνυγκε τῷ αὐτοκράτορι κατὰ τὴν πρὸς τὴν Ῥώμην στρατείαν αὐτοῦ Ἀλβέρτος Ἐρχτος σύιος τοῦ κόμητος τῆς Ἀσκενίας (Ἀγγλίας) ἐκ Βαλλεν-σταιδίου, ἐλαβε παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος τὸ 1134 τὴν χηρεύου-

ταν μαρκιωνίαν τῆς Βορείας Σαξονίας, ἵν, ἐνώπιας μετὰ τῆς πέ-
ραν τοῦ Ἀλβιος κατακτηθείσης Οὐενδικῆς γώρας, ἀνόμασε μαρ-
κιωνίαν τοῦ Βρανδεμβούργου.

Τὸ Φερμανικὸν κράτος ὑπὸ τοὺς Ὁχενσταουφί-
δας ἡ Στρουβίδας 1138—1254 (1).

§. 29. 1) Κορράδος ὁ Γ' (1138—1152). Ἀποθανόντος
τοῦ Λοθάρου, ἐξελέχθη θασιλεὺς ὁ Ὁχενσταουφίδης Κορράδος,
ὅστις προτινέχθη πρὸς τοὺς Οὐέλφους, καθὼς καὶ ὁ Λοθάρος,
καὶ εἴραν ἀρρορμήν ἀφίρετε παρ' αὐτῶν τὰ δουκάτα τῆς Βαυα-
ρίας καὶ Σαξονίας, ὃν τὸ μὲν πρῶτον ἐλαβεν ὁ μαρκίων τῆς Αύ-
στρίας Λεοπόλδος, (ἐτερούχης ἀδελφὸς αὐτοῦ), τὸ δὲ δεύτερον
Ἀλέέρτος ὁ Ἀρκτος ὅμως ὁ Οὐελκύδης Ἐρρίκος ὁ Λέων διεπρή-
θη εἰς τὴν Σαξονίαν καὶ μετὰ τὸν ἐπιτυμβάντα μετ' ὄλγον θά-
νατον τοῦ Ἀλέέρτου. Περὶ τῆς Στρυφοφορίας Κορράδου τοῦ Γ'.
ἰδὲ τὴν δευτέραν Στρυφοφορίαν ἐν §. 27. Ὁ Κορράδος ἐσύστη-
σεν ὡς διά οὐγεν αἰτοῦ τὸν ἀνεψιόν του Φριδερίκον τῆς Σοηνίας,
ὅστις καὶ ἐξελέχθη σχεδὸν παρφῆται, ἐπειδὴ παρεῖχεν ἐλπίδας
ὅτι ἔθελε συνιζηλλάξει τὰς δύο ἐν Γερμανίᾳ φατρίας.

2) Φριδερίκος Α' ὁ Ραφθαρόστας (Πυρογένυος) 1152—1190.
Κύριον μέλημα αἵτοι ἦτο νὰ ἀνυψώσῃ καὶ πάλιν τὸν ἐπὶ τῶν
προκατόχων αὐτοῦ ἐλαττωθεῖσκον ἐν Ἰταλίᾳ ὑπόληπτὸν τοῦ αὐ-
τοκρατορικοῦ ἀξιώματος· διὸ ἐπεχείρησεν ἐξ ἐκστρατείας κατὰ
τῆς Ἰταλίας, εἰς τὰς ὁποίκις κατηνέλωσε τὸ τρίτον τοῦ χρόνου
τῆς θασιλείας του (β έτη).

Ο Φριδερίκος, συνδεθείς μετὰ τοῦ δουκὸς τῆς Σαξονίας Ἐρρίκου
τοῦ Λέωντος, ἤσχισε νὰ ἀποκαλύπτῃ τὰ βουλεύματά του· διὸ ἀπήτησε
καὶ παρὰ τῶν νομοδιδασκαλῶν νὰ τὸν παριστῶτιν ὑπέρμαχον τοῦ αὐ-
τοκρατορικοῦ ἀξιώματος· κατά τε τῶν τῆς Ἑπειλητίας σφετερισμῶν καὶ
κατὰ τῶν δημοκρατικῶν τῆς Ἰταλίας. Οὖτοι, δνομασθέντες ἀργότερον
Γευέλφου ἡ Οὐέλφου, ἐπενήσαντιδίν τι πολιτικὸν σύστημα καὶ ἀντέτα-
ξαν· εἰς τὰ δίκαια καὶ τὴν ἴσχυν τοῦ αὐτοκράτορος τὴν Χριστιανικὴν ἐκ-
κλησίαν ὡς δημοκρατίαν τινὰ, συιαρματογήσαντες ἐπιτηδειότατα τὴν
Χριστιανικὴν ιεραρχίαν, ἥτις προτίστατο ὁ Πάπας, μετὰ τῆς ἰδίας αὐτῶν
δοτυκῆς ἐλευθερίας. Ἐκ τούτου ἀργότερον ὁ Πάπας συνεμάχησεν ἀπό

(¹) Οἱ ὄντες φίλοι
Οὐδὲν φίσι δὲ Δ.
θαῦτης τῆς Βαυαρίας, τ. 1101.

*Εὐρ̄χος δὲ Μέλας
θαῦτης Βαυαρίας, τ. 1126

*Εὐρ̄χος δὲ Υπερφράντος
θαῦτης τῆς Βαυαρίας
καὶ Σαξονίας, τ. 1139
στάζουσας αὐτοῦ Γερμανία,
θράγαντος Λοθάρου τοῦ Σαξονικοῦ
θαῦτης τῆς Σαξονίας καὶ Βαυαρίας
τ. 1193.

*Εὐρ̄χος δὲ Αἴων
θαῦτης Σαξονίας καὶ Βαυαρίας
τ. 1218, Τολλείλιμος
πρώτος θαῦτης Βεστρίχη

*Οὐθωνία Δ. πρώτος
στάζουσας αὐτοῦ θαῦτης
τῆς Βρουσεργής
καὶ τῆς Λυνεβύρης

*Εὐρ̄χος, Κορόδος
πρώτος θαῦτης
τῆς Βρουσεργής
τ. 1242

*Εὐρ̄χος, Κορόδος
πρώτος θαῦτης
τ. 1234

*Εὐρ̄χος, Κορόδος
πρώτος θαῦτης
τ. 1272

*Εὐρ̄χος, Κορόδος
πρώτος θαῦτης
τ. 1288

Οἱ ὄντες φίλοι (ἢ Σταύροφίλοι)

Φριδερίκος θαῦτης Σοηθίας, τ. 1103
συνεζεύγη θηγάνη γογγέρα τοῦ αὐτοχράτορος
Ερίκου τοῦ Δ'.

Οὐλήφος, τ. 1194.
θαῦτης Σοηθίας, τ. 1147.

Φριδερίκος Ι. ὁ Βαυαρούστακος
τ. 1190.

*Εὐρ̄χος, Φριδερίκος
τ. 1150.

*Εὐρ̄χος, Φριδερίκος
θαῦτης Σοηθίας, τ. 1191.

*Εὐρ̄χος, Φριδερίκος
θαῦτης Σοηθίας, τ. 1197.

*Εὐρ̄χος, Φριδερίκος
θαῦτης Σοηθίας, τ. 1208
τὸν Πτολεμαῖον, τ. 1191.

*Εὐρ̄χος, Φριδερίκος
θαῦτης Σοηθίας, τ. 1230.

*Εὐρ̄χος, Φριδερίκος
θαῦτης Σοηθίας, τ. 1254.

*Εὐρ̄χος, Φριδερίκος
θαῦτης Σοηθίας, τ. 1272.

*Εὐρ̄χος, Φριδερίκος
θαῦτης Σοηθίας, τ. 1288.

κοινοῦ μετὰ τῶν δημοκρατικῶν κατὰ τῶν ὀπαδῶν τοῦ αὐτοκράτορος ἢ τῶν Φιελλίγων, οἵτινες ἀντέτατον καὶ αὐτῶν λέγοντες, ὅτι, ἀφ' ἣς ἐποχῆς· ἡ Ρωμαϊκὴ ἔλευθερία κατελύθη ὑπὸ τοῦ Ἰουλίου Καίσαρος, τὸ κράτος καὶ ὁ νόμος μετέβη ἀπὸ τοῦ δήμου εἰς τὸν αὐτοκράτορα.

Ἡ πρώτη καὶ δευτέρα αὐτοῦ ἐκστρατεία ἐγένοντο κυρίως κατὰ τοῦ Μεδιολάνου, τὸ ὅποιον ἐπίεζε τὰς μικροτέρας πόλεις τῆς Λομβαρδίας. Κατὰ τὴν πρώτην ἐκστρατείαν, καταβαλὼν τὸν Ἀρνόλδον τῆς Βρεσκίας, κηρύττοντα κατὰ τῆς κοσμικῆς δυνάμεως καὶ τοῦ πλούτου τῆς ἐκκλησίας καὶ προτρέποντα τοὺς ‘Ρωμαίους νὰ δίψωσι τὴν Παπικὴν ἔξουσίαν καὶ ν' ἀποκαταστήσωσι τὴν δημοκρατίαν, ἐτέψυθη ἐν Ρώμῃ αὐτοκράτωρ. Κατὰ δὲ τὴν δευτέραν ἐκστρατείαν (1458—1462) ὁ Φριδερίκος ἤγαγε τὸ Μεδιόλανον δι' ἀποκλεισμοῦ νὰ ὑποταχθῇ καὶ νὰ δομολογήσῃ ταπεινωτικὴν συνθήκην, δι' ἣς εἰς τὸ ἑξῆς οἱ ἐκλεγόμενοι ὑπατοὶ ὄφειλον νὰ κυρῶνται ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος. Ἐγράψθη πρὸς τούτοις ἐν τῇ Συνάδῳ τῇ γενομένῃ εἰς τὸ ἐν τῇ ἡγεμονίᾳ τῆς Πλακεντίκης Ρογκαλικῷ πεδίῳ ὁ θεμελιώδης νόμος τοῦ κράτους, καθ' ὃν ἡ αὐτοκρατορικὴ θέλησις ἥτον ἡ πηγὴ παντὸς δικαίου καὶ νόμου. Ὁτε δημοσίες οἱ Μεδιολάνοι ἥθελησαν νὰ διεκδικήσωσι τὸ δικαίωμα τῆς ἐκλογῆς τῶν ὑπάτων, ἐξερέψγηκεν νέου πόλεμος, καθ' ὃν τὸ Μεδιόλανον μετὰ διετῆ πολιορκίαν ἤναγκάσθη τὸ 1462 νὰ παραδοθῇ εἰς τὴν διάκρισιν τοῦ νικητοῦ, οἱ δὲ κάτοικοι αὐτοῦ μετὰ νέαν ταπείνωσιν ὑπεγράψθησαν νὰ κατοικήσωσιν εἰς τέσσαρα χωριστὰ μέρη.

Κατὰ τὴν τετάρτην ἐκστρατείαν (1466—68) ὁ Φριδερίκος θελήσας νὰ θέσῃ ἐπὶ τοῦ Παπικοῦ θρόνου τὸν ἀντίπαταν Πασχάλη τὸν Γ', ἤναγκάσθη ὑπὸ τοῦ σχηματισθέντος δεσμοῦ τῶν Λομβαρδικῶν πόλεων, αἵτινες εἶχον ἐπαγκγάγει τοὺς Μεδιολανίους εἰς τὴν πόλιν των, νὰ φύγῃ· ὃ μάται ἴδρυσαν ὡς προπύργιον κατὰ τῶν Γερμανῶν παρὰ τὸν ἄνω Ηάδον τὸ φρούριον τῆς Ἀλεξανδρείας πρὸς τιμὴν τοῦ Πάπα Ἀλεξάνδρου τοῦ Γ', ἐχθροῦ τοῦ Φριδερίκου. Κατὰ τὴν πέμπτην ἐκστρατείαν ἥττηθεις ὁ αὐτοκράτωρ παρὰ τὸ Λεγγάνων (1476) κατὰ κατατος ἔνεκα τῆς πρὸ τῆς μάχης λειποταξίας ‘Ερρίκου τοῦ Λέοντος ὑπὸ τῶν Λομβαρδομοζηκῶν αποτελούμενού εκπομπή Εκπομπή Πολιτικῆς εἰσήγαγεν

τῆς Κωνισταντίας (1183), διὰ τὴς ὁποίας παρεχοφθῆσαν εἰς τὰς Δομβαρδικὰς πόλεις ἀντιέτησίου φόρου πλεῖστα δικαιώματα.

‘Ο Φριδερίκος μετὰ τὴν εἰς τὴν Γερμανίαν ἐπάνυδάν του ἐτιμώρησε τὸν ἔγκακτα λιπάντα αὐτὸν Οὐελρίδην ‘Ερρίκον τὸν Λέοντα, δοὺς ἐκ τῶν δουκάτων αὐτοῦ τὴν μὲν Βαυαρίαν εἰς τὸν κόμητα Παλατίνου “Οἱων τὸν Οιττελσέάγον, τοῦ ὁποίου οἱ ἀπόγονοι θασιλεύουσιν ἔτι ἐν Βαυαρίᾳ, τὴν δὲ Δυτικὴν Σαξονίαν εἰς τὸν ἀρχιεπίσκοπον τῆς Κολωνίας, τὴν δὲ Ἀνατολικὴν εἰς τὸν Κόρμητ τῆς Ασκενίας ἢ Αγγάλτης Βερνίρδον. ‘Ελαχθεμὲν τὰ ὅπλα ὁ ‘Ερρίκος μετ’ ἐπιτυχίας κατ’ ἀρχὰς, διτε δῆμως ἐξετράπτευσεν αὐτοπροσώπως ὁ αὐτοκράτωρ καὶ οἱ υποτελεῖς τὸν ἔγκακτόλιπον, ὁ ‘Ερρίκος γονυπετής ζητήσας τὸ αὐτοκρατορικὸν ἐλεος καὶ μέρι μακρύων συγκινήσας τὸν Φριδερίκον, ἀπηλλάγη τῆς προγραμμῆς καὶ ἐλαβεν ἐκ τῶν κτήσεών του μάνιν τὸν Βρούνισσίγην καὶ Λυνέβοργην.

‘Ο Φριδερίκος νυκτερίσας τὸν υἱὸν αὐτοῦ ‘Ερρίκον, δοτις ἐξελέχθη θασιλεὺς τῶν ‘Ρωμαίων, μετὰ τῆς κληρονομίου τοῦ θασιλείου τῆς Απουλίας καὶ Σικελίας Κωνισταντίας, θυγατρὸς ‘Ρογήρου τοῦ Β., ἐπερχόμενης Σταυροφορίαν, καθ’ ἣν ἀπέθανεν (ιδὲ τρίτην Σταυροφορίαν).

3) ‘Ερρίκος ὁ ΣΤ’ (1190—1197), υἱὸς τοῦ Φριδερίκου, ἐκλιπάντος τοῦ Νορμανδικοῦ θασιλικοῦ οἴκου τῆς Κάτω Ιταλίας, μετέβη ἐκεῖσε, ἵνα κατεκλάζῃ τὴν κληρονομίαν τῆς συζύγου αὐτοῦ, τὴν Απουλίαν καὶ Σικελίαν· ἀλλ’ οἱ Σικελοί, μισοῦντες τὴν Γερμανικὴν ἀρχὴν, ὡιώμασκαν θασιλέαν απὸν τὸν κόμητα Ταγκρέδον καὶ μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ τὸν υἱὸν τοῦ Γουλιέλμου Γ., οἵτινες ἐπὶ πέμπτῃ ἐτῇ θιεφιλονείκησαν εἰς τὸν αὐτοκράτορα τὴν κληρονομίαν του. ‘Αλλ’ ἐπειδὴ οὗτος μετὰ τὴν νίκην ἐτιμώρησε σκληρότερα τοὺς αὐτόθι ἐχθρούς του, ὁ Ηάπαξ ἀφώρισεν αὐτὸν, δοτις δῆμως ἀπέθανεν ἐν Μεσσηνῇ, ἐτομαξώμενος νὰ ἐπιγειρθῇ Σταυροφορίαν.

4) Φίλιππος τῆς Σοηλίας (1198—1208) καὶ “Οθων ὁ Δ’” (1198—1215). Διγονογνώντων τῶν Γερμανῶν ἡγεμόνων κατὰ τὴν ἐκλογὴν, ἐξελέγθησκαν δύο βασιλεῖς, ὁ Φίλιππος τῆς Σοηλίας καὶ ὁ υἱὸς ‘Ερρίκου τοῦ Λέοντος Οθων, δοτις πήγεστο

ὑπὸ τοῦ Πάπκ. Δολοφονιθέντος ὅμως τοῦ πρότου, ἔμεινε μόνος ὁ δεύτερος, ὃστις ἐστέρητη ἐν Ρώμῃ αὐτοκράτωρ. Ἐπειδὴ ὅμως ἥρισε πρὸς τὸν Πάπκον, ἀφορίσθη καὶ ἴνχηγμάτητη νὴ παραιτηθῆτος θρόνου καὶ ἀποσυρθῆ εἰς τὰς κληρονομικὰς αὐτοῦ Βρουνσβίγιας χώρας (1215), ἐγία καὶ ἀπέθανε (1218). Αὐτὸν δὲ διεῖδε/θη κατὰ προτροπὴν τοῦ Πάπκα ὁ Οἰενσταουφίδης

5) Φριδερίκος ὁ Β', ὃστις καὶ ἐστέρητη ἐν Ἀκυϊσγράνῳ ὑπὸ τοῦ Πάπκα, ἐλθόντος εἰς τὴν Γερμανίαν (1215). Οὗτος ἀφῆκε τὸ θαυματεῖον τῶν δύο Σικελιῶν εἰς τὸν μὲν αὐτοῦ ‘Ερρίκον’ ἀφοῦ δὲ οὗτος ἐξελέγθη διάδοχος καὶ τῆς Γερμανίας, ὁ Φριδερίκος ἐπειρήγη τὸ 1228 Σταυροφορίαν (ιδὲ πέμπτην Σταυροφορίαν), ἀλλ’ εἰποῦ, ἐπικνηλθε, διότι δὲ μέσης αὐτοῦ ‘Ερρίκος’ ἐγένετο καταστῆ ἀνεξάρτητος τοῦ πατρὸς καὶ πρὸς τοῦτο εἶχε συμμχήσαι μετὰ τῶν Λογιαρδικῶν πόλεων. Ἐπιστρέψας δὲ εἰς τὴν Γερμανίαν, τὸν μὲν μίσην αὐτοῦ καθήρεσε καὶ τὸν ἐτιμώρησε κρατήσας αὐτὸν ισοδίως ἐν Ἀπουλίᾳ αἰγαλίωτον, μετὰ δὲ τοῦ Οἰενφρίκου οίκου συνδιπλάγη κατὰ τὴν ἐν Μογγάριαν πατριτικὴν, ἰδρύσας τὴς Οἰενφρίκους κληρονομικὰς χώρας εἰς τὸ γέον δουτάτον τῆς Βρουνσβίγης καὶ Λυνεύμβοργκας δι’. Οθωνος τὸν Πατέα. Μετὰ τοῦτο ἐξεστράτευσε κατὰ τῶν Λογιαρδικῶν πόλεων τῶν ἐκ νέου συνδεθεισῶν, ἵνα ἀφαιρέσῃ ἀπ’ αὐτῶν τὰς παραχωρηθείσας αὐτοῖς ἐν τῇ εἰρήνῃ τῇ; Κωνσταντίας ὑπὸ τοῦ πάπτην τοῦ ἐλευθερίας καὶ ἐκέρδησε παρὰ τὴν Κορτενούσσαν τὴν οὐ μακράν τῆς Βεργάμου τὸ 1237 λαμπρὰν νίκην ἀφορίσθη ὅμως ὑπὸ τοῦ Πάπκα διὰ τὴν δήσωσι τῆς Παπικῆς χώρας, ἵνα τὸ πλεστού ὑπέταξεν, ἀδικροξῶν διὰ τὴν ἐπιδρομὴν τῶν Μογγάριων εἰς τὴν Γερμανίαν (§ 37). Ἐκ τούτου κατὰ προτροπὴν τοῦ Πάπκα τινὲς τῶν Γερμανῶν ἡγεμόνων ἐξέλεξαν θαυμάτεον (1247) τὸν κόμιπτο τῆς ‘Ολλανδίας Γουλιέλμον, μὴ λαμβανομένης ὑπὸ ὄψιν τῆς προτέρας ἐκλογῆς ὡς ‘Ρωμαίου βασιλέως τοῦ Κορράζιου, δευτέρου μίσου τοῦ Φριδερίκου. Ἐνῷ δὲ ἡ Γερμανία ἤτοι διηγημένη μεταξὺ τῶν δύο νέων θαυμάτων Κορράδου καὶ Γουλιέλμου, ὁ Φριδερίκος ἐξηκολούθησε τὸν κατὰ τῶν Λογιαρδῶν ἀγδινα μέγρι τοῦ κατὰ τὸ 1250 θανάτου αἴ τοῦ.

6) Κορράδος ὁ Δ' (1250—54 καὶ Γουλιέλμος — 1256)

‘Ο Κορόβιος πρεστιγμῶν, ώς καὶ ὁ πατὴρ αὐτοῦ, τὴν ἐν τῇ Ἰταλίᾳ ἀρχὴν τῆς ἐν Γερμανίᾳ, μετέβη ταχέως εἰς τὴν Ἀπουλίαν, θὺν εἶχεν ὑπερασπισθῆ κατὰ τοῦ Πάπα ώς τοποτηρητῆς ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ Μανφρέδος. Αὐτόθι δύμως ἀπέθανε τὸ 1254, καταλιπὼν τὸν οὐδὲν αὐτοῦ Κορόβιδίνων διετῆ. ‘Ο Γουλιέλμος τῆς ‘Ολλανδίας εἰς ἐκτραπείαν κατὰ τῶν δυτικῶν Φρεισίων, οὐδὲ κινδεῖ νὰ ὑποβάλῃ εἰς φόρον, ἐφονεύθη ὑπό τινων Φρεισίων, οἵτινες δὲν ἔγνωρθέον αὐτόν.

‘Η ἐν Γερμανίᾳ μεσοβασιλεία (1257—1273). Ἐπειδὴ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Γουλιέλμου τοῦτο μὲν ὁ Πάπας Ἀλέξανδρος ὁ Δ' ἐπὶ ποινῇ ἀφορισμοῦ εἶχεν ἀπαγορεύσει τὴν ἐκλογὴν τοῦ Κορόβιδίου, τοῦτο δὲ Ὄττόκαρος ὁ Βασιλεὺς τῆς Βοημίας δὲν ἐδέχθη τὸ προσενεγκθὲν στέρμα, τινὲς μὲν τῶν δωραδοκηθέντων Γερμανῶν ἡγεμόνων ἔξελεξαν τὸν ‘Αγγλον ἡγεμόνα κόμιτα ‘Ριχάρδον τῆς Κορνουαλλίας, τινὲς δὲ τὸν βασιλέα Ἀλφόνσον τὸν Ι' τῆς Καστιλλίας. ‘Ο ‘Ριχάρδος στερθεὶς ἐν Ἀκυργάνῳ μετέβη τετράκις εἰς τὴν Γερμανίαν, ἐνθα δύμως διέτριψε μόνον τὸ τέταρτον τῆς 100τοῦς Βασιλείας αὐτοῦ (1257—72). ‘Η ἀρχὴ αὐτοῦ δὲν ἔξετείνετο πέραν τῆς Παραρρήνιου χώρας, ἐνῷ ὁ Ἀλφόνσος οὐδέποτε μετέβη εἰς τὴν Γερμανίαν.

Τὸ βασίλειον τῶν δύο Σικελίων 1130—1282 (!).

§ 30. α) ‘Υπὸ ταὺς Νορμανδούς (1130—94). Οἱ Νορμανδοὶ, οἵτινες κατ' ἀρχὰς εἴχον ἐλθεῖ μόνον ώς προσκυνηταὶ εἰς τὴν Κάτω Ἰταλίαν (1017), ἐλαχὸν παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος ‘Ερρίκου τοῦ Β' διὰ πολεμικῆς ὑπηρεσίας χώρας ἐν τῇ Ἀπουλίᾳ, ἐκ τῶν ὅποιών δρυμώμενοι οἱ 12 νιοὶ τοῦ κόμιτος Ταγκρέδου τῆς ‘Οτεβιλλῆς κατέκτησαν πᾶσαν τὴν κάτω Ἰταλίαν. Εἶς αὐτῶν, ὁ ‘Ροδέρτος Γιουσκέρδος (ὁ Πονηρός), ἐλαχεῖ παρὰ τοῦ Πάπα ώς φέουδον τὴν Ἀπουλίαν, Καλαβρίαν καὶ Σικελίαν. ‘Η Σικελία δύμως μόλις μετὰ 30ετῆ πολεμον κατώρθωθη ν' ἀποσπασθῆ ἀπὸ τὰς χειρας τῶν Ἀράβων ὑπὸ τοῦ νεωτάτου τῶν ἀδελφῶν ‘Ρογήρου. Τούτου ὁ οὐιός ‘Ρογήρος ὁ Β' διά κληρονομίας ἤνωσε τὴν Ἀπουλίαν καὶ Καλαβρίαν μετὰ τῆς Σικελίας καὶ ἐλαχεῖ παρὰ τοῦ Πάπα τὸν τίτλον Βασιλέως

τῶν δύο Σικελίων (1130). Ἀφοῦ δὲ οἱ γνήσιοι ἀρρένες ἀπόγονοι τῆς Νορμανδικῆς δυναστείας ἐξέλιπον μετὰ τὴν τρίτην γενεάν, ἔπειτε νὰ διαδεχθῇ αὐτὴν ἡ θυγάτηρ 'Ρογήρου τοῦ Β'. Κωνσταντία καὶ ὁ σύζυγος αὐτῆς αὐτοκράτωρ 'Ερρίκος ὁ ΣΤ'. ἀλλ ἐις νόθος ἔγγονος 'Ρογήρου τοῦ Β' Ταγκρέδος καὶ ὁ οὐδὲς αὐτοῦ Γουλιέλμος ὁ Γ' διεφιλονείκησαν καὶ ἐκράτησαν ἐπὶ πέντε ἔτη τὴν ἀρχήν.

6) 'Υπὸ τοὺς 'Οχενσταουφίδας (1194—1266). Μετὰ τὸν θάνατον 'Ερρίκου τοῦ Α' (ΣΤ. διὰ τὴν Γερμανίαν) ἐγένετο βασιλεὺς ὁ τριετὴς οὐδὲς αὐτοῦ Φριδερίκος ὁ Α' (Β' διὰ τὴν Γερμανίαν) ὑπὸ τὴν καθέδραν τοῦ Πάπα Ἰννοκεντίου τοῦ Γ' ως ἀνωτέρου ἀρχοντος τῶν δύο Σικελιῶν. Κατὰ τὸ διάστημα τῆς ιδίας κυβερνήσεως μετήνεγκε τὴν καθέδραν ἀπὸ τοῦ Παλέρμου εἰς τὴν Νεάπολιν καὶ ἐδημοσίευσε συλλογὴν νόμων, διὰ τῶν ὁποίων ισχυροποιεῖτο ἡ βασιλικὴ εξουσία καὶ ἐβελτιοῦτο ἡ ἀπονομὴ τῆς δικαιοσύνης. Ο οὐδὲς αὐτοῦ Κορέλαδος ὁ Δ' ἀφῆκε διάδοχον τὸν ἀνήλικον Κορέλαδῖνον, τοῦ ὁποίου

(1) Ταγκρέδος κόμης τῆς Σικελίας.

'Ρολέρτος Γυΐσκαρδος
δοὺς τῆς Απουλίας (1039, † 1085)

Βοημοῦντος πρίγκηψ
τῆς Αντιοχείας
† 1110

'Ρογήρος Α'
κόμης τῆς Σικελίας, † 1101

'Ρογήρος Β'
κόμης τῆς Σικελ. 1101,
δοὺς τῆς Απουλίας 1127
βασιλεὺς τῶν δύο Σικελιῶν
1130—1154.

'Ρογήρος † 1149

Γουλιέλμος Α' ὁ Κακός
† 1166.

Κωνσταντία † 1198
σύζυγος αὐτῆς 6) 'Ερρίκος ΣΤ. † 1197.

4) Ταγκρέδος, βασιλεὺς
1189—1194

3) Γουλιέλμος Α' ὁ Αγαθός
† 1198

7) Φριδερ. Β'
† 1250.

5) Γουλιέλμος Γ'.
αλγυαλωτίζεται 1194.

8) Κορέλαδος Δ'
† 1254

10) Μανφρέδος
† 1266

9) Κορέλαδηνος
† 1268

Κωνσταντίος,
σύζυγος 11) Ηέτρου
τοῦ Γ'. τῆς Αραγωνίας.

ὁ θεῖος Μανφρέδος ἀνέλκισε τὴν διοίκησιν ἐλαχεῖν δύμως ἐπὶ φευ-
δεῖ εἰδῆσε τοῦ θυνάτου τοῦ Κορήσαδίνου καὶ τὸ στέμμα παρὰ
τῶν τάξεων τοῦ λκοῦ ἀνευ τῆς συγκαταθίσεως τοῦ ἀνωτάτου
ἄρχοντος, τοῦ Πάπα. Ἐκ τούτου Οὐρθανὸς ὁ Δ ἔδωκε τὸ
βασιλεῖον ὡς πρωτικὸν φέουδον εἰς τὸν κόμητα Κάρολον τῆς
Ἀνδεγαυίας, ἀδελφὸν τοῦ Βασιλέως τῆς Γαλλίας Λουδοβί-
κου τοῦ Ἀγίου καὶ ὁ Μανφρέδος εἰς μάχην παρὰ τὸ Βενέτον
τοι ἀπέβλεσε τὸν θρόνον καὶ τὴν ζωὴν τὸ 1263.

γ) Τπὸ τὸν οἶκον τῆς Ἀνδεγαυίας (1266—1282).
Τπακούων εἰς τὰς πολλάκις ἐπαναληφθείσας προσκλήσεις τοῦ
κόμητος τῶν Γιβελίνων ὁ Κορήσαδίνος, συνοδευόμενος ὑπὸ τοῦ
ἐκ παιδίων φίλου αὐτοῦ Φριδερίκου τῆς Αὐστρίας, μετέβη μετὰ
στρατοῦ εἰς τὴν Ἰταλίαν ἡττήθη δύμως παρὰ τὰ Σκούρκουλα
(Excubiae) τῆς Ἀπολίνας καὶ συλληφθεὶς μετὰ τοῦ Φριδερί-
κου φεύγων, κατεδικάσθη εἰς θάνατον καὶ ἀθυκτώθη ἐν Νεα-
πόλει τὸ 1268 μετὰ δέκα ἀλλων εὐγενῶν. Ἐπὶ τοῦ ἀνιψιώτατος
δύμως ὄντος διάδοχον τῶν ἀξιώσεων αὐτοῦ Πέτρον τὸν
Γ' τῆς Ἀραγωνίας, γαμήσον τοῦ Μανφρέδου.

Ἐκ τῆς εὐνοίας τοῦ Καρόλου πρὸς τοὺς πολυαριθμούς εἰς τὴν
Νεάπολιν καὶ Σικελίκην συμβέρεοντας Γάλλους ἐγεννήθη δυσαρέ-
σκεια, ἥτις ἀπαντώτες ηὗσαν καὶ τέλος ἐξεβράγη εἰς τοὺς ἐν
ἐν Παλέρμῳ Σικελικούς Ἑσπερινούς τὸ Πάσχα τοῦ 1282 καὶ ἐ-
λήξε μὲ τὸν φίλον πάντων τῶν ἐπὶ τῆς γῆς Γάλλων. Οἱ
Σικελοὶ ὄντος πατρὸς τοῦ Καρόλου, μεγαρισοῦ ὁ Πέτρος τῆς Ἀραγωνίας ἐφθισεν εἰς
Εοήθειαν αὐτοῦ καὶ ἐδέθη τὸ στέμμα τῆς Σικελίας. Οὕτως ὁ
Κάρολος περιωρίσθη εἰς μάχην τὴν Νεάπολιν.

Γαλλία (1108—1270).

§. 31. α) Πολιτικὴ κατάστασις. Τπὸ τοὺς δύο ἐπο-
μένους Καπετίδας, Λουδοβίκον τὸν ΣΤ' καὶ Ζ', ἡ δύναμις τῶν
Βασιλέων, καθὼς καὶ ἡ εἰς αὐτοὺς ἀμέτως ὑποκειμένη χώρα, ἥ-
σαν πολὺ περιωρισμένη (§. 26, 3 καὶ §. 32, 6, 1). Θεονοί Βα-
σιλεῖς ὡς κύριον μέλημα αὐτῶν ἔθεώρουν τὴν ταπείνωσιν τῶν
ἰσχυρῶν ὑποτελῶν καὶ τὴν ἐκ νέου συγένωσιν τῶν προ-

τέρων κτήσεων τοῦ στέμματος. Φίλιππος δὲ Β' (Αὐγούστος ἐπικαλούμενος διὰ τὴν αὔξησιν του πράτους) ἐκαρε τὸ πρῶτον σημαντικὸν βῆμα πρὸς ἐπέκτασιν τῶν κτήσεων τοῦ στέμματος, κατακτήσας πάσας τὰς ἐν Γαλλίᾳ Ἀγγλικὰς κτήσεις ἔκτὸς τῆς Γουιένης. Οἱ ἐπόμενοι θαυματίσθησαν τὸ αὐτὸ σχέδιον λίκην συνεπῶς, μεχρισοῦ ἀπεπεράτωσεν αὐτὸ Λουδοβίκος δὲ ΙΑ' διὰ τῆς ἑκαὶ τοῦ δόλου. Λί Σταυροφορίας ὡρέλησαν αὐτοὺς πρὸς ἐκτέλεσιν τοῦ σκοποῦ των, καθόσον πολλοὶ τῶν ἐκστρατευσάντων ἵπποτῶν δὲν ἐπανῆλθον πλέον, καὶ οὕτως αἱ χώραι αὐτῶν ὡς χηρεύοντα φευδα κατελήφθησαν καὶ πάλιν ὑπὸ τοῦ στέμματος. Ἀλλὰ καὶ οἱ Ἀλβίγειοι πόλεμοι ἐγρηγόρευσαν εἰς τὴν ἔκτασιν τῶν κτημάτων τοῦ στέμματος.

6) Θρησκευτικοὶ πόλεμοι: ἐν τῇ μεσημβρινῇ Γαλλίᾳ. Οἱ Καθαροὶ καὶ οἱ Βαλδήσιοι, δύο αἵρεσεις ἐν τῇ μεσημβρινῇ Γαλλίᾳ, ἀναφανεῖσαι περὶ τὰ τέλη τῆς ίβ̄ ἑκατονταετηρίδος καὶ ιδίως ἐν τῇ γώρᾳ Ἀλβίγῃ (ιθεν καὶ Ἀλβίγειοι), ἐξήπλωσαν τὴν αἱρεσιν αὐτῶν, προστατεύμενοι ὑπὸ τοῦ κόμητος Ραϊμόνδου τοῦ ΣΤ τῆς Τολόστης, καθὼς καὶ ὑπὸ τοῦ ὑποκύριτος τὸν Βεζιέρων καὶ τῆς Καρκασσόνης. Εγκα τούτῳ δὲ Πάπκη Ἰννοκέντιος δὲ Γ' ἀφώρισε τὸν κόμηπα Ραϊμόνδον (εἰς τὸν διποίον ἀπέβιτος καὶ τὸν φόνον παπικοῦ ἀπεσταλμένου κηρύττοντος κατὰ τῆς αἱρέσεως), ἐδημοσίευσε κατὰ τῆς χώρας αὐτοῦ τὴν ἀπαγόρευσιν καὶ ἐκήρυξε τωροφορίαν κατὰ τῶν αἱρετικῶν. Η Λαγγεδόνη καὶ ἡ Προβηγκία ἐκυριεύουσαν τὸ πλεῖστον ὑπὸ τῶν Σταυροφόρων (120^ο), αἱ Μεζιέραι ἀπετεφράζουσαν καὶ ἡ Καρκασσόνη ἥλωθη, ἀροῦ δύνατοι οἱ κάτοικοι αὐτῆς εἶχον κατεσύρησαν τὸ πλεῖστον αὐτῆς. Αλλὰ μόλις Λουδοβίκος δὲ Θ. ἀπεπεράτωσε διὰ νέκει κατὰ τῶν Ἀλβίγειων Σταυροφορίας τὸν πόλεμον, τοναγκάτηθι νὰ παραχωρήσῃ τὸ πλεῖστον τῶν χωρῶν αὐτοῦ, τινὰς μὲν εἰς τὸ στέμμα, τινὰς δὲ εἰς τὴν Ρωμαϊκὴν ἐκκλησίαν, καὶ νὰ ὀνομάσῃ κληρονόμον τῶν ὑπολειπομένων αὐτῷ κτήσεων τῶν γαμβρῶν του, ἀδελφὸν τοῦ Θασιλέως.

γ) Τὰς Στρατηγορίας Λουδοβίκου τοῦ Ζ', Φιλίππου τοῦ Β'
καὶ Λουδοβίκου Θ' τοῦ Ὀσίου ἵδε ἐν §. 27.

'Αγγλία (1066—1272)

§. 32. α) 'Γπὸ Νορμανδοὺς βασιλεῖς (1066—1154).
Γουλιέλμος ὁ Κατακτητὴς μόνον μετὰ πολλοὺς ἀγῶνας κατὰ τῶν Ἀγγλοσάξων καὶ τῶν ὑπ' αὐτῶν εἰς ἕοιθειαν κληθέντων Δανῶν ἀπεπεράτωσε τὴν κατάκτησιν τῆς Ἀγγλίας, αἱ δὲ συχναὶ ἐπιναστάτεις ἐδωκαν εἰς αὐτὸν ἀφορμὴν νὰ ἔξολοθρεύῃ πάντας σχεδὸν τοὺς Ἀγγλοσάξωνας εὐγενεῖς, ν' ἀποποκαταστήῃ αὐτόθι διὰ τῶν ἀξιωμάτων καὶ τῶν κτημάτων αὐτῶν τοὺς Νορμανδοὺς καὶ γὰ εἰσαγάγῃ εἰς τοὺς ἀρχαίους ἐλευθέρους θεσμοὺς τῆς χώρας ταύτης τὸ αὐστηρὸν φεουδαλικὸν σύστημα αὐτοῦ. Πρὸ παντὸς ὅμως ἐζήτησε ν' ἀνυψώσῃ τὴν ἴσχυν τοῦ στέμματος διὰ τῆς αὐξήσεως τῶν τακτικῶν ἐσόδων καὶ δι' αὐθαιρέτων καταπιέσεων. Μὴ θεωρῶν δὲ τὸν πρεσβύτερον οὐδὲν αὐτοῦ 'Ροβέρτον κατάληλον τοικύτης ἀρχῆς, σηριζομένης ἐπὶ τῆς αὐθαιρεσίας καὶ τῶν ὅπλων, ἐδωκεν εἰς αὐτὸν τὴν Νορμανδίαν ὡς ιδιαίτερον δουκάτον καὶ οὕτω διεδέχθησαν αὐτὸν ἐπὶ τοῦ Ἀγγλικοῦ θρόνου διαδοχικῶς οἱ δύο νεώτεροι υἱοί του Γουλιέλμος ὁ Β' καὶ Ερρίκος ὁ Α'. 'Ο τελευταῖος οὗτος ἐτιμώρησε τὸν πρεσβύτερον ἀδελφόν του ('Ροβέρτον) διὰ τὴν δἰς ἐπαναληφθεῖσαν ἀπόπειραν αὐτοῦ πρὸς κατάληψιν τοῦ Ἀγγλικοῦ θρόνου, ἀφαιρέσας τὴν ἐλευθερίαν αὐτοῦ καὶ ἐνώτας τὴν Νορμανδίαν μετὰ τῆς Ἀγγλίας. Διεδέχθησαν δὲ τὸν Ερρίκον εἰς τὸν θρόνον κατὰ πρῶτον μὲν ὁ υἱὸς τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ (Στέφανος), εἶτα δὲ ὁ υἱὸς τῆς θυγατρὸς αὐτοῦ 'Ερρίκος, κόμης τῆς Ἀνδεγαυίας ἐκ τοῦ οἴκου τῶν Ηλανταγενέτῶν (planta genest, ἥγουν κλάδος σπάρτου). (1)

β) 'Γπὸ τοὺς τέσσαρας πρώτους βασιλεῖς ἐκ τοῦ οἴκου τῆς Ἀνδεγαυίας ἡ Ηλανταγενέτας
(1154—1272).

1) 'Ερρίκος ὁ Β' (1154—1189). Ἐκτὸς τῆς Ἀγγλίας κατεῖχεν ὡς κληρονόμος τῶν Νορμανδῶν βασιλέων τὴν Νορμανδίαν καὶ τὴν ἀνωτέραν κυριαρχίαν τῆς ἐν Γαλλίᾳ Βρετα-

νίκης, παρὰ δὲ τούς πατρὸς αὐτοῦ ἐλαβε τὴν Ἀνδεγαυίαν καὶ Μαινῆν, καὶ παρὰ τῆς συζύγου αὐτοῦ τὴν Ἀκυττανίαν, ὥστε οὕτως ἔξουσιάς πᾶσαν τὴν δυτικὴν Γαλλίαν. Πρὸς δὲ τούτοις δι' ἐκστρατείας εἰς τὴν Ιρλανδίαν (1171) κατέλαβε τὴν ἀρχὴν καὶ τῆς ἀνατολικῆς παραλίας τῆς νήσου ταύτης.

2) Ριγάρδος ὁ Λεοντόθυμος[†] (1189—99) διήνυσε παρόδος, τὸ πλεῖστον τῆς βασιλείας αὐτοῦ ἐκτὸς τῆς Ἀγγλίας, δηλ. 3 ἑτη εἰς τὴν τρίτην Σταυροφορίαν, ὑπὲρ τὸ ἐν ἑτοῖς ἐν φυλακῇ εἰς τὴν Γερμανίαν καὶ 4 ἑτη εἰς τὰς ἐπὶ τῆς ἡπείρου κτήσεις αὐτοῦ. Ἐφονεύθη δὲ πολιορκῶν πύργον υποτελοῦς, διὸ κατεπολέμηι, ὡς λέγεται, διὰ θησαυρὸν ὑπὸ τούτου εὑρεθέντα.

3) Ἰωάννης ὁ Ἀκτήμων (1199—1216), ὅστις μόνος ἐκ τῶν 4 αὐτοῦ ἀδελφῶν δὲν ἐλάβε κατὰ τὴν διανομὴν τῆς πατρικῆς κληρονομίας οὐδεμίαν κτῆσιν (ἐξ οὗ τὸ ἐπώνυμον Ἀκτήμων), ὑπέρον δῆμος ἐλάβε πολλὰς, δοθείσας αὐτῷ ὑπὸ τοῦ Ριγάρδου, ἐδολοφύνητε τὸν ἀνεψιόν του Ἀρθούρον τῆς Βρετανίας, ἔχοντα πλείστα αὐτοῦ δικαιώματα ἐπὶ τοῦ θρόνου καὶ ὑποστηρίζομενον ὑπὸ Φιλίππου τοῦ Αὐγούστου τῆς Γαλλίας, ἔνεκα τοῦ ὄποιού ἀπώλεσε πάντα τὰ ἐν τῇ Γαλλίᾳ φέουδα ἐκτὸς τῆς Γουιέννης. ‘Ο Ἰωάννης ἤρισε καὶ πρὸς τὸν Πάπαν Ἰννοκέντιον

(1)

1) Γουλιέλμος Α', † 1087.

• Ροβέρτος δοὺς τῆς Νορμανδίας † 1134	2) Γουλιέλμος Β'. † 1100	3) Ἐρρίκος Α'. † 1135 Ἀδελαΐς σύζυγος Στεφάνης κόμη. τῶν Βλεσῶν
• Σύζυγος Γοδοφρέδου Ηλανταγενέτου κόμητος τῆς Ἀνδεγαυίας	Matθίλδη	4) Στέφανος † 1154

1) Ἐρρίκος Β' † 1189

2) Ριγάρδος Α' Λεοντόθυμος † 1199	Γοδοφρέδος Ἀρθούρος δοὺς τῆς ἐν Γαλλίᾳ Βρετανίας.	Ἰωάννης ὁ Ἀκτήμων † 1216
• •	4) Ἐρρίκος Γ' Ριγάρδος † 1272 τῆς Κορνουαλλίας	•
	5) Ἐδουάρδος Α'.	

τὸν Γ' περὶ τῆς ἐκλογῆς τοῦ ἀρχιεπισκόπου τῆς Κανταρθίου-
ρης καὶ ἔνεκ τούτου ὁ Πάπας κατὰ μὲν τῆς Ἀγγλίας ἐξεφώ-
νησε τὸ ἀνάθεμα καὶ τὴν ἀρχευσιν, ἀπέλυτε δὲ τοὺς ὑπηκοούς
αὐτοῦ τοῦ πρὸς τὸν βασιλέα ὄρκου καὶ ἐκήρυξεν αὐτὸν ἐκπι-
τωτὸν τοῦ θρόνου, προσκαλέσας συγχρόνως τὸν βασιλέα τῆς Γαλ-
λίας νὰ καταλάβῃ τὴν Ἀγγλίαν. Χάριν τῇ; μετὰ τοῦ Πάπα
συνδιαλλαγῆς ὁ Ἰωάννης παρεχώρησεν εἰς αὐτὸν δι' ἐπισήμου
πράξεως τὸ στέμμα τῆς Ἀγγλίας καὶ Ἰολανδίας καὶ ἐλαχίς
πάλιν αὐτὸ ἀπὸ τῶν χειρῶν τοῦ ἀπεσταλμένου ως παπικὸν φέ-
ουδον ἀντὶ ἑτησίου φόρου 1000 μαρκῶν. Ἡ ταπείνωσις αὕτη
ἐνεθύρινε τοὺς εὐγενεῖς τῆς Ἀγγλίας ν' ἀπαιτήσωσι τὴν ἀνόρ-
θωσιν τῶν ἀρχαίων ἐλευθεριῶν¹⁾ διὸ ὑπὸ πάντων σχεδὸν ἐγκατ-
λειφθεῖς ὁ Ἰωάννης ἡγαγάσθη νὰ ὑπογράψῃ τὸ 1215 τὸν μέ-
γαν χάρτην τῶν ἐλευθεριῶν (magnum carta libertatum),
ὅστις ἐγένετο ἡ βάσις τοῦ Ἀγγλικοῦ συντάγματος. "Οτε δημος
ἡθέλησε νὰ καταστρέψῃ τὸν χάρτην, οἱ βαρῶνοι προσήνεγκον
τὸ στέμμα εἰς τὸν Γάλλον πρίγκιπα Λουδοβίκον, ἀλλὰ μόλις
ῆρχιτεν ὁ ἐμφύλιος πόλεμος καὶ ὁ Ἰωάννης ἀπέθυνε.

4) Ἐρρίκος Γ (1216—1271) ἐδειξε τὴν περὶ τὸ κυ-
βερνᾶν ἀνικανότητα αὐτοῦ διὰ τῆς ἀκαταλλήλου ἐκλογῆς τῶν
στρατηγῶν καὶ ὑπουργῶν αὐτοῦ, διὰ τῆς πρὸς τοὺς ζένους εἰ-
νοίας καὶ τῆς καταπιέσεως τῶν ἐγχωρίων, προσέτι δὲ καὶ δι'
ἐπειρήσεων εἰς τὰ δικαιώματα τῶν τάξεων καὶ τοῦ λαοῦ, ἀν
καὶ (ἐπὶ 30 ἑτη) καθ' ἐκάστην νέαν κύρωσιν τῶν φόρων ἀνε-
νέου τὴν δικτεῖαισιν τῶν δικαιωμάτων αὐτῶν. Η γενικὴ δυ-
σαρέσκεια ἐπήνεγκεν ἐπὶ τέλους (1258) ἐπανάστασιν τῶν βα-
ρώνων, ἀρχηγούμενων ὑπὸ τοῦ γαμήρου τοῦ Ἐρρίκου, κόμητος
τῆς Λευκεστρίας, οἵτινες καὶ συνέλαβον τὸν βασιλέα μετὰ τοῦ
ἀδελφοῦ αὐτοῦ, τοῦ βασιλέως τῆς Γερμανίας Φιγάρδου τῆς
Κορονουχλίας ἐν τῇ μάχῃ τῇ παρὰ τῇ Λουησίᾳ (Lewes), τῇ
ἐν τῇ κομητίᾳ τῆς Σουσσεξίας (1264) καὶ ἴδιοποιήθησαν τὰ
τῆς κυβερνήσεως. Ο κόμης δημος τῆς Λευκεστρίας διὰ τῆς αὐ-
θαιρεσίας αὐτοῦ ἐκκριμε νὰ γεννηθῇ ἐνκυτία μερὶς εὐγενῶν καὶ
ως ἐκ τούτου ἐζήτησε νὰ στηριχθῇ ἐπὶ τοῦ λαοῦ, προσκαλέσας
ἔκτος τῶν λαϊκῶν καὶ κληρικῶν μεγιστάνων ἀντιπροσώπους

καὶ τῶν κατωτέρων εὐγενῶν, καθὼς καὶ τῶν πόλεων καὶ χωρίων, θέσαις οὕτω τὰς βάσεις τῆς βουλῆς τῶν κοινοτήτων. Ὁ διάδοχος δόμως τοῦ θρόνου Ἐδουάρδος, συναθροίσας τοὺς ὄπαδοὺς τοῦ βασιλέως, κατέβαλε τὴν ἀριστοκρατίαν ταῦτην τῶν βαρόνων (διὰ τῆς παρὰ τὴν Ἔξεσχάμην τὸ 1265 μάχης, καθ' ἣν ἐργούεθη καὶ ὁ Λειπεστρίας) καὶ ἐμεσίτευσε τὴν μεταξὺ βασιλέως καὶ λαοῦ εἰρήνην.

Ισπανία.

§. 33. 1) Η δύναμις τῶν Ἀράβων (Ἀλμογαδῶν §. 26) 1) ἐξησθένει βαθύτερὸν μετὰ μεγάλην νίκην παρὰ τὴν Τολωσαν (1212) τῶν συριμαχητάντων βασιλέων τῆς Ἀραγωνίας, Καστιλίας καὶ Ναυάρρας, καθ' ὃσον ἀπέκτωσε αἱ Μαυριτανικαὶ κτήσεις τινὲς μὲν κατέκτηντο ὑπὸ τῶν χριστικῶν βασιλέων, τινὲς δὲ παρεχωροῦντο εἰς αἰτοὺς ὡς φέουδα καὶ οὕτως ὁ Χριστιανισμὸς κατέστη ἐπὶ τῆς γερσονήσου ἴσχυρότερος τοῦ Ἰσλαμισμοῦ. Προσέτι κατέβησαν οἱ Χριστικοὶ ἡγεμόνες πρὸ τοῦ Μαυριτανοῦς τῆς περιόδου τούτης (1237, νὰ περιορίσωσι τοὺς Μαυριτανοὺς εἰς τὸ ἰδρυθὲν τὸ 1238 βασίλειον τῆς Γρενάδης καὶ τὴν μικρὴν χώρην τῆς Ἀλικάρτης, αἵτινες δόμως ἀμφότεραι ἦσαν ὑποχρεωμέναι νὰ θεωρῶνται ως ὑποτελεῖς τῶν βασιλέων τῆς Καστιλίας.

2) Περὶ τῆς Χριστιανικῆς Ισπανίας ἵδε ἐν §. 26; 2,

Τὸ Βιζαγτινὸν κράτος.

§. 34. 1) Ὅπὸ τοὺς Κομνηνοὺς καὶ Δούκας (1057—1185) ἀπετέλει τὸ Βιζαντινὸν κράτος προπύργιον τοῦ Χριστιανικοῦ κόσμου κατὰ τῶν Ἀράβων καὶ εἴτα κατὰ τῶν Σελδεσούκων, καθὼς εἰς τὴν Ν. Δ. τὰ Χριστιανικὰ βασίλεια τῆς Ηὐρηναϊκῆς γερσονήσου κατὰ τοῦ Ἰσλαμισμοῦ. Ἰσαάκιος ὁ Κομνηνὸς (1057—1059) ἐκ μιᾶς τῶν περιφρανέστερων οἰκογενειῶν τοῦ βασιλέος, ἀναγορεύθεις ὑπὸ τῶν στρατιωτῶν αὐτοκράτωρ, διεκρίθη μὲν διὰ τὰς περὶ τὴν ἀνόρθωσιν τοῦ κράτους προσπαθείας αὐτοῦ, περὶ τὴν ἐκτέλεσιν δόμως τῶν σγεδίων του ἐδείχθη πολλάκις λίαν τραγήν καὶ μάλιστα πρὸς τὸν κλῆρον.

Οὗτος ζῶν ἔτι, ωνόματε διάδοχον αὐτοῦ οὐχὶ ἐκ τοῦ οἴκου του, ἀλλὰ Κωνσταντίνον τὸν Δούκαν, δινέμεώρει ὡς τὸν μόνον ικανὸν διὰ νὰ φέρῃ τὴν πορφύραν, αὐτὸς δὲ ἀπεσύρθη εἰς μοναστήριον.

Οὗτος ἀποθανὼν ἀφῆκε τὴν διεύθυνσιν τοῦ κράτους εἰς τὴν σύζυγον αὐτοῦ Εὐδοκίαν ὡς ἐπίτροπον τῶν τριῶν οἰκιών αὐτοῦ ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ μὴν ἔλθῃ καὶ πλέιν εἰς γάμον· αὕτη ὅμως μετὰ ἐπτὰ μῆνας ἐλαβεῖν ὡς σύζυγον τὸν στρατηγὸν Ρωμανὸν Διογένην, ὃστις εἰς πόλεμον κατὰ τῶν Σελδσούκων συγελήφθη μὲν διὰ προδοσίας αἰχμαλωτος, ἀλλ’ ἀφέθη πάλιν ὑπ’ αὐτῶν μεγαλοψύχως ἐλεύθερος μετὰ ἡπίαν αἰχμαλωσίαν. Ἐπανελθὼν δὲ εἰς τὰ ἴδια εὗρε τὴν μὲν σύζυγον αὐτοῦ εἰς μοναστήριον κεκλεισμένην, τὸν δὲ πρεσβύτερον υἱὸν τοῦ Δούκα Μιχαὴλ τὸν Ζ’ αὐτοκράτορα, ὑπὸ τοῦ διποίου νικηθείς καὶ συλληφθείς ἐτυφλώθη.

“Οτε δὲ οἶκος τῶν Κομνηνῶν ἐπανῆλθεν εἰς τὸν θρόνον, τὸ Βυζαντινὸν κράτος εἰχεν ἥδη ἀπολέσει τὸ πλεῖστον τῆς Ελλάσσονος Ασίας (ἐκ τοῦ ὁποίου, κυριεύθεντος ὑπὸ τῶν Σελδσούκων, ἐτγηματίσθη τὸ σουλτανάτον Ρούμη ἢ τοῦ Ικονίου, καὶ πᾶσαν τὴν Κάτω Ἰταλίαν, κυριεύθεσσαν ὑπὸ τῶν Νορμανδῶν. Τρεῖς δὲ τὴν προτωπικὴν αὔτων ἀνδρίαν ἔξοχοι αὐτοκράτορες, Ἀλέξιος Α ὁ Κομνηνὸς, ὁ οὐίος αὐτοῦ Καλοϊωάννης καὶ ὁ ἔγγονος Μανουὴλ ο΄ Α’, βασιλεύσαντες δύο 400 ἔχεδὸν ἔτη (1081—1180) κατὰ τοὺς χρόνους τῶν δύο πρώτων Σταυροφοριῶν, οὐ μόνον ἀντέστησαν ἐπιτυχῶς εἰς τὰς ἐσωτερικὰς διαιρέσεις καὶ συνωμοσίας, ἀλλ’ ὑπερασπίσθησαν τὸ κράτος καὶ κατὰ τῶν πανταχόθεν πολεμούντων αὐτὸν ἐχθρῶν, κατὰ τῶν Σελδσούκων πρὸς Α’, τῶν Νορμανδῶν εἰς τὴν Κάτω Ἰταλίαν καὶ τῶν ἀγρίων Πετσενέγων καὶ Κουμάνων πρὸς Β’, εἰς τοὺς ὄποιους προστεθῆσαν καὶ οἱ πολλάκις δειχθεῖσαι ἐχθρικαὶ διαιθέσεις τῶν Σταυροφόρων. Ο ἀνὴλικος υἱὸς τοῦ Μανουὴλ, Ἀλέξιος ο΄ Β’, μετὰ βραχεῖαν κυβέρνησιν ἐδοιλοφονήθη ὑπὸ τοῦ ἀνοσίου ἐπιτρόπου του Ἀνδρονίκου, ὃστις μετὰ βίον πληρηποιεῖται τὴν ἀνέβη τὸν θρόνον· μετὰ τριῶν ὅμως ἐτῶν ἀπανθρωποτάτην κυβέρνησιν ἐδιώχθη ὑπὸ τοῦ ἥδη εἰς τὸν δήμον παραδειθέντος Ἰσαακίου τοῦ ἐκ τοῦ οἴκου τῶν Ἀγγέ-

λων, συγγενοῦς τῶν Καρμηνῶν, καὶ παρεδόθη ὑπὸ τούτου εἰς τὴν ὄργὴν τοῦ λαοῦ.

2) 'Γιπὸ τὸν οἶκον τῶν Ἀγγέλων (1185—1204). 'Ο ἀσθενής Ἰσαάκιος Β' δὲν ἤδυνάθη νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἀποστασίαν τῶν Βουλγάρων καὶ τὴν ἀπώλειαν τῆς Κύπρου, κυριευθείστης ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Ἀγγλίας 'Ριχάρδου τοῦ Λεονταθύμου κατὰ τὴν τρίτην Σταυροφορίαν καὶ πωληθείστης εἴτε εἰς Γουΐδωνα τὸν τελευταῖον βασιλέα τῆς Ἱερουσαλήμ (όθεν τὸ μέχρι τοῦ 1480 βασίλειον τῆς Κύπρου). 'Ενεκα τούτου κατεβιβάσθη ἀπὸ τοῦ θρόνου ὑπὸ τοῦ ιδίου ἀδελφοῦ Ἀλεξίου τοῦ Γ', ἐτυφλώθη καὶ ἐρήμῳθη εἰς φυλακήν. Μετὰ ταῦτα ὅμως ἀνέκτησε τὸν θρόνον, βοηθούμενος ὑπὸ τῶν Ἐνετῶν καὶ Γάλλων κατὰ τὴν τετάρτην καλούμενην Σταυροφορίαν, ἀλλὰ καὶ πάλιν ἔξεδιωχθη (ιδέ κατωτέρω).

3) 'Η Λατινικὴ αὐτοκρατορία (1204—1261) ἦτο μόνον ἀτυχῆς ἀπόπειρα τῆς μεταφορᾶς τῶν πολιτικῶν θεσμῶν τῆς Δύσεως εἰς τὸ Ἀνατολικὸν Ρωμαιϊκὸν κράτος, οἱ 'Ἐνετοί δῆλ. καὶ οἱ Σταυροφόροι οἱ ἐπιχειρήσαντες τὴν τετάρτην καλουμένην Σταυροφορίαν (§. 27) πεισθέντες ὑπὸ τῶν μεγάλων ὑποσχέσεων τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἰσαάκιον Β' (πενθεροῦ τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Γερμανίας Φιλίππου), ἀπεφάσισκαν νὰ ἐπαναγάγωσιν αὐτὸν εἰς τὸν θρόνον. Οὕτως ἡ ἐκστρατεία ἀντὶ τῆς πρὸς τὴν Αἴγυπτον ἀγούσης ὁδοῦ ἔλαβε τὴν πρὸς τὴν Κωνσταντινούπολιν, καὶ μετὰ βροχεῖκων πολιορκίαν ταύτης ἀπεδόθη ὁ θρόνος εἰς τὸν τυφλωθέντα αὐτοκράτορα Ἰσαάκιον. Ἐπειδὴ ὅμως οὗτος δὲν ἤδυνατο νὰ ἐκπληρώσῃ τὰς πρὸς τοὺς Σταυροφόρους ὑποσχέσεις τοῦ υἱοῦ τοῦ Ἀλεξίου, ὃ μὲν υἱὸς ἐφονεύθη κατ' εἰσήγησιν προτέρου εὐνοούμενού Μουρζούρλου ὑπὸ τῶν ἰδίων ὑπηκόων, ὃ δὲ πατήρ ἀπέθανεν ἐκ τῆς λύπης καὶ τοῦ φόβου. Ἐκ τούτου οἱ Φράγκοι καὶ οἱ Ἐνετοί ἔξηκολούθησαν τὸν κατὰ τῶν Ἑλλήνων πόλεμον, κατὰ τὸν ὄποιον ἡ Κωνσταντινούπολις ἥλωθι ἐξ ἐφόδου πρώτην φοράν, ἀφ' ὅτου μετηνέχθη εἰς αὐτὴν ἡ ἔδρα τοῦ 'Ρωμαιϊκοῦ κράτους (1204), ἐλεπλατήθη μετ' αἰσχρᾶς πλεονεξίας καὶ ἀσεβείας πρὸς τὰ ίερὰ καὶ ἐγένετο πλέον ἡ τὸ ἥμισυ αὐτῆς παραγάλωμα τοῦ πυρὸς, ἐνῷ τὰ ἀναρίθμητα ἐν αὐτῇ ἔργα τῆς

τέχνης έθραύσθησαν, τὰ μετάλλινα ἀνεγένευθησαν καὶ οἱ τέσσαρες χάλκινοι ἵπποι, ἔγροντοῦ Λυσίππου, μετηνέγκησαν εἰς τὴν Ἐνετίαν. Οἱ κατακτηταὶ ἐξέλεξαν ἐκ τοῦ μέσου αὐτῶν ὡς αὐτοκράτορα τὸν κόμητα τῆς Φλανδρίας Βαλδουΐνον καὶ ἴδρυσαν οὕτω τὴν Λατινικὴν αὐτοκρατορίαν, ἥτις δύμως διήρκεσε μόνον 57 ἔτη (1204—1261).

Οἱ Βαλδουΐνοι ἔλαβε μόνον τὸ τέταρτον τοῦ κράτους (τὴν Θρακίην) μετὰ τῆς ἀνωτέρας κυριαρχίας τοῦ ὅλου, ἐνῷ τὰ λοιπὰ τρία τέταρτα ἔλαβον ὡς μέρη ἐξαρτώμενα ἀπ' αὐτοῦ τὰ μὲν οἱ Κύνητοι (ιδίως τὰ παράλια τῆς Ἀδριατικῆς, τοῦ Αιγαίου, τοῦ Εὔξείνου Πόντου, καθὼς καὶ τὰ παράλια τῆς Προποντίδος καὶ τὰς πλείστας Ἑλληνικὰς νήσους), τὰ δὲ οἱ Γάλλοι καὶ οἱ Λορδαρεῖοι εὐγενεῖς (οἱ μαρκίων τοῦ Μορφερζάτου τὴν Μακεδονίαν καὶ μέρος τῆς Ἑλλάδος ὡς βασίλειον τῆς Θεσσαλονίκης).

Πι έκδικοθείσκα ‘Ἑλληνικὴ αὐτοκρατορικὴ οἰκογένεια διέσωσε μέρος μικρὸν τοῦ κράτους ἐν τῇ Ἐλάσσονι Ἀσίᾳ καὶ ἴδρυσεν αὐτόθι τὴν αὐτοκρατορίαν τῆς Νικαίας, ἐνῷ ὁ πρότερον αὐτοκρατορικὸς οἶκος τῶν Κομνηνῶν ἰδρυσε νέον αὐτοκρατορικὸν θρόνον ἐν Τραπεζούντῃ. Οἱ αὐτοκράτωρ τῆς Νικαίας, Μιγαντήλ ὁ Παλαιολόγος, βοηθούσενος ὑπὸ τῶν τὴν Ἐνετίαν φύγοντων Γενοκτῶν ἐκμετίστη τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ κατέστρεψε τὴν Λατινικὴν αὐτοκρατορίαν (1261).

Οἱ Ἀραβεῖς.

§. 35. Τὸ καλιφάτον τῶν Ἀββασιδῶν κατέστησεφαν οἱ Μογγόλοι τὸ 1258, πολιορκήσαντες τὴν μόνην ἐπι υπολειπούμενην κτῆσιν τῶν καλιφῶν, τὴν Βαγδάτην, ἣν καὶ ἐκνοίευσκαν καὶ κατέστησεφαν, φονεύσαντες τοὺς πλείστους τῶν κατοίκων εἰς 40 ἡμέραν σφαγὴν, ἀφοῦ πρότερον δι' ἀπάτης εἰχον ἐλκύσει τὸν καλίφην καὶ τοὺς σημαντικωτέρους κατοίκους τῆς πόλεως εἰς τὸ στρατόπεδον αἴτην. Τὸν καλίφην ἀφῆκαν γ' ἀποθάνητη τῆς πείνης, θέντες πρὸς ἐμπαγμῷ ἐνώπιον αὐτοῦ πινάκια πλήρη χρυσοῦ. Οἱ ἀπόργοι οἱ τοῦ τὴν σφαγὴν διαφυγότες ἡγεμόνος Ἀκίμου ἥργον ἐν Αιγύπτῳ μόνον ὡς πνευματικοὶ ἀρχούστες μέχρι τῆς ὑπὸ τῶν Τούρκων κατακτήσεως τῆς χώρας ταύτης τὸ 1317.

Οι Μογγόλοι.

§. 36. Οι Μογγόλοι, οἵτινες ἔζων νομαδικῶς ἐπὶ τῷ ὑψηλέδου τῆς πέραν Ἀσίας ὑπὸ διαδοχικοὺς ἀρχηγοὺς σχεδὸν ἀπολύτους, ἀνύψωσαν τὸ 1206 τὸν Τεμουτσῖνον υἱὸν χάνου εἰς τειγγισχάνην (δηλ. ἀρχιχάνην). Ὅπὸ τὴν ἀρχηγίαν τούτου καὶ τῶν υἱῶν αὐτοῦ κατέκτησαν τὴν βασίειν Κίναν καὶ τὸ βασιλεῖον τῶν Χοχεσμίων, κείμενον μεταξὺ τῆς Ἰνδικῆς καὶ τῆς Κασπίας θαλάσσης, καὶ ὑπέταξαν τὴν ἀνατολικὴν καὶ νοτιοδυτικὴν ‘Ρωσίαν, καθὼς καὶ τὴν Οὐγγαρίαν. Ἐτερον στίφος αὐτῶν διὰ τῆς Πολωνίας εἰσέβαλεν εἰς τὴν κάτω Σιλεσίαν, ἐνίκησε τὸν δοῦκα Ἐρέικον τὸν Εὐσεβῆ παρὰ τὴν Βαλστάττην (1241), ἐστράφη δύμως πρὸς τὴν Οὐγγαρίαν, δτε οἱ Βοημοὶ ἐκνίησαν κατ' αὐτοῦ. Ἐκεῖθεν οἱ Μογγόλοι ἐπροσπάθησαν νὰ εἰσέλθωσιν εἰς τὴν Αὐστρίαν· δτε δύμως μέγας Χριστινικὸς στράτος ὑπὸ τὸν βασιλέα τῆς Βοημίας Βενγκέσλακον καὶ τοὺς δοῦκες τῆς Αὐστρίας καὶ Καρινθίας ἐστράτευσε κατ' αὐτῶν, ἐστρεψαν δπίσω καὶ ἐκένωσαν τὴν Οὐγγαρίαν, μαθόντες τὸν θάνατον ποὺ ἀρχιχάνου αὐτῶν. Η Πολωνία, ἡ Οὐγγαρία καὶ πᾶσα ἡ Δύσις ἐσώθησαν οὕτω, καὶ μόνη ἡ ‘Ρωσία ἐμεινε ἐπὶ 200 ἑτη ὑπὸ τοὺς Μογγόλους. Τὸ ἔτος 1258 κυριεύσαντες οἵτοι τὴν Βαγδάτην κατέστρεψαν τὸ καλιφάτον τῶν Ἀβεβασιδῶν. Περὶ δὲ τὸ τέλη τοῦ ιγ' αἰώνος τὸ κράτος τῶν Μογγόλων, ἀφοῦ προσετέθη καὶ τὸ Τιβέτ καὶ ἡ μεσημβρινὴ Κίνα, ἔσγε τὴν μεγίστην ἐκτασιν αὐτοῦ, ἐκτεινόμενον ἀπὸ τῆς Κινεζικῆς θαλάσσης μέχρι τῶν συνόρων τῆς Πολωνίας, καὶ ἀπὸ τῆς Ἰνδικῆς μέχρι τῶν ἐνδοτέρων τῆς Σιβηρίας. Καθέδρα τοῦ ἀρχιχάνου ἦτο τὸ Πεκίνον, αἱ δὲ διάφοροι χῶραι ἐκυβερνῶντο ὑπὸ κατωτέρων γανῶν ἐκ τῆς οἰκογενείας τοῦ ἀρχιχάνου.

ΤΕΤΑΡΤΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ

‘Απὸ τοῦ τέλους τῶν Σταυροφοριῶν μέχρι τῆς ἀνακλύψεως τῆς Ἀμερικῆς (1273—1492)

§ 37. α) Βασιλεῖς ἐκ διαφόρων οἰκῶν (1273—1347).

Χίους ταῦτα Αψευδέργον, γαροκύατης τῆς Ἀλσατίας καὶ Εοσιλεὺς τῆς Γερμανίας (1273 – 1291).

Α λέρτος Α'
θοὺς τῆς Αυστρίας 1282
Εαστλεύς 1298 – 1308.

Ροδόφος

Φρείστηχος δέ ο πατέρας του 1314 – 30.
Εασιλ. τῆς Βοημίας αὐτοκράτωρ 1314 – 30.
† 1307

Ιαδάν. ο Πατροκόνος † 1313

Τροδόφος
Εασιλ. τῆς Βοημίας
† 1326

Αεσπόλλος
† 1339

σύζυγος καμηστα φίρηγος

Τροδόλ. διβρατής καγρονομοῦ τὸν Τυρόλον Φριδερίχος Αλέξαρ. ο Κρεβελλοφόρος
† 1363

† 1362

† 1393

Αεσπόλλ. Αεσπόλλ. Αεσπόλλ. Εργάτ. ο Σιληρίους Φριδερίχος

Αλέρτος δ' Δ' † 1404

† 1406

† 1411

† 1424

ο Κενουάρτους
† 1439

Αλέρτος. Ε' (Β') έγαλ. τῆς Ουγγαρ. καὶ Βοημίας Φρείστηχος Αλέρτος. Εργάτ.

αὐτοκρ. 1438 – 39. Σύζυγος ο Ελισάβετ

θυγάτηρ τοῦ αὐτοκράτορος Σιληρίου δύο

Μαργαρίτας Α' αυτοκράτωρ 1493 – 1519

Ελισάβετ Λαδισλάος δι βλγγενής, έχασλεύς σύζυγος 1) Μαρία τῆς Βουγγονίας,

σύζυγη. Καστιμόρο τοῦ Δ'. τῆς Βοημίας καὶ Ούγγαρίας 1453 – 57

2) Λευκή Μαρία τοῦ Μεδιόλανου

Δαδισλάος Β'. έχασλεύς τῆς Βοημίας καὶ

Ούγγαρίας 1490 († 1516)

Αννα
σύζυγος τῆς Εασιλέως Φερδινάνδος τοῦ Α'.

Λουδοβίκος Β'.
Εασιλεὺς τῆς Βοημίας καὶ Ούγγαρίας 1516 – 26.

Μετά τὸν θάνατον τοῦ Βασιλέως 'Ριγάρδου, μὴ δεχθέντος καὶ πάλιν τὸν θρόνον τοῦ ισχυροῦ Βασιλέως τῆς Βοημίας Ὀττοκάρου, ἐξελέχθη Βασιλεὺς ὁ κόμης τοῦ 'Αψοβούργου 'Ροδόλφος, ὃστις ἀπήτησε τὴν εἰς τὸ στέμμα ἀπόδοσιν τῶν ἀπὸ τοῦ θανάτου Φριδερίκου τοῦ Β' βασιλίου καταληφθέντων αὐτοκρατορικῶν φεούδων. Τὸ μέτρον τοῦτο ἀπέδειπε χωρίων τὸν βασιλέα τῆς Βοημίας Ὀττόκαρον, τοῦ ὅποιου τὸ κράτος ἐξετείνετο ἀπὸ τῆς Ἀδριατικῆς θαλάσσης μέχρι τῶν Γιγαντίων ὄρέων καὶ περιελάμβανε τὴν Αὐστρίαν, Στειρίχην, Καρινθίαν, Καρνιόλην, τὴν ιδίας Βοημίαν καὶ τὴν μαρκιωνίαν τῆς Μοραυίας.

'Επειδὴ ὅμως ὁ Ὀττόκαρος ἤρνεῖτο ν' ἀναγγωρίσῃ τὸν 'Ροδόλφον καὶ νὰ περιορισθῇ μόνον εἰς τὴν Βοημίαν καὶ Μοραυίαν, αἵτινες διακιωματικῶς ἀνήκουν εἰς αὐτὸν, ὁ 'Ροδόλφος, ξονθούμενος ὑπὸ τῶν Οὔγγρων, ἐκίνησε δις πόλεμον κατὰ τοῦ Ὀττόκαρου καὶ ἐπὶ τέλους ἐνίκησεν αὐτὸν εἰς μάχην κατὰ τὸ πλήσιον τῆς Βιέννης πεδίον τοῦ Μάρχου, ἐνθα καὶ ἐπεισεν ὁ Ὀττόκαρος.

Τὰς ἀνακτηθείσας κτήσεις τοῦ στέμματος (Αὐστρίαν, Στειρίχην, Καρινθίαν καὶ Καρνιόλην) ἐδωκεν ὁ 'Ροδόλφος εἰς τοὺς νιὸντος κύριον τοῦ Ἀλβέρτου καὶ 'Ροδόλφον καὶ οὕτως ἔθηκε τὰ θεμέλια τῆς δυνάμεως τοῦ Αὐστριακοῦ οἴκου, ὃστις ὑστερον σχεδὸν ἀνευ διακοπῆς κατεῖχε καὶ τὸ αὐτοκρατορικὸν ἀξίωμα. Ἀργότερον ὅμως ἐδώκει τὴν Καρινθίαν εἰς τὸν πιστῶς ὑπηρετήσαντα αὐτὸν εἰς τοὺς πολέμους κόμητον τοῦ Τυρόλου Μαΐναρδον (1285). 'Εκτοτε τὸ κύριον μέλημα τῶν αὐτοκρατόρων τῆς Γερμανίας ὑπῆρχεν ἡ ἐπέκτασις τῆς οἰκογενειακῆς αὐτῶν δυνάμεως, ἵνα οὕτως ἥνεις ἐξησφαλισμένη εἰς περίπτωσιν, καθ' ἣν αὐτοκράτωρ ἐξελέγετο ἐξ ἄλλου οἴκου. Τῷρντι, ἐπειδὴ ἡ ἐκλογὴ κατόπιν κατέτησε νὰ γίνεται ὑπὸ ἑπτὰ μόνον ἐκλεκτόρων ἡγεμόνων, οὗτοι ἐπροτίμων νὰ ἐκλέγωσιν ἀσθενὴ βασιλέα, ἵνα οὕτως ἔχωσιν αὐτὸν ὑποχείριον· διὸ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ 'Ροδόλφου δὲν ἐξελέχθη αὐτοκράτωρ ὁ νιὸς αὐτοῦ Ἀλβέρτος, ἀλλ' ὁ κόμης τῆς Νασσαυίας Ἀδόλφος.

Μετὰ πολλοῦ ζήλου ἐφρόντιζεν ὁ 'Ροδόλφος νὰ τηρῇ τὴν εἰρήνην τῆς χώρας καὶ ἔγεκα τούτου πολλάκις αὐτὸς ἤγειτο πρὸς ἀποκατάστασιν

τῆς δύσουλήπτοις απειλούμενης διαταράξεως τῆς τάξεως· δέν κατώθισεν ὅρις νὴ τηρήσῃ ἐπὶ μακρὸν καὶ τὴν ἀσφάλειαν τῶν προσώπων καὶ τῆς ιδιοκτησίας, εἰμὴ ἐνθα συνετέλεσν ίσχυροὶ τῆς χώρας ἡγεμόνες.

2) 'Ο Αδόλφος τῆς Νασσαυίδες (1292—98), διὰ ν' αὐξήσῃ τὴν δύναμιν τοῦ οἴκου του, λαβὼν ἀγορυὴν, κατέκλεισε καὶ ιδιοποιήθη τὴν ἐπὶ τοῦ Ἀλβίος Μετσίνην μετὰ τῆς κομποτίας τῆς Λουσατίας, καθὼς καὶ τὴν Θυριγγίαν. Ἐνεκα δύμως τῶν ὀμοτήτων, ἃς διέπραξεν αὐτόθι καὶ τῆς μη ἐκπληρώσεως τῶν πρὸς τοὺς ἐκλέκτορες ὑποσχέσεων του καθηρέθη καὶ ἀντ' αὐτοῦ ἐξελέχθη ὁ δούς τῆς Αύστριας Ἀλβέρτος ὁ Ἀνάγωγος, γιος τοῦ 'Ροδόλφου. 'Ο Αδόλφος ἔπειτε μαχόμενος παρὰ τὴν Γοιλχαῖμην τὴν οὐ μακρὰν τῆς Βορματίας.

3) Ἀλβέρτος Α' ὁ Αύστριακὸς (1298—1308 ἐζήτειν αὐξάνη τὴν δύναμιν τοῦ οἴκου του, καταλαμβάνοντα χρείουντα αὐτοκρατορικὰ φέουδα. Λί πρατπάθειαι δύμως αὐτοῦ τοῦ νὰ καταλάβῃ τὴν 'Ολλανδίαν, τὴν Ἐννεγανίαν, καθὼς καὶ τὴν Θυριγγίαν καὶ Μισίνην, τὰς κατακτηθείσας ὑπὸ τῶν ὑπὸ τοῦ 'Αδόλφου ἐκδιωχθέντων κυρίων αὐτῶν, ἀπέτυχον. Ἐπίσης καὶ ἡ ὑπὸ τοῦ οὗοῦ αὐτοῦ 'Ροδόλφου κατάληκις τοῦ Βοημικοῦ θρόνου ὀλίγον διήρκετεν. 'Ωσαύτως ἔνεκα τῆς ὑπεροπτικῆς καὶ ἀπανθρώπου δικιγωγῆς τῶν αὐτοκρατορικῶν τοποτηρητῶν Γεσλέρου κα

1) Βεγκέσλαος Δ'. οὐδὲ 'Οττοκάρου β' 1278—1303.

Βεγκέσλαος Ε'	"Αννα σύζυγος	'Ελισάβετ νυμφ.
1303—1306	'Ερβίκου τῆς Καρινθίας	Ιωάννην τοῦ Λουξεμβούργου
1308—1311		1311—1346

Κάρολ. Δ' 1346—78	Ιωάν. 'Ερβίκος	Βεγκέσλαος τοῦ Σ.Σ. 1) Λευκή τῆς Ούαλεσίας μαρκίων τῆς Μοραυίας Λουξεμβούργου 2) 'Αγνή ἡὲκ τοῦ Παλατινάτου σύζ. Μαργαρίτης † 1383. 3) "Αννα τῆς Σιλεσίας Μαουλτάσης 4) 'Ελισάβετ τῆς Πομερανίας
		Μοστος † 1411, Προκόπιος

Βεγκέσλαος	Σιγεμούνδος	Ιωάννης δοὺς τοῦ Γερμανίας
1387—1400	1440—1437	

Ἐλισάβετ, σύζυγ. Ἀλβέρτου τοῦ β'. ἀλλοι οὐτούς κακούς ήσαν

Βεργίγιον ουέρουν ἐγενήθη τὸ 1370 ἡ συνωμοσία τοῦ Βεργέρου Σταύρου φραγκέρου ἐκ Στριτέρας; (Συνωμοσία; τοῦ Βελτέρου Φυρστίου ἐξ Οὐρίας καὶ τοῦ Ἀρνόλδου Μελγθάλου ἢ Ἀλβηρίου ἐξ Οιντερβάλνης καὶ 30 ἀλλῶν ἐπὶ τοῦ Ρυτλίου, μεμονωμένου λειψάνος παρὰ τὴν λίμνην τῶν ἐν Ἐλβετίᾳ τεσσάρων καντωνίων. Διέξ ταύτης ὁ μὲν Γέστλερος ἐπεσεν ὑπὸ τὸ έθέλος τοῦ Τέλλου (διὸ εἴχεν ἀναγκάσσει νὰ κτυπήσῃ διὰ βέλους μῆλουν τεθὲν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τοῦ ιδίου αὐτοῦ σίεν), ὁ δὲ ιδρυθεὶς ἐπὶ δέκα ἑτη δευτυρὸς τῶν τριῶν καντωνῶν ἐγένετο ἡ Κάσις τῆς Ἐλβετικῆς ὁμοσπονδίας. Τὸν Ἀλβέρτον, μέλλοντα νὰ ἐκστρατεύσῃ κατὰ τῆς Βοημίας, ἐδολορόψανεν ὁ ἀνεψιός αὐτοῦ Ἰωάννης ὁ Πατροκτόνος ἀντικρὺ τοῦ πάργου τοῦ Ἀφοδούργου καὶ μόλις μετὰ ἐπτὰ μῆνας ἐξελέγηθη βασιλεὺς.

5) ‘Ο κόρης Ἐρρίκος τοῦ Λουξεμβούργου (1308—313) κατέρθισε ν’ ἀποκτήσῃ τὴν Βοημίαν, διότι αἱ τάξεις αὐτῆς, δυσκρεστήσασι κατὰ τοῦ ἕκαστον αὐτῶν, ἐδωκαν τὸ στέμμα εἰς τὸν υἱὸν τοῦ Ἐρρίκου Ἰωάννην διὰ τῆς γειρᾶς τῆς Βοημικῆς ἡγεμονίδος Ἐλισάβετ. Εἶτα ὁ Ἐρρίκος μεταξὺς εἰς τὴν Ἰταλίαν οὐ μόνον τὴν Γερμανικὴν κυριαρχίαν ἐν αὐτῇ ἀνίδρυσεν, ἀλλὰ καὶ τὴν Ρωμαϊκὴν αὐτοκρατορίαν μετὰ 62 ἑτῶν διακοπήν. Ἀποθανόντος τοῦ Ἐρρίκου, ἐξελέγη θησαυρὸν τῶν ἐκλεκτόρων δύο βασιλεῖς, καὶ ὑπὸ μὲν τῆς μειονούπορίας ὁ δούξ τῆς Αὐστρίας Φριδερίκος ὁ Ωραῖος, ὑπὸ δὲ τῆς πλειονοψηφίας

6) ‘Ο δούξ τῆς Βαυαρίας Λουδογύρικος (1314—47). Ήριν ἡ ἀρχήσῃ ὁ μεταξὺ τῶν δύο βασιλέων πόλεμος, ἡ Αὐστρία ἥσελησε νὰ ἐκδικηθῇ τὸ Ἐλβετικὰ καντώνια διὰ τὴν κατὰ Ἀλβέρτου τοῦ Α΄ ἀποστασίαν των. ‘Ο δούξ ὅμως τῆς Αὐστρίας ἡττήθη μετὰ τοῦ ἀγρήστου πρὸς τὸν πόλεμον ἐκεῖνον θαρέος ἵππικου τοῦ τὸ 1315 παρὰ τὴν Μοργάτην ὑπὸ τῶν Ἐλβετῶν, φίτινες τότε συνωμολόγησαν αἰωνίαν ἐνότηταν Βρύνη. Μετὰ τοῦτο, γειομένης μάχης μεταξὺ τῶν δύο βασιλέων παρὰ τὴν Μυλδόρφην τὴν παρὰ τὸν Ἰννον καὶ τὴν Αμπιφίγγην, ὁ Φριδερίκος ἡττηθεὶς συνελήφθη αἰγυμάλωτος. Ἄλλη ἐπειδὴ οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Φριδερίκου ἐζηκολούθουν τὸν πόλεμον μετ’ ἐπιτυ-

χίας κατά τοῦ Λουδοβίκου, οὗτος συνωμολόγησε μετά τοῦ ἀντιπάλου του συνθήκην, δι' ἣς ἀπέδωκεν εἰς αὐτὸν τὴν ἐλευθερίαν ὑπὸ τὸν ὄρον γὰρ παρατηθῆ τῶν ἐπὶ τοῦ Γερμανικοῦ θρόνου δικαιωμάτων του. "Οτε δὲ ὁ Φριδερίκος, μὴ δυνάμενος νὰ ἔκπληρωσῃ τοὺς ὄρους τῆς συνωμολογηθείσης συνθήκης, ἐπανῆλθε μόνος εἰς τὴν αἰγαλωσίαν, ὁ Λουδοβίκος τοσοῦτον συνεκινήθη ἐκ τῆς πίστεως ταύτης, ὥστε παρέλθεν αὐτὸν εἰς τὰ τῆς χυθερήσεως. 'Αλλ' ὁ μεγαλείτερος ἐχθρὸς τοῦ Λουδοβίκου ἦτον ὁ ἐν Ἀθηνῶν τότε ἑδρεύων Πάπας Ἰωάννης ὁ ΙΒ', ὅστις, ἀξιῶν γὰρ ἐξετάζη τὰ τῆς ἐκλογῆς τοῦ αὐτοκράτορος, ἀφώρισε τὸν ἀντιλέγοντα εἰς τοῦτο Λουδοβίκον. "Ενεκκα τούτου ὁ Λουδοβίκος προτραπεῖς ὑπὸ τῶν Γινελλίνων μετέβη εἰς τὴν Ἰταλίαν 1327 καὶ ἐδέχθη ἐν μὲν τῇ Λομβαρδίᾳ τὸ Λομβαρδικὸν, ἐν δὲ τῇ 'Ρώμῃ τὸ αὐτοκρατορικὸν στέμμα ἐκ τῶν χειρῶν τῶν ἐχθρῶν τοῦ Πάπα. Ἐπειδὴ δὲν εἶχεν ἀρκετὰς δυνάμεις εὐγενῶν ἐπέστρεψεν εἰς τὴν Γερμανίαν μετά τὸν θάνατον τοῦ Φριδερίκου (1330) καὶ ἐκαμε διαφόρους ματαίας ἀποπείρας διὰνὰ συμφιλιωθῆ μετὰ τοῦ Πάπα, διότι ἀντέπραττον εἰς τοῦτο οἱ βασιλεῖς τῆς Γαλλίας καὶ Νεαπόλεως. Ἐκ τούτου οἱ κληρικοὶ καὶ λαϊκοὶ ἐκλέκτορες ἐκτὸς τοῦ τῆς Βοημίας ἐκήρυξαν ἐν τῇ πρώτῃ ἐν 'Ρέγση (1338) συνάδω τῶν ἐκλεκτόρων, ὅτι ὁ διὰ πλειονοψηρίας ὑπὸ αὐτῶν ἐκλεγόμενος αὐτοκράτωρ ἡ 'Ρωμαῖος βασιλεὺς δὲν ἔχει ἀνάγκην τῆς κυρώσεως τοῦ Πάπα. "Η σύμπνοια δὲν τοῦ Λουδοβίκου μετά τῶν κληρικῶν καὶ λαϊκῶν ἡγεμόνων τῆς Γερμανίας ὀλίγον διήρκεσεν ἐνεκα τῆς πλεονεξίας αὐτοῦ. ὅθεν ὁ ἰσχυρὸς βασιλεὺς τῆς Βοημίας Ἰωάννης κατώρθωσε νὰ ἐκλεχθῇ βασιλεὺς (1346) ὁ οἵδε αὐτοῦ Κάρολος, εἰς τὸν ὃποῖον ἡ Βυζαντικὴ μερὶς ἀντέταξε τὸν ἐκ Σβαρτσοβούργου Γύνθηρον· ἀλλ' ἀποθανόντος τούτου, ἀνεγνωρίσθη ὁ Κάρολος παρὰ πάντων.

6) Βασιλεῖς ἐκ τοῦ Λουξεμβούργικοῦ οίκου τῆς Βοημίας (1347—1437)

1) Κάρολος Δ'. (1347—1378). Τούτου ἡ φροντὶς περιωρίζετο εἰς μόνην τὴν κληρονομικὴν αὐτοῦ χώραν Βοημίαν, ἐν ἣ ἐδρυσεν (1348) ἐν Πράγῃ τὸ πρώτον Γερμανικὸν πανεπιστήμιον, τὸ ὅπερον μετ' ὀλίγον ἡρίθμου 7000 φοιτητάς, ἐβελτίωσε πρὸς

τούτοις τοὺς νόμους καὶ τὰ δικαιστήρια, ηὔξησε τὸν ἀριθμὸν τῶν ἐκκλησιῶν καὶ μονῶν καὶ ὑπεστήριξε τὸ ἐμπόριον, τὴν μεταλλουργίαν, ἀμπελοφυτείαν, κτλ. Διὰ τὴν Γερμανίαν ὅμως ὄλιγον ἔχροντικε, διότι καὶ τὴν Ιταλίαν κατέλιπεν εἰς τὴν τύχην τῆς καὶ ἐκ τῶν ἐπὶ τῆς Βουργουνδίας ἀξιώσεών του παρηγήθη. Ὑπὲρ τοῦ Γερμανικοῦ κράτους δὲν ἔπραξεν ἀλλο, εἰμὶ ἐξέδωκε πρὸς κατάπαυσιν τῶν κατὰ τὴν ἐκλογὴν τοῦ αὐτοκράτορος ἀναφυμένων ἐρίδων τῶν ἐκ τοῦ ἀριστου τῆς ἐκλογῆς προερχομένων εἰς τὴν ἐν Μέτταις (1356) δίκαιτην Χρυσόβουλον, ὃν οὐδεποτέ πάσσετο, διὰ μετὰ τὸν θάνατον τοῦ αὐτοκράτορος ὁ ἀρχιεπίσκοπος τοῦ Μογοντιακοῦ συγκαλεῖ ἐντὸς τριῶν μηνῶν τοὺς ἐκλέκτορας ἐν Φραγκορύπτῃ πρὸς νέαν ἐκλογὴν, ἕνθα ἐκλέγεται ὁ αὐτοκράτωρ κατὰ πλειονοψιφίαν καὶ στέφεται ἐν Ἀκυϊσγράνῳ, καὶ διὰ αἱ κορυφικὴ ἐκλέκτορίαι εἶναι ἀδιαίρετοι καὶ διαδοχικαὶ κατὰ τάξιν πρωτοτοκίας. Ἐκλέκτορες δὲ ὥρισθησαν οἱ ἀρχιεπίσκοποι τοῦ Μογοντιακοῦ, τοῦ Τριβίρου, τῆς Κολωνίας, ὁ βασιλεὺς τῆς Βοημίας, ὁ κόμης Παλλατίνος τοῦ Ρήμου, ὁ δούκης τῆς Σαξονίας καὶ ὁ μαρκίων τοῦ Βρανδεμβούργου. Εἰ καὶ ἐξέδωκεν δὲ οἱ αὐτοκράτορες πολλὰς διατάξεις περὶ γενικῆς ἐσωτερικῆς εἰρήνης, αἱ ἐρίδες ὅμως καὶ αἱ διαμάχαι ἐξηκολούθουν· διὸ αἱ πόλεις ἐσχημάτισαν δεσμοὺς, ἵνα ἀπὸ κοινοῦ ὑπερασπίζωνται τὸ ἐμπόριον αὐτῶν καὶ τὴν συγκοινωνίαν κατὰ τῶν αὐξοντῶν λητρικῶν ἐπιχειρήσεων τῶν εὐγενῶν. Οὕτως αἱ ἐμπορικαὶ πόλεις τῆς Βορείας Γερμανίας ἀπετέλεσαν τὴν Γερμανικὴν "Ανσαν" (§. 49), αἱ τῆς δυτικῆς καὶ μέστης τὸν 'Ρημικὸν δεσμὸν, ἐκ δὲ τῶν πρὸς μεσημβρίαν τινὲς μὲν (Ζυρίχη, Βέρονη) προσῆλθον εἰς τὴν 'Ελβετικὴν ὁμασπονδίαν, τινὲς δὲ ἀπετέλεσαν τὸν Σουηβικὸν δεσμὸν· ἀλλὰ καὶ οἱ εὐγενεῖς ἀντέταξαν κατὰ τῶν ἡγεμόνων καὶ τῶν πόλεων τοὺς ἴδιους ἐκυρῶνδεσμοὺς (δεσμὸς τοῦ Ἀγίου Γεωργίου, κτλ.) ἢ πρὸς ὑπεράσπισιν ἀρχαίων δικαιωμάτων, ἢ τρὸς λεπόκτησιν νέων. Οἱ Κάρολοι οὐ μόνον ἤνειχετο τοὺς δεσμοὺς τούτους τοὺς ἀπαγορευμένους ὑπὸ τοῦ Χρυσοβούλου, ἀλλὰ καὶ διὰ μεγάλων χρηματικῶν θυσιῶν καὶ τῆς ὑποθηκεύσεως ἐλευθέρων πόλεων κατέβασε γὰ τὸν διαδεχθῆ ὁ νιός αὐτοῦ 2) Βεγκέσλαος 1378—1400 (1410), ὅστις κρατήσας δι'

έκατὸν τὴν Βοημίαν, τὸ ἄνω Πεχλατινάτον καὶ τὴν Σικελίαν, μετὰ τῶν ὁποίων ὑστερον ὡς κληρονόμος τοῦ ἀτέκνου θείου του Βεγκεσλάου ἤιωτε τὸ Λουξεμβούργον, ἀφῆκε εἰς τὸν ἀδελφὸν αὐτοῦ Σιγεμοῦνδον τὴν μαρκιωνίαν τοῦ Βρανδεμβούργου διὰ νὰ μὴ ἐνωθῶσι δύο ψῆφοι ἐκλογικαὶ εἰς τὸ αὐτὸ πρόσωπον. "Αγδὲ καὶ ἔξεδωκε πολλὰς δικτάξεις περὶ τῆς ἐσωτερικῆς εἰρήνης, τῆς Γερμανίας, ὅμως δύο ἐμφύλιοι πόλεμοι κατεσπάραχαν αὐτὴν κατὰ τὸ διάστημα τῆς έκσιλείας τοῦ Βεγκεσλάου. Τούτων ὅμεν πρῶτος ἐκινήθη ὑπὸ τοῦ δουκὸς τῆς Αὐστρίας Λεοπόλδου τοῦ Εὐσεβοῦς κατὰ τῶν ὁμοσπόνδων 'Ελεύθερων καὶ ἐληξε διὰ τῆς ἥττης καὶ τοῦ θανάτου τοῦ Λεοπόλδου παρὰ τὴν Σεμπάχην (1386), ὁ δὲ δεύτερος ὑπὸ τῶν Σουηβικῶν καὶ 'Ρηνικῶν πόλεων κατὰ τοῦ κύριος Ἐρεχθίδου τῆς Βυρτεμβέργης καὶ τοῦ κύριος Παλατίνου τοῦ 'Ρήνου 'Ρουπρέχτου, ὅστις ἐληξε διὰ τῆς ἥττης τῶν πόλεων τούτων. Άι καλλι διαθέσεις τοῦ Βεγκεσλάου οὐ μόνον τὴν Γερμανίαν ἐβλαψαν, ἀλλὰ καὶ τὸ ἴδιον αὐτοῦ έκσιλειον τῆς Βοημίας. "Οθεν ἔξεράγη συνωμοσία τῶν εὐγενῶν τῆς Βοημίας, οἵτινες συλλαβόντες τὸν έκσιλέχ απήγαγον αὐτὸν εἰς τὴν Αὐστρίαν ἥλευθερώθη ὅμως ὑπὸ τοῦ ἀδελφοῦ του Ἰωάννου δουκὸς τῆς Γορλιτίου. 'Αλλ ἐπειδὴ ὁ Βεγκεσλάος καὶ μετὰ τὴν ἀπελευθέρωσίν του ἔζηκολούθει νὰ μὴ φροντίζῃ περὶ τῆς Γερμανίας, οἱ τέσσαρες Πραρχέρηποι ἐκλέκτορες, καθαιρέσαντες αὐτὸν, ἔξελεξαν (1400) αὐτοκράτορα τὸν ἔζορον διὰ τὰ προτερήματα αὐτοῦ κόμιτρα Παλατίνον τοῦ 'Ρήνου 'Ρουπρέχτον, ὅστις ὅμως δὲν κατέρθωσε κατὰ τὸ διάστημα τῆς 40ετοῦ έκσιλείας του (1400—1440) νὰ ἐπαναγάγῃ τὴν τάξιν, οὕτε εἰς τὴν Γερμανίαν, οὕτε εἰς τὴν Ιταλίαν. Αὐτὸν δ' ἀπυθανόντα διερέγθη εἰς τὸν θρόνον τῆς Γερμανίας ὁ ἀδελφὸς τοῦ Βεγκεσλάου.

3) Σιγεμοῦνδος; (1410—1437). Πρώτη φροντὶς αὐτοῦ ὑπῆρξε νὰ καταστρέψῃ τὸ πρὸ 40ετῶν ἐπελθὸν σχίσμα τῆς ἐκκλησίας· ἀφοῦ δηλ. σι Πάπαι ἐπὶ 70 ἔτη ἥδρευσαν ἐν Ἀθεναῖς, ἀπὸ 40 ἥδη ἔτῶν (1378) ἔξελέγοντο Πάπαι καὶ ὑπὸ τῶν ἐν 'Ρώμῃ 'Ρωμαίων καὶ ὑπὸ τῶν ἐν Ἀθενῶν Γάλλων καρδιναλίων. Η ἑτη Ἡστή ἐκκλησίας της σύνοδος (1409) δὲν κατέρθωσε γ'

ἀρῃ τὸ κακόν, διότι κηρύξασα ἐκπτώτους τοὺς δύο Ηάπας, Γρηγόριον τὸν ΙΒ' καὶ Βενέδικτον τὸν ΙΓ', ὡνόματε τὸν Ιωάννην ΚΓ' ὡς νόμιμον Πάπαν καὶ οὕτω, μὴ παραιτουμένων ἐκείνων, ἡ ἐκκλησία εἶχε τρεῖς Πάπας.

Ἐνεκκ τούτου συνεκλήθη τὸ 1414 ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος καὶ τοῦ Πάπα Ιωάννου τοῦ ΚΓ' οἰκουμενικὴ σύνοδος ἐν Κωνσταντίᾳ. Ὁ Πάπας Ιωάννης παρητέθη ὑπὸ τὸν ὄρον νὰ παραιτηθῶσιν ἐπίστης καὶ οἱ δύο ἄλλοι καὶ ἥλπιζε, ὅτι δεικνύων τοιαύτην αὐταπάρνησιν ἥθελεν αὐτὸς ἐκλεγθῆ πάλιν ὑπὸ τῆς συνόδου. Ταχέως δρμως μετεμελήθη διὰ τὸ ἔχια τοῦτο, καὶ φυγὼν ἀπὸ τῆς Κωνσταντίας εἰς τὴν Σχαρφούσην, ἥλπιζεν οὗτος ὅτι ἥθελε δικαλυθῆ ἡ σύνοδος. Αὕτη δρμως, κηρύξασα τὴν οἰκουμενικὴν σύνοδον ἀνωτέραν τοῦ Ηάπα, καθήρετε τὸν Ιωάννην. Ὁ Γρηγόριος ΙΒ' παρητέθη τότε ἑκουσίας καὶ ὁ αὐτοκράτωρ αὐτὸς μετέβη εἰς τὴν Περπιγγάνην, ἵνα πείσῃ καὶ τὸν Βενέδικτον ΙΓ' ἢ καὶ παραιτηθῇ. Οὗτος δρμως ἐπέμενε λέγων, ὅτι αὐτὸς εἶνε ὁ νόμιμος Πάπας καὶ ὅτι, παραιτηθέντων τῶν ἀντιπάλων αὐτοῦ καὶ καθηισθέντων, τὸ σχίσμα ἐξέλιπε καὶ οὐδὲν τὸ κωλύον ἵνα διχ τῆς ἀγαγνωρίσεως αὐτοῦ ἀποκαταστῇ ἡ ἐνότης τῆς ἐκκλησίας. ‘Η σύνοδος δρμως καθηισθέσας καὶ αὐτὸν ἀνηγόρευσε Πάπαν Μαρτῖνον τὸν Ε'.

Συγχρόνως ἡ σύνοδος αὕτη ἐπεχείρησε τὴν ἐκρίζωσιν τῆς διδασκαλίας τοῦ Ιωάννου Οὔσσου, ὅστις διέδιδεν ἐν Βοημίᾳ τὰ ὑπὸ τοῦ Πάπα αἱρετικὰ κηρυχθέντα δόγματα τοῦ ἐν Οὐρανίᾳ Θεολόγου Ιωάννου Βικλέψφου, καίτοι αὐστηρῶς ἀπαγορευόμενος ὑπὸ τοῦ ἀρχιεπισκόπου τῆς Πράγης καὶ τοῦ Πάπα. Ὁ Οὔσσος, προτελθείς εἰς τὴν σύνοδον, ἐπαρουσιάσθη, λαβὼν πρότερον ἐγγύησιν ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος περὶ τῆς προσωπικῆς του ἀσφαλείας. Ἀφοῦ δὲ πᾶσαι αἱ προσπάθειαι τῆς σύνοδου, ἵνα ἀνακαλέσῃ ὁ Οὔσσος τὰς διδασκαλίας του, ἀπέβησαν μάταιαι, αὕτη τὸν ἐκήρυξεν αἱρετικὸν καὶ ἀνέθηκε τὴν τυμωρίαν αὐτοῦ εἰς τὸν αὐτοκράτορα, ὅστις κατεδίκασεν αὐτὸν εἰς τὸν δικὸν τοῦ πνεύματον.

‘Ο φίλος αὐτοῦ Περώνυμος δὲ ἐν Πράγης, ὅστις ἐπίσης εἶχε μεταβῆναι εἰς Κωνσταντίαν, κατ’ ἀρχὰς μὲν ἀγενάλεσε πάσας τὰς εἰς τὴν

καθολικήν πίστιν ἀντικειμένας διδασκαλίας αὐτοῦ τὴν ἀνάκλησιν δημως ταύτην ἀρνηθεὶς μετὰ ταῦτα, ὑπέμεινεν ἐπίσης τὸν οἰκὲ πυρὸς θάνατον,

Κατὰ τὸ διάστημα τῆς συνόδου ταύτης ὁ Σιγεμοῦνδος ἔδωκεν (1415) εἰς τὸν Βουργαράρον τῆς Νυρεμβέργης Φριδερίκον τὸν ΣΤ' ἐκ τοῦ οἰκου τῶν Ὀχενζολλέρων τὴν ραρκιωνίαν τοῦ Βραχνδεμβούργου μετὰ τοῦ ἀξιώματος τοῦ ἐκλέκτορος, ἀφοῦ οὗτος εἶχεν ἡδη λάβει ἀπό τινων ἑτῶν τὸ ἀξιώματοῦ τοποτηροτοῦ τῆς μαρκιωνίας ταύτης διὰ πολλὰς καὶ σημαντικὰς ὑπηρεσίας.

Οἱ πόλεμοις τῶν Ούσσειτῶν (1419—1436). Ἀποθανόντος τοῦ Βεγκεσλέου (1419), οἱ Ούσσειται, θεωροῦντες τὸν Σιγεμοῦνδον αἴτιον τοῦ θανάτου τοῦ Ούσσου, ἤρνηθησαν νὰ ἀναγνωρίσωσιν αὐτὸν ὡς θασιλέχ τῆς Βοημίας καὶ ὁ ἀρχηγὸς αὐτῶν Ζίσκας ἐγένετο νὰ γενικεύσῃ τὴν ἐπανάστασιν εἰς δῆλην τὴν Βοημίαν διὰ συναθροίσεως τοῦ λαοῦ ἐπὶ τῶν ὁ ἑων Θαβώρ, Χωρῆβ, κτλ. Ὁτε δὲ ὁ αὐτοκράτωρ Σιγεμοῦνδος (1420) ἥλθε πρὸ τῆς Πράγης μετὰ μεγάλου στρατοῦ, ὁ Ζίσκας μετὰ τῶν φανατικῶν αὐτοῦ Θαβώριων, ὡπλισμένων μὲ ἀξίνας καὶ δρέπανα, ἀπέκρουντες τὴν ἔροδον καὶ ἐνίκησε δις τὸν αὐτοκράτορα, ὅστις ἤναγκάσθη ν' ἀποτυρθῇ εἰς τὴν Μοραβίαν. Καί τοι δὲ ἐντελῶς τυρλαθεὶς ὁ 70τούτης Ζίσκας, ὑπερασπίσθη καὶ τὸ ἐπόμενον ἔτος (1421) τὴν Βοημίαν κατὰ τοῦ αὐτοκράτορος, τοῦ ὃποίου ἦδευτέρα αὕτη ἐκστρατεία διὰ τῆς παρὰ τὴν ἐν Βοημίᾳ Γερμανικὴν Βρόδην μάχης ἔληξεν ἔτι ἀτιμότερον τῆς προτέρας. Ὁτε δημως ὁ Ζίσκας ὡς ἀπόλυτος κύριος ἥθελε νὰ ὑποτάσσωνται πάντες εἰς αὐτὸν καὶ δὲν ἤνειχετο ἄλλας θρησκευτικὰς ἢ πολιτικὰς δοξασίας ἢ τὰς ιδικὰς του, οἱ κάτοικοι τῆς Πράγης καὶ οἱ εὑγενεῖς τῆς Βοημίας διηνέγκθησαν πρὸς αὐτὸν καὶ τοὺς διπαδοὺς αὐτοῦ Θαβώριους καὶ οὗτως ἐγεννήθη καταστρεπτικὸς ἐμφύλιος πόλεμος, ὅστις διήρκεσε μέχρι τοῦ θανάτου τοῦ τυφλοῦ στρατάρχου τῶν Θαβώριων (1424).

Ἀποθανόντος τοῦ Ζίσκα, καὶ αὐτοὶ οἱ Θαβώριοι διηρέθησαν εἰς δύο καὶ οἱ μὲν πολυαριθμότεροι ἔξελεξαν ἀρχηγὸν τὸν ὑποστράτηγον τοῦ Ζίσκα, πρώην μοναχὸν, Προκόπιον τὸν Μέγαν, οἱ δὲ διλιγαρθμότεροι,

μείναντες καὶ ἀρχὰς ἄνευ ἀρχηγοῦ (ὅθεν καὶ Ὁρφανίται) ἔζελε-
ξεν ὑπερον Προκόπιον τὸν Μικρόν.

Μέχρι τοῦ ἔτους 1425 οἱ Οὔσσιται περιωρίσθησαν εἰς ἀμυν-
τικὸν πόλεμον· ἐκτὸς δύνας ἡρχισκυν νὰ ἐπιτίθενται καὶ ἔξερ-
γωνται τῶν ὁρίων τῆς Βοημίας πρὸς πάσας τὰς διευθύνσεις.
Αἱ ἐπανειλημέναι καταστρεπτικαὶ ἐπιδρομαὶ αὐτῶν εἰς τὰς
γειτονικὰς χώρας, Σλεσίκην, Μορανίαν, Αὐστρίαν καὶ Βαυαρίαν,
ἐκίνησαν καὶ αὐτῶν τρεῖς νέκις ἐκστρατείας τοῦ Γερμανικοῦ
κράτους, τοῦ ὅποιου δύνας οἱ στρατοὶ ἢ ἐξωλοθρεύθησαν διὰ
τῆς τακτικῆς τῶν Βοημῶν στρατηγῶν (Αουγστίγη 1427), ἢ διε-
σκορπίσθησαν αισχρῶς ἀπὸ μόνον τὸν τρόμον τοῦ ὁρματος τῶν
φανατικῶν ἀγτιπάλων αὐτῶν (Μείση 1427 καὶ Θαῦσος 1431).
Μόνον δὲ ἀφοῦ πᾶσα ἐλπὶς τῆς διὰ τῶν ὅπλων νίκης, καθὼς
καὶ τῆς διαλύσεως τοῦ Βοημικοῦ κράτους ἐκ τῶν ἐσωτερικῶν
ἔριδων ἀπωλέσθη, ἐγένοντο εἰς τοὺς Βοημοὺς παραγωρήσεις τι-
νὲς καὶ ἐκ μέρους τῆς Γερμανίκης ἐγκατελείρθη ἢ ιδέα τῆς ἄνευ
ὅρων ὑποταγῆς τῶν Βοημῶν. Ωσαύτως καὶ ἡ ἐν Βασιλείᾳ σύν-
αδος ἔκαμε παραγωρήσεις τινὰς καὶ οὕτως ἐτυμβινθάσθη μετὰ
τῆς μετρίας μερίδος τῶν Καλλιστίνων. "Οτε δύνας οἱ Θαύβ-
ριοι καὶ Ὁρφανῖται ἡργήθησαν νὰ δεχθῶσι τὸν συμβιβασμὸν,
τότε προσεβλήθησαν συγχρόνως ὑπὸ τῶν Καλλιστίνων καὶ τῶν
Καθολικῶν καὶ ἤτηθεντες δις ἡναγκάσθησαν νὰ παραδώσωσι
τὰς ὄχυρὰς θέσεις αὐτῶν καὶ νὰ ἡσυγχάσωσιν. "Ο Σιγεμοῦνδος
κατώρθωσε τέλος διὰ πολλῶν παραγωρήσεων ν' ἀναγνωρισθῇ
βασιλεὺς τῆς Βοημίας.

Διαρκούστης τῆς ἐν Βασιλείᾳ συνόδου, ὁ Σιγεμοῦνδος μόλις
τὸ 24 ἔτος τῆς βασιλείας του ἐστέφθη (1433) αὐτοκράτωρ, ἐ-
φρόντιζεν δύνας καὶ οὗτος, ὡς ὁ πατὴρ καὶ ὁ ἀδελφὸς αὐτοῦ,
μᾶλλον διὰ τὸ καλὸν τῶν ιδίων αὐτοῦ χωρῶν, ἢ διὰ τὸ τοῦ
ὅλου Γερμανικοῦ κράτους. Αἱ φροντίδες αὐτοῦ περὶ τοῦ βασι-
λείου τῆς Οὐγγαρίας πρὸς τε τὴν ἐσωτερικὴν αὐτοῦ διοίκησιν
καὶ τὴν κατ ἐξωτερικῶν ἐχθρῶν ἔξασφάλισιν τὸν ἔκαμον νὰ
διατρίψῃ τὸ πλεῖστον τῆς βασιλείας του ἐκτὸς τῶν Γερμανικῶν
χωρῶν.

γ) Βασιλεῖς ἐκ τοῦ οἴκου τῆς Αὐστρίας ἀπὸ τοῦ

1433. 1) Ἀλβέρτος Β' (1438—39). Τοῦ Σιγεμουνδού ὁ γαμπρός, δούξ τῆς Αὐστρίας Ἀλβέρτος Ε' ἀνεψιός εἰναις ἐνεργείας ἐξελέχθη παρψηρεὶ ὑπὸ τῶν ἐκλεκτόρων αὐτοκράτωρ, οἵτινες ἡσθίγοντο τὴν ἀνάγκην ἴσχυροῦ αὐτοκράτορος διὰ τοὺς ἐπαπειλοῦντας αὐτοὺς ὑπὸ τῶν Τούρκων κινδύνους, καὶ ἔκτοτε τὸ αὐτοκρατορικὸν ἀξιώματα μάχῃ τῇς καταργήσεως αὐτοῦ ἔμεινεν εἰς τὸν οἶκον τῆς Αὐστρίας.¹⁾ Ὁ Ἀλβέρτος ἐκληρονόμησε συγγρόνως καὶ τὸν θρόνον τῆς Βοημίας καὶ Ουγγαρίας. Άλλὰ μετὰ ἐν ἔτος ἐπανῆλθεν ἀσθενῆς ἀπό τινα κατὰ τῶν Τούρκων ἀτυχῆ ἐκστρατείαν, οἵτινες εἴχον εἰσῆλει εἰς τὴν Τρανσυλβανίαν, καὶ ἀπέθηκε πρὶν ἢ στεφθῆ αὐτοκράτωρ. Μετὰ τὴν βραχυτέραν ταύτην πάσης ἀλλης βασιλείας τῆς Γερμανίας ἡκολούθησεν ἡ μηκίστη πασᾶν, καθόσον ὁ ἔξαδελφος τοῦ Ἀλβέρτου.

2) Φριδερίκος Γ' (Δ') 1440—9², ὁ τελευταῖος ἐν Τρόμη στεφθεὶς αὐτοκράτωρ, ἐλασθεύσε 53 ἔτη, τὰ πλεῖστα ὅμιλος ἀτυχής. Οὐφιγενῆς γιὸς Ἀλβέρτου τοῦ Β', Λαδισλάος ὁ Οὐφιγενῆς, ἔλαβε τὸ στέμμα τῆς Βοημίας καὶ Ουγγαρίας· μετὰ τὸν θάνατον δὲ αἰτοῦ (1457) αἱ δύο γῆραι ἀπεσπάσθησαν ἀπὸ τοῦ Ἀψοδουργικοῦ οἴκου, καθόσον οἱ μὲν Βοημοὶ ἔξελεξαν βασιλέα τὸν τέως τοποτηροτὴν τῆς χώρας αὐτῶν Γεώργιον Ποδιζηράδον, οἱ δὲ Οὐγγαροὶ τὸν Ματθίαν Κορθενόν, γίδην τοῦ ἀνδρείου Ιωάννου Ούνιαδού, δστις ὡς ἀντιβασιλεὺς κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἀνηλικιότητος τοῦ Λαδισλάου εἴχε σχηματίσει τὴν Οὐγγαρίαν προπύργιον τῆς Χριστιανωτύνης κατὰ τῶν Τούρκων καὶ ὀλίγας ἡμέρας μετὰ λαμπρὰν κατὰ αὐτῶν νίκην παρὰ τὸ Βελιγράδιον (1456) εἴχεν ἀποθάνειν. Οἱ αὐτοκράτωρ ἡναγκάσθη ἡ ἀναγνωρίσῃ ἀμφοτέρους.

Οὐδὲ τὸ δουκάτον τῆς Αὐστρίας, τὸ ὑπερον ἀνῆκεν εἰς αὐτὸν, ως τὸν πρεσβύτατον τῆς οἰκογενείας, δὲν ἡβυνθήτη νὰ διεκδικήῃ. Οἱ ἀδελφοὶ τοῦ Ἀλβέρτου καὶ ὁ ἔξαδελφός του Σιγεμουνδός τὸν ἡναγκάσθη νὰ διατίθῃ εἰς μόνην τὴν Κάτω Αὐστρίαν. "Οτε ὅμως διὰ τῆς ἐπιβολῆς νέων φύρων εἰς τὸν λαόν καὶ τῆς ἀπαιτήσεως ἀπὸ τοὺς εὐγενεῖς ν' ἀποδώσωσι καταληφθέντα ἡγεμονικὰ κτήματα διυτηρέστησε πλέντας, ἐγεννήθη ἐπανάστασις κατ' αὐτοῦ, καθ' ἥν καὶ αὐτὸς ὁ ἀδελφός τοῦ αὐ-

τουρκότορος Ἀλβέρτος συγηνάθη μετὰ τῶν ἐπαναστατῶν καὶ ἀπέκλει-
σεν αὐτὸν (1462) εἰς τὸν Ἐγεννητό πύργον του. Εἰς τὴν κρίσιμην ταύ-
την πτίσισταιν ἔφθασεν ὁ βασιλεὺς τῆς Βοημίας Γεώργιος Ποδιεβρά-
δος πρὸς ἀπελευθέρωσιν αὐτοῦ καὶ κατώρθωσε νὰ συνομολογηθῇ εἰρή-
νη, διὰ τῆς δύοις ὁ Ἀλβέρτος ὅλας καὶ τὴν Κάτω Αὐστρίαν μετὰ
τῆς Βιέννης. Οὗτος ὅμως ἀπέθανε τὸ ἐπόμενον ἔτος (1463) καὶ οὕτως
ὅτι αὐτοκράτωρ ἐπανέλαβε πάσας τὰς Αὐστριακὰς χώρας ἐκτὸς τοῦ Τυ-
ρόλου, τὸ ὅποιον κατεῖχεν ὁ Σιγιμονδός.

Εὐτυχέστερος εἰς τὰς πρὸς αὐξῆσιν τῆς οἰκογενειακῆς αὐτοῦ
δυνάμεως ἐπιχειρήσεις ὑπῆρξεν ὁ αὐτοκράτωρ εἰς τὰ δυτικὰ μέρη.

Τὸ δούκατον τῆς Βουργουνδίας καὶ ἡ Ἐλευθέρα κο-
μητία τῆς Βουργουνδίας πρὸ πολλοῦ ἥδη εἶχον κηρυχθῆ
ἀνεξάρτητα ἀπὸ τοῦ Βασιλείου τῆς Βουργουνδίας, τὸ ὅποιον εί-
χεν ἐνωθῆ μετὰ τοῦ Γερμανικοῦ κράτους. Εἶχον δὲ ἐνωθῆ αἱ
δύο γῆραι (1361) διὰ τοῦ γάμου τοῦ δουκὸς τῆς Βουργουνδίας
μετὰ τῆς κληρονόμου τῆς Ἐλευθέρας κομητίας. Τὴν ίέ ἔκα-
τονταετηρίδα οἱ δούκες τῆς Βουργουνδίας διὰ γάμων, ἀγορῶν καὶ
κληρονομιῶν ἀπέκτησαν πάσας σχεδὸν τὰς τότε λίγην ἀκμα-
ζούσας Κάτω Χώρας. Ὁ τελευταῖος δούκης τῆς Βουργουνδίας
Κάρολος ὁ Θρασύς (1467—1477) ἐσχεδίαζε νὰ σχηματίσῃ
τὴν Βασιλείου μεταξὺ Γερμανίας καὶ Γαλλίας ἐκ τῶν χωρῶν
αὐτοῦ, αἵτινες ἔξετείνοντο ἀπὸ τῆς Γερμανικῆς θαλάσσης μέ-
χρι τῶν Ἀλπεων. Ο αὐτοκράτωρ ἐκλινεν εἰς τὴν παραδοχὴν
τῶν σκοπῶν αὐτοῦ ἐπ ἐλπίδι τοῦ νὰ νυμφεύσῃ τὸν νιὸν αὐτοῦ
ἀρχιδούκα Μαξιμιλιανὸν μετὰ τῆς θυγατρὸς καὶ κληρονόμου
τοῦ Καρόλου Μαρίας. Ἀλλὰ κατὰ τὴν προσωπικὴν αὐτῶν συγ-
έιτευξινὲν Τροκίστρ ἐκκαστος τῶν δύο ἡγεμόνων ἀπήτει τὴν πραγ-
ματοποίησιν πρῶτον τῆς ιδίας ἀπαιτήσεως, δηλ. ὁ μὲν αὐτοκρά-
τωρ τοῦ γάμου, ὁ δὲ Κάρολος τῆς στέψεως, οὐν εἴχεν ἥδη προ-
πάρσασκενάσει. Ἡ ἀμοιβαία αὕτη δυσπιστία, ἥτις ὑπεξεκαίστο
καὶ ὑπὸ τοῦ βασιλέως τῆς Γαλλίας, ἐπήνεγκε τὴν ἀναβολὴν τῆς
πραγματοποίησεως. Εγτεῦθεν ὁ αὐτοκράτωρ ἀνεγύρησεν αἰφνι-
δίως ἐπὶ τῇ προφάσει νὰ διαλύσῃ τὰς ἔριδας τὰς μεταξὺ τοῦ
ἀρχιεπισκόπου τῆς Κολωνίας Ρουπρέχτου καὶ τοῦ συμβουλίου
τῆς ἀρχιεπισκοπῆς ταύτης, τὸ ὅποιον εἶχε καθικεῖσει τοῦτον.

Ἐπειδὴ δὲ τὸ συμβούλιον τοῦτο εἶχεν ἐπικαλεσθῆ τὴν συνδρομὴν τοῦ αὐτοκράτορος, Κάρολος ὁ Θρασὺς ἐλαβεὶ μέρος ὑπὲρ τοῦ ἐκδιωχθέντος ἀρχιεπισκόπου, χωρὶς ὅμως νὰ καταρθώσῃ μετὰ ἔνδεκάμηνον πολιορκίαν νὰ κυριεύσῃ τὴν μικρὰν πόλιν Νεοάσσην, εἰκαὶ ἔκαμε κατ' αὐτῆς συγχάς ἐφόδους. Ἐκ τούτου ὁ Κάρολος ὡμοιόγησεν εἰρήνην μετὰ τοῦ αὐτοκράτορος μὲτανοοῦσκοπὸν, ἀφοῦ ἀπαλλαγῇ τῶν ἄλλων φροντίδων, νὰ κατακτήσῃ τὴν Λοθαριγγίαν καὶ τιμωρήσῃ τοὺς Ἐλληνούς διά τινα εἰσβολὴν αὐτῶν εἰς τὴν Ἐλευσέραν Κομητίαν. Καὶ τὴν μὲν Λοθαριγγίαν κατέκτησεν αὐτὸς ἐντὸς τριῶν μηνῶν· ὑπὸ τῶν Ἐλληνῶν ὅμως ἡττήθη διὸς παρὰ τὴν Γρανσῶνα καὶ τὴν Μούρτην τὸ 1476, καὶ οὕτως ὁ δούκας τῆς Λοθαριγγίας ‘Ρενάτος κατώρθωσε ν' ἀνακτήσῃ τὴν κατακτηθεῖσαν χώραν του. Ἡ ἀπόπειρα τοῦ Καρόλου τοῦ νὰ ἀνακυριεύσῃ τὴν Ναυσοῦν (πρωτεύουσαν τῆς Λοθαριγγίας) ἐπήνεγκε τρίτην μάχην (1477), καθ' ḥν καὶ αὐτὸς ὁ Κάρολος ἐφονεύθη. Μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ ἐπραγματοποιήθη ὁ γάμος τῆς Μαρίας μετὰ τοῦ Μαξιμιλιανοῦ. Περὶ τῆς πλουσίας ὅμως ἀληφονομίας ἐγεννήθη πόλεμος πρὸς τὴν Γαλλίαν, καὶ οὗ ὁ Μαξιμιλιανὸς διὰ τῆς παρὰ τὴν Γούινεγάτην νίκης (1478) ὑπερίσχυσε. Καὶ παρεχώρησε μὲν ὁ Μαξιμιλιανὸς κατὰ τὴν ἐν Ἀρρᾶς εἰρήνην μετὰ Λουδοβίκου τοῦ ΙΑ' τῆς Γαλλίας τὸ ὑπὸ τούτου ἀμέσως μετὰ τὸν θάνατον τοῦ Καρόλου καταληφθὲν δουκάτον τῆς Βουργουνδίας, ὑστερον ὅμως ἐν τῇ εἰρήνῃ τοῦ Σενλίσου (1493) ἐλαβεὶ καὶ τὸ λοιπὸν μέρος τῆς Βουργουνδίας εκληφονομίας.

Αἱ τάξεις τοῦ Τυρρίου δυσαρεστηθεῖσαι κατὰ τοῦ ἡγεμόνος αὐτῶν ἀρχιδουκὸς Σιγεμούνδου, διότι ἀπώλεσε διὰ πολέμων τὰς πλείστας τῶν ἐν Ἐλλεστίᾳ Αὔστριακῶν κτήσεων καὶ ἐπώλησε τὸ ὑπόλοιπον αὐτῶν, ἀπεστάτησαν καὶ ἀνέθηκαν τὴν ἡγεμονίαν τῆς χώρας αὐτῶν εἰς τὸν Μαξιμιλιανόν. Ἐκ τούτου ὁ ἀτεκνος Σιγεμούνδος παρεχωρησεν εἰς αὐτὸν (1490) τὴν χώραν, ἥτις καὶ ἀνευ τούτου θά περιήρχετο εἰς αὐτὸν ὡς τὸν νόμιμον ἀληφόγομον.

Τρεῖς πόλεμοι: κατὰ τῆς Οὐγγαρίας. ‘Ο Πάπας Πλος ὁ Β', εἰ καὶ συγήργησεν ἐν Βασιλείᾳ εἰς τὴν συνδιαλλαγὴν μετά τη-

νων Ούσσιτῶν, ἀπεφάσισε νὰ ἔνώσῃ αὐτοὺς καὶ πάλιν ἐντελῶς μετὰ τῆς 'Ρωμαικῆς ἐκκλησίας. 'Ο διάδοχος αὐτοῦ Παῦλος ὁ Β' ἐπροσπάθησε νὰ ἔκτελέσῃ τὸ σχέδιον καὶ πρὸς τοῦτο ἐζήτησε τὴν συνδρομὴν τοῦ βασιλέως τῆς Οὐγγαρίας Ματθίου Κορβίνου, ὑποσχόμενος εἰς αὐτὸν τὸ Βοημικὸν στέμμα. Οὕτως ἐγεννήθη καταστρεπτικὸς πόλεμος μεταξὺ τῆς Βοημίας καὶ Οὐγγαρίας, εἰς ὃν ὁ αὐτοκράτωρ Φριδερίκος ἔλαβε μέρος ὑπὲρ τῆς Βοημίας. Οὗτος οὐ μόνον ἡροήθη νὰ δώσῃ εἰς τὸν βασιλέα τῆς Οὐγγαρίας σύζυγον τὴν θυγατέρα αὐτοῦ Κουνιγούνδην, ἀλλὰ καὶ ἔδωκεν ἐπισήμως τὴν Βοημίαν ὡς αὐτοκρατορικὸν φέουδον εἰς τὸν Πολωνὸν ἡγεμόνα Βλαδισλάδον, ἐνῷ εἰχεν ὑποσχεθῆ αὐτὴν πρότερον εἰς τὸν Ματθίανδιὰ προσενεχθείσας αὐτῷ ὑπηρεσίας. Ἐκ τούτου οἱ Οὐγγροὶ εἰσέβαλον εἰς τὴν Αὐστρίαν δημοντες τὴν χώραν καὶ ἡνάγκασαν τοὺς κατοίκους αὐτῆς νὰ διμεσωσιν ὑποταγὴν εἰς τὸν βασιλέα αὐτῶν Ματθίαν· ὁ δὲ αὐτοκράτωρ ἡναγκάσθη νὰ ἔξαγοράσῃ διὰ μεγάλων ὑποσχέσεων τὴν ἀποχώρησιν αὐτῶν (1477). Ταχέως ὅμως ἀνενεώθη ὁ πόλεμος, ὅτε ὁ Φριδερίκος ἐδέχθη καὶ ὑπερασπίσθη κατὰ τοῦ βασιλέως τῆς Οὐγγαρίας τὸν ἐκ τῆς χώρας ταύτης ἔνεκα ἀγνώστων αἰτιῶν φυγόντα ἀρχιεπίσκοπον τῆς Γράνης, δοὺς αὐτῷ συγχρόνως καὶ τὴν ἀρχιεπισκοπὴν τοῦ Σαλτζούργου. Οἱ Οὐγγροὶ ἐκυρίευσαν τὴν Βιέννην (1485) καὶ ὁ βασιλεὺς αὐτῶν ὑπέταξε τὴν κάτω τῷ Ἀνίσου Αὐστρίαν, ἐνῷ ἡ ἄγω τοῦ ποταμοῦ τούτου χώρα ὑπερασπίσθη τὴν ἀνεξαρτησίαν αὐτῆς. Ἀποθανήτος ὅμως τοῦ Ματθίου Κορβίνου (1490), ὁ Μαξιμιλιανὸς ἐπαρουσιάσθη ὡς μνηστήρος τοῦ Οὐγγρικοῦ στέμματος, τὸ δόπιον οἱ Οὐγγροὶ εἶχον δώσει εἰς τὸν βασιλέα τῆς Βοημίας Βλαδισλάδον καὶ λαβών τὰ ὅπλα ἀνέκτησε τὴν Αὐστρίαν καὶ ἔξεδίωξεν ἐξ αὐτῆς τοὺς Οὐγγρους. Εἰσέβαλὼν δὲ εἰς τὴν Οὐγγαρίαν ἐπροχώρησε μέχρι τῆς Στουλβαΐσσεμβούργης, ἡναγκάσθη ὅμως ἐκ τῆς ἐλλείψεως χρημάτων νὰ ἐπιστρέψῃ καὶ νὰ εὐχαριστηθῇ εἰς μόνην τὴν ὑπόσχεσιν τῆς διαδοχῆς ἐν περιπτώσει, καθ' ἥν ὁ Βλαδισλάδος ἀπέθνησεν ἄγευ ἀρρένων ἀπογόνων (1491).

Τὰ κράτη τῆς Ἰταλίας.

A) Ἐν τῇ Ἀνω Ἰταλίᾳ.

§. 38. 1) Ἐνετία. 'Η ἐκ τῆς εισβολῆς τοῦ Ἀττίλα ἐν Ἰταλίᾳ ἐπελθοῦσα ἀποίκησις εἰς τὰ τενάγη τῶν νήσων τῆς Ἀ-

δριατικῆς θαλάσσης ἐπήνεγκε διὰ τῆς ἑνώσεως τῶν κατοίκων αὐτῶν τὴν σύστασιν σημαντικῆς πολιτείας ὑπὸ δοῦκα (δόγην) ἐκλεγόμενον ὑπὸ τοῦ λαοῦ. Αὕτη δὲ ἔνεκα τῆς θέσεώς της μεταξὺ τῶν δύο τότε ισχυροτέρων κρατῶν τῆς Εὐρώπης (Βυζαντίου καὶ Γερμανίας) καὶ τῆς περὶ τὰ 1000 μ. Χ. καταχρήσεως τῆς Δαλματίας ταχέως κατέστη κυρία τοῦ παγκοσμίου ἐμπορίου καὶ τῆς Ἀδριατικῆς θαλάσσης. Διὰ δὲ τῶν Σταυροφοριῶν ἡ Ἐνετία ἀνυψώθη καὶ κατήντησεν ἡ πρώτη θαλασσία καὶ ἐμπορικὴ δύναμις καὶ ἀπέκτησε τὰς πλείστας τῶν νήσων καὶ τῶν παραλίων τοῦ Βυζαντίου κράτους. Τὴν μεγίστην αὐτῆς ἀκμὴν ἔτι γενέσθη δημοκρατία αὕτη κατὰ τὸ πρώτον ἥμισυ τοῦ ἱερᾶ ἀιδίνος, δὲ διὰ συνθήκης μετά τοῦ σουλτάνου τῆς Αιγύπτου εἶγεν ἀποκτήσει τὸ μονοπώλιον τοῦ διὰ τῆς Αιγύπτου ἐμπορίου τῶν Ἰνδίων, καὶ εἴτε διὰ συνθηκῶν, εἴτε διὰ πολέμου εἶχεν ἐκτείνει τὴν κυριαρχίαν αὕτης εἰς τὴν Ἀνω Ἰταλίαν (ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς Λομβαρδίας), τὴν Δαλματίαν, τὴν Κέρκυραν (1387) καὶ τὴν Κύπρον (1489). Ἀλλ' ἡ πρόοδος τῶν Οθωμανῶν ἐν τῇ Εὐρώπῃ ἐπήνεγκε τὴν ἀπώλειαν τῶν πλείστων Ἑλληνικῶν κτήσεων αὐτῆς, ἡ δὲ ἀνακάλυψις νέας ὁδοῦ πρὸς τὰς Ἰνδίας τὴν ἐντελῇ αὔτης παρακμήν.

Απὸ τοῦ 1472 ἐπῆλθε σημαντικὴ μεταβολὴ τοῦ πολιτεύματος διὰ τῆς εἰσαγωγῆς μεγάλου συμβούλιου, συγκειμένου ἐκ 450—480 μελῶν. Τοῦτο ἰδιοποιήθη τὸ διοικεῖσθαι πάντας σχεδὸν τοὺς ὑπαλλήλους καὶ περιώρισε τὸν δόγην διὰ τῆς συστάσεως τοῦ μικροῦ συμβούλιου· ἐπειδὴ ἀνευ τῆς συγκαταθέτεως αὐτοῦ δόγης δὲν ἦδύνατο ν' ἀποφασίσῃ περὶ σπουδαίων ὑποθέσεων τοῦ κράτους. Διὰ δὲ τῆς καὶ εἰσερούσας εἰς τὸ μεγάλου συμβούλιο περιωρίσθη ἡ εἰς αὐτὸν εἰσιδος εἰς τὰ τότε μέλη αὐτοῦ καὶ τὰς οἰκογενείας των· ὅθεν ἐγεννήθη καὶ ληρονομικὴ ἀριστοκρατία. Ἐκ τῶν πολλῶν συνωμοσιῶν, αἵτινες ἐγένοντο πρὸς ἀνατροπὴν τοῦ πολιτεύματος τούτου, ἐπισημοτέρα είναι ἡ τοῦ 80 ετοῦ δόγου Μαρίνου Φαλιέρου, ὅστις ὅμως ἐπλήρωσεν αὐτὴν μὲν τὴν ζωήν του (1335).

2) Ἐν Μεδιολάνῳ ὁ αὐτοκράτωρ Ἐρέτος Ζ' ὠνόμασεν αὐτοκρατορικὸν τοπτηρητὴν τὸν Ματθαῖον Βισκόντην, ὅστις ὑποτάξκειται γειτονικὰς πόλεις ἐθεμελίωτε τὴν δύναμιν τοῦ οἴκου

αὐτοῦ καὶ ἐπὶ Ἰωάννου Γαλεάτου Βισκόντου ἡγόρασεν ὁ οἶκος
οὗτος παρὰ τοῦ αὐτοκράτορος Βεγκεσλάου τὸ δουκικὸν ἀξιω-
μα τοῦ Μεδιολάνου (1395). Ἐκλιπόντων τῶν ἀρρένων
Βισκοντινῶν (1447), ἔλαβε τὴν ἔξουσίαν ὁ εἰς τὴν ὑπηρεσίαν
τοῦ Μεδιολάνου ἀρχηγὸς μισθοφόρων Φραγκίσκος Σφόρτσας,
ζετεῖς καὶ τὴν Γενούν κατέκτησε καὶ τὴν ἀρχὴν μετεβίβασεν
εἰς τοὺς ἀπογόνους αὐτοῦ.

3) Η δημοκρατία τῆς Γενούας διὰ τῆς θογθείας, ἣν παρέ-
σχε κατὰ τὴν ἐκ νέου ἀνίδρυσιν τῆς Ἑλληνικῆς αὐτοκρατορίας
(§. 34), ἀπέκτησεν ἑκτὸς παραθαλασσίων τινῶν σταθμῶν καὶ
μεγάλα ἐμπορικὰ προνόμια καὶ διὰ τῆς ἀποπερατώσεως 200ε-
τοῦς ἀγῶνος πρὸς τοὺς Πισάτας τὸ πλεῖστον τῆς Σαρδοῦς καὶ
Κύρου. Ἐκ τοῦ μακροῦ δύμως πρὸς τὴν Ἐνετίαν πολέμου περὶ
τοῦ ἐμπορίου καὶ ἐκ τῶν ἐσωτερικῶν διαιρέσεων ἐξησθέντης το-
σοῦτον, ὥστε ὅτε μὲν ἤναγκάζετο νὰ ὑποκύπτῃ εἰς τὸ Μεδιο-
λανον, ὅτε δὲ εἰς τὴν Γαλλίαν.

B. Έν τῇ Μεσαίᾳ Ἰταλίᾳ.

4) Έν Φλωρεντίᾳ μετὰ μακρὸν ἀγῶνα μεταξὺ τοῦ λαοῦ
καὶ τῶν εὐγενῶν ἡ κυβέρνησις περιτῆλθεν εἰς τὰς χεῖρας τῶν
πλουσιωτέρων συντεχνιῶν, τῶν δοποίων ἡγεῖτο ἀπὸ τοῦ ιε αἰώ-
νος ὁ διὰ τὸν πλοῦτον αὐτοῦ καὶ διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ λαοῦ
ἰσχυρὸς τραπεζιτικὸς οἶκος τῶν Μεδίκων. Ἡ άννης ὁ Μέ-
δικος ἐθεμελίωσε τὴν λαμπρότητα τοῦ οἴκου του διὰ τῆς συ-
χνῆς ἀνυψώσεώς του εἰς ύψηλὰ ἀξιώματα καὶ ιδίως διὰ τῆς
προστασίας, ἣν παρεῖχεν εἰς τὸν λαὸν, τοῦ δοπού ἐγίνετο
μαστίης εἰς τὰς μετὰ τῶν πλουσιωτέρων συντεχνιῶν ἔριδας.
Οὐδὲς αὐτοῦ Κόσμος (1429—1464) διεκρίνετο καὶ διὰ τὴν
σορῆλην διοικησιν τῶν κοινῶν καὶ διὰ τὴν ἐλευθεριωτάτην προστα-
σίαν, ἣν παρεῖχεν εἰς τὰς τέχνας καὶ ἐπιστήμας. Ἐδιώχθη μεν
ἐκ τῆς πόλεως διὰ τῶν ῥαδιούργιῶν ἐναντίκας αὐτῷ φατρίας, φθο-
νούσης τὴν δύναμιν αὐτοῦ, ἀλλὰ μετὰ παρέλευσιν ἐνὸς ἐτούς
(1434) ἐν μεγάλῳ θριάμβῳ ἐπανῆλθεν ὡς σωτὴρ καὶ πατὴρ τῆς
πατρίδος. Ο ἔγγονος αὐτοῦ Λαυρέντιας (1469—92) ὑπερέ-
βη τὸν πάππον αὐτοῦ Κόσμον κατὰ τὴν ἐπιβρόχην ἐπὶ πασῶν
τῶν φατριῶν τῆς Ἰταλίας, καὶ, αὐτὸς ὃν ποιητής, διὰ τὴν ἐ-

λευθεριότητος αὐτοῦ πρὸς τὰς τέχνας καὶ ἐπιστήμας ἀνέδειξε τὴν Φλωρεντίαν «δευτέρας Ἀθήνας».

2) Ἡ Ἐκκλησιαστικὴ ἐπικράτεια. Ἡ δωρεὰ τοῦ Πι-
πίνου (§. 16), ὡς εἴθηκε τὰ θεμέλια τῆς κοσμικῆς ἐξουσίας τοῦ
Πάπα, ηὗ κήθη σημαντικῶς ὑπὸ Καρόλου τοῦ Μεγάλου (διὰ τῆς
παραγωγῆς γαιῶν ἐν τῇ Τυρρηνίᾳ), ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος
‘Ερρίκου τοῦ Γ’ (διὰ παραγωγῆς τοῦ Βενεβέντου μετὰ τῆς
περιοχῆς αὐτοῦ), καὶ διὰ τῶν σημαντικῶν δωρεῶν τῆς μαρκι-
νίδος τῆς Τοσκάνης Ματθίλδης. Εἰς ταύτα προσετέθη δὲ ἀγορᾶς
(1348) καὶ ἡ Ἀθηνῶν, ἀφοῦ πρότερον εἶχεν ἀφεθῆ εἰς τὸν Πά-
παν Γρηγόριον τὸν Γ’ ἡ Βεναβέντη ὑπὸ τοῦ Βασιλέως τῆς Γαλ-
λίας Φιλίππου τοῦ Γ’.

Γ.) Ἐν τῇ Κάτω Ιταλίᾳ.

Ἐν Νεαπόλει εἶχασίλευσεν ὁ Ἀνδεγαυικὸς οἶκος, με-
χεισοῦ (1442) Ἀλφόνσος ὁ Ε τῆς Ἀραγωνίας, τοῦ ὅποιου ὁ
πατὴρ εἶχε λάβει τὴν Σικελίαν (1409), κατέκτησε τὴν Νεά-
πολιν καὶ οὕτω συνήνωσε τὰς δύο ταύτας γῆρας μετὰ μακρὸν
χωρισμόν. Τὴν ἔνωσιν ὅμως ταύτην κατέστρεψε καὶ πάλιν, δοὺς
τὴν Σικελίαν εἰς τὸν ἀδελφόν του Ἰωάννην καὶ ἀφήσας τὴν
Νεάπολιν ὡς ἴδιον βασίλειον εἰς τὸν οὐδὲν αὐτοῦ Φερδινάνδον,
τοῦ ὅποιου οἱ ἀπόγονοι εἶχασίλευσον μέχρι τοῦ 1504.

Γαλλία.

§. 39. A) ὢπὸ τοὺς τελευταίους Καπετίδας (1270
— 1328). Τὸν πρεσβύτερον οὐδὲν Λουδοβίκου τοῦ Θ’, Φίλιππον
Γ’ τὸν Τολμηρὸν, διεδέχθη Φίλιππος Δ’ ὁ Καλὸς (1285—1314),
ὅστις παρεκίνησε τὸν Πάπαν Κλήμεντα τὸν Ε’ νὰ μεταφέρῃ
τὴν Παπικὴν καθέδραν εἰς τὴν Ἀθηνῶνα καὶ νὰ καταργήσῃ τὸ
τάγμα τῶν Ναϊτῶν (§ 27 περὶ τὸ τέλος). Ὁ βασιλεὺς οὗτος
κατώρθωσε μὲν νὰ περιορίσῃ τὴν ισχὺν τοῦ κλήρου καὶ τῶν ι-
σχυρῶν ὑποτελῶν τοῦ κράτους, τὰ μέσα ὅμως, τὰ ὅποια μετηλ-
θε πρὸς ἐπίτευξιν τῶν σκοπῶν του, δὲν ἤσαν πάντοτε ήθικά.

Αὐτὸν διεδέχθησαν ταχέως οἱ τρεῖς αὐτοῦ οἱοὶ ἀλλεπάλλη-
λοι, Λουδοβίκος ὁ Γ’, εῖτα (παρατρεχομένης τῆς θυγατρὸς τοῦ
Λουδοβίκου Ἰωάννης) Φίλιππος ὁ Ε’, ὃστις, ἵνα ἀσφαλισθῇ ἐπὶ

τοῦ θρόνου, κατώρθωσε ν' ἀποκλεισθῶσιν ὑπὸ τῶν τάξεων αἱ γυναικες ἐκ τῆς διαδοχῆς, καὶ τελευταῖον Κάρολος ὁ Δ', τὸν ὄπιον ἀποθανόντα ἀνεύ ἀρρένων ἀπογόνων διεδέχθη ὁ ἔξαδελφός του Φίλιππος τῆς Οὐαλεντίας.

3) Τπὸ τοὺς βασιλεῖς ἐκ τοῦ Οὐαλεντιανοῦ οἴκου
(1) 1328—1589. 1) Φίλιππος ΣΤ' (1328—1350). Αἱ ἐπὶ τοῦ Γαλλικοῦ θρόνου ἀξιώσεις, δις ὑψωσεν ὁ βασιλεὺς τῆς Ἀγγλίας Ἐδουάρδος Γ', ὡς υἱὸς τῆς ἀδελφῆς τοῦ ἀποθανόντος βασιλέως, λέγων ὅτι αὐτὴ μόνη, οὐχὶ δὲ καὶ οἱ ἀρρένες ἀπόγονοι αὐτῆς, ἀποκλείεται τοῦ θρόνου, ἐκίνησαν πλέον ἢ ἑκατονταετὴν πόλεμον μεταξὺ Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας (1339—1453). Ἐδουάρδος ὁ Γ' ἔκαμεν ἀρχὴν τοῦ πολέμου διὰ τῆς λαμπρᾶς κατὰ θάλασσαν νίκης παρὰ τὸ κατὰ τὰ Ὁλλανδίκα παραλία Σλούνσιον (1340). Εἶτα δ' ἀποδέξας μετὰ τοῦ υἱοῦ αἰτοῦ, τοῦ Μέλανος ἡγεμόνος Ἐδουάρδου τῆς Οὐαλλίας, εἰς τὴν Νορμανδίαν ἐνίκησε παρὰ τὴν ἐν Πικαρδίᾳ μικρὰν πόλιν Κρεσού (1346) καὶ κατέκτησε τὸ ἀντικρὺ τῶν Ἀγγλικῶν παραλίων ὁχυρὸν Καλαί, τὸ ὄπιον ὑπὲρ τὰ 200 ἑτη (μέχρι τοῦ 1358) ἐμεινεν εἰς τὴν κατοχὴν τῶν Ἀγγλῶν ὁ τότε ὅμως σχεδὸν πᾶσαν τὴν Βρετανὴν λυμανόμενος φοβερὸς λοιμὸς «ὁ μαῦρος λοιμὸς» ἐμπόδιζε ἐνίστε τὴν εξακολούθησιν τοῦ πολέμου.

2) Ἰωάννης ὁ Ἀγαθὸς (1350—1364) ἡττήθη παρὰ τὸ Μωπερτούΐσον, κείμενον οὐ μικρὰν τῆς πόλεως Πικτανίας (Poitiers) ὑπὸ τοῦ Μέλανος ἡγεμόνος (1356) καὶ ἦχθη αἰχμάλωτος μετὰ τοῦ νεωτέρου υἱοῦ αὐτοῦ Φιλίππου εἰς τὸ Λονδίνον. Διὰ τῆς εἰρήνης τοῦ παρὰ τὰς Σάρτρας Βρετανγού Ἐδουάρδος ὁ Γ' προσέληκεν εἰς τὰς ἐν Γασκωνίᾳ καὶ Οὐιέννῃ κτήσεις αὐτοῦ πολλὰς πόλεις καὶ γύρας τῆς δυτικῆς Γαλλίας, παρητήθη ὅμως τοῦ τίτλου βασιλέως τῆς Γαλλίας, καθὼς καὶ τῶν ἐν Γαλλίᾳ Ἀγγλικῶν κτήσεων (τοῦ δουκάτου τῆς Νορμανδίας, τῶν κομητιῶν τῆς Τουραίνης, Ἀνδεγανίας καὶ Μαίνης καὶ τῆς ἀνωτέρας κυριαρχίας τῆς Βρετανίας καὶ Φλανδρίας). Οἱ δὲ βασιλεὺς Ιωάννης ἀνέκτησε τὴν προσωπικὴν αὐτοῦ ἐλευθερίαν, πληρώσας βαρέα λύτρα.

3) Κάρολος Ε' ὁ Συρὸς (1364—1380) παρέσχεν εἰς τὴν Γαλλίαν τὴν πρὸ πολλοῦ ποθουμένην ἡσυχίαν καὶ ἥνωσεν μετ' αὐτῆς κατὰ τὸν ἐκ νέου κατὰ τῆς Ἀγγλίας ἐκραγέντα πόλεμον τὰς πλείστας τῶν ὑπὸ τοῦ πατρὸς αὐτοῦ ἀπολεσθεισῶν κτήσεων. Ἀλλ' ὁ πρόωρος θάνατος αὐτοῦ καὶ

4) Καρόλου τοῦ ΣΓ' (1380—1422) τὸ ἀνήλικον καὶ ἡ μετὰ ταῦτα παραφροτύνη ἔρριψαν τὴν Γαλλίαν εἰς νέους μακροχρονίους σπαραγμούς περὶ τῆς κοιδεμονίας δῆλο. αὐτοῦ οἱ ζητούοντες αὐτοῦ συγγενεῖς καὶ ἔνεκκα τούτου, γεννηθέντος ἐκ νέου ἐμφυλίου πολέμου, ὡφεληθέντες οἱ Ἀγγλοι, ἐπεχειρησαν νέαν εἰσβολὴν καὶ ἐνίκησαν εἰς τὴν παρὰ τὸ φρούριον Ἀζιγκοῦρτον μάχην τὸ 1415. Ἐπειδὴ δύως οὗτοι ἀποκαμόντες παρῆτοσκν τὴν ἐξακολούθησιν τοῦ πολέμου, ἀνεφύησαν ἐν Γαλλίᾳ νέαν ἔριδες. Ἡ Βουργουνδικὴ φυτρία διὰ προδοσίας κατέλαβε τὴν πόλιν τῶν Παρισίων καὶ ἐκυρίερνα αὐτὴν, καταστᾶσαν θέατρον τῆς χειρίστης ὀχλοκρατίας, μεχρισοῦ ὁ δούλος τῆς Βουργουνδίας, Ιωάννης ὁ Ἀτρόμητος, εἰς σινάντευξιν μετὰ τοῦ Δελφίνος (διαδόχου τοῦ Γαλλικοῦ θρόνου) εἰς τὴν ἐπὶ τοῦ Γόννου ποταμοῦ γέφυραν τὴν παρὰ τὴν Μοντερών ἐδολοφονήθη ὑπὸ τῶν ὄπαδῶν τούτου. Οὐδὲ δύως Ιωάννου τοῦ Ατρόμητου, Φίλιππος ὁ Λαγαθὸς, ἀπεράσισε γὰρ ἐκδικηθῆ τὸν φόγον τοῦ πατρὸς αὐτοῦ, ἀποκλείων τῆς διαδοχῆς τὸν Δελφίνον καὶ ἀγυψῶν ἐπὶ τοῦ Γαλλικοῦ θρόνου τὸν βασιλέα τῆς Ἀγγλίας. Ἐδρῆκος ὁ Ε' τῆς Ἀγγλίας, ἐλθὼν εἰς τὴν Γαλλίαν, ἔθηκεν ὡς ὅρον τῆς εἰρήνης τον

1)

Λουδοβίκος Θ'. † 1270.

Φίλιππος Γ'. † 1265

Πολέρτος κόμης Κλαριόντου
Ιδρυτής τοῦ οἴκου τῶν Βουρβόνων
Κάρολος τῆς Ούαλεντίας

Φίλιππος Δ' βασ. τῆς Γαλλίας 1285
» τῆς Ναυάρρας 1278

Φίλιππος ΣΤ' † 1350

Λουδοβίκος Ι'.

Ισαβέλλα

Φίλιππος Ε'. Κάρολος Δ'.

Ιωάννα

σύζυγος

Εδουάρδου Β'.

Λουδοβίκος

τῆς Ἀγγλίας † 1317

Εδουάρδος Γ'.

γάμον αύτοῦ μετὰ τῆς Θυγατρὸς Καρόλου τοῦ ΣΤ' Αἰκατερίνης καὶ ἐντεῦθεν τὸ δικαιώμα τῆς διαδοχῆς ἀπέθανεν ὅμως πρὸ Καρόλου τοῦ ΣΤ' καὶ ἀφῆκεν υἱὸν Ἐρρίκον τὸν ΣΤ' εἰς τὴν κοιτίδα ἔτι. Δύο μῆνας μετὰ ταῦτα, ἀποθανόντος Καρόλου τοῦ ΣΤ', διεδέχθη αὐτὸν ὁ Δελφίν ὁ

5) Κάρολος Ζ' (1422—1461), ἐνῷ Ἐρρίκος ὁ ΣΤ' ἀνηγνωρίσθη ὡς βασιλεὺς εἰς τὸ πλεῖστον τῆς Βορείας Γαλλίας, καθὼς καὶ εἰς τὰς χώρας τοῦ δουκὸς τῆς Βουργουνδίας, ὅστις ἦτον ὑποτελής τοῦ βασιλείου τῆς Γαλλίας. Οἱ ἀσθενής καὶ ἀδρανῆς Κάρολος εἶχεν ἥδη ἀποσυρθῆ πέραν τοῦ Λείγηρος καὶ ἡ παρὰ τὸν ποταμὸν αὐτὸν πόλις Αύρηλιανή, πολιορκήθεισα, ἤτοι μάζετο νὰ παραδοθῇ, ὅτε ἡ θαυμασία ἐμφάνισε τῆς Αύρηλιανῆς παρθένου Ιωάννης Ἀρκίας, κορασίου ἐκ τοῦ παρὰ τὴν Βεκουλεύρην χωρίου Δομρεμῆ (ἐν Λοθαριγγίᾳ), ἀνεξωπύρησε τὸ θάρρος τῶν Γάλλων καὶ ἤγγικατε τοὺς Ἀγγλους νὰ ἀρωτεὶ τὴν πολιορκίαν τὸ 1429. Ἀφοῦ δὲ ἀπῆλευθέρωσε καὶ τὰς λοιπὰς ὄχυρὰς πόλεις, διὸ οἱ Ἀγγλοὶ κατεῖχον ἔτι παρὰ τὸν Λείγηρα, ὡδήγησεν, ὡς εἶχεν ὑποσχεθῆ, τὸν βασιλέα Κάρολον τὸν Ζ' διὰ τοῦ ἐγθρικοῦ στρατοπέδου εἰς τοὺς Ρήμους διὰ νὰ στεφθῇ. Ἄλλ' εἰς ἑξάδον ἐκ τῆς ὑπὸ τῶν Ἀγγλῶν καὶ Βουργούνδων πολιορκουμένης Κομπιένης ἔπειτεν εἰς τὰς γεῖρας τῶν ἐγθρῶν, ὑπὸ τῶν ὄποιων δικασθεῖσα καὶ καταδικασθεῖσα ἐπὶ μαργείᾳ ὑπέστη τὸν διὰ πυρὸς θάνατον (1431, 30 Μαΐου) ἐν Ρουένῃ. Τὰ Γαλλικὰ ὄμως ὅπλα κατέστησαν ἀνώτερα τῶν Ἀγγλικῶν, ὅτε ὁ δούκας Βουργουνδίας συνεργιλόθη μετὰ Καρόλου τοῦ Ζ' ἀντὶ σαμαντικῶν ὠφελειῶν καὶ οἱ Ἀγγλοὶ μετὰ τελευταίαν ματαίαν ἀποβιειράν πρὸς ἀνέκτησιν τοῦ Γαλλικοῦ θρόνου περιωρίσθησαν εἰς μόνον τὸ Καλαί καὶ τὰς ἐν τῷ πορθμῷ νήσους. Οἱ πόλεμοι ἐληξεν ἀνευ ὥριστης εἰρήνης, διότι ἐν Ἀγγλίᾳ ἀπαν τὸ ἔθνος διηρέθη εἰς δύο μερίδας, τὴν Ἐβρακικὴν καὶ τὴν Δαγκαστρικὴν, ἡ καθὼς ὠνομάζοντο ἐκ τῶν συμβόλων ἐκάτεραι, τὴν τοῦ λευκοῦ καὶ τοῦ ἐρυθροῦ ῥόδου.

Κάρολος δὲ Ζ' ἔθηκε τὰς βάσεις τῆς εἰσαγωγῆς μονίμων στρατῶν ἐπειδὴ ὠργάνισε καὶ κατὰ τοὺς γρόνους τῆς εἰρήνης μόνιμον ἴππον

(τοὺς 15 λόχους, τοὺς καλουμένους ἀγγελιαφόρους) καὶ μετ' ὄλιγον
μόνυμον πεζικὸν.

6) Λουδοβίκος ὁ IA' (1461—1483) κατώρθωσε νὰ μηδε-
νίσῃ τὴν δύναμιν τῶν ἰσχυρῶν ὑποτελῶν εἰς τελευταῖον καὶ ἐ-
πικίνδυνον ἀγῶνα καὶ νὰ στερεώσῃ τὴν Ἰασιλικὴν μοναρχίαν·
εἶχε δῆλον γεννηθῆ ὑπὸ τὸ ὄνομα τῆς σύμμαχίας ὑπὲρ τοῦ κοι-
νοῦ συμφέροντος ἐκτεταμένος δεσμὸς τῶν ἰσχυροτέρων ὑποτελῶν
πρὸς καταστροφὴν τῆς δυνάμεως τῆς Ἰασιλείας καὶ πρὸς ἴδρυ-
σιν τοῦ φεουδαλισμοῦ καθ' ἀπασαν τὴν Γαλλίαν. Οἱ σύμμαχοι
ἡνάγκασαν τὸν Ἰασιλέα διὰ πολέμου καὶ ἀποκλεισμοῦ τῆς πρω-
τευούσης νὰ συνκινέσῃ εἰς πάσας τὰς ἀπαιτήσεις αὐτῶν. ‘Ο Λου-
δοβίκος ὅμως δι' ἀπάτης καὶ ῥᾳδιουργιῶν κατώρθωσε νὰ διαι-
ρέσῃ αὐτοὺς καὶ νὰ μεταχειρισθῇ τὸν ἔνα κατὰ τοῦ ἄλλου, ἢ
ν' ἀπασχολήσῃ αὐτοὺς διὰ τῆς κατ' αὐτῶν ὑποκινήσεως ἄλ-
λων ἐχθρῶν, ὡς λ. χ. τῶν κατοίκων τῆς Λυττίχης κατὰ τοῦ
δουκὸς τῆς Βουργουνδίας. Καὶ ἀφοῦ συνελήφθη εἰς προσωπικὴν
συνέντευξιν ἐν Περόνη ὑπὸ τοῦ δουκὸς τῆς Βουργουνδίας Καρό-
λου τοῦ Θρασέως καὶ ἡναγκάσθη νὰ κάμη νέας παραχωρήσεις,
εἶφεν εὐκαιρίαν καὶ μέσον ν' ἀποσύρῃ ὄλιγον κατ' ὄλιγον τὰ πα-
ραχωρηθέντα. Ἰδίως ὅμως κατώρθωσε τὴν ταπείνωσιν τῶν ὑπο-
τελῶν διὰ τῶν ἐπιχειρήσεων τοῦ ἰσχυροτέρου ἀντιπάλου αὐτοῦ
Καρόλου τοῦ Θρασέος, δουκὸς τῆς Βουργουνδίας, ὃστις ἐ-
στρεψε τὴν δύναμιν αὐτοῦ κατὰ τῆς Γερμανίας, ἵνα κατακτή-
σῃ τὴν εἰς τὸ μέσον τῶν κτήσεων τοῦ κειμένην Λοθαριγγίαν καὶ
τιμωρήσῃ τοὺς ‘Ἐλβετοὺς διὰ τινα εἰσιθολήν αὐτῶν εἰς τὴν Ἑ-
λευθέραν κομητίαν, καὶ τέλος ἴδρυσῃ ἀνεξάρτητον Βουργουνδικὸν
Ιασιλεῖον’ ἐφονεύθη ὅμως κατὰ τὴν ἐπιδίωξιν τῶν σγεδίων του
αὐτῶν (§. 37, γ, 2).

Ἐκλιπόντος τοῦ οἴκου τῆς Ἀνδεγαυίας, πλαγίου κλάδου τοῦ βασι-
λικοῦ οἴκου (ώς καταγομένου ἐξ Ιωάννου τοῦ Ἀγαθοῦ), δ' Λουδοβίκος
ἐκληρονόμησε τὴν Προβηγκίαν, Ἀνδεγαυίαν, Μαινήν καὶ τὰς ἐπὶ τῆς
Νεαπόλεως ἀξιώσεις τοῦ οἴκου αὐτοῦ. Οὕτω τὰ μεγάλα φέουδα ἡνώ-
θησαν μετὰ τοῦ στέμματος ἐκτὸς τῆς Βρετανίας, τῆς δούτιας ὅμως ἡ
Ἐγαλίας προητοιμάσθη διὰ τοῦ γάμου Καρόλου τοῦ IA' (διαδόχου Λου-

δοϊκου τοῦ Α') μετὰ τῆς κληρονόμου τῆς Βρετανίας (1491). 'Ο υἱὸς τοῦ Λουδοβίκου

7) Κάρολος δ' Η' (1483—1498) μετὰ τοσαύτην αὔξησιν καὶ στερέωσιν τῆς Βασιλικῆς δυνάμεως ἤδυνατο νὰ καταστήσῃ αὐτὴν σεβαστὴν καὶ εἰς τὰ ἔξω. Οὕτω κατέκτησε τὴν Νεάπολιν, ἐπὶ τῆς ὁποίας εἶχε κληρονομικὰς ἀξιώσεις ἀλλ' ὁ φόρος, μήπως θελήσῃ νὰ ἐκτείνῃ τὸν κυριαρχίαν αὐτοῦ καὶ πέραν τῶν ὄριών τῆς Νεαπόλεως, ἐγένεντο συμμαχίαν μεταξὺ τῆς Ἰσπανίας, τῆς Ἐνετίας, τοῦ αὐτοκράτορος τῆς Γερμανίας, τοῦ δουκὸς τοῦ Μεδιολάνου καὶ τοῦ Πάπα πρὸς ἀνόρθωσιν τῆς ἐκδιωγμέτοις δυναστείας, καὶ οὗτος ὁ Κάρολος ἤναγκάσθη νὰ παραιτήσῃ τὴν ἐν Ἰταλίᾳ κατάκτησίν του. Ἀποθανόντος αὐτοῦ, ἐξέλιπεν ὁ πρεσβύτερος κλάδος τοῦ οἴκου τῆς Οὐαλεντίας.

Αγγλία καὶ Σκωτία.

§. 40. 'Ο πέμπτος βασιλεὺς ἐκ τοῦ οἴκου τῶν Πλανταγενετῶν, Ἐδουάρδος ὁ Α', ὑπέταξε καὶ τὸ τελευταῖον λείψανον τῆς ἡγεμονίας τῆς Οὐαλλίας ὅθεν ὁ ἐν αὐτῇ γεννηθεὶς υἱὸς αὐτοῦ Ἐδουάρδος ἔλαβε τὴν ἐπωνυμίαν πρίγκηπος τῆς Οὐαλλίας, καὶ ἀφοῦ οὗτος, ἀποθανόντος τοῦ πρεσβυτέρου αὐτοῦ ἀδελφοῦ, ἐγένετο διάδοχος τοῦ θρόνου, ἔκτοτε ὁ κατὰ καιρὸν διάδοχος τοῦ Ἀγγλικοῦ θρόνου φέρει τὸν τίτλον πρίγκηπος τῆς Οὐαλλίας. "Οτε δὲ εἰς τὴν Σκωτίαν ἐξέλιπεν ἡ δυναστεία τοῦ οἴκου τοῦ Κεννέθου (1286) καὶ ἀνεράντησαν δέκα τρεῖς μνηστῆρες τοῦ θρόνου, ὁ Ἐδουάρδος ἀπήγαγε τὴν ἀνωτέραν ἀρχὴν τοῦ ὑπὸ ἕδριον βασιλέα βασιλείου τῆς Σκωτίας. Τοῦτο ὅμως περιέπλεξεν αὐτὸν, καθὼς καὶ τοὺς δύο ἐπομένους διαδόχους αὐτοῦ, Ἐδουάρδον τὸν Β' καὶ Γ' εἰς μακροχρόνιον πόλεμον πρὸς τοὺς Σκώτους, ὅστις τάτε μόλις ἔληξεν, ὅτε Ἐδουάρδος ὁ Γ' μετέβη εἰς τὴν Γαλλίαν πρὸς διεκδίκησιν τῶν ἐπ' αὐτῆς κληρονομιῶν αὐτοῦ δικαιωμάτων (§. 39, B.). 'Ο σκοπὸς οὗτος δὲν ἐπληρώθη, τὸ Ἀγγλικὸν ὅμως πολίτευμα ἐκέρδανε διὰ τῶν ἐξωτερικῶν τούτων πολέμων· διότι αἱ συγκατηγορίαι σενοχωρίαι τοῦ βασιλέως κατὰ τοὺς πολέμους, ἐπροκάλουν τὴν συγκρήτεσιν τῆς βουλῆς, ἥτις καθ' ἐκάστην νέαν πίστω-

σιν ἀπῆτει τὴν θεραπείαν παραπόνων τινῶν καὶ διὰ τῆς διαιρέσεως εἰς τὴν ἄνω θουλήν, τὴν ἐξ ἀνωτέρων ἐκκλησιαστικῶν καὶ θαρώνων συγκειμένην, καὶ τὴν κάτω, τὴν ἀντιπροσωπεύουσαν τοὺς κατωτέρους εὐγενεῖς καὶ τὰς πόλεις, ἐλαβε μονιμωτέραν διαμόρφωσιν. ‘Ο τελευταῖος θασιλεὺς ἐκ τοῦ οἴκου τῶν Πλανταγενετῶν (‘Ριχάρδος ὁ Β’) συνελήφθη αἰχμάλωτος ἀπὸ τὸν ὑπὸ αὐτοῦ ἔξοισθέντα καὶ εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἐπανελθόντι Ἐρρίκον τῆς Λαγκαστρίας (εἴγονον Ἐδουάρδου τοῦ Γ) καὶ καθηρέθη ὑπὸ τῆς θουλῆς.

‘Γιπὸ τοὺς τρεῖς βασιλεῖς ἐκ τοῦ οἴκου τῆς Λαγκαστρίας, πλαγίου κλάδου τοῦ οἴκου τῶν Πλανταγενετῶν 1399—1461 (Ἐρρίκον Δ', Ε' καὶ ΣΤ') ἔξοικοιούθησαν οἱ κατὰ τῆς Γαλλίας πόλεμοι (§ 39, B) κατάργας μετ' ἐπιτυχίας, ὅστε τοσοῦτον ἀτυχῶς, ὥστε ἐκτὸς τοῦ Καλαὶ πᾶσαι αἱ ἐν Γαλλίᾳ Ἀγγλικαὶ κτήσεις ἀπωλέσθησαν. Ο πόλεμος ἐπανυπέβαλεν ἀγενούσιοιο γῆσεως εἰρήνης, ὅτε ἐν αὐτῇ τῇ Ἀγγλίᾳ ἔξερράγη ὁ περὶ τοῦ θρόνου πόλεμος μεταξὺ τοῦ Λαγκαριακοῦ οἴκου (καταγομένου ἐξ ἀρρένων ἀπογόνων τοῦ τρίτου οἴκου Ἐδουάρδου τοῦ Γ') καὶ τοῦ Εθορακικοῦ (καταγομένου διὰ γυναικῶν ἐκ τοῦ δευτέρου οἴκου Ἐδουάρδου τοῦ Γ') ὁ τοῦ ἐρυθροῦ (συμβόλου τῶν Λαγκαστριδῶν καὶ τοῦ λευκοῦ (συμβόλου τῶν Εθορακιδῶν) ἥδου καλούμενος. Μετὰ δύο ἡπτα; τῶν Λαγκαστριακῶν ἥκιοιούθησαν

Τρεῖς θασιλεῖς ἐκ τοῦ Εθορακικοῦ οἴκου 1461—1485 (Ἐδουάρδος ὁ Δ' καὶ Ε' καὶ ‘Ριχάρδος ὁ Γ’), μεχρισοῦ ὁ μόνος ὑπολειπόμενος κληρονόμος τοῦ Λαγκαστριακοῦ οἴκου Ἐρρίκος Τυδωροῦ ή Θεόδωρος, ἐπανελθὼν μετὰ σρατοῦ ἐκ τῆς Γαλλίας, εἰς ἣν εἶχε καταφύγει, ἀνέκτησε τὸν θρόνον, ἐξ οὗ καὶ ὁ νέος βασιλικὸς οἶκος ὀνομάσθη τῶν Θεοδωριδῶν.

Πυρηναϊκή Χερσόνησος.

§. 41. Η μόνη υπολειπόμενη ἐν ‘Ισπανίᾳ’ Αραβικὴ κτῆσις ἦτον ἀπὸ τοῦ 1238 τὸ βασίλειον τῆς Γρανάδης, μεχρισοῦ ἔρις περὶ τοῦ θρόνου ἐπήνεγκε τὸ 1492 τὴν μετὰ τῆς Καστιλίας ἔγινσιν αὐτοῦ. Εἶχε μὲν ἡ Αραγωνία ἀπολέσει τὸ πλεῖστον

τῶν ἐν τῇ μεσημβρινῇ Γαλλίᾳ κτήσεων αὐτῆς, ἥπτασεν δῆμος; ἐν Ἰταλίᾳ ἀπὸ τὸν Κάρολον τῆς Ἀνδεγαυίας (1282, τὴν Σικελίαν, προερχομένην κατὰ κληρονομίαν ἐκ τῶν Ὁχενσταουφιδῶν, ἐλαττεῖς (1291) ὡς παπικὸν φέουδον τὴν νῆσον Σαρδὼ καὶ κατέκτησε (1442) τὴν Νεάπολιν. Διὰ δὲ τοῦ γάμου τοῦ Φερδινάνδου τῆς Ἀραγωνίας μετὰ Ἰσαβέλλης τῆς κληρονόμου τῆς Καστιλλίας ἐτέθη ἡ Εᾶσις τῆς μετὰ ταῦτα ἐνώσεως τῶν δύο Εασιλείων. Εἰς ταῦτα πάντα προσετέθη τὸ 1492 καὶ ἡ Γρανάδα.

Διὰ τὴν μικρὰν Πορτογαλίαν ἤρχισε λαμπρὰ περίοδος, ὅτε ὁ Ἰνφάντης αυτῆς Ἐρρίκος ὁ Θαλασσοπόρος (ἀποθανὼν 1460) κατώρθωσε νὰ μεταδώσῃ εἰς τὸ ἔθνος αὐτοῦ τὸ διὰ τὰς Θαλασσίας ἐπιχειρήσεις καὶ ἀνακαλύψεις πάθος του. Ἡ Μαδέρα, αἱ Ἀζόραι, αἱ νῆσοι τοῦ Πρασίνου Ἀκρωτηρίου καὶ τὰ παράλια τῆς Γουϊνέας ἀνεκαλύψθησαν, κατακτήσεις ἐγένοντο εἰς τὰ Βόρεια παράλια τῆς Ἀφρικῆς καὶ ἐξ αὐτῶν ἐσχηματίσθη τὸ βασίλειον τῆς πέραν τῆς θαλάσσης Ἀλγάρβης. Ὁ Βαρθολομαῖος Διάζος ἐφθάσει τὸ 1486 τὸ Θυελλῶδες ἀκρωτήριον, τὸ ὄποιον ἡ Εασιλεὺς Ιωάννης ώνόμασεν Εὔελπι καὶ οὕτως ἤνοιξε τὴν ἀπὸ πολλοῦ ζητουμένην διὰ θαλάσσης ὁδὸν πρὸς τὰς Ἰνδίας.

Τὸ Βυζαντινὸν κράτος ὑπὸ τοὺς Παλαιολόγους

(1261—1453)

§. 42. Ἡ διὰ τοῦ Μιχαὴλ Παλαιολόγου τοῦ Ζ' (§. 35 εἰς τὸ τέλος) εἰς τὸν θρόνον τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑψωθεῖσα δύναστεία τῶν Παλαιολόγων συνήνωσε μὲν ἐκ νέου τὸ διαιρεθεὶς βασίλειον ἐκτὸς ὀλίγων μικρῶν μερῶν, εἰς τὰ ὄποια διετηροῦντο μικροὶ καὶ ἀνεξάρτητοι ὑπὸ Λατίνων ἵπποτῶν ἴδρυθεῖσαι ἡγεμονεῖαι, δὲν ἡδυνήθη δῆμος, ὡς ἀναδεῖξασα τὸ πλεῖστον ἀσθενεῖς αὐτοκράτορας ἔνεκκ τῶν πολλῶν ἐρίδων περὶ τοῦ θρόνου, αὐλικῶν ῥαδιουργιῶν καὶ ἐμφυλίων πολέμων, νὰ ἐμποδίσῃ τὴν κατὰ τὴν περίοδον ταύτην ἀρχίσασαν πρόοδον τῶν Οθωμανῶν, οἵτινες καταστρέψαντες τὸ σουλτανάτον τοῦ Ἰκονίου ἴδρυσαν ἐπὶ τῶν ἐρειπίων αὐτοῦ ἴδιον κράτος μὲ πρωτεύουσαν τὴν Προύσαν καὶ εἶτα (ἀπὸ τοῦ 1365) τὴν Ἀδριανούπολιν. Ὁ αὐτοκράτωρ ἐσκέπτετο μόνον γὰ σώσῃ τὴν πρωτεύουσαν

ταν καὶ τὰ ἄμεσα περίχωρα αὐτῆς, ἐνῷ αἱ ἐπαρχίαι, ἀνχυκα-
σθεῖσαι νὺν ὑπερασπίζωνται μόναι τῶν, ἐξήντλησαν ταχέως τὰς
δύναμεις τῶν.

Αἱ ἀπόπειραι τοῦ νὰ λάβωσιν οἱ Βυζαντινοὶ αὐτοκράτορες
Εοήθειαν παρὰ τῆς Δύσεως ὑποσχόμενοι τὴν μετὰ τῆς Λαζι-
νικῆς ἐκκλησίας ἔνωσιν, ἀπέτυχον καὶ μόνη ἡ προσβολὴ τῶν
Οσμάνων ὑπὸ τοῦ Ταμερλάνου (§ 43) ἀνεχαίτισεν ἐπὶ τινα
χρόνον τὴν πτῶσιν τοῦ θαυμάτου. Ἐπὶ τέλους ὁ Σουλτάνος Μω-
άμεθ ὁ Β' μετὰ θραχεῖαν πολιορκίαν ἐκυρίευσε τὴν Κων-
σταντινούπολιν (29 Μαΐου 1453), ὅτε ἐπεσε καὶ ὁ τε-
λευταῖος αὐτοκράτωρ Κωνσταντίνος ΙΑ' μαχόμενος ἡρωϊκῶς.

Καὶ ἡ αὐτοκρατορία τῆς Τραπεζοῦντος (1204—1462), κα-
θὼς καὶ τὰ μικρὰ Ἑλληνικὰ κράτη τῶν νήσων, τῆς Ἡπείρου,
τῆς Πελοποννήσου καὶ τῆς Ἀττικῆς, ἐγένοντο λεία τοῦ κατα-
κτητοῦ καὶ μόνον τὸ φραγκικὸν βασίλειον τῆς Κύπρου περιῆλ-
θεν εἰς τὴν δημοκρατίαν τῆς Ἐνετίκης.

Οἱ Μογγόλοι.

§. 43 Οἱ Μογγόλοι καὶ πάλιν κατέστησαν φοβεροὶ ὑπὸ Τι-
μούρο Λέγκον (τὸν χωλὸν) ἡ Ταμερλάνον τὸν ἐκ τοῦ
γένους τοῦ Τσιγγισχάνου (1369—1405), ὅστις ἴδρυσας τὴν κα-
θέδραν τοῦ κράτους αὐτοῦ ἐν Σαμαρκάνδῃ τῆς μεγάλης Βουγα-
ρίας, ἐκυρίευσεν ἐκεῖθεν τὴν Περσίαν, τὴν Ἰνδίαν καὶ τὴν Μεγάλην
Ταρταρίαν, εἰσέβαλεν εἰς τὴν Εὐρώπην, ἐδήλωσε τὴν Μικρὰν καὶ
Μεγάλην Ρωσίαν καὶ ἐνίκησε τοὺς Οθωμανοὺς ἐν τῇ πεδιάδι
τῆς Ἀγκύρας εἴτα ὅμως, λαβών δυτικέστους εἰδήσεις ἐκ τῆς
Ἰνδίας καὶ τῆς Περσίας, ἐπαυσε τὴν περιτέρῳ πρὸς Δ. πορείαν
του καὶ ἀπέθανεν εἰς ἐκστρατείαν κατὰ τῆς Κίνας. Μετὰ τὸν
Θάνατον αὐτοῦ τὸ ἀπὸ τοῦ Κινεζικοῦ τείχους καὶ τοῦ Γάγγου
μέγρι τῆς Μεσογείου ἐκτεινόμενον κράτος του διηρέθη διὰ πο-
λέμων καὶ διαμελισμῶν τῶν ἀπογόνων αὐτοῦ εἰς πολλὰ γχ-
νάτα.

Σκανδιναυία.

§ 44. "Οτε ἐν Δανίᾳ, ἥτις εἶχεν ἀπολέσει ταχέως (§. 26
40) τὴν ἐπὶ τῶν παραλίων τῆς Βαλτικῆς κυριαρχίαν αὐτῆς,

έξελιπε μὲ τὸν θάνατον Βαλδεμάρου τοῦ Δ' ὁ ἐξ αἱρένων κλάδος τῶν Εστριτιδῶν καὶ ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ Μαργαρίτα ἐνυψηλὴ "Ακωνα τὸν Η', βασιλέα τῆς Νορβηγίας, αὕτη ἐλα-
θε κατ' ἀρχὰς μὲν τὴν κυβέρνησιν τῆς Δανίας, μετὰ τὸν θάνα-
τον δὲ τοῦ συζύγου αὐτῆς καὶ τὴν τῆς Νορβηγίας. "Οτε δὲ κατ-
εις τὴν Σουηδίαν, δισαρεστήθεισαι αἱ τάξεις ἐκ τῆς πλεο-
νεῖας τοῦ ξένου βασιλέως τῶν Ἀλβέρτου ἡγεμόνος ἐκ τοῦ Με-
κλεμβούργου, προσήνεγκον τὸ στέμμα εἰς τὴν Μαργαρίταν
βασίλισσαν τῆς Δανίας καὶ Σουηδίας, τὰ τρία Σκανδι-
ναϊκὰ κράτη ἡνώθησαν διὰ τῆς Καλμαρικῆς ἐνώσεως 1397 (-1524), τηροῦντος ὅμως ἑκάστου αὐτῶν τὴν ιδίαν ἔκυτον
διαιταν καὶ τοὺς ιδίους ἔκυτον νόμους.

Ρωσσία.

§. 45 Η 'Ρωσσία, εἰς ḥν ἀπὸ τῶν μέτων τοῦ θ' μέχρι τοῦ
τέλους τοῦ ι' αἰώνος ἐβασίλευεν ἡ δυναστεία τῶν 'Ρουρίκων,
διηγέειται εἰς πολλὰς μικρὰς ἡγεμονίας, αἵτινες ὑπέκειντο εἰς τὸν
μέγαν δοῦκα τῆς Κιονίας. Οὗτος καὶ μετὰ τὴν εἰσβολὴν τῶν
Μογγόλων ἐτήρητε τὴν ἀνωτέραν ἀρχὴν τῆς 'Ρωσσίας, ἥτις δ-
μως ἦτον ὑπὲρ τὰ 200 ἑτη φόρου ὑποτελής τῶν Ταρτάρων. Τὸ
μέγιστον δουκάτον κατὰ τὸ διάστημα τῆς ἀπὸ τῶν Μογ-
γόλων ἐξαρτήσεως περιῆλθεν εἰς τοὺς ἡγεμόνας τῆς Μόσχας
(1328). Οὗτοι ἀπώλεσαν μὲν πολλὰς δυτικὰς χώρας (τὴν Βο-
λγαρίαν, Κιοβίαν, Ποδολίαν, Γαλικίαν, Έρυθρὰν καὶ Λευκὴν
'Ρωσσίαν) κυριευθείσας ὑπὸ τῆς Λιθουανίας καὶ Πολωνίας, ἀπηλ-
λάγησαν ὅμως μετὰ μακροὺς καὶ αἰματηροὺς ἀγῶνας ἀπὸ τὴν
ἀνωτέραν κυριαρχίαν τῆς χρυσῆς καλούμενης ὄρδης τῆς Καυ-
τούσιάς (1480) καὶ ἀπέκρουσαν ἐπιτυχῶς τὴν ἐπίθεσιν τοῦ
Ταμερλάνου ὑπὸ Ιεάν (Ιωάννην) τὸν Μέγαν (1462—1505),
ὅστις ἐγρημάτισεν ὁ καθ' αὐτὸν ἰδρυτὴς τῆς 'Ρωσσικῆς μοναρ-
χίας. Οὗτος καθυπέταξε τὴν δημοκρατίαν τοῦ Νοβορόδου καὶ τὰς
ρετον τοῦ κράτους, τὸ διποιον ἐξέτεινε καὶ πρὸς τὴν Λιθουανίαν
καὶ Σιβηρίαν καὶ πρῶτος ὀνομάσθη Τσάρος.

Πολωνία.

§. 46. 1) 'Υπὸ τοὺς Πιάστας (740-1370). Οἱ παρὰ τὸν μέσον Οὐγγαρίχν Σλαβοὶ, ἢτοι οἱ Πολωνοὶ, ἔζελεξαν κατά τινα παράδοσιν τὸ 840 ἓνα γεωργὸν, Πιάστην, ὡς δούκα τῶν, εἰς τοῦ ὁποίου τὴν οἰκογένειαν ἡ δυναστεία διέμεινεν ὑπὲρ τοὺς πέντε αἰώνας. 'Η πρώτη βεβαία γνώσις περὶ τοῦ Πολωνικοῦ κράτους ἀρχεται ἀπό τινα συνάρτειαν αὐτῶν μετὰ τῶν Γερμανῶν ἐπὶ 'Οθωνος τοῦ Α', ὅτε ὁ δούκις Μιεκυσλός ὑπετάγη εἰς τὴν ἀνωτέραν ἀρχὴν τῆς Γερμανίας (§. 49, 2). 'Ο νιός αὐτοῦ Βολεσλάος ὁ Ἐπιφανής, θελήσας νὰ ἀπαλλαχῇ τῆς ἀρχῆς ταύτης, περιῆλθε τρις εἰς πόλεμον κατὰ τοῦ αυτοκράτορος 'Ἐρβέρικου τοῦ Β' (§. 195), ἀλλὰ μόνον μετὰ τὸν θάνατον τούτου επαυσεν ἐντελῶς ἡ ἀπὸ τοῦ Γερμανικοῦ κράτους ἔξαρτησις τῆς Πολωνίας καὶ ὁ Βολεσλάος ἐλαβε κατὰ το τελευταῖον ἔτος τῆς ζωῆς αὐτοῦ (1025) τὸ βασιλικὸν στέμμα. 'Ἐπειδὴ δὲ οὐ μόνον πρὸς τὴν 'Ρωσίαν εἴετεινε τὰ δρια τοῦ βασιλείου του, ἀλλὰ καὶ ἐσωτερικῶς ὥργανισεν αὐτὸ καὶ τὴν χριστιανικὴν θρησκείαν ἐστερέωσε καὶ ἔξηπλωσε διὰ τῆς ἴδρυσεως ἐπισκοπῶν, ἐκκλησιῶν καὶ μονῶν, δύναται νὰ θεωρηθῇ ὡς ὁ καθ' αὐτὸ ἰδρυτὴς τοῦ μετὰ ταῦτα Πολωνικοῦ κράτους. Ἀφοῦ δὲ Βολεσλάος ὁ Ι' διένειψε τὴν χώραν εἰς τοὺς τέσσαρας αὐτοῦ οἰκούς καὶ ἐδωκεν εἰς τὸν ἐκάστοτε πρεσβύτερον τῆς οἰκογενείας, ἐδρεύοντα ἐν Κρακοβίᾳ, εἰδός τι ἀνωτέρας ἀρχῆς ἐπὶ τῶν λοιπῶν (1138), τὸ βασιλεῖον ἦτον ἐκτεθειμένον εἰς πολυειδεῖς ἐσωτερικοὺς πολέμους καὶ συγγρόνως ἀπώλεσσε καὶ τὰς δυτικὰς μεθορίους χώρας αὐτοῦ· δρῶς ὑπὸ τοὺς τελευταῖοὺς Πιάστας τὸ διὰ τῆς εἰσβολῆς τῶν Μογγόλων ἐρημωθὲν κράτος ἡνῶθη καὶ πάλιν ὑπὸ Κασιμίρου τοῦ Μεγάλου τοῦ τελευταῖον βασιλέως ἐκ τοῦ ἐξ ἀρχένων κλάδου τῆς οἰκογενείας ταύτης καὶ ηὔξηθη διὰ τῆς πρωσθήκης τῆς Γαλικίας ἡ Ερυθρᾶς 'Ρωσίας καὶ Ποδολίας. Ήρός δὲ τούτοις διὰ τῶν ἀγώνων αὐτοῦ περὶ τὴν νομοθεσίαν, τὰ δικαστήρια, τὴν βελτίωσιν τῆς καταστάσεως τῶν πολιτῶν καὶ χωρικῶν (όθεν καὶ βασιλεὺς τῶν χωρικῶν), καθὼς καὶ περὶ τὴν πνευματικὴν ἀνέπτυξιν διὰ τῆς ἴδρυσεως τοῦ πανεπιστημίου τῆς Κρακοβίᾳς, ἡ χώρα ἀνυψώθη.

2) "Ενωσιες τῆς Πολωνίας μετὰ τῆς Ούγγαριας (1370—1382). Τὸν Κασίμιρον διεδέχθη ὁ υἱὸς τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ Λουδοβίκος ὁ Μέγας, θαυματεὺς τῆς Ούγγαριας, ὃστις ἐξησφάλισε τὴν διαδοχὴν εἰς μίαν τῶν θυγατέρων αὐτοῦ, παραχωρήσας μεγάλα προνόμια εἰς τοὺς εὐγενεῖς. Ἡ νεωτέρα θυγάτηρ αὐτοῦ Ἐδείδη πρὸς ἔνωσιν τῆς Λιθουανίας μετὰ τῆς Πολωνίας ἐνυπεύθη τὸν μέγαν δοῦκα τῆς Λιθουανίας" Ιαγγέλων, ὃστις βαπτισθεὶς μετὰ τοῦ λαοῦ του ὀνομάσθη Βλαδίλαος Β'.

3) "Ἡ Πολωνία καὶ ἡ Λιθουανία ὑπὸ τοὺς Ιαγγέλωνας (1386—1432). Πρὸς τούτοις διὰ τῆς τὸ 1410 παρὰ τὴν Ταννευμέργην ἦττης (§. 47) τοῦ Τευτονικοῦ τάγματος εἰς τὴν πρώτην εἰρήνην τὴν γενομένην ἐν Θόρνῳ προσετέθη ἡ Σαμογιτία καὶ ὑστερὸν εἰς τὴν δευτέραν εἰρήνην τοῦ Θόρνου (1466) ἡ δυτικὴ Πρωσσία καὶ ἡ ἀνωτέρα ἡγεμονία ἐπὶ τῆς ἀνατολικῆς Πρωσσίας, ὥστε ἡ Πολωνία ἐξετείνετο ἀπὸ τοῦ Εὔξείνου μέχρι τῆς Βαλτικῆς.

Οἱ εὐγενεῖς κατώρθωσαν νὰ καταλάβωσι πάντα τὰ πολιτικὰ δικαιώματα καὶ νὰ δώσωσιν εἰς τὴν κυβέρνησιν μορφὴν ἀριστοκρατικὴν, ἵτις ὑπῆρξεν δὲ σπέριος ὅλων τῶν μετὰ ταῦτα σπουραγμῶν.

Ἡ Πρωσσία ὑπὸ τὸ Τευτονικὸν τάγμα (1283—1525).

§. 47. Τὸ Τευτονικὸν τάγμα, τοῦ ὁποίου ἡ ἔδρα ἀπὸ τοῦ 1309 ἦτον τὸ Μαριεμβούργον (§. 27) εἴτε διὰ κατακτήσεως, εἴτε δι᾽ ἀγορᾶς ἐξέτεινε τὰς κτήσεις αὐτοῦ τοσοῦτον, ὥστε ἐπὶ τέλους παρελάμβανε πάντα τὰ παρόλια τῆς Βαλτικῆς ἀπὸ τοῦ Δαντίσκου μέχρι τῆς παρὰ τὴν Πετρούπολιν Νάρβης ἐπὶ βραχὺν δὲ χρόνον καὶ τὴν οὗτον Γοθλάνδην καὶ τὴν Δ. Σαμογιτίαν. Τοσαύτη δύναμις δύναμις ἐκίνησε τὴν ζηλοτυπίαν τοῦ βασιλέως τῆς Πολωνίας, ἵτις μετὰ πολλὰς ἀμοιβαίς αἰτιάσεις ἐπήνεγκε τὸν πόλεμον. Κατ’ αὐτὸν τὸ τάγμα ὑπέστη μεγάλην ἦτταν παρὰ τὴν Ταννευμέργην (1410), ἵτις ἔθραυσε τὴν δύναμιν αὐτοῦ διὰ παγτός. Ἀπὸ μόνην δὲ τὴν

ήρωϊκὴν ὑπεράσπισιν τοῦ Μαριεμβούργου ὑπὸ Ἐρρίκου τοῦ Πλανού ἐσώθη καὶ ἔλαβε συγκαταβατικὰς συνθήκας ἐν Θόρνῳ (1411), διὰ τῶν ὁποίων παρεχόμενες τὴν Σαρογιτίαν. Ταχέως δὲ αἱ πιέσεις τοῦ τάγματος ἐπήνεγκον τὴν ἐνωσιν τῶν Ἑγγλωτῶν εὐγενῶν καὶ τῶν πόλεων διὰ τοῦ δεσμοῦ τῆς Μαρ. ~~εμβούργου~~ ἕρδτης, δοτὶς ἡρνίθη τὴν ὑποταγὴν εἰς τὸ τάγμα (1454) καὶ ἀνέθηκε τὴν προστασίαν αὐτοῦ εἰς τὴν Πολωνίαν. Μετὰ 13ετῆ πόλεμου κατὰ τοῦ δεσμοῦ καὶ τῆς Πολωνίας τὸ τάγμα ἦν γνάσθη εἰς τὴν δευτέρην σιρίνην τοῦ Θόρνου (1466) νὰ παραχωρήσῃ εἰς τὴν Πολωνίαν τὴν δυτικὴν Πρωσσίαν καὶ νὰ διατηρήσῃ μόνην τὴν ἀνατολικὴν ὡς Πολωνικὸν φέουδον. Ἡ κυρία ἔδρα τοῦ τάγματος μετετέθη εἰς τὴν Καινισκέργην.

Ἐν Διονίᾳ, Ἐπιθονίᾳ καὶ Κουρλανδίᾳ ἦρχε (μέχρι τοῦ 1513) τὸ τάγμα τοῦ ξιφοῦ, ἐξαρτώμενον μὲν ὑπὸ τοῦ Τευτονικοῦ τάγματος, ἔχον δὲ ἴδιον μάγιστρον.

Οὐγγαρία.

§. 48. 1) Ὅπο τοὺς Ἀρπάδους — 1301. Οἱ Οὐγγροὶ, οἵτινες ἀνήκουσιν εἰς τὴν μεγάλην Οὐγγρικὴν φυλὴν, εἶνε δῆμος πολὺ ἀναμεμιγμένοι μὲν Τουρκικὰ στοιχεῖα, ἐξεκίνησαν περὶ τὰ τέλη τοῦ 8^{ου} αἰώνος (884) ἀπὸ τῆς παρὰ τὰ Ούραλια πατρίδος αὐτῶν πρὸς Ν. καὶ ἐνώθεντες μετὰ τῶν συγγενῶν αὐτῶν Μαγυάρων ὑπερέβησαν ὑπὸ τὴν ὄδηγίαν τοῦ Ἀρπάδου τὰ Α Καρπάθια καὶ κατέλαβον τὴν μεταξὺ Καρπαθίων καὶ Σάου ποταμοῦ χώραν. Ἀφοῦ δὲ ἐβοήθησαν τὸν βασιλέα Ἀρνούλφον κατὰ τῶν Μοραβῶν καὶ ἐζέτειναν τὰ δρια τοῦ κράτους αὐτῶν μέχρι τοῦ Μάρκου καὶ πλησίον τοῦ Ἀνίσου, διέτρεχον ὡς ἔριππα στέφη ληστρικῶς τὴν μεσημβρινὴν Γερμανίαν, Γαλλίαν καὶ Ἰταλίαν, μεχρισοῦ οἱ αὐτοκράτορες τῆς Γερμανίας Ἐρρίκος ὁ Α καὶ Ὀθων ὁ Α' τοὺς ἀπέκρουσαν. Ἐκτοτε παρήτησαν τὸν νομαδικὸν βίον καὶ ἤρχισαν νὰ ιδρύωσι μονίμους κατοικίας εἰς τὴν εὔφορον πεδιάδα τοῦ μέσου Δουνάβεως. Μετὰ τῆς ἐκπολιτίσεως τῆς χώρας συνεδέθη κατὰ πρῶτον ἡ εἰσαγωγὴ τοῦ Χριστιανισμοῦ ὑπὸ τοῦ Ἀγ. Ἀδαλβέρτου καὶ τοῦ ὑπ' αὐτοῦ βαπτισθέντος βασιλέως Στεφάνου τοῦ Ἀγίου (βα-

σιλεύσαντος ἀπὸ 997—1038), ὅστις πρῶτος ἔλαβε τὸν τίτλον βασιλέως. Οὗτος προσεκάλεσε πολλοὺς Γερμανοὺς εἰς τὴν χώραν, ιδίως δὲ κληρικοὺς, διηρεσε τὴν χώραν ἐκκλησιαστικῶς εἰς δέκα ἑπτακοπάς ὑπὸ τὴν ἀρχιεπισκοπὴν τῆς Γράντης καὶ πολιτικῶς εἰς ἑδομήκοντα δύο κομπτίας, εἰς τῶν ὁποίων ἐκαστὴν εἴχε τὴν πολιτικὴν καὶ στρατιωτικὴν ἀρχὴν εἰς κόμης ἀπὸ μόγου τοῦ βασιλέως ἐξαρτώμενος· οὗτοι μετὰ τῶν ἀνωτέρων αὐλικῶν ὑπαλλήλων καὶ τῶν ἑπτακόπων ἦσαν οἱ μεγιστᾶνες, οἵτινες ἀπετέλουν τὴν δίκαιαν. Τὴν ταχεῖαν ὅμως ἀνάπτυξιν τῆς χώρας ἐκάλυψε ἡ ἔλλειψις κανονισμένης διαδοχῆς τοῦ θρόνου, διότι αὐτὸν τὸν ἀμεσον διάδοχον τοῦ Στεφάνου, τὸν υἱὸν τῆς ἀδελφῆς αὐτοῦ Ηέτρου, ἐξεδίωξεν ἔτερος, ὅστις καὶ ἐγένετο βασιλεὺς· ‘Ἐρβίκος ὁ Γ’ ὅμως ἐνεθρόνισε πάλιν τὸν πρῷτον, ὑποχρεώσας αὐτὸν ν’ ἀγαγγωρίζῃ τὴν ἀνωτέραν ἀρχὴν τῆς Γερμανίας (§. 20, 2). Οὕτως ἡ ἐσωτερικὴ ἡσυχία ἐταράσσετο ὅτε μὲν ὑπὸ συγγρῶν ἐριδῶν περὶ τοῦ θρόνου, ὅτε δὲ ὑπὸ ἀνταρσιῶν τῶν μεγιστάνων, οἵτινες ἐξηνάγκασαν ἀπὸ τοῦ βασιλέως Αγδρέου τοῦ Β’ «τὴν χρυσῆν βίβλον», ἔγγραφον προνομίων. Φοβερώτατα ὅμως δεινὰ ὑπέστη ἡ χώρα ἐκ τῆς καταστρεπτικῆς εἰσβολῆς τῶν Μογγάλων· ἀλλὰ μόλις εἶχεν ἀρχίσει ν’ ἀγακύπτῃ ἐκ τῶν δυστυχημάτων τούτων, καὶ εὐθὺς, ἐκλιπόντος τοῦ Ἀρπαδικοῦ οἴκου, ἐπῆλθον νέαι ἔριδες περὶ τοῦ θρόνου, μεγρισοῦ

2) Ό Άνδεγαυικὸς οἶκος τῆς Νεαπόλεως (1308—1382) ὑπερίσχυσε καὶ ἀνύψωσε τὴν χώραν εἰς τέως ἄγνωστον ἀκμὴν διὰ τῆς ισχυρᾶς καὶ σορῆς κυβερνήσεως τῶν βασιλέων Καρόλου ‘Ροβέρτου (δισεγγόνου Στεφάνου τοῦ Ε’) καὶ τοῦ υἱοῦ αὐτοῦ Λουδοβίκου τοῦ Μεγάλου. Λουδοβίκος ὁ Μέγας (1342—1382) ἤναγκασε τοὺς Βλάχους νὰ ὑποταχθῶσι καὶ τὴν ‘Ενετίαν γὰ κάμη ἐντελῇ παραχώρησιν τῆς Δαλματίας· οὗτῳ δὲ ὡς ἀγεψίος τοῦ ἀτέκνου Κασιμίρου τοῦ Γ’ γενόμενος βασιλεὺς τῆς Πολωνίας, κατέστη ὁ ισχυρότερος μονάρχης τῆς Εὐρώπης, ἐπειδὴ ἐξουσίαζε τὰς μεταξὺ τῆς Βαλτικῆς καὶ τοῦ Αἴμου καὶ τῆς Ἀδριατικῆς καὶ τοῦ Εὐζείνου χώρας. Ἐτι μεγαλείτερος ἀναδειχθεὶς εἰς τὴν εἰρήνην ἡ εἰς τὸν πόλεμον διὰ τῶν εὐεργετικωτάτων ἐσωτε-

ρικῶν διατάξεων αὐτοῦ ἀνύψωσε τὴν Οὐγγαρίαν καὶ κατέστησεν αὐτὴν μίαν τῶν ἀκμαιοτάτων καὶ πλουσιωτάτων χωρῶν τῆς Εὐρώπης. Αὐτὸν διεδέχθη (μετὰ Ἡρακλεῖαν κυβέρνησιν τῆς θυγατρός του) ὁ γαμήρος αὐτοῦ Σιγεμούνδος ἐκ τοῦ

3) Λουξεμβουργικοῦ οἰκου (1387—1437) ὅστις οὖτε τὰ δικαιώματα τοῦ στέμματος κατὰ τῶν ἐσωτερικῶν, οὔτε τὰ ὄρια τοῦ βασιλείου κατὰ τῶν ἐξωτερικῶν ἐγκρίων ἡδυνάθη νὰ ὑπερασπισθῇ διότι ὑπέστη μεγάλην ἥτταν ὑπὸ τῶν Τούρκων παρὰ τὴν Νικόπολιν (1396) καὶ ἀπώλεσε τὴν μὲν Βουλγαρίαν, κυριευθεῖσαν ὑπ' αὐτῶν, τὴν δὲ Δαλματίαν, ὑπὸ τῶν Ἐνετῶν.

4) Ἡ Οὐγγαρία πρώτην φορὰν ὑπὸ τὸν οἰκον τῆς Αὐστρίας (1438—1457). Μετὰ τὴν Ἡρακλεῖαν κυβέρνησιν τοῦ γαμήροῦ τοῦ Σιγεμούνδου Ἀλβέρτου τῆς Αὐστρίας (1438—1439) καὶ τοῦ μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ γεννηθέντος υἱοῦ του Λαδισλάου ἀνέζη τὸν θρόνον

5) ἐγχώριος βασιλεὺς (1457—1490), ὁ Ματθίας Κορβίνος (υἱὸς τοῦ ἀνδρείου Ούνυαδού, τοῦ ἀντιβασιλέως τοῦ ἀνηλίκου Λαδισλάου), ὅστις ἡγαγεν ἐπιτυχῶς πολέμους κατὰ τῶν Ὀθωμανῶν καὶ εἰς ἀγῶνα περὶ τοῦ στέμματος τῆς Βοημίας ἀπέκτησε τὴν Μοραβίαν, Σιλεσίαν καὶ Λουσατίαν. Συγχρόνως δὲ ἐζήτησε διὰ τῆς ιδρύσεως μονίμου στρατοῦ, πανεπιστημίου, βιβλιοθήκης ἐν Βούδῃ, προσελκύσεως πεπαιδευμένων καὶ τεγγυτῶν καὶ βελτιώσεως πάντων τῶν κλάδων τῆς διοικήσεως, οὐγκὶ ὅμως ἀνευ βαρέων φόρων, ν' ἀνανεώσῃ τὴν λαμπρότητα τοῦ βασιλείου. Μετὰ τὸν θάνατον αὐτοῦ

6) ἡ Οὐγγαρία ἡνῶθη μετὰ τῆς Βοημίας (1490—1526), ἡ διαδοχὴ ὅμως ἐξησφαλίσθη εἰς τὸν Ἀψοβούργικὸν οἶκον (§. 37 εἰς τὸ τέλος).

"Ἐποψίς τῆς ἀναπτύξεως τοῦ πολιτισμοῦ
κατὰ τὸν Μεσαιῶνα.

1) Θρησκεία.

§. 49. α) Ἐξάπλωσις τοῦ Χριστιανισμοῦ. Ἀφοῦ

διὰ τῆς προσηλυτίσεως τῶν Σκεζόνων ὑπὸ Καρόλου τοῦ Μεγάλου (§. 16) ὁ Χριστιανισμὸς εἰσῆχθη εἰς πάντας τοὺς Γερμανικᾶς καταγωγῆς λαοὺς καὶ ἐξηπλώθη ἐντεῦθεν κατὰ τὸν θ' καὶ τοῖς αἰῶνα εἰς τὰς πρὸς Β. καὶ Α. γειτονικὰς χώρας, δῆλος εἰς τοὺς Σκανδινανικοὺς καὶ Σλαβικοὺς λαοὺς, καὶ μετὰ ταῦτα εἰς τοὺς Οὐγγρους. Οἱ μεσημβρινοὶ Σλαβοὶ καὶ Βοημοὶ ἔλαβον μὲν γνῶσιν αὐτοῦ διὸ ‘Ελλήνων ἀποστόλων, ἡγάθησαν ὅμως μετὰ τῆς Δυτικῆς Ἐκκλησίας, ἐνῷ οἱ ‘Ρώσσοι καὶ οἱ Βούλγαροι ἔνεκκ τῶν μετὰ τῆς Κωνσταντινουπόλεως σχέσεων αὐτῶν ἔλαβον τὸ Ὁρθόδοξον δόγμα. Ἀπὸ τοῦ ιδίου αἰῶνος οἱ Πάπαι προσεπάθουν διὰ τῶν ἀπεσταλμένων αὐτῶν ἢ πληρεζουσίων ἐπισκόπων ωὐ τηρῶσι καὶ ωὐ εξαπλόνωσι περαιτέρω τὸν Χριστιανισμὸν, ὃς εἰς ἐγένετο δεκτὸς καὶ ὑπὸ τῶν κατοίκων τῶν μεσημβρινῶν παραλίων τῆς Βαλτικῆς (Πομερανῶν, Λιθουανίων, Εσθονίων, Κουρλανδῶν), ὑπὸ τῶν Πρώσσων ὅμως μάλις μετὰ 53ετῆ ἀγῶνα πρὸς τὸ Τευτονικὸν τάγμα (§. 27 εἰς τὸ τέλος). Τελευταῖοι πάντων ἐξαπτίσθησαν οἱ Λιθουανοὶ κατὰ προτροπὴν τοῦ Μεγάλου δουκὸς αὐτῶν Ιαγέλλωνος.

6) ‘Ο μοναχικὸς βίος (§. 12, 6) ἐξηπλοῦτο ἀπὸ τοῦ τοῦ θ' αἰῶνος ἐπὶ μᾶλλον καὶ εὔρικε μημητὰς καὶ πολλοὺς τῶν ἐν πόλεσι κληρικῶν. Οἱ μοναχοὶ ἀπὸ τοῦ ι. αἰῶνος, οἱ πλεῖστοι ἵερεῖς, κατεγίνοντο, κατὰ τὰς διατάξεις τοῦ ‘Αγίου Βενεδίκτου εἰς τὴν γεωργίαν, τὰ ἐργάζειρα, τὴν ἐκπαίδευσιν τῶν νέων, τὴν σύνταξιν χρονικῶν, τὴν ἀντιγραφὴν ἀρχαίων συγγραφέων, κτλ. ἀλλ' ἡ παραδοχὴ λαϊκῶν ὡς μελῶν μοναχικῶν ταργυμάτων, ὃ διὲ εὐσεβῶν κληροδοτημάτων καὶ δωρεῶν αἵζεων πλοῦτος τῶν μονῶν καὶ τὰ εἰς αὐτὰς παραχωρηθέντα προνόμια, οἷον ἡ ἀπὸ τῆς ἐποπτείας καὶ ἐπισκοπικῆς δικαιοδοσίας ἐξαίρεσις αὐτῶν, ἐπήνεγκον τὴν καταστροφὴν τῆς πειθαρχίας εἰς τινας μονάς. Δὲν ἔλειπον ὅμως καὶ εὐσεβεῖς ἄνδρες, οἵτινες διὰ τῆς ἴδρυσεως νέων ταγμάτων μὲ αὐστηρότερας διατάξεις ἐζήτησαν τὴν ἀναμόρφωσιν τοῦ μοναστικοῦ βίου· οὕτως ἐγεννήθησαν οἱ Κλουνιακοὶ ἐν Βουργουνδίᾳ, οἱ Σαρτρικοὶ (Chartreux) συστηθέντες ὑπὸ τοῦ ἐκ Κολωνίας ‘Αγίου Βρούνου ἐπισκόπου ἐν ‘Ρήμοις καὶ οἱ Κιτσερκινοὶ ἐν Κιτσερκίῳ τῷ παρὰ τὴν Διῆνα, τῶν ὑποίων οἱ

τελευταῖοι μετερόμβισθησαν καὶ ἐλαῖον μεγαλειτέραν σημα-
σίαν διὰ τοῦ Ἀγίου Βερνάρδου τοῦ ἐκ Κλαιροῦς⁸ συγχρόνως
δ' ἐγένετο ἡ ἴδρυσις τοῦ Πραιμονοστρατορικοῦ τάγ-
ματος ὑπὸ τοῦ Ἀγίου Νορβέρτου τοῦ ἐκ τῆς παρὰ τὸν
Ρήνον Σάντης. Τὰ μετὰ ταῦτα συστήμεντα τῶν προσαιτούντων
μοναχῶν τέσσαρα τάγματα, δῆλο. τῶν Δομινικανῶν, Φραγ-
κισκανῶν, Καρμηλιτῶν καὶ Αὐγουστινῶν, τὰ ὅποια
ταχέως ἐγεννήθησαν ἀλλεπάλληλα κατά τὰς ἀρχὰς τοῦ ιγ' αἰώ-
νος, διέρχον τῶν λοιπῶν ταχυμάτων, διότι δὲν ἐπετρέπετο νὰ
ἔχωσιν ἰδίοκτησίαν, ἀλλ' ἔπρεπε νὰ ζῶσιν ἀπὸ μόνης τῆς ἐλεη-
μοσύνης. Ἐκ τῶν ταχυμάτων τούτων ἴδιως τὰ τῶν Δομινικανῶν
καὶ Φραγκισκανῶν ἀνέπτυξαν μεγάλην δραστηριότητα περὶ τὴν
διδασκαλίαν τῶν ἐπιστημῶν καὶ τὸ κήρυγμα ἐν ταῖς ἐκκλη-
σίαις, καθὼς καὶ τὴν καταπολέμησιν τῶν ἐν τῇ μεσημβρινῇ
Γαλλίᾳ ἀναρχαντεῖσιν αἰόλεσιν. Τὰ ἵπποτικὰ θερησευτικά τάγ-
ματα, τὰ ὅποια εἶχον λάβει τὴν γένεσιν αὐτῶν ἐν Παλαιστίνῃ,
εἴηπλωθῆσαν ταχέως καθ' ἄπανταν τὴν Εὐρώπην καὶ ἔδωκαν
ἀφορμὴν εἰς τὴν ἱδρυσιν ὁμοίων ταχυμάτων ἐν Ἰσπανίᾳ, Πορτο-
γαλίᾳ καὶ Λιθουνίᾳ. Ἐκτὸς τῶν μοναστηρίων τῶν ἀνδρῶν ὑπήρ-
χον ἀπὸ τοῦ δ' ἥδη αἰώνος καὶ πολυάριθμα γυναικεῖα μονα-
στήρια, τὰ ὅποια τὴν ἀρχὴν αὐτῶν ἐλαῖον ἐπίστης εἰς τὴν Αἴ-
γυπτον. (*)

2) Πολίτευμα. Ἡ μόρφωσις τοῦ πολιτεύματος ἐλαζεῖν εἰς τὴν
Γερμανίαν καὶ Ἀγγλίαν ἐντελῶς ἀλληλον ἐσπάνη ἢ εἰς τὴν Γαλ-
λίαν, εἰς ἣν διεὶς τῆς ἀπαύτου αὐξήσεως τῶν χωρῶν τῶν ἀνηκουστῶν
ἀμέσως εἰς τὸ στέμμα καὶ διὰ τῆς τηρήσεως τῆς διαδο-
χῆς εἰς τοὺς Καπετίδας ἡ δύναμις τῶν βασιλέων ἀπαύστως ηὔ-
ξανεν. Εἰς τὴν Ἀγγλίαν καὶ Γερμανίαν αὕτη διηνεκῶς ἡ-
λαττοῦτο, διότι οἱ βασιλεῖς τῆς Ἀγγλίας ἔνεκα τῶν πρὸς τὴν
Γαλλίαν καὶ Σκωτίαν ἀγώνων τῷ, τῶν πρὸς ιδίους βαρώνους

(*) Σημ. Τὰ τάγματα τῶν προσαιτούντων ἦσαν τὰ ἴσχυρότατα στη-
ρίγματα τῶν Παπῶν, οἵτινες ἐδώρησαν εἰς αὐτὰ διὰ τοῦτο τὰ μέγιστα
προνόμια καὶ τὰ κατέστησαν ἀγεξάρτητα τῆς δικαιοδοσίας τῶν κατά-
χώρας ἐπισκόπων.

καὶ ἐπὶ τέλους τῶν πρὸς ἀπιτητὰς τοῦ σέμιματος, ἡγαγκάζοντο νὰ παραχωρῶσιν εἰς τὸν λαὸν ἐπὶ μᾶλλον μεγαλείτερα δικαιώματα. Ἐν τῇ Γερμανίᾳ ἡ δύναμις τῶν αὐτοκρατόρων ἥλαττούτο, εἴτε ἐκ τῶν συγγάννηλλαχγῶν τῆς δύναστείας καὶ τοῦ μετ' αὐτῶν συνεχομένου δικαιώματος τῆς ἐκλογῆς τοῦ αὐτοκράτορος, εἴτε ἐκ τῆς μονομεροῦς τάξεως τῶν αὐτοκρατόρων πρὸς αὔξουσιν τῆς δύναμεως τοῦ οἶκου αὐτῶν· διὸ οὕτοις εὐχαρίστως ἔμεσίαζον δικαιώματα καὶ προσόδους τῶν ἄλλων ἐπαρχιῶν, παραχωροῦντες ταῦτα εἰς ἡγεμόνας καὶ πόλεις, τῶν ὅποιων οὔτως ἡ δύναμις καὶ ἡ ἀνεξαρτησία ἐπὶ μᾶλλον ηὔξανον. "Οθεν τὸ Γερμανικὸν κράτος διελέθη εἰς πλῆθος διαρρόων γχωρῶν ἐχουσῶν ἡγεμονικὴ δικαιώματα καὶ μετεπηγκατίσθη εἰς δημοκρατίαν ἡγεμόνων καὶ ἡγεμονικῶν πόλεων μὲν αἱρετὸν ἀρχοντα, τὸν αὐτοκράτορα. Ἐπὶ τῆς πτώσεως ἦδη τῶν 'Οχενσταυριδῶν τὸ Γερμανικὸν κράτος διὰ τῆς διαιρέσεως τῶν προτέρων δουκάτων εἰς πλῆθος μηκροτέρων κτήσεων ἤδη μει 116 ἐκκλησιαστικὰς καὶ 100 κομικὰς τοιαύτας.

Εἰς μὲν τὰ ἐκκλησιαστικὰ ἀνήκον 6 ἀρχιεπισκοπαῖ, 37 ἐπισκοπαῖ, 70 ἀδβατεῖαι καὶ 3 θρησκευτικὰ ἱπποτικὰ τάγματα· εἰς δὲ τὰ κομικὰ 4 ἐκκέντορες, 6 δοῦκες, 30 κόμητες καὶ 60 περίπου ἐλεύθεραι πόλεις.

Τὸν μετέπειτα μεσαιώνα γαρακτηρίζει καὶ τὸ πνεῦμα τῶν πολιτικῶν συνδέσμων, τὸ ὅποιον διεργόμενον διὰ πασῶν τῶν τέξεων ἀναφαίνεται εἰς τὰ ἐκκλησιαστικὰ τάγματα, τὸν ἵπποτισμὸν, τὰς ἀνσας τῶν ἐμ.πόρων, τὰς συντεχνίας τῶν χειρονάκτων, τὰ πανεπιστήμια, τὰς ἀδελφότητας τῶν κτιστῶν καὶ τοὺς συλλόγους τῶν ζωγράφων, ἀπὸ δὲ τοῦ ιδ' αἰῶνος καὶ εἰς τὰς ὁμοσπονδίας τῶν πόλεων καὶ τῶν εὐγενῶν (§. 37, 6). Τὸ δὲ σημαντικώτατον προϊὸν τοῦ πνεύματος τούτου τῶν σωματείων ἦτον ὁ ἵπποτισμὸς, δοτις ἐγεννήθη ἐκ τῆς παρὰ τοῖς ἀρχαῖοις ἦδη Φράγκοις λίαν ἐντίμου ἵππικῆς ὑπηρεσίας, ἣτις διὰ τῆς ἔξαπλωσεως τοῦ φεουδαλισμοῦ ἐγένετο ὑπὸ μόνων τῶν κατόχων μεγάλων φεουδών, καὶ ἐκ τούτου κατέστη περίβλεπτος· ἐμορφώθη δ' ἐπὶ μᾶλλον διὰ τῶν ἀγώνων τῶν τελουμένων εἰς τὰς αὐλὰς Γερμανῶν βασιλέων. Διὰ τοῦ στενωτέρου συνδέσμου τῶν

εἰς τὸν αὐτὸν εἶδος τῆς ὑπηρεσίας ὑποχρεωμένων κακτόχων τῶν φεού-
δων ἐγεννήθη ἡ κεχωρισμένη τῶν λοιπῶν τάξις τῶν ἵπποτῶν, ὑπο-
δικισμού μέντοι εἰς τρεῖς θεματίδας, τῶν εὑγενῶν παιδῶν (ἀπὸ τοῦ 7—
14 ἔτους), τῶν παραστατῶν (ἀπὸ τοῦ 14—21) καὶ τῶν ιδίως
ἵπποτῶν, ὑποχρεουμένων νὰ ὑπερασπίζωνται τὴν ἐκκλησίαν καὶ
τοὺς ἀδυνάτους, νὰ ἐκδικῶνται τὰς ἀδικίας, νὰ τηρῶσιν ἀλώβη-
τον τὴν ιδίαν τιμὴν καὶ νὰ συμπεριφέρωνται εὐγενῶς πρὸς τὰς
γυναῖκας. *“Η εἰς τὴν τάξιν τῶν ἵπποτῶν παραδοχὴ ἐγένετο δι’
ιδικιτέρας τελετῆς.* Ἐν τῇ μεγίστῃ αὐτοῦ λαμπρότητι ἀναρριά-
νεται ὁ ἵπποτισμὸς εἰς τοὺς πολεμικοὺς ἀγῶνας, οἵτινες κατὰ
τὸν ίδιον δι’ ιδικιτέρων διατάξεων ἐλαχίστον ὠρισμένην μορφήν.

*“Ινα μετάσχῃ τις τῶν ἵπποτικῶν ἀγώνων ἀπητεῖτο ν’ ἀ-
νήκη εἰς τὴν ἵπποτικὴν τάξιν καὶ νὰ ἥνε ἀνεπιλήπτου πολιτείας. Τὰ
συνήθη αὐτοῖς ὅπλα ἦσαν κατ’ ἀρχὰς ξύλινα ξίφη μὲν σιδηρᾶς οὐχὶ
δέειας ἄκρας, ὕστερον ὅμως ἦσαν ἐν χρήσει τὰ συνήθη ξίφη, ἀμβλεῖα
ὅμως, καὶ ἡ λόγγη. Οἱ ἀγῶνες συνίσταστο ἢ εἰς συμπλοκὴν ὀλοκλήρων
στρατῶν κατ’ ἀλλήλων, ἢ εἰς μονομαχίας ἢ δὲ νίκη ἀπεφασίζετο διὰ
τῆς καταρρίψεως τοῦ ἐναντίου ἐκ τοῦ ἵππου. Τὴν ἀμφιθήν, συνιστα-
μένην συνήθως ἐκ πολυτείμων ὅπλων, χρυσῶν ἀλύτεων τοῦ λαιμοῦ, ἢ
χρυσῶν δακτυλιδίων, ἐλάμβανεν ὁ κακητὴς ἀπὸ τας χειρας γυναικῶν
ὑψηλῆς περιωπῆς. Ἐπίσημοι ἵπποται ἐφόροντες περὶ τῆς τηρήσεως
τῶν κανόνων τῶν ἵπποτικῶν ἀγώνων μετὰ δὲ τὸ τέλος τῶν ἀγώνων οἱ
παραστάται ἡγανάκτοντο παιδικοὺς ἀγῶνας.*

3) Νόμοι καὶ δικαστήρια. Αἱ συλλογαὶ γραπτῶν νό-
μων τῆς ἐποχῆς ταύτης ἦσαν ἀπὸ ἡγεμόνων καὶ τότε εἴχαν
κύρος ἴσχυστων νόμων, ἢ ἦσαν ιδιωτικαὶ ἐργασίαι, αἵτινες μετὰ
ταῦτα ἐλάμβανον κύρος κοινῶν νόμων, καθὼς ὁ φεουδαλικὸς
νόμος τῶν Δομησαρδῶν, καὶ τὸ Σαξονικὸν καὶ Σουηβικὸν κάτοπτρον
(συλλογαὶ ἔθιμων, ἐκεῖναι μὲν τῆς βασιλικὰ πτυχία, καθὼς ὁ μέ-
γας χάρτης τῶν ἐλευθεριῶν Ιωάννου τῆς Ἀγγλίας καὶ τὸ πτυ-
χίον τῆς ἀπελευθερώσεως Ἀνδρέου τοῦ Β’ τῆς Οὐγγαρίας. *“Ο τι
πρότερον δὲν ἴσχυεν ὡς νόμος, ὠρίζετο ὡς τοιοῦτος διὰ κοινῆς
ἀποράσεως τῶν ἡγεμόνων καὶ τῶν τάξεων. Εἰς τὴν δικαιοσίαν
αἱ μονομαχίαι καὶ αἱ διὰ θείων σημείων ἀποδείξεις (§. 12, B, 6)*

καθίσταντο ἐπὶ μᾶλλον σπανιότεραι, ἡ χρῆσις ὅμως τῶν κακά
τὰς ἀνακρίσεις βασάνων ἦτον συνήθης· ἐν τισι δὲ δικαστηρίοις,
οἷον ἐν τοῖς Βεστφαλικοῖς φεμικοῖς (ἐγκληματικοῖς μαγικοῖς δι-
καστηρίοις, τὰ ὅποια εἶχον ἐκτείνει τὴν ἐνέργειαν αὐτῶν ἐπὶ
τινα χρόνον καθ' ἀπασαν τὴν Γερμανίαν) ἡ διαδικασία περιε-
βάλλετο μὲν βαθὺ σκότος καὶ αἱ ποιναὶ καθίσταντο προϊόντος
τοῦ χρόνου ἐπὶ μᾶλλον βαρύτεραι.

4) Αἱ ἐπιστήμαι εἰς τὰς ἀρχὰς τοῦ μεσαιώνος ἐκαλλιερ-
γοῦντο σχεδὸν εἰς μόνον τὸ Βυζαντινὸν κράτος, εἰς τοῦ ὄποιον
τὰς ἐπισημοτέρας πόλεις ἡκμαζον σχολεῖα τῆς φιλοσοφίας, τῆς
γραμματικῆς καὶ τῆς ῥητορικῆς. Εἰς τὴν Δύσιν αἱ ἐπιστήμαι ἦ-
σαν σχεδὸν ἀποκλειστικὸν κτῆμα τοῦ κλήρου καὶ τῶν μοναχῶν
καὶ ἐδιδάσκοντο ὑπ' αὐτῶν εἰς περίφημα μοναστήρια καὶ εἰς σχολεῖα
μητροπόλεων καὶ εὐσεβῶν ἰδρυμάτων ἐν Ἀγίῳ Γαληνῷ, ἐν Κορ-
είᾳ τῆς Βεστφαλίας, ἐν Φούλδῃ, ἐν Παδερβόροντι, ἐν Πλεσχαΐμῃ,
ἐν Παρισίοις, κτλ.). Ἀπὸ τοῦ θ' αἰῶνος ἀνεπτύχθησαν ταχέως εἰς
μέγαν βαθμὸν παρὰ τοῖς Ἀραψίν οὐ μόνον (ἐν Ἀσίᾳ, ἀλλὰ καὶ
ἔτι μᾶλλον ἐν Ισπανίᾳ (§. 24). Εἰς πάσας τὰς Ἀραβικὰς ἐπαρ-
γίας καὶ μᾶλιστα τὴν Κορδοβὴν ὑπῆρχον πολλὰ ἐπιστημονικὰ
ἱδρύματα, εἰς τὰ ὄποια οὐ μόνον Μουσουλμάνοι (καθὼς καὶ
καλιρραι τινὲς), ἀλλὰ καὶ Χριστιανοὶ καὶ Ιουδαῖοι ἐδιδάσκοντο
τὴν φιλοσοφίαν, τὴν ιατρικὴν καὶ τὰς μαθηματικὰς καὶ φυσι-
κὰς ἐπιστήμας. Μόλις κατὰ τὸ δεύτερον ἥμισυ τοῦ μεσαιώνος
αἱ ἐπιστήμαι ἤχεισαν νὰ διδάσκωνται καὶ ἐκτὸς τῶν μοναστη-
ρίων καὶ ἔξεμνθάνοντο μετ' ἐπιμελείας καὶ ὑπὸ τῶν λαϊκῶν
ὑπεστηρίζοντο δ' ὑπὸ ἐκκλησιαστικῶν καὶ λαϊκῶν ἡγεμόνων καὶ
ἐμορφοῦντο καὶ ἔξηπλοῦντο ιδίως διὰ τοῦ πολλαπλασιασμοῦ
τῶν σχολείων καὶ τῆς ἰδρύσεως τῶν πανεπιστημάτων.

Τὰ ἀρχαιότερα πανεπιστήματα ἐγεννήθησαν διὰ τῆς συρροῆς φιλομα-
θῶν νέων καὶ ἀνδρῶν ἐκ παιδῶν τῶν Εὐρωπαϊκῶν χωρῶν εἰς τὴν πε-
ρίφημον σχολὴν τῆς Θεολογίας καὶ τῆς φιλοσοφίας ἐν Παρισίοις καὶ
τὴν τοῦ δικαίου ἐν Βοναβέτᾳ, ἔνθα διδάσκοντες καὶ διδασκόμενοι ἀπε-
τέλους προνομιούχον σωματείον, ἔχον ἴδιαγ δικαιοδοσίαν. Κατὰ τὸ πρω-
τότυπον τῶν δύο τούτων πανεπιστημάτων, εἰς τὰ ὄποια βαθμηδὸν ἤρχι-

σαν νὰ διδάσκωνται καὶ αἱ λοιπαὶ ἐπιστῆμαι, ἵδρυθησαν ἀπὸ τοῦ ιγ' αἰῶνος καὶ πολλὰ ἄλλα.

Εἰς ταῦτα προσετέθησαν κατὰ τὸ τέλος τοῦ μεσαιῶνος καὶ δύο ἄλλα σημαντικώτατα μέσα ἀναπτύξεως καὶ διαδόσεως νέου ἐπιστημονικοῦ δίου.

α) Ἡ ἀναγέννησις τῆς σπουδῆς τῆς κλασικῆς φιλολογίας ιδίως δὶς Ἐλλήνων πεπαιδευμένων. Οὗτοι ἀπὸ τῆς ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν ἀλώσεως τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους μεταβάντες εἰς τὴν Ἰταλίαν μετὰ τῶν φιλολογικῶν αὐτῶν θησαυρῶν εὗρον εἰς τοὺς οἰκους τῶν μεγιστάνων καὶ ιδίως εἰς τὴν οἰκογένειαν τῶν Μεδίκων εύνουστάτην δεξίωσιν, ἐδίδαξαν τὴν Ἐλληνικὴν γλώσσαν καὶ τὴν φιλολογίαν εἰς τὰ πανεπιστήμια καὶ εἰς ἄλλας πόλεις, διέδωκαν τὰς γνώσεις αὐτῶν καὶ ἐκίνησαν τὸν πρὸς τὰ γράμματα ταῦτα πόθον διὰ τε τῶν ιδίων αὐτῶν προσπαθειῶν καὶ τῶν διασήμων αὐτῶν μαθητῶν.

β) Καὶ ἡ ὄλιγον μετὰ τὴν κατασκευὴν χαρτίου ἐκ ρακῶν γενομένη ἀνακάλυψις τῆς τυπογραφίας ὑπὸ τοῦ ἐκ Μογοντιακοῦ Ἰωάννου Γαινσφλαϊσχου τοῦ ἐπονομαζούμενου Γουτεμβέργου. Οὗτος κατὰ τὸ διάσημα τῆς 20ετοῦ ἐν Στραßεύργῳ διαμονῆς εἶχεν ἥδη κάμει τυπογραφικὰς δοκιμὰς, ἐπανελθὼν ὅμως εἰς τὴν πατρίδα αὐτοῦ (1446) διὰ τῆς βοηθείας τοῦ πλουσίου χρυσοχόου Ἰωάννου Φύστου καὶ τοῦ Πέτρου Σχαιφέρου, ἤνεγκεν εἰς ἐντελῇ ἀποπεράτωσιν τὴν ἀνακάλυψιν αὐτοῦ περὶ τὸ 1450. Τὸ πρῶτον τυπωθὲν ἔργον ἦτον ἡ Λατινιστὶ ὑπὸ τοῦ Γουτεμβέργου ἐκδοθεῖσα Ἀγίᾳ Γραφῇ, ἥτις ἀπεπερατώθη τὸ 1456.

5) Ἡ Φιλολογία τοῦ μεσαιῶνος ἦτον ἡ Χριστιανικὴ Λατινικὴ, καλλιεργουμένη καθ' ἀπασαν τὴν Εὐρώπην ὑπὸ τῶν πεπαιδευμένων καὶ ιδίως τῶν κληρικῶν καὶ σκοποῦσα τὴν διατήρησιν καὶ ἐξάπλωσιν τῶν γνώσεων, ἡ ιδίως ἐθνικὴ καὶ μάλιστα ποιητικὴ, γεγραμμένη διὰ τὸν λαὸν εἰς τὰς τῶν διαφόρων ἔθνων γλώσσας, αἵτινες ἀπὸ τοῦ θ' αἰῶνος ἔλαβον βαθμηδὸν μᾶλλον ὡρισμένην μορφὴν παρὰ τε τοῖς Γερμανικοῖς καὶ Ῥωμαϊκοῖς λαοῖς.

Α) Ἐθνικὴ φιλολογία τῶν Γερμανικῶν λαῶν. α) Τὰ (ε-

πικά) ποιήματα τῶν Σκανδιναυῶν (έξ ὁν οἱ Ἰσλανδοὶ ἔνεκκα τοῦ χωρίσμοῦ αὐτῶν ἀπὸ τῆς λοιπῆς Εύρωπης ἐπὶ μηκότερον ἐτήσιται τὴν καθαρότητα τῆς γλώσσης καὶ τὸν χαρακτῆρα τῆς φυλῆς αὐτῶν) εἶναι συνειλεγμένα εἰς τὴν "Ε δὲ αν" Χριστιανικὴ δὲ ποίησις ἀνεπτύχθη παρ' αὐτοῖς μόνον ἀπὸ τοῦ ιδίου αἰῶνος.

β) Οἱ Αγγλοσάξονες ἐπίσης ἐνωρὶς εἶχον πλουσίαν φιλολογίαν. Εἰς τὴν ποίησιν αὐτῶν φαίνεται ὡς ἀρχὸν τὸ ἔπος, τοῦ ὅποιου τὸ περιεχόμενον εἶναι τοῦτο μὲν ἔθνικον (ὦς ἐν τῷ Βεοδούλῳ), τοῦτο δὲ ἐκκλησιαστικόν. Ἐκ τῶν πεζῶν ἀνεπτύχθη ἐνωρὶς ἀκμαία ἡ ἀπὸ τοῦ ἄμβωνος ῥητορεία. Ἐν Οὐαλλίᾳ εἶχε διατηρηθῆ ἡ Γαλικὴ Κελτικὴ διάλεκτος καὶ μετ' αὐτῆς πλοῦτος ἡρωϊκῶν ἀσμάτων καὶ παραδόσεων, αἵτινες μετεδίδοντο διὰ βάρδων (ῥαψῳδῶν). Τῶν βάρδων τούτων περιφρήμότερος εἶναι ὁ Ὀσσιανός, δοτις ἔψαλτε τὰ κατορθώματα καὶ τὰ πάθη τοῦ πατρὸς αὐτοῦ βασιλέως Φιγγάλου.

γ) Ἡ Γερμανικὴ φιλολογία ἐκ πασῶν τῶν νεωτέρων δύναται νὰ παρουσιάσῃ τὰ ἀρχαιότατα μνημεῖα. Τὰ ἀρχαιότατα ἔθνικὰ ἀσματα τῶν ἔθνων τηνίκων Γερμανῶν, τὰ ὅποια ὅποιοι ἔψαλλον πρὸς τημὴν τῶν θεῶν αὐτῶν καὶ ἡρώων, ἡ πρὸ τῆς μάχης, ἡ εἰς τὴν τράπεζαν, ἀπωλέσθησαν ὅλως ἐκ δὲ τῆς πλουσίας ἔθνικῆς ποιήσεως αὐτῶν, ἡτις διεπραγματεύετο τὰς ἡρωϊκὰς παραδόσεις τῶν Γερμανῶν τὰς ἀναγομένας εἰς τὴν μετανάστασιν τῶν ἔθνων (Γοτθικαὶ παραδόσεις, Φραγκικαὶ, Βουργουνδικαὶ καὶ Ούννικαὶ), ἐσώθη μόνον τεμάχιον τοῦ ἀσμάτος τοῦ Ἰλδεβέρανδου. Ἐκ τῶν ἀρχαίων δῆμως δοκιμών τῶν κληρικῶν τοῦ νὰ θεμελιώσωσι στερεώτερον τὸν Χριστιανισμὸν διὰ τῆς διαδόσεως Χριστιανικῶν συγγραφῶν εἰς τὴν γλώσσαν τοῦ λαοῦ σωζονται πολλὰ λειψανα, εἴτε πεζὰ, οἷον ἡ κατὰ τὸν δ' αἰῶνα γενομένη Γοτθικὴ μετάφρασις τῆς Ἀγίας Γραφῆς ὑπὸ τοῦ Ἐπισκόπου Οὐλφιλᾶ, εἴτε ὑπὸ ποιητικὴν μορφὴν, οἷον δύο ἀρμονίαι τοῦ Εὐαγγελίου.

Περὶ τὰ μέσα τοῦ ιβ' αἰῶνος ἤρχισεν ἀναχωρήσωσις τῆς Γερμανικῆς ἔθνικῆς ποιήσεως, α) διὰ τῆς χρήσεως τῆς μεσαίας καθαρᾶς Γερμανικῆς γλώσσης, β) διὰ τῆς γενικωτέρας εἰσαγω-

γῆς τῆς δύμοιο καταληξίας ἀντὶ μόνης τῆς συνηγόρεως καὶ γ.) διὰ τῆς μεγαλειτέρας ποικιλίας τῆς ὑλης, ἣτις δὲν ἦτον μόνον θρησκευτικὴ ὡς ἐν ἀρχῇ. Τὴν π. ρ. ὥτην περί οδον τῆς ἀκμῆς ἡ αὐτῆς ἔσχεν ἡ Γερμανικὴ ποίησις ἢ τε ἐπική καὶ ἡ λυρικὴ κατὰ τοὺς γεόγους τῶν ‘Ογενταουφιδῶν. Ἐξ αὐτῶν ἡ ἐπικὴ ἐπεργματεύετο τοῦτο μὲν τὰς εἰς τὸ στόμα τοῦ λαοῦ σωζομένας ἡρωϊκὰς παραδόσεις διὰ πολλῶν ἄσμάτων, τὰ ὅποια σελλεγόμενα διὰ τῆς παρεμβολῆς μεγαλειτέρων ἢ μικροτέρων συνδετικῶς μετεσχηματίζοντο εἰς μεγάλα ἔπη, οἷον τὸ Νιβελούγγιον ἄσμα, τὸ «Γουδούνιον» κτλ., τοῦτο δὲ ζένας παραδόσεις, ἢ ἀρχαῖς (οἷον περὶ τοῦ Τρωικοῦ πολέμου, τοῦ Λίνείου, Ἀλεξάνδρου τοῦ Μεγάλου, κτλ.), ἢ μεταιωνικὰς ἐκτεταμένης, οἷον περὶ τοῦ ‘Αγ. Γράλου, περὶ τοῦ Βρετανοῦ βασιλέως Ἀρτοῦ καὶ τῶν συνδαιτυμόνων αὐτοῦ, ἀμφότερα ἐγνωθέντα εἰς τὸν «Παρτοΐζαλ» τοῦ Βολφάριου, Ἐσχεμβάχου), ἢ συντόμους θρησκευτικὰς (συναξάρια) ἢ κοσμικὰς (ποιητικὰς διηγήσεις). Τὸ δὲ κύριον εἶδος τῆς λυρικῆς ποιήσεως ἦσαν τὰ ἄσματα τῶν Μινών (οὓς μάνην ἔρωτικὰ, ἀλλὰ καὶ πολιτικὰ καὶ θρησκευτικὰ), τὰ ὅποια ἐν τῇ μεσημβρινῇ Γερμανίᾳ ιδίως ἤδοντο εἰς τοὺς ἀνωτέρους κύκλους, τοὺς πύργους τῶν ἡγεμόνων καὶ τῶν εὐγενῶν, ὑπ’ αὐτῶν τούτων (οἷον ὑπὸ τοῦ αὐτοκράτορος ‘Ἐρβίκου τοῦ ΣΤ’, ‘Ἐρβίκου τοῦ Βελδέκου, Βαλθέρου τοῦ ἐκ Φογελβαΐδης, κτλ.), ἐνῷ ὁ λαός εὐγχαριστεῖτο εἰς τὰ ἐπικὰ ἡρωικὰ ἄσματα τῶν πλανήτων αἰοιδῶν, οἵτινες ἀπὸ πόλεως εἰς πόλιν μεταβαίνοντες καὶ ἀπὸ χωρίον εἰς χωρίον ἦδον ἀντὶ μετρίας ἀμοιβῆς.

Τραχεῖαν ἀντίθεσιν πρὸς τὴν πλέον ἢ ἐκατονταετῆ ταύτην ἀκμὴν (1190—1300) τῆς Γερμανικῆς ἐθνικῆς ποιήσεως ἀποτελεῖ ἡ παρακμὴ αὐτῆς κατὰ τὸν ιδ' καὶ ίε. αἰῶνα. Τὸ ἔπος περιωρίζετο κατὰ τὸν χρόνον τοῦτον σχεδόν εἰς μόνην τὴν ἄνευ ζωῆς ἐπεξεργασίαν προτέρων παραστάσεων τῶν Γερμανικῶν ἡρωικῶν παραδόσεων καὶ τοῦτο οὐχὶ τῶν ἀρχαιοτέρων καὶ οὐκλιτέρων ποιημάτων, ἀλλὰ τῶν νεωτέρων καὶ ἀσθενεστέρων. ‘Η λυρικὴ ποίησις ἐκ τῶν χειρῶν τῶν ἡγεμόνων καὶ ἵπποτῶν, οἵτινες ἀπὸ τῆς πτώσεως τῶν ‘Ογενταουφιδῶν ἐσκέπτοντο μᾶλ-

λον περὶ ὄλικῶν ή ποιητικῶν ἀπολαύσεων καὶ ἵσαν περιπετεῖλεγμένοι εἰς ἀπαύστους ἔριδας, περιέπεσεν εἰς τὰς γεῖρας τῶν χειρωνάκτων, οἵτινες κατὰ τὰς ὥρας τῆς ἀργίας αὐτῶν συνήρχοντο εἰς κεκλεισμένη σγαλεῖα ὠδικῆς καὶ ἐγυρυνάζοντο καθ' ὠρισμένους κανόνας τὸ ἄδειν εἰς ἀσματα (τῶν ἀρχιτεχνικῶν), τῶν ὅποιων τὸ περιεχόμενον ἦτον ιδίας τῆς θρησκευτικῆς ὅλης. Κατὰ τὰ τέλη τοῦ μεσαιώνας ἐγεννήθη καὶ τὸ Γερμανικὸν δρᾶμα, τοῦτο μὲν ἐκ τῶν θρησκευτικῶν παραστάσεων τῶν Παθῶν τοῦ Σωτῆρος, τοῦτο δὲ ἐκ τῶν κωμικῶν παραστάσεων τῶν Χριστουγέννων. Συγγρόνως δὲ ἀπαντῶνται καὶ αἱ ἀρχαὶ τοῦ πεζοῦ λόγου εἰς πολυάριθμα γραμμὰ πόλεων, ή εἰς λόγους ἀπὸ τοῦ ἀμβωτοῦ.

Β) Ἡ ἔθνικὴ ποίησις τῶν ‘Ρωμαϊκῶν λαῶν, α) ἡ Προβηγκιακὴ γλώσσα ἀνεπτύχθη πρὸ πάσης ἀλλῆς ῥωμαϊκῆς καὶ εἰς τὴν ἔξοχον διὰ τὴν ἀνωτέρων ἀνάπτυξιν καὶ μεγαλείτερον πλοῦτον αὐτῆς μετρηθρινὴ Γαλλίαν (ἀπὸ τοῦ Λείγηρος) ἐγεννήθη κατὰ πρῶτον τεχνικὴ ποίησις, ή καλούμενη Προβηγκικὴ ἢ τὸ Τρουβαδούρων, ήτις ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ 1^{ου} αἰώνος ἤρχισε νὰ ἔχῃ τὴν μεγίστην αὐτῆς ἀκμὴν, ἀλλὰ μετὰ μίαν ἑκατονταετηρίδα ἤρχισε νὰ παρακυάζῃ. Συνίστατο δὲ ὡς ἐπὶ τὸ πλεῖστον ἐκ λυρικῶν μινινικῶν ἀσμάτων διαφόρου μαρφῆς (sonetti, canzoni, sestine, κτλ.).

β) Συγγρόνως σχεδὸν ἤρχισε καὶ ἡ ἀνάπτυξις τῆς ποιήσεως ἐν τῇ Βαρείᾳ Γαλλίᾳ, ιδίως ἐν Νορμανδίᾳ, ἐνθα οἱ τῆς Βορείας Γαλλίας ἀοιδοὶ Τρουβέροι ἐπεξειργάζοντο ποιήματα ἀρχαίων Βρετανικῶν, Φραγκικῶν καὶ Νορμανδικῶν ἀντικειμένων.

γ) Ἐν Τσπανίᾳ τὰ ἀσματα τῶν Τρουβαδούρων μετεδόθησαν ἐκ τῆς Προβηγκίας· ἐκ δὲ τῶν ὑπαρχόντων ἔθνικῶν ἀσμάτων ἐγεννήθη τὸ Καστιλλικὸν ποίημα τὸ πραγματευόμενον περὶ τῶν κατορθωμάτων τοῦ ἥρωος Σίδου (+ 1096), ιδίας δὲ περὶ τῆς ἔξορίας καὶ ἐπανόδου αὐτοῦ. Συνιθέστερα δ' ἵσαν τὰ διὰ σίγων διηγήματα (romance) καὶ ὑστερον αἱ ἀλληγορίαι (κατὰ τὸ παράδειγμα τοῦ Δάντου). Τὸ δράμα ἐγεννήθη ἐκ θρησκευτικῶν παραστάσεων.

δ) Ἐν Φλωρεντίᾳ, τῇ κυρίᾳ ἔδρᾳ πολιτικῶν καὶ φιλολαγικῶν

επουδῶν, ἡκμασεν ἡ ἀρχαία Ἰταλικὴ ποιητικὴ σχολὴ. Οὐδάντης Ἀλιγιέρης (1265—1321) ἐν τῇ θείᾳ κωμῳδίᾳ αὐτοῦ (περιπλάνησις εἰς τὴν κόλασιν, εἰς τὸ καθαρτήριον πῦρ καὶ εἰς τὸν παράδεισον, διὰ νὺξ λάζηη πληροφορίας περὶ τῶν αἰνιγμάτων τοῦ θίου) κατέσκεψε τὸ πρῶτον νεώτερον μεθ' ἐνότητος ἀριστούργημα, ἐνῷ ὁ Φραγκίσκος Πετράρχας (1304—1474) μετεφύτευσε τὰ μιννικὰ ἄσματα ἐκ τῆς Προβηγκίας εἰς τὴν Ἰταλίαν, ιδίως ὑπὸ τὴν ἐκ Σικελίας ληφθεῖσαν μορφὴν τῶν σοννέτων, καὶ ὁ Ἰωάννης Βοκκάνιος (1313—1375) κατέστηδιὰ τοῦ δὲ καὶ μέρου αὐτοῦ (τῆς συλλογῆς 100 διηγήσεων) τὸ πρώτυπον Ἰταλικῆς πεζῆς συγγραφῆς.

Γ) Ἡ φιλολογία τῶν Ἀράβων διαιρεῖται, καθὼς ἡ Χριστιανική, εἰς ἐπιστημονικὴν, ἡτις ἡτον ἀποκλειστικὴ ἴδιοκτησία τῆς αὐλῆς, τῶν πλουσίων, τῶν πεπαιδευμένων καὶ τινῶν ὑπαλλήλων, καὶ εἰς ποιητικὴν, ἡτις ἀπηγγέλλετο εἰς τὸν λαὸν ὑπὸ περιπλανωμένων ἀπαγγελτήρων, περιελάμβανε πάντα τὰ εἰδὴ τῆς ποίησεως ἐκτὸς τῆς δραματικῆς καὶ ἡτον πλουσία ἵδιως εἰς ῥωμανικὰς διηγήσεις καὶ παραμύθια (Χαλιμᾶ).

Ἄπὸ τοῦ οὐ μέχρι τοῦ ιδ' αἰῶνος ἔσχεν ἡ Περσικὴ ποίησις τὴν μεγίστην αὐτῆς ἀκμήν. Οἱ Φιρδέσσις ἢ Φερδούσις κατὰ παραγγελίαν τοῦ σουλτάνου του ἐπραγματεύθη τὴν ἱστορίαν τῆς Περσίας ἀπὸ τῶν ἀρχαιοτάτων χρόνων μέχρι τῆς πτώσεως τῆς δυναστείας τῶν Σασσανιδῶν, ἀριστείς αὐτῆς ἐκ τῶν χρονικῶν τῶν Μάγων εἰς ἡρωϊκὸν ἔπος, συγκείμενον ἐξ 6000 διπλῶν στίχων¹ ὡς λυρικὸς δὲ ποιητὴς ἡκμαζεν παρ' αὐτοῖς ὁ Χάφις κατὰ τὸν ιδ' αἰῶνα.

Δ) Ἐλληνικὴ φιλολογία. Ἡ φιλολογία κατὰ τὴν περίοδον ταύτην, φθίνοντος ὁσημέραι τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους, ἀπέβαλλε τὴν ἔκτασιν, τὴν πρωτοτυπίαν καὶ τὴν δύναμιν αὐτῆς καὶ μαραίνομένη περιωρίζετο ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐν τῇ ἐκκλησίᾳ, ταῖς σχολαῖς, τοῖς μοναστηρίοις καὶ ταῖς αὐλαῖς τῶν αὐτοκρατόρων. Ήρήγην αὐτῆς ἦσαν ἔνθεν μὲν συλλογαὶ, ἀντιγραφαὶ τῶν ἀρχαιοτέρων καὶ ἀπομιμήσεις τῆς ἀρχαίας Ἑλληνικῆς φιλολογίας, εἴτε καθαρᾶς, εἴτε τὸ ἔνδυμα τοῦ Χριστιανισμοῦ ἐγδεδιμένης· ἔνθεν δὲ πόλεμος διηνεκῆς πρὸς τὸ σὺν τῷ χρόνῳ

ἐπικρατοῦν πνεῦμα τῆς μετὰ τὸ πέρας τῆς περιόδου ταύτης διαμορφωθείστης νεοελληνικῆς φιλολογίας. Αξιοσημείωτοι δ' ἐποι γκαι τῆς Βυζαντινῆς φιλολογίας ως διάττοντες οίονεις αστέρες, εἶναι αἱ ἐπὶ Ιουσιπιανοῦ τοῦ Α' (527), Βασιλείου τοῦ Μακεδόνος (866), Λέοντος τοῦ Δ', Κωνσταντίνου τοῦ Πορφυρογενέτου (912), Μιχαὴλ τοῦ Α' (1071), ἐπὶ τῶν Κομνηνῶν καὶ ἴδιᾳ ἐπὶ Αλεξίου τοῦ Α'. Έπειδὲ δὲ ἀπὸ τοῦ θυνάτου Μιχαὴλ τοῦ Κομνηνοῦ μέχρι καὶ ὀλίγον πρὸ τῆς πτώσεως τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἔνεκκα τῶν ἐσωτερικῶν καὶ ἐξωτερικῶν σπαραγμῶν τοῦ φθισιῶντος κράτους αἱ Μούσαι τῆς Ἑλλάδος, ἀποσοβάμεναι, ἀπεγκρίουν τοῦ πατρώου ἐδάφους πρὸς Δ., καὶ ἔρημον καταλιποῦσαι τὸν Παρνασσὸν καὶ τὸν Ελικώνα κατεργάνουν ἐν ταῖς Ἐσπερίαις χώραις. Εἰς τὴν ἐκ τῆς Ἑλλάδος, ἐξωτικήν τῶν Μουσῶν τὰ μᾶλιστα συνετέλεσε τὸ σχίσμα τῶν δύο Ἐκκλησιῶν, ἡ μᾶλλον οἱ ὄπαδοι τοῦ Πάπα, οἵτινες, φιλομοῦντες τὸ Ἀνατολικὸν κράτος, αὐτὸ μὲν νὰ ὑποτάξωσιν ἡ νὰ ἐξαφανίσωσι, τὰς δὲ Μούσας πρὸς ἔχυτοὺς νὰ προσελκύσωσιν ἐσπούδαζον: ὅπερ καὶ κατώρθωσαν.

Ἐκ τῶν ῥηθέντων γίνεται δῆλον ὅτι ἡ Βυζαντινὴ φιλολογία καὶ περάδος κατὰ τὰ διάφορα αὐτῆς μέρη δὲν παρήγαγε μὲν ἀγλαοὺς καρπούς, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ὅλως σαπροὺς καὶ βλαβερούς, ως τινες λογίζονται.

α) Ηοίησις. Τὰ ἔργα τῆς ποιήσεως εἰσὶ μὲν πτωχά, ἀλλὰ δὲν ἀμοιβοῦσι γνώσεων τῶν ἀρχαίων προγράμματων, τινὰ δ' αյτῶν ἔχουσι καὶ ποιητικήν τινα ἀξίαν, οἷα τὰ Παύλου τοῦ Σιλενταρίου, Λέοντος τοῦ Σχολαστικοῦ, Κοίντου τοῦ Μαιτίου καὶ εἰτινοῖς ἔτέρου.

β) Ρητορική. Αὕτη ἐνεδύθη ὅλως ἐκκλησιαστικὸν ἔνδυμα καὶ διετήρησεν αὐτὸ σχεδὸν μέχρι τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων. Καὶ ὑπολείπεται μὲν πολὺ τῶν μεγάλων ἀρχαίων τῆς Ἐκκλησίας ρήτορων (τοῦ Χρυσοστόμου, τῶν δύο Γρηγορίων, τοῦ Βασιλείου, κτλ.), ἀλλὰ δὲν ἀποσχοινίζεται ἐκείνης ὅλους παρασάγγας, καὶ διὰ τοῦτο ἔτι καὶ νῦν ἀξιοί σπουδῆς καὶ μελέτης εἶναι Προκόπιος ὁ Γαζαῖος (520), Θεόδωρος ὁ Στουδίτης (826), Θεόδωρος ὁ Γραττανῆς (1320), Δημ. ὁ Κυδώνιος (1355), Ἰωσήφ ὁ Βρυέννιος

καὶ ἄλλοι οὐκ ὀλίγοι, οἵτινες μεγάλως ἐπενήργουν εἰς τὸ πνεῦμα τοῦ ἔθνους.

γ) Ἰστορία. Οἱ Βυζαντινοὶ ιστορικοὶ διαφέρουσι μὲν ἄλλη-
τῶν κατὰ τὸν τρόπον τῶν σκέπτεσθαι καὶ τὸ ὕφος τοῦ λόγου
καὶ τὴν ἀξιοπιστίαν, συμφωνοῦσιν ὅμως πάντες σχεδὸν κατὰ
τὴν λεπτολόγον μὲν, ἀλλ᾽ ἔχωτερικὴν τῆς πολιτείας καὶ τῆς
ἐκκλησίας καὶ τῶν αὐτοκρατορικῶν αὐλῶν ιστορικὴν ἔρευναν,
σπανιώτατα ἢ οὐδόλως ἐγκύπτοντες εἰς τὴν ἔσωτερικὴν κατά-
στασιν τοῦ κράτους. Ἐκ δὲ τῆς οὐσιώδους διαφορᾶς περὶ τὴν
ἔργασίν της ὑλῆς καὶ τὴν ούσιαν αὐτῆς διακρίνονται,

1) εἰς τοὺς γράψαντας χρονογραφίας, ἡτοι τοὺς χρονογρά-
φους, 2) εἰς τοὺς συντάξαντας συγγράμματα μικτῆς ιστορικῆς
ὑλῆς, 3) εἰς τοὺς ιδίᾳ περὶ αὐτοκρατόρων καὶ ἄλλων ἀξιολόγων
μὲν, ἀλλὰ περιωρισμένων χρονικῶν γεγονότων διειληφότας, καὶ
4) εἰς τοὺς περὶ γενικωτέρων καὶ κοικωτὴν οἰονεὶ σειρὰν ἀποτε-
λούντων διεκρότων χρονικῶν τοῦ Βυζαντινοῦ ἢ καὶ ἄλλων κοι-
τῶν συγγράψαντας. Εἰς τοὺς πρώτους ἀνάγονται Γεώργιος ὁ Συγ-
κελλος Κύπριος (800), Θεοφάνης ὁ Ἰσαάκιος (817), Συμεὼν ὁ
Μεταφραστής καὶ εἴτις ἔτερος· εἰς τοὺς δευτέρους Ἡσύχιος ὁ
Μιλήσιος (918), Κωνσταντῖνος ὁ Πορφυρογέννητος (952), Μα-
νουὴλ ὁ Παλαιολόγος (1391) καὶ ἄλλοι· εἰς τοὺς τρίτους Προ-
κόπιος ὁ ἐκ Καισαρείας τῆς Παλαιστίνης, Θεοφύλακτος ὁ Συμο-
κάττης, Γεώργιος ὁ Ἀκροπολίτης (+ 1282), Γεώργιος ὁ Παχυ-
μέρης (+ 1408), Γεώργιος ὁ Φραντζῆς (+ 1477) καὶ πλεῖστοι
ἄλλοι· καὶ εἰς τοὺς τελευταίους ὁ Ζωναράς, Νικήτας Ἀκομινά-
τος ὁ ἐκ Χωνῶν (+ 1216), Νικηφόρος ὁ Γρηγορᾶς (+ 1359),
Μιχαὴλ Κωνσταντῖνος ὁ Ψελλὸς ὁ μεγάλως ἐπενήργησε· εἰς
τὴν προαγωγὴν τῆς φιλολογίας καὶ ἄλλοι οὐκ ὀλίγοι.

δ) Ἡ γεωγραφία, τὰ μαθηματικὰ καὶ αἱ φυσικαὶ ἐπιστῆ-
μαι ἐλάχιστον ἢ οὐδόλως προήγθησαν. Ἐνταῦθα καταλεκτέοι
οἱ γεωγράφοι Κοσμᾶς ὁ Ἰνδικοπλεύστης, Ἐπιφάνιος τις μονά-
χος, Νικηφόρος ὁ Βλεμμύδης, κτλ. οἱ μαθηματικοὶ καὶ στρο-
νυμοὶ Εὐτόκιος ὁ Ἀσκαλωνίτης, Λέων ὁ Φιλόσοφος (862), Νι-
κόλαος ὁ Καβάσιλας (1350) κτλ. καὶ οἱ φυσικοὶ Μιχαὴλ ὁ
Ψελλὸς (860), Κωνσταντῖνος ὁ Βάτσος (940), κτλ..

ε) Φιλοσοφία. "Ερευναι νῦν περὶ τὰ τοῦ Ἀριστοτέλους συγγράμματα ἐγένοντο. Περὶ δὲ τὰ τέλη τῆς περιόδου ταύτης ἀνεφάνη καὶ ἡ Πλατωνικὴ φιλοσοφία, ἡς οἱ ὄπαδοι ἐπὶ μακρὸν πρὸς τοὺς Ἀριστοτελικοὺς ἤγωνέζοντο. Γνωστότατοι δ' εἶναι οἱ δεινοὶ πόλεμοι μεταξὺ τῶν δύο περιφρέμων ἀνδρῶν, τοῦ Πλατωνικοῦ Γεωργίου τοῦ Γερμιστοῦ ἢ Πλάθωνος καὶ τοῦ Ἀριστοτελικοῦ Γεωργίου ἢ Γενναδίου τοῦ Σχολαρίου.

ζ) Εἰς τὴν ιατρικὴν καὶ νομικὴν ἔρευναι οὐχὶ περιτταὶ περὶ τὴν πρώτην καὶ σπουδαιόταται ἀναπτύξεις τῆς δευτέρας, ισχύουσαι καὶ μέχρι τῆς σήμερον, ἐγένοντο, περὶ ἑκείνην μὲν διὰ Παλλαδίου τοῦ Ἰατροσοριστοῦ (600), Θεοφίλου τοῦ Πρωτοσπαθαρίου, Νικήτα τινὸς περὶ τὸν ἐνδέκατον αἰῶνα μεσοῦντα ἀκμάσαντος, Ιωάννου τοῦ Ἀκτοναρίου (1300) κτλ., ταύτης δὲ διὰ Ιουστινιανοῦ τοῦ Α' (527). Βασιλείου τοῦ Μακεδόνος (+ 886) καὶ εἴ τινος ἑτέρου.

ζ) Θεολογία. Αὕτη ἡτον ἡ κυριωτέρα σπουδὴ πάντων σγεδὸν τῶν λογίων ἀλλ' ἡ πρωτοτυπία καὶ μάλιστα ἡ τῶν Ἀγίων Γραφῶν ἐρμηνεία ὀστημέραι ἐξέλειπον. Πάντες μετὰ θαυμασμοῦ ἡτένιζον τοὺς ὁρθαλμοὺς πρὸς τοὺς ἀρχαίους λαμπροὺς τῆς ἐκκλησίας διδασκάλους καὶ δεινοὺς τῶν Γραφῶν ἐρμηνευτὰς, περιοριζόμενοι εἴτε εἰς ἀπλᾶς συλλογὰς σχολίων τῶν ἀρχαίων ἐρμηνευτῶν, εἴτε εἰς τυφλὴν μίμησιν τῶν περιφρέμων τῆς ἀρχαίας ἐκκλησίας ῥητόρων. Τοιοῦτοι ἦσαν Προκόπιος ὁ Γαζαῖος (520), Θεοφύλακτος ὁ Ἀχρίδος (4070), ὁ Οἰκουμένιος, Εὐθύμιος ὁ Ζιγαθηνὸς καὶ ἄλλοι. Εἰς δὲ τὴν δογματικὴν παρατηρεῖται τάσις πρὸς συστηματοποίησιν, ἥτις κατὰ πρῶτον θεμελιοῦται ὑπὸ τοῦ περιφρέμου Θεολόγου Ιωάννου τοῦ Δαμασκηνοῦ. Ψυχωφελέστατον δὲ βιβλίον καὶ μάλιστα παρὰ τοῖς μοναχοῖς ἦτο τὸ σύγγραμμα Ιωάννου τῆς Κλίμακος (+ 606). Τὰ δὲ πολεμικὰ συγγράμματα, καίτοι ἦσαν ἐφήμερα καὶ ἐκίνοντα τὴν χολὴν τῶν διαμαχομένων μερῶν, συνετέλεσαν ὅμως τὰ μέγιστα εἰς τὴν ἀνάπτυξιν πολλῶν θεολογικῶν ζητημάτων. Κατὰ τὴν περίοδον ταύτην ἤκμασαν οἱ ἐπισημότεροι ὑπέρμαχοι τῆς Ὁρθοδοξίας, ἀγωνιζόμενοι κατὰ τῆς κακιοτάτου Ρωμαικῆς ἐκκλησίας, ἐν οἷς Ιωάννης ὁ Φουργῆς, Εὐστράτιος ὁ

Νικαίας, Νικηφόρος ὁ Βλεμμύδης, Νεῖλος ὁ Καθάσιλας καὶ ἄλλοι πλεῖστοι.

6) Αἱ εἰκαστικαὶ τέχναι εἰς πηρέτουν ιδίως θρησκευτικοὺς σκοπούς.

α) τῆς Χριστιανικῆς ἀρχιτεκτονικῆς τοῦ μεταβολινοῦ διακρίνονται τρεῖς κύριοι κόσμοι, αα) ὁ Βυζαντινὸς, εἰς ὃν ἀναφράνεται κυρίως παραδεκτὸν τὸ ἀρχαῖον σχῆμα τῶν Χριστιανικῶν βασιλικῶν μετὰ τῶν θολοειδῶν διαφόρου σχήματος οἰκοδομῶν.

Τὰ σημαντικώτερα μνημεῖα τῆς ἀρχαίας Χριστιανικῆς τέχνης εἶναι κύριως αἱ ἐν Ἀράμη καὶ ἀλλαχοῦ ἀπαντώμεναι βασιλικαὶ, αἱ ἐν Ραβέννη, καὶ ιδίως ἡ ἐκκλησία τοῦ Ἀγίου Βιτάλη, κατασκευασθεῖσα ἐπὶ Ἰουστίνιανοῦ διὰ τοῦ ἔξαρχου αὐτοῦ Ἰουλιανοῦ, καὶ αἱ ἐν Ακούσγράνῳ μητροπολικαὶ ὀκταγώνου σχήματος ἐκκλησίαι. Ἐγ δὲ τῇ Ἀνατολῇ ἐκτὸς τοῦ ἐν Κωνσταντινούπολει ἐπὶ τοῦ Ἰουστίνιανοῦ ἰδρυθέντος ναοῦ τῆς Ἀγίας Σοφίας σώζονται ἕτεραι καὶ ἐν ἄλλοις τόποις ναοὶ Βυζαντινοῦ κόσμου, οἷον ἐν Ἱερουσαλήμ ἡ ἐκκλησία τοῦ Ἀγίου Τάφου, ἐν Θεσσαλονίκῃ, ἐν Τραπεζοῦντι, ἐν Ἀθήναις καὶ περὶ αὐτᾶς (ὅ γαρ τοῦ Νικοδήμου, τοῦ Δαφνίου κτλ.), ἐν τῇ μονῇ τοῦ ἐν Δεβαδείᾳ διόσιου Λουκᾶ, κτλ.

66) Οἱ Ρωμανικὸι ἡ Δυτικοῦ Βυζαντινὸς κόσμοις, τοῦ ὅποιου ἐπίσης βάσις εἶναι ἡ μορφὴ τῶν βασιλικῶν, διαφέρει τοῦ Βυζαντινοῦ ιδίως κατὰ τὴν στέγασιν (διότι ἀντὶ ἐπιπέδου στεγάσεως μετὰ μεμρονωμένων θόλων εἶναι ἐν χρήσει εἰς αὐτὸν σέγη μετὰ σαυροθολίων) καὶ τὴν ἐντεῦθεν ἀνάγκην τῆς χρήσεως συμπεπλεγμένων παραστάδων ἀντὶ τῶν εὐκάμπτων κιόγων.

Ἐν Γερμανίᾳ ὁ Ρωμανικὸς κόσμος ἀνεπτύχθη κατ' ἀρχὰς μὲν εἰς τὰς Σαξονικὰς χώρας, ὀλίγον δὲ ὕστερον καὶ εἰς τὰς Παραρρήνιους, ἔνθα κατεσκευάσθησαν κατ' αὐτὸν αἱ μητροπόλεις τοῦ Τρηβίρου, τοῦ Μογοντιακοῦ, τῆς Βερματίας, Σπείρης, πολλαὶ ἐκκλησίαι τῆς Κρητονίας κτλ. Πολυάριθμα εἶναι τὰ μνημεῖα τῆς περιόδου τῆς μεταβασεως ἀπὸ τὸν Ρωμανικὸν εἰς τὸν Γοτθικὸν κόσμον, οἷον αἱ κυριώτεραι ἐκκλησίαι τῆς Βόννης καὶ τοῦ παρὰ τὴν Δυτενόρφη Νουησίου.

γγ) Οἱ καλούμενοι Γοτθικὸι ἢ μᾶλλον Γερμανικὸι ἢ ὁρυγώνιοι κόσμοις, ὅστις ἀπὸ τῶν ἀρχῶν τοῦ ιγ' αἰώνος διεμορ-

φώθη καθαρώτερον καὶ ἐντελέστερον εἰς τὰς Γερμανικὰς χώρας, παρουσιάζει τὴν ποικιλωτέραν καὶ πλουσιωτέραν ἀνάπτυξιν τῆς Χριστιανικῆς τέχνης.

Τὸ ίδιάζον αὐτοῦ ἀποτελοῦσι ἐκτὸς τῶν εὐτέλμων ὑπερυψουμένων θόλων ἡ ἀντικατάστασις τῶν συνεχῶν τοίχων δι' ἐντελῶς συμπεπλεγμένων πρὸς ἄλληλα στηριγμάτων καὶ τόξων, οἱ ραδινοὶ κίονες, τὰ διηρημένα καὶ μετ' ἄλλήλων συνηρμολογημένα γωνιώδη καὶ δέσα προτειχίσματα, οἱ δύο ὑψηλοὶ πύργοι οἱ ἐπὶ τῇδε δυτικῆς πλευρᾶς ὥσει διὰ πολλῶν ἐπ' ἄλλήλας βαθμίδων ἀνυψούμενοι, αἱ ποικίλως κεκοσμημέναι προσόψεις μετὰ τῶν τριῶν πυλώνων, τὰ διακοσμοῦντα τὸ οἰκοδόμημα φύλλα καὶ ἄνθη, ὁ στενὸς σύνδεσμος τῆς γλυπτικῆς μετὰ τῆς μορφῆς τοῦ ὅλου οἰκοδομήματος, αἱ ἔξωγραφημέναι ὕπλοι, κτλ. Πρὸς ἐκτέλεσιν τοσοῦτο σημαντικῶν καὶ τεχνικῶν οἰκοδομῶν ἐσχηματίζοντο συντεχνίαι διαρκεῖς λιθοκόπων (ώς ἐν Στρασβούργῳ, Βιέννῃ, Κολωνίᾳ καὶ Ζυρίχῃ).

Τὰ ἀρχαιότατα μνημεῖα τῆς ὁξυγωνίου ἀρχιτεκτονικῆς εὑρίσκονται ἐν τῇ βορείᾳ Γαλλίᾳ, ἐν ταῖς Κάτω Χώραις καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ· τὴν καθαρώτεραν ὅμως μορφὴν καὶ ἀνάπτυξιν αὐτοῦ ἔλαβεν ὁ κόσμος οὗτος ἐν Γερμανίᾳ. Αὐτῷ ηγγίσε περὶ τὰ μέσα τοῦ ἡγαῖνος (1248) ἡ οἰκοδομὴ τῆς μητροπόλεως τῆς Κολωνίας, ητις εἶνε τὸ τελείωταν ἀριστούργημα τῆς ὁξυγωνίου ἀρχιτεκτονικῆς. Εἰς τὴν αὐτὴν ἔκατονταετηρίδα ἀνήκουσι καὶ αἱ μητροπόλεις τοῦ Φρανσουάργου, Στρασβούργου καὶ ‘Ρεγενερούργου’ εἰς δὲ τὸν ιδ' αἰώνα ὁ ‘Διονύσιος τῆς Βιέννης’, ἡ μητρόπολις τῆς Πρύγης καὶ ἡ τῆς Οὐλμης. Ἡκιστα καθαρὸς ἀπαντάται ὁ κόσμος οὗτος ἐν Ἰταλίᾳ, ἔνθα τὰ κατ' αὐτὸν μεγαλοπρεπέστερα ἔργα είνε ἡ μητρόπολις τοῦ Μεδιολάνου καὶ ἡ παρὰ τὴν Παυτάν Σαρτρουκή μονή. Μετὰ μεγαλειτέρας καθαρότητος, οὐχὶ ὅμως καὶ ἀνευ ἐπιρροῆς τῆς Μαυριτανικῆς τέχνης, ἀπαντάται ὁ κόσμος οὗτος εἰς τὰς ἐν Ισπανίᾳ μητροπολικὰς ἐκκλησίας (τοῦ Τολέθου, Βουέργου, Βαρκελώνης καὶ Σεβίλλης).

Η τέχνη τοῦ Ἰσλαμισμοῦ διαφέρει τῆς Χριστιανικῆς διά τε τῶν πεταλοειδῶν τόξων καὶ τῶν πλουσίων κοσμημάτων ἀρσενοργημάτων (Arabesques), ιδίως δὲ διὰ τῆς ἐλλείψεως πάσης εἰκαστικῆς παραστάσεως καὶ μάλιτα ἀνθρωπίνων μορφῶν,

τὴν ὄποιαν ἡ θρησκεία ἀπηγόρευεν αὐστηρῶς. Αἱ εἰκόνες ἀντικείμενοι καθίστανται ἐν τῇ Μωαχεθνικῇ τέχνῃ διὰ λιαν ἀτέχνου μέσου τῆς γραφῆς.

Διὰ τὴν κατασκευὴν τοσαμίων ὑπηροχὸν δύο κύριοι: τόπος, ταῦτα δῆλο. ἀποτελοῦσι τοῦτο μὲν μεγάλην τετράγωνον αὐλὴν ὑπὸ ἀψίδων περιβαλλομένην, τοῦτο δὲ ἔστεγα μένον κύριον οἰκοδόμημα μετὰ θόλου καὶ θολωτῶν πυραρτημάτων, ὡς αἱ Βοζαντινὴ οἰκοδόμημα'.

β) Ἡ γλυπτικὴ καὶ γραφικὴ μόδις κατὰ τὸν ιγ' αἰώνα, ἐκ τοῦ Βοζαντινοῦ κράτους ἀποδημήσασαι, ἤρχισαν καὶ πάλιν, κατὰ πρῶτον ἐν Ἰταλίᾳ, νῦν ἀκμάζωσιν. Ἡ γραφικὴ ἀνεπτύχθη καὶ ἐν Γερμανίᾳ ιδίως ὑπὸ τῆς ἐν Κολωνίᾳ σχολῆς τῆς ζωγραφικῆς καὶ ἐλαχές ιδίων δικυρόρρωσιν. Ἐντελῶς γάρ τοι εἶ διας τέγυνης ἐφευρέθη περὶ τὴν τέλη τοῦ ἀιώνος, πιθανῶς ἐν Βαυαρίᾳ, ἡ ὑελογραφία, ητίς ὑπὸ Γερμανῶν τεχν. τῶν μετεόρθιην καὶ εἰς ἄλλας χώρας.

γ) Τὸ ἐμπόριον καὶ ἡ βιομηχανία ἕκμαζον κατὰ τὸ πρῶτον ἥμισυ τοῦ μεσαιωνὸς ιδίως εἰς τὰς ὑπὸ τῶν Ἀράβων κατεχόμενας χώρας, καὶ μᾶλιστα εἰς τὴν Ἰσπανίαν.

Τὸ μὲν κατὰ ἔγραφαν ἐμπόριον, τὸ ὑπὸ τὴν προστατίαν τοῦ Ἰσλαμικοῦ διὰ καραβανίων ἐνεργούμενον, ήτον ἀξιον λόγου εἰς τὴν Β. καὶ Β.Α. Ἀφρικὴν, εἰς τὴν Ἀραβίαν, τὴν Περσίαν καὶ τὰς λοιπὰς μεσογείους χώρας τῆς; Λαίας μέχρι τῆς Κίνας· ἐν Εὐρώπῃ δὲ εἰς τὰς παρά τὰς Α. καὶ Β. παράλια τοῦ Εὐξείνου χώρας καὶ τὴν Ἰσπανίαν· τὸ δὲ τὰς Αιγαίων ἔχετείνετο εἰς τὸν Ἀράβιον καὶ Ηερσικὸν κόλπον, τὴν Ἰνδίην, τὴν Κινέζικην καὶ τὴν Μεσόγεον θύλασσαν.

Κατὰ δὲ τὸ δεύτερον ἥμισυ τοῦ μεσαιωνὸς τὸ θαλάσσιον ἐμπόριον ήτον, α) εἰς τὰς μεσημβρινὰς χώρας σχεδὸν ἀποκλειστικῶς εἰς τὰς χεῖρας τῶν Ἰταλῶν, καὶ κατὰ ἀρχὰς μὲν αγελαιομάζοντο ἡ Ἐγετίς καὶ ἡ Γενύνα τὴν ἐπὶ τῆς Μεσογείου κυριαρχίαν, ἐκείνη μὲν ἔχουσα τὸ ἐμπόριον τῶν Ἀγαθολικῶν Ἰνδῶν, τῆς Συρίας καὶ Ἀφρικῆς, αὕτη δὲ τὸ τοῦ Κινέζινου, τοῦ Βοζαντινοῦ κράτους καὶ τῆς Ἐλάσσονος Ἀσίας. Ηὗξενον, δὲ τὰς σημαντικωτέρας νήσους, μέρος τῆς Ἐλλάδος καὶ τὴν Ταυρικὴν χερσόνησον· ὅστε μετὰ μαχρὸν πολεμούσης (§. 38) τὸ δύο ἀντίτιτλων πόλεων ὑπερίσχυσεν ἡ

Ἐνετία, αῦτη ἡνώσει μετὰ τοῦ Ἰνδικοῦ ἐμπορίου τὸ τῆς Ἐλάσσονος Ασίας καὶ τοῦ Εὐξείνου Πόντου. β) Πάντα τὰ δυτικὰ καὶ βόρεια παράλια τῆς Εύρωπης περιεστρέφοντο εἰς τὸ ἐμπόριον τῆς Γερμανικῆς "Αγορᾶς.

Ο δεσμὸς οὗτος, 80 περίπου πόλεων τῶν Κέτω Χωρῶν, τῆς Β. Γερμανίας καὶ Πρωσσίας, ἀφορῶν τὴν ὑπεράσπισιν τῶν ἐμπορικῶν δυκανωμάτων κατὰ τῆς περιφέρειας καὶ τοῦ δικαιώματος τῶν ἴσχυροτέρου, εἴχε σχηματισθῆναν ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ ιγ' αἰώνος ἐκ τῆς ἐνώσεως πολλῶν μερικῶν δεσμῶν ἡ "Ἀνσῶν καὶ δῆμοι κατ' ἀρχὰς μὲν εἰς τρίτα, εἴτα δὲ εἰς τίταρτα, τὸ Βεστφαλικὸν τέταρτον μὲν προτεύουσαν τὴν Κολωνίαν, τὸ Πρωσικὸν μὲν πρωτεύουσαν τὸ Δάντικον, τὸ Οὐενδικὸν μὲν πρωτεύουσαν τὴν Λυβέκην, καὶ τὸ Σαξονικὸν μὲν προτεύουσαν τὴν Βρουνσβίγην. Ο δεσμὸς οὗτος εἶχε γραφεῖα ἐν Βρύγῃ, ἐν Νοδογορόδῳ καὶ ἐν πλειστὶ ταῖς ἐμπορικαῖς παραθαλασσαῖς πόλεσι τῆς Βαλτικῆς καὶ Γερμανικῆς θαλάσσης καὶ ἐν αὐτῇ τῇ Ἰσπανίᾳ· ἥγε δὲ καὶ πολέμους μὲν δικαλήσους στόλους καὶ εἵχε καὶ διαιτας τῶν πόλεων. Η Λυβέκη θαθμηδὸν ἔλαβε τὴν διεύθυνσιν ὅλου τοῦ δεσμοῦ, τὴν δόποιαν ἐπὶ μακρὸν ἀντεποιεῖτο ἡ Κολωνία.

Τὸ κατὰ ξηράν ἐμπόριον μεταξὺ Α. καὶ Δ. ἐνηργεῖτο διὰ τῆς ὁδοῦ τοῦ "Ρήνου καὶ τοῦ Δουνάβεως, μεταξὺ δὲ Ἰταλίας καὶ τῶν Βορείων Χωρῶν (ἀπὸ τοῦ Δαντίκου καὶ τῆς Κιοβίας μέχρι τῆς Ἐνετίας) ὑπὸ τῶν Βιενναίων καὶ τῶν "Ρεγεντίουργίων, τῶν Νυρεμβεργίων καὶ Αύγουστανῶν. Ήπει τὰ τέλη τοῦ μεσαιώνος αἱ ἀγοραὶ τοῦ παρὰ τὸν Μοίνον Φραγκοφύρτου ἔλαβον μεγάλην φήμην. Ἐπὶ τοῦ Δουνάβεως εἶχε τὸ δικαιώματα τῆς διαμετακομίσεως ἡ Βένη καὶ ἐπὶ τοῦ "Ρήνου ἡ Κολωνία.

Η Βιομηχανία τῶν πόλεων ἔλαβε μεγαλειτέραν ἀνάπτυξιν διὰ τῆς συστάσεως τῶν συντεχνιῶν καὶ ἔσχε μεγάλα αἴτια προσδόου τὰς ἀνάγκας τοῦ πολέμου καὶ τῶν ἵπποτῶν, καθὼς καὶ τὸν αὔξοντα ἀριθμὸν καὶ τὴν αὔξουσαν εὐδαιμονίαν τῶν καποίων τῶν πόλεων. Αἱ κυριώτεραι ἔδραι τοῦ μεγάλου ἐμπορίου, οἷον ἡ Ἐνετία, ἡ Φλωρεντία, τὸ Μεδιόλανον, ἡ Μασσαλία, ἡ Βαρκελώνη, ἡ Ἀντζέρπη καὶ ἡ Κολωνία, ἤσαν συγχρόνως καὶ τὰ ἐργαστήρια ποικιλωτάτων τεχνουργημάτων.

Απὸ τῶν μέσων τοῦ ιβ' αἰώνος οἱ ἔχοντες τὸ αὐτὸν ἔργον ἥρχαν,

ένούμενοι εἰς συντεχνίας, νὰ περιορίζωσι τὴν κατασκευὴν τῶν ἔργων τῆς τέχνης αὐτῶν εἰς μόνα τὰ μέλη τῆς συντεχνίας καὶ νὰ κανονίζωσιν αὐτὰ διὰ κανονισμῶν κυρουμένων ὑπὸ συμβουλίου, ἀποτελουμένου ὑπὸ μελῶν αὐτῶν τούτων.

Ἐπειραι: ἐφευρέσεις. 1) Πυξίδα. ‘Ο Γιλθέρτος ἐν τῷ περιφήμῳ αὐτοῦ περὶ μαγνήτιδος συγγράμματι βεβαιώι, ὅτι ὁ Παῦλος (Μάρκος) μετήγεγκεν εἰς τὴν Εὐρώπην ἐκ Κίνας τὴν ἐφεύρεταιν ταύτην περὶ τὸ 1260, ὑπό τινων δὲ ἀποδίδεται εἰς τὸν Φλάδιον Γεύγιαν, ζήσαντα τὸν ιγ' αἰῶνα· ἀλλ' ὅμως ὁ Γουϋάτας ἐκ Προσιγκίας, ζήσας αἰῶνα ποὺ τούτων, ὅμιλει περὶ μαγνήτιδος, ὀνομάζων αὐτήν ναυτόπετραν (marquette). Ἐκ τούτων δῆλον γίνεται ὅτι ἡ θεσαΐα ἀρχὴ αὐτῆς εἶναι ἄγνωστος.

2) Πυρίτις. Καὶ ὁ ἐφευρὼν καὶ ὁ εἰς τὰς μηχανὰς ἐφαρμόσας τὴν πυρίτιδα εἶναι ἀγνωστοῖς· ἐξ ἀρχείων τινῶν φαίνεται ὅτι τηλεβόλα ήταν ἐν χρήσει εἰς Γερμανίαν πρὸ τοῦ 1372· ἀλλὰ καὶ πρὸ τῆς ἐποχῆς ταύτης φαίνεται ὅτι ἡτον γνωστὴ ἡ πυρίτις τοῖς Κινέζοις. Ἐν Εὐρώπῃ φαίνεται ὅτι ἔγεινε χρῆσις; πυροβόλων τὸ 1346 κατὰ τὴν ἐπι Κρεστού μάχην καὶ ἔτι τρία ἔτη πρότερον κατὰ τὴν ἐν Αλγεσίρᾳ. Ἐν τούτοις σώζεται τηλεβόλον ἐν Ἀμβέργῃ, ἐφ' οὐ εἶνε ἐπιγεγραμμένον τὸ ἔτος 1303. Οἱ ἀποθανόντες τὸ 1292 ‘Ρογῆςος Βάκων ἐγγάριζε μὲν τὰς ἰδιότητας τῆς πυρίτιδος, ἀλλὰ δὲν ἔπειται ὅτι ἐγγάριζε καὶ τὴν χρῆσιν αὐτῆς εἰς πυροβόλα.

ΧΡΟΝΟΛΟΓΙΚΟΣ ΠΙΝΑΞ.

Π. Χ.

113—101 Πόλεμος τῶν Κέμβρων καὶ Τευτόνων κατὰ τῶν ‘Ρωμαίων.

58 Ἀγών τοῦ Καίσαρος κατὰ τῶν εἰς τὴν Γαλατίαν εἰσθαλόντων Ἐλεύθερων καὶ τοῦ Ἀριστοῦ στού παρὰ τὸ Οὐίσόντιον· Κατάκτησις τῆς ἀριστερᾶς ὁγθῆς τοῦ ‘Ρήνου.

15 Καθυπόταξις τῆς ‘Ραιτίας, Οὐΐνδελικίας καὶ Νωρικοῦ ὑπὸ τοῦ Δρούσου καὶ Τιθερίου.

12—9 Τέσσαρες ἐκστρατεῖαι τοῦ Δρούσου εἰς τὴν Ιδίως Γερμανίαν. Ο Τιθέριος ὑπόταξει τοὺς μεταξὺ ‘Ρήνου καὶ Ἀλεξιού λαούς.

Μ. Χ.

9. Ἀπελευθέρωσις τῶν Γερμανῶν ἀπὸ τῆς ‘Ρωμαϊκῆς ἀρχῆς διὰ τῆς νίκης τοῦ Ἀρμινίου κατὰ τοῦ Οὐάρου ἐν τῷ Τευτούργικῷ δρυμῷ.

14—16 Τρεῖς ἐκστρατεῖαι τοῦ Γερμανικοῦ πρὸς ἀποκατάστασιν τῆς ‘Ρωμαϊκῆς κυριαρχίας ἐν Γερμανίᾳ. Νίκη αὐτοῦ κατὰ τοῦ Ἀρμινίου παρὰ τὸ Ιδιστάριον πεδίον.

69—70 Ο ὑπὲρ ἐλευθερίας πόλεμος τῶν Βαταθῶν.

166—180 Πόλεμος τῶν Μαρκομάνων καὶ Κουάδων κατὰ τῶν ‘Ρωμαίων. Ἐννέα ἐκστρατεῖαι τοῦ Μάρκου Αὔρηλίου.

375 Ἀρχὴ τῆς Μεταναστάσεως τῶν ἐθνῶν διὰ τῆς ὡθήσεως τῶν ‘Αλανῶν ὑπὸ τῶν Ούννων, καὶ τῶν Γότθων ὑπὸ τῶν Ἀλανῶν.

378 Νίκη τῶν Γότθων, Ούννων καὶ Ἀλανῶν παρὰ τὴν Ἀδριανούπολιν.

395—1453 Βυζαντινὸς κράτος ἐν Γαλατίᾳ.

409 Βανδῆλος καὶ Ἀλανὸς ἐν Ἰστανίᾳ.

409—585 Σουηδικὸν κράτος ἐν τῇ δυτικῇ Ησπανίᾳ.

410 Ἀλωσις καὶ λεηλασία τῆς ‘Ρώμης ὑπὸ τοῦ Ἀλαρίχου.

419—712 Τὸ βασίλειον τῶν Βεσιγότθων.

429—534 Τὸ βασίλειον τῶν Βανδήλων ἐν Ἀφρικῇ.

445 Ἀπόβασις τῶν Ἀγγλῶν καὶ Σαξόνων εἰς τὴν Βρετανίαν.

451 Εἰσβολὴ τοῦ Ἀττίλας εἰς τὴν Γαλατίαν καὶ ἡ τα εἰς τὰ Κατα-

λαυνικὰ πεδία ὑπὸ τῶν ‘Ρωμαίων καὶ Βεσιγότθων.

452 Εἰσβολὴ τοῦ Ἀττίλας εἰς τὴν Ιταλίαν. Κατοίκησις τῶν Ἐνετικῶν νήσων.

455 Δεκατετράχρημερος λεηλασία τῆς ‘Ρώμης ὑπὸ τῶν Βανδήλων τοῦ Γιζερίχου.

476 Κατάλυσις τοῦ δυτικοῦ ‘Ρωμαϊκοῦ κράτους.

‘Ο Μεσαιών.

Πρώτη περίοδος μέχρι τῆς εἰς τὸν θρόνον ἀναβάσεως τῶν

Καρολιδῶν καὶ Ἀββασιδῶν 476—752 (750).

476—493 Τὸ ἐν Ιταλίᾳ βασίλειον τοῦ Ὀδοάρου.

493—555 Τὸ ἐν Ἰταλίᾳ έσαλειον τῶν Ὀστρογότθων.

496 Μάχη παρὰ τὸ Ζυλπίγιον. Βάπτισις τοῦ Χλοδουβίκου.

500—600.

507 Οἱ Βεσιγότθοι διώκονται ἀπὸ τὴν μεσημερινὴν Γαλλίαν, ἣν κυριεύει
ὁ Χλοδοβίκος.

527—565 Ἰουστινιανὸς Α'. Νομοθεσία αὐτοῦ.

534 Κατάκτησις τοῦ έσαλειον τῶν Βαυδήλων ὑπὸ Βελισαρίου.

535—555 Πόλεμος μεταξὺ τῶν Ὀστρογότθων (ὑπὸ τὸν Τωτίλαν καὶ Τη-
ταν) καὶ τῶν Βυζαντινῶν (ὑπὸ τὸν Βελισαρίον καὶ Ναρσην) καὶ πέντε
ἀλώσεις τῆς Ρώμης.

555—568 Βυζαντινὴ κυριαρχία πάσσης τῆς Ἰταλίας.

568—774 π. δρυσις τοῦ Λογγοθαρδίκου έσαλειον ὑπὸ Ἀλεούνου ἐν τῇ "Α-
νψ καὶ Μέσῃ Ἰταλίᾳ.

600—700

622 Φυγὴ τοῦ Μωάμεθ ἀπὸ τῆς Μέχκας εἰς τὴν Μέδιναν. Ἐγίρα.

632 Θάνατος τοῦ Μωάμεθ.

632—661 Οἱ τέσσαρες καλίφραι ἐκ τῆς Κουρεῖτηκης φυλῆς, Ἀβουΐέκε-
ρες, Ὁμάρ, Ὄθωμάνος καὶ Ἀλής. Κατάκτησις τῆς Συρίας, τῆς Πα-
λαιστίνης, τῆς Φοινίκης, τῆς Αἴγυπτου, τῆς Βρετανίας παραχλίας τῆς Ἀφρι-
κῆς, τῆς Κύπρου, τῆς Ρόδου καὶ τοῦ Περσικοῦ έσαλειον.

681—750 Οἱ 13 Ὁμεϊάδαι καλίφραι. Μεγίστη ἔκτασις τῆς Ἀραβικῆς κυ-
ριαρχίας.

700—800

711 Νίκη τοῦ Ταρίκου κατὰ τῶν Γότθων παρὰ τὴν "Ἀστην" Ρηγίαν (Xeres
de la Frontera).

712 Ἡ Ισπανία Ἀραβικὴ κτηῆσις. Μόνη ἡ Ἀστούρια ὑπολείπεται εἰς τοὺς
Χριστιανούς.

(716—754) Οἱ Βοινιφάτιοι ἐν Γερμανίᾳ.

722 Νίκη τοῦ Καρόλου Μαρτέλλου κατὰ τῶν Ἕράθων παρὰ τὸ Καισαρό-
δουνον (Tours) καὶ τὸ Λίμονον (Poitiers).

750 Δολοφονία τῶν Ὁμεϊαδῶν.

Δευτέρα περίοδος μέχρι τῶν Σταυροφοριῶν περὶ τὰ 1100.

750—1258 Οἱ Ἀββασίδαι καλίφραι.

752—911 (987) Οἱ Καρολίδαι.

752—768 Πιπίνος ὁ μικρός. Δύο ἔκστρατεῖαι εἰς τὴν Ἰταλίαν κατὰ τοῦ
έσαλέως τῶν Λογγοθαρδών Αἰστούλφου. Δωρεὰ τοῦ Πιπίνου.

768—814 Κάρολος ὁ Μέγας.

771 Οἱ Κάρολος μονάρχης μετὰ τὸν θάνατον τοῦ ἀδελφοῦ του Καρολομάνου.

772—804 Πόλεμος κατὰ τῶν Σαξωνῶν.

773—774 Κατάκτησις τοῦ έσαλειον τῶν Λογγοθαρδών.

(778) Πόλεμος ἐν Ισπανίᾳ. Καθυπόταξις τῶν ἐντεῦθεν τοῦ "Ιερος Μωάμε-
θανῶν τοπαρχῶν". Ατυχής ύποχρήσις,

7791—799) Πόλεμος κατὰ τῶν Ἀβίρων. Ἐπέκτασις τοῦ κράτους μέχρι τοῦ
Τισία.

800—900

- 800 Στέψις Καρόλου τοῦ Μεγάλου ὡς αὐτοκράτορος.
 814—816 Λουδούνικος ὁ Εὐεσθής. Πόλεμος τῶν πρεσβυτέρων υἱῶν κατὰ τοῦ πατρὸς αὐτῶν.
 817—1016 Οὐεστεξιακὴ βασίλεια ἐν Ἀγγλίᾳ.
 (816—1370) Οἱ Πιάσται ἐν Πολωνίᾳ.
 843 Πρώτη διαίρεσις τοῦ Φραγκικοῦ κράτους διὰ τῆς συνθήκης τῆς Βερδύνης.
 (864—1508) Δυναστεία τῶν 'Ρουρίκων ἐν 'Ρωσίᾳ.
 (867—1016) Μικεδόνες αὐτοκράτορες ἐν Κωνσταντινούπολει.
 871—901 Ἀλφρέδος ὁ Μέγχες.
 887 Καθηκέσις Καρόλου τοῦ Παχέος καὶ ὀριστικὴ διαίρεσις τοῦ Φραγκικοῦ έχσιλείου εἰς πέντε μέρη.
 887—887 Οἱ τελευταῖς Καρολίδαι ἐν Γαλλίᾳ.
 887—899 Ἀρνούλφος τῆς Καρινθίας. Ήπτα τῶν Νορμανδῶν παρὰ τὴν Αορέζίνην. 'Ο Μορχύδος ἡγεμόνων Σθεντίθελδος πιέζεται στρατιώτης ὑπὸ τοῦ Αρνούλφου καὶ τῶν Μαγιάρων.
 888 962 Η Ἰταλία ὑπὸ Ιδίους θασιλεῖται.
 889—1501 Οἱ "Αρπαδοὶ ἐν Οὐγγαρίᾳ.

900—1000

- 900—911 Λουδούνικος ὁ Παῖς. Εἰσβολὴ τῶν Οὐγγρῶν εἰς τὴν Γερμανίαν.
 911—918 Κορβέζδος ὁ Φράγκος. Ἀγῶν αὐτοῦ κατὰ τῶν ήγειμόνων περὶ ἀναγνωρίσεως τῆς θασιλικῆς αἵτεων ἀρχῆς. 'Η Λυθριγγία διδεται εἰς τὴν Γαλλίαν. Εἰσβολὴ τῶν Οὐγγρῶν
 919—1024 Σάξονες αὐτοκράτορες.
 919—936 'Γέρμος Α' ὁ 'Ορνιθόθρης. Ἀνιδρίσις τῆς ἐνότητος τοῦ κράτους. 'Η Λυθριγγία ἀποδίδεται εἰς τὴν Γερμανίαν. 'Εννεα επῆς εἰρήνη μετὰ τῶν Οὐγγρῶν. Βελτίωσις τοῦ στρατιωτικοῦ δργανισμοῦ. 'Γποταγὴ τῆς Βοημίας καὶ τῶν Οὐένδων μέχρι τοῦ Οὐειάδου σχεδόν. Ήπτα τῶν Οὐγγρῶν.
 936—973 "Οθων Α' ὁ Μέγχας.
 951 Πρώτη ἔκστρατεία εἰς τὴν Ιταλίαν. 'Ο Βερεγγάριος ὑποτελῆς τῆς Γερμανίας
 955 Τελευταῖα ἡπτα τῶν Οὐγγρῶν ἐπὶ τῆς πεδιάδος τοῦ Λέχου. 'Έκτασις τῆς Γερμανικῆς ἀρχῆς ἐπὶ τῶν Σλαβῶν μέχρι τοῦ Οὐειάδου.
 962 Δευτέρα ἀνανέωσις τοῦ δυτικοῦ αὐτοκρατορίκοῦ ἀξιώματος.
 (966—972) Τρίτη ἔκστρατεία εἰς τὴν Ιταλίαν. Πόλεμος πρὸς τοὺς "Ελληνας ἐν τῇ Κάιφ Ιταλίᾳ.
 973—983 "Οθων Β'. Πόλεμος πρὸς Λουθάρον τῆς Γαλλίας διὰ τὴν Λυθριγγίαν. 'Επιτυχεῖς πρόσδοις κατὰ τὴν κατάκτησιν τῆς Ιταλίας μέχρι τῆς ἡττῆς τοῦ "Οθωνος.
 988—1002 "Ο θων Γ'. Τρεῖς ἔκστρατεῖαι εἰς τὴν 'Ρώμην.
 987—1 28 Οἱ Καρπετίδαι ἐν Γαλλίᾳ.

1000—1100

- 1002—1024 Ἐρέχος Β'. Ὁ Μαρκίων τῆς Ἰθρέας Ἀρδουΐνος ὑποτάσσεται, καθὼς καὶ ὁ Βολεστάλος τῆς Πολωνίας. Ἐκστρατεία εἰς τὴν Κάτω Ιταλίαν κατὰ τῶν Ἐλλήνων.
- (1002) Φόνος πάντων τῶν Δανῶν ἐν Ἀγγλίᾳ.
- 1016—1042 Μοναρχία τῶν Δανῶν ἐν Ἀγγλίᾳ. Κανοῦτος.
- 1024—1125 Φράγχοι αὐτοκράτορες
- 1024—10 9 Κορβάδος ὁ Β'. Παραγγόρησις τῆς μάρκας τοῦ Σλεσσούιου. Ἡ Βουργουνδία προστίθεται εἰς τὸ Γερμανικὸν κράτος.
- 1039—1056 Ἐρέχος Γ'. Κολοφών τῆς αὐτοκρατορικῆς δυνάμεως. Μεγίστη ἔκτασίς τοῦ Γερμανικοῦ κράτους. Ἐπιβρόχη ἐπὶ τῆς ἐκλογῆς τῶν κατόχων τοῦ Παπικοῦ θρόνου.
- 1042—1066 Πάλιν Ἀγγλοσάξονες θασιλεῖς ἐν Ἀγγλίᾳ.
- 1056—1106 Ἐρέχος Δ. Ἕπιτροπεία τῆς αὐτοκρατείρας ἀγνῆς.
- 1066—1154 Νορμανδοὶ θασιλεῖς ἐν Ἀγγλίᾳ.
- 1073—1075 Ἄγων Ἐρέχικου τοῦ Δ' πρὸς τοὺς Σάξονας.
- 1073—1083 Ἄγων τοῦ αὐτοῦ πρὸς Γρηγόριον τὸν Ζ' καὶ τοὺς Γερμανοὺς ἡγεμόνας, ἔγρεθεις ἐκ τῆς περὶ τῆς τῶν ἐπισκόπων ἐγκαθιδρύσεως ἐριδος.
- 1077 Ἐρέχος ὁ Δ' καὶ Γρηγόριος ὁ Ζ' ἐν τῷ πύργῳ τοῦ Κανουσσού.
- 1094 Ἡ κομητία τῆς Πορτογαλίας.

Τοίτη περίοδος. Οἱ χρόνοι τῶν Σταυροφοριῶν (1096—1273.)

1096—1100 Ἡ πρώτη Σταυροφορία. Πέτρος ὁ ἐξ Ἀμβιανοῦ. Άλι ἐκκλησιαστικαὶ σύνοδοι ἐν Πλακεντίᾳ καὶ Κλερμοντίῳ. Κατάκτησις τῆς Νικαταίας καὶ Ἀντιοχείας.

1099 Ἀλωσις τῆς Ἱερουσαλήμ. Γοδοφρέδος τοῦ Βυλλιάνου ἐκλέγεται θασιλεύς. Μάχη παρὰ τὴν Ἀσκάλωνα.

1099—1187 Βασίλειον τῆς Ἱερουσαλήμ.

1100—1200.

- 100 Θάνατος Γοδοφρέδου τοῦ Βυλλιάνου.
- 1106—1125 Ἐρέχος ὁ Ε'.
- 1122 Τέλος τῆς περὶ ἐγκαθιδρύσεως ἐριδος διὰ τῆς ἐν Βορματίᾳ ἐκκλησιαστικῆς συμβάσεως.
- 1125—1137 Λοθάρος ὁ Σάξων. Ἐνωσις τῆς Βαυαρίας καὶ Σαξονίας ὑπὸ τὸν σίκον τῶν Οὐέλφων. Ἄγων πρὸς τοὺς Ὀχενσταουφίδας περὶ τοῦ σέμητος.
- (1130—1194) Τὸ θασιλεῖον τῶν δύο Σικελιῶν ὑπὸ Νορμανδικὴν κυριαρχίαν.
- 1138—1254 Οἱ Ὁχενσταουφίδαι αὐτοκράτορες
- 1138—1152 Κορβάδος Γ'. Ἐρέχος ὁ Γ' περήφανος διατηρεῖ μόνον τὸ δουκάτον τῆς Σαξονίας καὶ ἀπόλλυστο τὴν Βαυαρίαν.
- 1147—1149 Ἡ δευτέρη σταυροφορία. Ἀλωσις τῆς Ἐδέσσης ὑπὸ τῶν Τούρκων. Κορβάδος ὁ Γ' καὶ Λουδοβίκος ὁ Ζ' ματαίως μεταβαίνουσιν εἰς τὴν Παλαιστίνην
- 1152—1190 Φριδερίκος Α' ὁ Βρεθαρόστατος.
- (1154) Ηρώτη ἐκστρατεία αὐτοῦ εἰς τὴν Ιταλίαν. Ἀρνόλδος τῆς Βρεσκίας

- ἀποθνήσκει διὰ πυρός. Ἐρρίκος ὁ Λέων ἐπαναλαμβάνει καὶ τὴν Βαυαρίαν
1154—1159. Ἡ Ἀγγλία ὑπὸ τὸν οἶκον τῶν Πλανταγενετῶν.
1158—1162. Δευτέρᾳ ἐκστρατεία Φριδερίκου τοῦ Α' εἰς τὴν Ἰταλίαν. Τα-
πείνωσις τοῦ Μεδιόλανου. Συνέλευσις ἐν τῷ Ῥογκαλικῷ πεδίῳ. Νέα ἔρις
πρὸς τὸ Μεδιόλανον, τὸ δόποιον καταστρέφεται. Ἐρις περὶ τῆς Παπικῆς
ἐκλογῆς.
(1166—68) Τετάρτη ἐκστρατεία Φριδερίκου τοῦ Α' εἰς τὴν Ἰταλίαν, ἵνα
ἐνθρονίσῃ τὸν Πάπαν Πασχάλιον τὸν Γ'. Ἐπάνοδος ἀνεύ στρατοῦ. Ἰδρυ-
σις τῆς Ἀλεξανδρείας.
(1174—78) Πέμπτη ἐκστρατεία τοῦ Φριδερίκου εἰς τὴν Ἰταλίαν. Ἀποστα-
σία Ἐρρίκου τοῦ Λέοντος.
1176. Ἦπτα τοῦ Φριδερίκου ἐν τῇ μάγη τοῦ Λεγνάνου.
(1183) Εἰρήνη ἐν Κωνσταντίᾳ μεταξὺ Φριδερίκου καὶ Λομβαρδῶν. Προγρα-
φὴ Ἐρρίκου τοῦ Λέοντος καὶ διαιρετισμὸς τῶν χωρῶν αὐτοῦ.
(1186) Ἐκτη ἐκστρατεία εἰς τὴν Ἰταλίαν. Γάμος Ἐρρίκου τοῦ ΣΤ' μετὰ
Κωνσταντίας τῆς κληρονόμου τῆς Σικελίας καὶ Ἀπουλίας.
1187 Ἦπτα τῶν Χριστιανῶν παρὰ τὸ Κιτλίνιον. Ἀπώλεια τῆς Ἱερουσαλήμ.
1189—1193 Τρίτη Σταυροφορία. Θάνατος Φριδερίκου τοῦ Βαρβαρόσσα. Ἰδρυ-
σις τοῦ Τευτονικοῦ τάγματος εἰς τὸ στρατόπεδον τῆς Πτολεμαΐδος. Διαι-
ρεσις Φιλίππου τοῦ Β' καὶ Ῥιχάρδου τοῦ Λεοντοθύμου. Ἄνακωχὴ μετὰ
τοῦ Σαλαζίνου. Αγγελωσία τοῦ Ῥιχάρδου.
1190—1197 Ἐρρίκος ὁ ΣΤ'. Κατοχὴ τῆς Ἀπουλίας καὶ Σικελίας καὶ σχλη-
ρότητες αὐτῷ.
(1194—1266) Τὸ βρατερεῖον τῶν δύο Σικελίῶν ὑπὸ τοὺς Ὀχενσταουφίδες.
1198—1200 Φιλίππος τῆς Σοηβίας καὶ Ὁθων ὁ Δ'. Δεκαετὴς ἔρις περὶ τοῦ
Θρόνου μέγρε τοῦ φόνου τοῦ Φιλίππου ὑπὸ Ὁθωνος τοῦ Βιτελσβάχου.

1200—1300.

- 1203—1204. Ἡ τετάρτη καλουμένη Σταυροφορία. Κατεύθυνσις αὐτῆς πρὸς
τὴν Κωνσταντινούπολιν καὶ ὅχι πρὸς τὴν Αἴγυπτον, ἵνα ἐπαναγάγῃ ἐπὶ⁵
τοῦ θρόνου τὸν τυφλωθέντα αὐτοκράτορα Ἰστάκιον ἐκ τοῦ οἴκου τῶν Ἀγ-
γέλων. Διένεκτις τῶν Σταυροφόρων πρὸς αὐτὸν καὶ ἀλωσις τῆς Κωνσταν-
τινουπόλεως.
1204—1261. Ἡ λατινικὴ αὐτοκρατορία. Διαιρέσις τοῦ κράτους
ἐν Νίκαιᾳ καὶ Τραπεζοῦντι.
1206. Ὁ Τεμουστῖνος γίνεται Τσιγγισάνης. Θρησκευτικοὶ πόλεμοι ἐν τῇ
μεσομερικῇ Γαλλίᾳ. Οἱ Καθαροὶ καὶ οἱ Βαλδήσιοι.
1208—1213. Ὁ θων Δ' μάνος αὐτοκράτωρ. Διένεκτις αὐτοῦ πρὸς τὸν Πάπαν.
1213. Μέγας χάρτης τῶν ἐλευθεριῶν ἐν Ἀγγλίᾳ.
1213—1230 Φριδερίκος Β'. Ἐρις αὐτοῦ πρὸς τὸν Πάπαν περὶ τῆς ἐγώσεως
τοῦ Γερμανικοῦ μετὰ τοῦ Σικελικοῦ σέμματος καὶ περὶ τῆς Σταυροφορίας.
1228. Σταυροφορία Φριδερίκου τοῦ Β'. Διὰ συνθήκης μετὰ τοῦ Καμέλ σουλ-
τάνου τῆς Αἴγυπτου ὁ Φριδερίκος ἀναλαμβάνει τὴν Ἱερουσαλήμ.
1230—1283 Πόλεμος τοῦ Τευτονικοῦ τάγματος πρὸς τοὺς Πρώσσους.
1237 Νίκη τοῦ Φριδερίκου κατὰ τῶν Λομβαρδῶν παρὰ τὴν Κορτενούβαν.
1241 Νίκη τῶν Μαργγόλων παρὰ τὴν Βαλσάττην. Εἰσθολὴ αὐτῶν εἰς τὴν
Οὐγγρίαν.

- 1 48 Ἡ ἔκτη Σταυροφορία. Λουδοβίκος ὁ Θ', θασιλεύς τῆς Γαλλίας ἐν Αἴγυπτῳ.
- 1250—1256 Κορβέδος ὁ Δ' (1254) καὶ Γουλιέλμος, θασιλεῖς τῆς Γερμανίας καὶ τῆς Ὀλλανδίας.
- 1256—1273 Μεσοθάσια σὲ λεία ἐν Γερμανίᾳ. Ριχάρδος τῆς Κουρνουαλλίας καὶ Ἀλφόνσος ὁ Ι' τῆς Καστιλίας.
- 1258 Τέλος τοῦ Ἀραβικοῦ καλιφάτου ἐν Βαγδάτῃ
- 1266 Κάρολος τῆς Ἀνδεγαυίας γίνεται κύριος τῆς Νεαπόλεως καὶ Σικελίας διὰ τῆς κατά τοῦ Μανφρέδου παρὰ τὸ Βενεσούντον νίκης.
- 1268 Ὁ Κορβέδος ἥττάται παρὰ τὰ Σκυύρχουλα καὶ θανατᾶται ἐν Νεαπόλει
- 1270 Ἡ ἕδδομη Σταυροφορία. Λουδοβίκος ὁ Θ' ἀποθνήσκει παρὰ τὴν Τύνιδα

Τετάρτη περίοδος.

- 1273—1492 Ἀ πὸ τοῦ τέλους τῶν Σταυροφοριῶν μέχρι τῆς ἀνακαλύψεως τῆς Ἀμερικῆς.
- 1273—1291 Ρουδόλφος τοῦ Ἀψβούργου. Πόλεμος πρὸς Ὀττόκαρον τῆς Βοημίας. Ἀπόκτησις τῆς Αὐστρίας, Στειρίας καὶ Καρνιόλης ὑπὸ τοῦ Ἀψούργικου Οἴκου.
- 1282 Ἐκδιώξις τῶν Γριλλῶν ἐκ τῆς Σικελίας διὰ τῶν Σικελικῶν Ἐσπερινῶν.
- 1291 Ἡ Πτλεμαῖς, ἡ τελευταία κτῆσις τῶν Χριστιανῶν ἐν Παλαιστίνῃ, ἀπόλλυται.
- 1292—1298 Ἀδόλφος τῆς Νασσαύιας. Πόλεμος πρὸς τοὺς υἱοὺς Ἀλέρτου τοῦ Ἀναγώγου τῆς Θυρηγίας. Ἀλέρτος τῆς Αὐστρίας ἀντιποιεῖται τὸν βασιλικὸν θρόνον καὶ ὁ Ἀδόλφος πίπτει παρὰ τὴν Γοιλαζίνην.
- 1298—1308 Ἀλέρτος ὁ Α' θασιλεύς τῆς Γερμανίας. Μάταιαι προσπάθειαι πρὸς ἐπέκτασιν τῆς οἰκογενειακῆς αὐτοῦ δυνάμεως.

1300—1400.

- 1305 Μετάθεσις τῆς Παπικῆς καθιδρίας εἰς τὴν Ἀθενιῶνα.
- 1307 Ἐλέτική ὁ μοσπὸν δια.
- 1308 Ὁ Ἀλέρτος δυλοφονεῖται ὑπὸ τοῦ ἀνεψιοῦ αὐτοῦ Ἰωάννου.
- 1308—1313 Ἐρέχιος Ζ' ὁ Λουξεμβουργικός. Ἀπόκτησις τῆς Βοημίας. Ἀνίδρυσις τοῦ Ῥωμαϊκοῦ αὐτοκρατορικοῦ ἀξιώματος.
- 1312 Ἐξολόθρευσις τῶν Ναϊτῶν ἐν Γαλλίᾳ.
- 1313—1347 Λουδοβίκος Δ' ὁ Βασιλεὺς θασιλεύει ἐν Γερμανίᾳ μέχρι τοῦ 1330 μετὰ Φριδερίκου τῆς Αὐστρίας.
- 1315 Ὁ Λεοπόλδος τῆς Αὐστρίας ἥττάται ὑπὸ τῶν Ἐλεστῶν παρὰ τὴν Μοργάτην.
- 1322 Ἀγῶν τῶν δύο Γερμανῶν θασιλέων παρὰ τὴν Μυλόρφην καὶ Ἀμπιφλγγην. Ὁ Φριδερίκος αἰγμαλωτίζεται, ἀφίνεται ἐλεύθερος καὶ ἐπιστρέφει ἔκουσιώς εἰς τὴν αἰγμαλωσίαν. Ὁ Λουδοβίκος δέχεται αὐτὸν ἔκουσιώς ὡς συνάρχοντα.
- 1324 Ὁ Λουδοβίκος ἀποκτῆται τὸ Βραγδεμβούργον. Ἐρις τοῦ Λουδοβίκου πρὸς τὸν Πάπαν Ἰωάννην τὸν ΙΒ'.

- 1328 - 1498 Πρεσβύτερος αλάδος τοῦ οἶκου τῆς Οὐαλεντίας ἐν Γαλλίᾳ.
- 1338 'Η σύνοδος τῶν ἑκλεκτόρων ἐν 'Ρένση κηρύζει τὸ αὐτοκρατορικὸν ἀξίωμαν διενέάρτητον τοῦ Πάπα.
- 1339 - 1431 Ηόλεμος μεταξὺ Ἀγγλίας καὶ Γαλλίας ἔνεκα τῶν ἀξιώσεων τῶν θασιλέων τῆς Ἀγγλίας ἐπὶ τοῦ Γαλλικοῦ θρόνου. Νίκαι τῶν Ἀγγλῶν παρὰ τὸ Σλουσσίουν, τὴν Κρεστού, τὸ Μωκεστούσσον καὶ τὸ Ἀζιγκούρτον.
- 1347 - 1437 Βασιλεὺς τῆς Γερμανίας ἐκ τοῦ Δουξεμπουργικοῦ τοῦ Βοημίας οἶκου τῆς Βοημίας οἶκου.
- 1347 - 137 Κάρολος Δ'.
- 1348 Πρῶτον Γερμανικὸν πανεπισήμιον ἐν Πράγῃ.
- 136 Τὸ Χρυσόβουλον.
- 1378 - 1400 Βεγγάσ λαος. Ἀπόπειραι γενικῆς ἐσωτερικῆς εἰρήνης τῆς Γερμανίας.
- 1386 Νίκη τῶν Ἐλθετῶν παρὰ τὴν Σεμπάλην. Ἀρνόλδος ὁ Βιγκελρεΐδος.
- 1388 'Ο πόλεμος τῶν πόλεων.
- 1397 'Η Καλμαρική ἔνωσις.
- 1399 - 1461 'Ο Λαγκαστριακὸς οἶκος ἐν Ἀγγλίᾳ.

1400—150.

- 1440 - 1410 'Ρούπρεγτος τοῦ Παλατινάτου. Μάταιαι ἐκστρατεῖαι εἰς τὴν Βοημίαν κατὰ τοῦ Βεγκεσλάου καὶ εἰς τὴν Ἰταλίαν πρὸς στέψιν αὐτοκρατορικήν.
- 1440 - 147 Σιγεμούνδος.
- 1441 - 1418 Σύνοδος ἐν Κωνσταντίᾳ. Κατάπαυσις τοῦ Παπικοῦ σχίσματος.
- 1445 'Ιωάννης ὁ Οὔστος καὶ 'Ιερώνυμος ἐκ Πράγης ἀποθνήσκουσιν διὰ τοῦ πυρός.
- 1447 Ηαραχώρηοις τῆς μαρκιωνίας τοῦ Βρανδεμβούργου ὡς φέουδον εἰς τὸν Βουργγράφον Φριδερίκον τῆς Νιρεμβέργης ἐκ τοῦ οἴκου τῶν 'Οχενζιολέρων.
- 1449 - 1436 'Ο πόλεμος τῶν Ούστιτῶν. Ἀργηγὸς αὐτῶν Ἰωάννης Ζίσκας († 1424). Πέντε μάταιαι ἐκστρατεῖαι τοῦ Σιγεμούνδου καὶ τοῦ Γερμανικοῦ στρατοῦ εἰς τὴν Βοημίαν. Αἱ ύπὸ τῆς συνόδου τῆς Βασιλείας γενόμεναι παραγωρήσεις καταπαύουσι τὸν πόλεμον.
- 1449 - 1431 'Η Αύρηλιανή Παρθένος στρατηγεῖ τοῦ Γαλλικοῦ στρατοῦ.
- 1448 1406 Αὐτοκράτορες ἐκ τοῦ Αύστριακοῦ οἴκου.
- 1438 1439 'Αλεύρτος ὁ Β. 'Ατυγῆς ἐκστρατεία κατὰ τῶν Τούρκων.
- 1440 - 1493 Φριδερίκος ὁ Γ'.
- 1453 "Αλωσις τῆς Κωνσταντινουπόλεως ὑπὸ τῶν Οθωμανῶν.

- 1459—1485 Πόλεμος τοῦ ἑριθροῦ καὶ λευκοῦ βόδου ἐν Ἀγγλίᾳ.
 1461—1485 Ἡ Ἀγγλία ὑπὸ τὸν Ἐβρωχικὸν οἰκον.
 1466 Ἡ Δυτικὴ Πρωσσία παρχωρεῖται εἰς τὴν Πολωνίαν καὶ ἡ Ἀνατολικὴ γίνεται Πολωνικὸν φέουδον.
 1476 Κάρολος ὁ Θρασὺς τῆς Βουργουνδίας ἡττᾶται παρὰ τὴν Γραντώνα καὶ Μούρτην.
 1477 Κάρολος ὁ Θρασὺς πίπτει παρὰ τὴν Νανσῦν.
     Αἱ Κάτω Χῶραι καὶ ἡ Βουργουνδία κτιῶνται ὑπὸ τῆς Αὐστρίας.
 1486 Ὁ Διάζος ἀνακαλύπτει τὸ Εὔελπι ἀκρωτήριον.
 1492 Ὁ Κολόμβος ἀνακαλύπτει τὴν Ἀμερικήν.